

2021. DECEMBER 26/4

SZÍN KÖZÖSSÉGI MŰVELŐDÉS

A NEMZETI MŰVELŐDÉSI INTÉZET FOLYÓIRATA

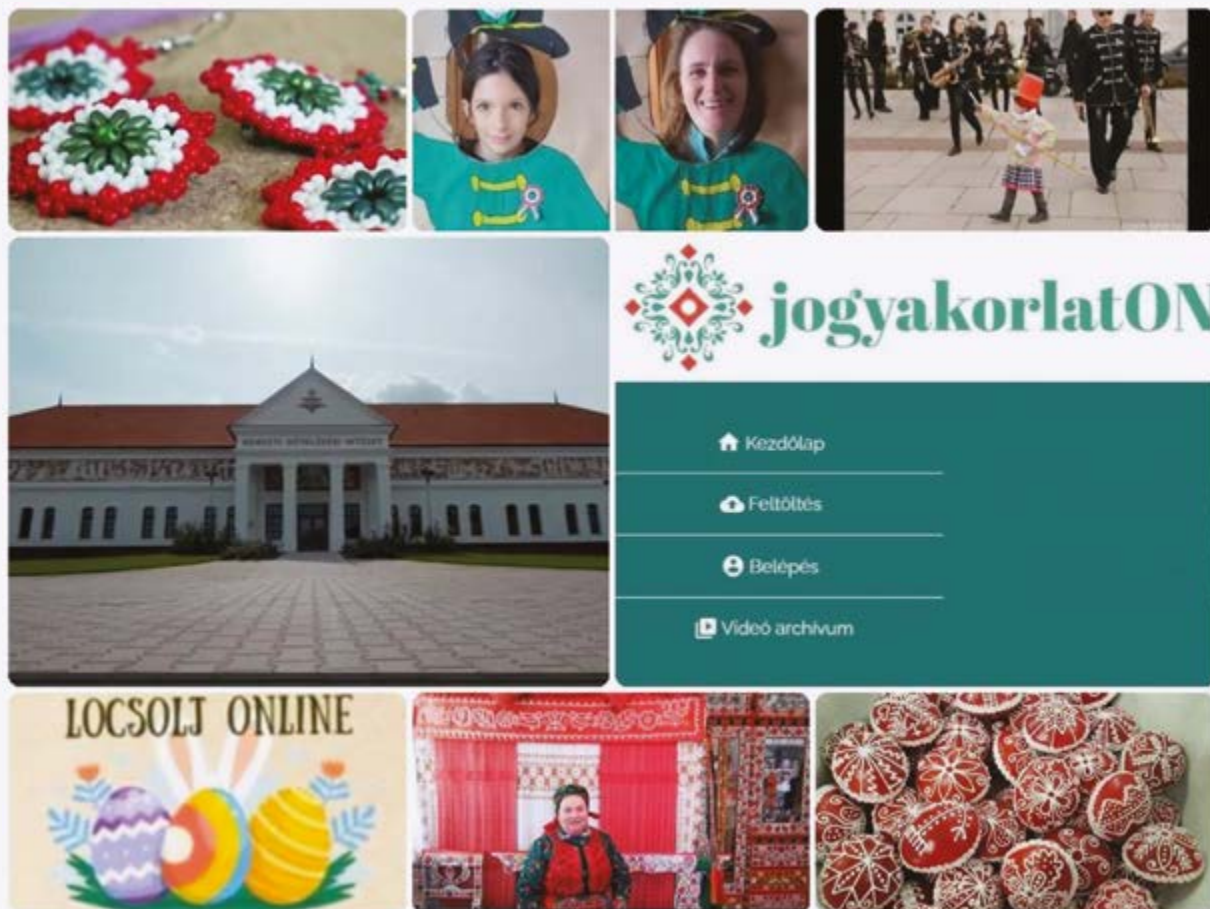
KÖZMŰVELŐDÉSI FOGLALKOZTATÁSI ÉS KÉPZÉSI PROGRAM

Honlap és magazinműsor népszerűsíti a közművelődési jó gyakorlatokat

A Nemzeti Művelődési Intézet 2021. március 17-én indította el a közművelődési szakma új online felületét a JogyakorlatON weboldalt (www.jogyakorlaton.hu). A fe-

lület célja, hogy a közművelődési jó gyakorlatok, megoldási alternatívák, valamint kreatív kezdeményezések számára új közösségi felületet biztosítson.

A közös gondolkodásra invitáló honlap a koronavírus-járvány alatt a tanácskozások, konferenciák, szakmai napok eseményeit helyettesítve biztosította a tapasztalatcserét, a jó gyakorlatok megosztását, amelyre a pandémia idején igen nagy szükség volt.

A felületen a Nemzeti Művelődési Intézet minden héten szerdán 10 órától online szakmai munkaértekezletet tart a Kárpát-medencében közművelődési területen dolgozó kollégáknak, amelyen – a tudásmegosztás jegyében – a településekről beérkezett jó gyakorlatokat, mintaprojektet oszttja meg a szakmai kollégákkal.

Az online közvetítésbe néhány hét alatt több ezeren kapcsolódtak be, mára a felület bizonyította, hogy

a szakmai szolgáltatásnak nemcsak a pandémia idején volt létjogosultsága, hanem a kulturális élet újraindulása után is.

A webfelület legérdekesebb videóit azonban önálló életre kelnek, a nézők 2021 nyarától találkozhatnak a Látóúton – Közművelődési magazinnal a települési televíziókban a Helyi Televíziók Országos Egyesületével történt együttműködés eredményeképpen.

A műsorsorozatban olyan közösségi kezdeményezések kapnak bemutatkozási lehetőséget, amelyek nemcsak a szakembereknek, hanem a helyi közösségek és a települések aktív lakosai számára is érdekesek, példaeértékűek.

TARTALOM

Szín – Közösségi Művelődés

2021. december – 26/4.

Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program

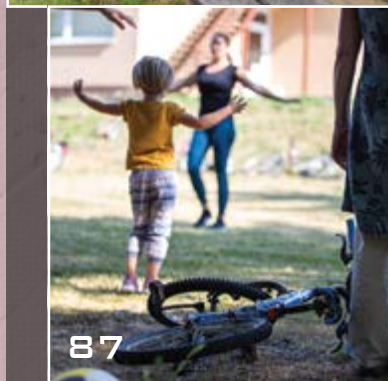
33

69

115

87

Závogyán Magdolna: Köszöntő	2	Hajdú-Bihar megye	68
MÓDSZERTAN		„Érzelmileg kötődöm a munkámhoz” – interjú Újléta frissen végzett szakemberével	70
A közösségi művelődés korszaka egy évtized tükrében	3	„Az önkormányzatiság alappillére a kultúra” – Tiszagyulaháza polgármestere a közösségi művelődésről	72
A Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program	6	Heves megye	73
Több mint 1700 fővel erősödött a hazai közművelődési szakemberhálózat	8	„Benned égnie kell annak, amit lángra akarsz lobbantani másokban.” (Szent Ágoston)	75
A Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program előkészítési és ellenőrzési feladatai	15	Maklár, ahol az emberek még köszönnek egymásnak az utcán	77
Műhelymunkák a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programban	18	Jász-Nagykun-Szolnok megye	79
Kutatások a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programban	21	Értéktárral és egy kiváló szakemberrel gazdagodott Cserkeszőlő	81
Kutatás közben – közművelődési szakemberek képzést kísérő pályakép vizsgálatának első eredményei	26	Jászboldogháza tele tervekkel	83
		Komárom-Esztergom megye	84
		Vérteskehelyi közösségi életének fellendülése	87
		Közművelődés egy zsáktelepülésen	90
		Nógrád megye	92
		Egy merész lépés – Hajdúságból Nógrádba	94
		Litke község a fejlődés útján	96
		Pest megye	98
		Közösségépítés a nulláról	101
		Helyi közművelődési szakember a helyi közösségekért	103
		Somogy megye	104
		„Kisberény hangulataért, megítéléséért, s így sorsáért érzek felelősséget”	106
		Mit jelentett a település életében a közművelődési szakember?	108
		Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	110
		Pezsgő élet a kistelepülésen	112
		A megszerzett tudás gyümölcse	113
		Tolna megye	115
		Bikács – ahol minden feltétel adott a közösségi élet színesítéséhez	117
		Harc, ahol mindig történik valami	119
		Vas megye	120
		Kis település, óriási energia	122
		Virágzó közművelődés Acsádon	122
		Ami a tankönyvekből kimaradt – Ják értékei a jákiak szemével	125
		Veszprém megye	129
		Az út jogászról közművelődési szakemberré	131
		Két település, egy cél	133
		Zala megye	135
		„Szülőfalumban, ahol mindenkit ismerek”	138
		„Jó, hogy van a közművelődésnek gazdája a pici településen”	139
		Hármas kötelék	140

*„Nincs jobb az ember számára,
mint hogy örömét lelje munkájában,
mert ez a sorsa.”
(Préd 3,22)*

KÖZÖSSÉGEINK KOVÁSZÁ

A SZÍN – Közösségi Művelődés folyóirat olvasói 2012-től folyamatosan olvashatnak a közművelődési szakterület megújulásáról, aktuális történéseiről, mintavértékű programjairól. Lapszámainkban többek között teret adtunk a települési értékfeltáró kezdeményezéseknek, áttekintettük a Kulturális Közfoglalkoztatási Programok eredményeit, bemutattuk a Kárpát-medencei jó gyakorlatokat, példaértékű életpályák, innovatív közösségi kezdeményezések megismerésére invitáltuk Önöket.

A folyóirat írásaiban visszatérő témaként jelent meg, hogy a települések közművelődési folyamatainak megújítása nem képzelhető el felkészült, képzett és a szakma iránt elkötelezett szakemberek nélkül, mely szükségletre az 1997. CXL. törvény módosításának életbe lépése óta még nagyobb figyelem irányult.

A Nemzeti Művelődési Intézet 2020 decemberétől Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program elnevezéssel egy olyan programot valósított meg Magyarország Kormánya támogatásával, amelynek során képzésekkel, foglalkoztatással ösztönözte nagyobb léptékű változásra a közművelődési feladatellátókat, 2000 főt vont be a programba, és több mint 1500 fő képzését indította el az országban.

A jelentkezők közül sokan voltak olyanok, akik egy-egy civil szervezet tagként már korábban kapcsolódtak a közművelődéshez, mások talán a program első hefteiben csak a pályafutásuk következő munkalehetőségeként tekintettek a közművelődésre. A legnagyobb kihívás tehát az volt – az operatív teendők mellett, hogy a programba bekapcsolódók megérezzék és megértsék, a közművelődési szakember több, mint a kultúra helyi szervezője, koordinátora. Kovásza kell, hogy legyen egy-egy településnek! Éltetője a helyi közösségi életnek!

E küldetés megerősítéseként a Nemzeti Művelődési Intézet felkészült oktatói a képzések elméleti ismeretei mellett értékközponitű közösségi szemléletet és a hivatástudat alapjait is igyekeztek átadni a résztvevőknek. Mindehhez előadások, műhelymunkák, gyakorlati feladatok, inspiráló beszélgetések és viták, jó gyakorlatokat bemutató videók, új internetes platformok nyújtottak segítséget a közművelődési szakmával ismerkedők számára.

A SZÍN – Közösségi Művelődés 26. évfolyamának negyedik lapszáma a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program legfontosabb eredményeit mutatja be, példákat hoz az értékteremtő rendezvények közül, de bepillantást enged abba is, hogyan változott a jövőképe egy-egy településnek, illetve miként látják a már végzett közösségi szakemberek helyüket a település életében.

Bízom benne, hogy a közművelődési szakma több mint negyedszázados folyóirata, a Szín – Közösségi Művelődés tematikus lapszáma szemléletesen mutatja be az olvasóknak a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program legfontosabb aspektusait, a képzéssel kapcsolatos összetett folyamatot, valamint megfelelően érzékelteti a szakterület munkaerő-piaci helyzetének változásait.

A közösségi művelődés korszaka egy évtized tükrében

Az állami irányításban megvalósítható egyik legnehezebb feladat, egyben a legnagyobb siker, amely elérhető, *az állami közfeladatok működési feltételeinek javítása, továbbá a jobbiztonság megteremtése az állami feladatellátás garanciájaként.* Különösen fontos volt ez egy olyan történelmi helyzetben, amelyben a kulturális szakpolitika fenntarthatósága, biztonságos és kiszámítható működése érdekében nélkülözhetlenné vált a jogszabályi környezet frissítése is. A magyar közművelődés történetében 2016–2017-ben ez a kivételes helyzet állt elő, *melynek megalapozásához azonban legitim stratégia, aktív kultúrpolitika, és nem utolsósorban nagyvonalú állami mecénatúra kellett.*

A közművelődés ágazati szintű fejlesztése hosszú távú stratégiai program keretében valósult meg az elmúlt évtizedben és folytatódik napjainkban is. *Ez a munka 2012-ben vette kezdetét a Nemzeti Művelődési Intézet létrehozásával.* Ezzel a lépéssel a Kormány egy régóta hiányzó, országos hatáskörrel működő intézmény, egyben pezsgő Kárpát-medencei szellemi műhely létrejöttét és folyamatos kiteljesedését biztosította. *Az intézmény megalapításával párhuzamosan zajlott a megyék közgazgatási szerepének*

átfogó reformja, melynek részeként a megyei közművelődési szolgáltatásokat az új országos hatáskörű szervezet integrálta. A döntés sikeres megvalósításával létrejött a *közművelődés rendszerváltoztatásához nélkülözhetetlen „hátszág”,* egy érték alapon formálódó szellemi és cselekvésre kész bázis, kezdetben bizony szerény feltételek között végezve a nem mindennapi munkát. A Nemzeti Művelődési Intézet a megalapításától kezdve rendelkezett a kialakult helyzeten alapuló szakmai programmal, stratégiai célrendszerrel, valamint a változások tartalmi, gazdasági és szervezeti menedzseléséhez és fokozatos megvalósításához kapcsolódó koncepcióval és ütemezéssel.

A szakmai program átfogó hátterét és kereteit a kulturális alapellátás szakpolitikai programja biztosította, amely többek között a kultúra kiterjesztését, a nemzet életerejét jelző közösségek megerősítését és gyarapítását tűzte ki céljául. A célok eléréséhez Magyarország Kormánya világosan meghatározta azt a keretrendszert, amely a kulturális élet állami finanszírozásának ésszerűsítését, valamint a helyi közösségek közvetlen támogatásának eszközeit alakította a valóság igényeire érzékenyen reagálva.

A 2010-től alakuló, formálódó új kulturális program középpontjában a közteherviseléstől a közkezdvezményig terjedő költségvetési tervezés friss tartalommal, átlátható működési rendszerben történő megtöltése állt. Az átfogó program neve Kulturális Alapellátás lett. Azzal a célkitűzéssel, hogy *a kultúra szűkebb hivatásán túl a magyar gazdasági és társadalmi gyarapodásnak is hatékony bázisa legyen.*

Az alapellátás az állami és önkormányzati feladatok elosztásának, arányának és módszereinek jogszabályokban rögzítette keretét. A közfeladatok nagy alrendszeri, mint például az egészségügy, a szociálpolitika már évek, évtizedek óta kidolgozták az ágazati alapellátás kínálatát, annak közérthetően meghatározott és működtetett egységcsomagjait. Ennek lényege, hogy bizonyos szolgáltatásokat bármely településen élő számára állampolgári (biztosított) jogon, az állampolgárok részéről térítésmentesen, vagy minimális térítés (önköltséges ár) ellenében elérhetővé kell tenni. A Kulturális Alapellátás ágazati stratégiává és vezérelvvé válása során már *beépítette a működésébe a feladatfinanszírozás mechanizmusait, valamint a Kulturális Közfoglalkoztatási Program szervezési tapasztalatait és ered-*

ményeit. Ebben a paradigmában tudatosítva azt, hogy a településen elérhető kulturális-közművelődési szolgáltatások szerves, nélkülözhetetlen részei a kulturális ellátórendszernek.

A közművelődést, a közművelődés intézményrendszerét alapjaiban meghatározó jogszabályváltozások történtek 2015–2018 között, melyek célja a közművelődési alapszolgáltatások minőségi biztosítása, differenciált megszervezése annak érdekében, hogy a helyi szükségletekhez és igényekhez jobban illeszkedjenek a közösségi művelődés intézményei, áttekinthető személyi és infrastrukturális követelmények meghatározásával.

Legfontosabb minőségi változást az 1997. évi CXL. törvény kibővítése, kiterjesztése, és a közművelődési alapszolgáltatások, valamint a közművelődési intézmények és a közösségi színterek követelményeiről szóló 20/2018. (VII. 9.) EMMI rendelet megjelenése hozott. További megújulást jelentett a kulturális tevékenységet végző közalkalmazottakról szóló 475/2020. (X. 30.) Korm. rendelet, és a kulturális intézményben foglalkoztatottak munkakörét és foglalkoztatási követelményeit, az intézményvezetői pályázat lefolytatásának rendjét, valamint egyes kulturális tárgyú rendeletek módosítását szabályozó 39/2020. (X. 30.) EMMI rendelet.

Milyen indokai voltak a jogszabályváltozásnak és új jogszabályok megjelenésének? A számtalan ok közül ezúttal három olyan változásra szeretném felhívni a figyelmet, amelyek összefüggésükben – a szűkebben vett szakterületen kívül – az egész magyar társadalmat érintik.

Ezek a változások két fontos célt valósítottak meg. *Először is az állam és az önkormányzatok felelősség- és hatáskörének pontos meghatározását, egyfajta munkamegosztás rögzítésével a demok-*

ratikus politikai berendezkedés szabályait betartva, a szükséges és elégséges feltételekre vonatkozó elv következetes alkalmazásával. Másodszor nyilvánvalóvá, közérthetővé vált, hogy a Kormány e finanszírozási rendszerben nem hagyja magára az állampolgárokat és azok közösségeit. A normatív támogatással meghatározóan elősegíti a helyi kulturális alapellátás szükséges és elégséges feltételeinek biztosítását. Ugyanakkor nem korlátozza az önkormányzatokat, hogy adottságaik, leleményességük okán gazdagítsák a helyi közművelődési életet. Az állam jogszabályi garanciával működő elvárása, hogy a normatív támogatás kizárólag a kulturális alapszolgáltatásokra fordítható. A jogszabályi módosítások során kidolgozásra került ennek az államigazgatási rendszeren belüli ellenőrzése, szükség szerint szankcionálása is.

A jogszabálmódosítások tudatos, összehangolt, több éves szakmai építkezés eredményeként láttak napvilágot – ezek az évek voltak hivatottak felmérni a kulturális ágazat területeinek állapotát és az intézményrendszer felkészültségét, nyitottságát, valamint alkalmazkodó képességét a változásokra. 2012-től a megyei közművelődési feladatellátás Nemzeti Művelődési Intézetbe történő integrálásával és a szükséges infrastruktúra kialakításával létrejött egy szakmailag egységes, de a megyei sajátosságokra is érzékeny közművelődési szolgáltatási rendszer. A módszertani feladatellátás során a helyi szakemberek bevonásával sikerült országosan újraértelmezni a közművelődési tevékenységek célját, értékrendszerét és szakmai kereteit.

A jogszabály alkalmazásának fontos alappillére a szakemberképzés megújítása és elérhetővé tétele, valamint erre épülve a folyamatos szakemberutánpótlás megteremtése volt. *A Nemzeti Művelődési*

Intézet – együttműködve a közösségszervezés BA szakot indító felsőoktatási intézményekkel – az Emberi Erőforrások Minisztériuma támogatásával tananyagok fejlesztésével, oktatók felkészítésével és biztosításával, valamint az egész országban induló középfokú, valamint felsőfokú végzettséget nyújtó tanfolyamok szervezésével vállalt szerepet az egyre sürgetőbbé váló szakemberutánpótlásban. A Magyar Kormány ezzel a döntésével 5.5 milliárd Ft plusz támogatást biztosított a kistéleplési önkormányzatok számára a 2020 őszen induló Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program keretében.

A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény, valamint a közművelődési alapszolgáltatások, közművelődési intézmények és a közösségi színterek követelményeiről szóló 20/2018. (VII. 9.) EMMI rendelet előírja, hogy a községekben közösségi színteret kötelező működtetni, ahol a *közművelődési alapszolgáltatások zavartalan biztosítása érdekében legalább egy, legalább középfokú közművelődési szakképzettséggel (szakképesítéssel) rendelkező szakembert kell foglalkoztatni. A jogszabály alapján az önkormányzatoknak 2021. január 1-jétől kellett volna teljesíteni ezt a kötelezettséget.* A Nemzeti Művelődési Intézet Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programja, amely az ország összes megyéjét érintette, az önkormányzatok ezen jogszabályi kötelezettségteljesítését tette lehetővé. A program lebonyolításában, szervezésében, eredményeiben ezért válhatott az országos módszertani központ tízéves fejlődésének eddigi csúcspontjává. *A program keretében 2020. december 1-jétől 2021. november 30-ig 1600 partner településen foglalkoztattunk 2000 munkatársat közművelődési munkakörben.* Márpedig ilyen volu-

menű feladatra csak egy országos hálózattal működő, jól koordinált, a szükséges infrastruktúrával ellátott, azt működtetni képes, összeszeszkott, felkészült humán erőforrással rendelkező szervezet képes. A program képzési része a programban résztvevők számára térítésmentes volt, a képzésben résztvevők a képzés során elsajátíthatták a közösségi művelődés szakma alapjait és módszertanát, gyakorlati tapasztalatokat szerezhettek a települési közösségépítés és eseményszervezés területén, amely ismereteket későbbi munkájuk során is hasznosítani tudják.

A program egyszerre nyújtott foglalkoztatást és képzést. A résztvevők foglalkoztatója a Nemzeti Művelődési Intézet volt, de a közművelődési feladatok ellátását a helyi önkormányzatok által fenntartott intézményben vagy közművelődési szintéren látták el az érintettek. Természetesen a programban résztvevők a munkabérüket a képzés ideje alatt is megkapták az állami támogatásból.

A Nemzeti Művelődési Intézet szakmai tanácsaival, útmutatásaival és az információk széles körű megosztásával a jövőben is segítséget kíván nyújtani a köz-

művelődési feladatellátók számára a megújult törvény megfelelő alkalmazásához. Fontos, hogy a települések kulturális feladatellátása a helyi közösségek igényeihez igazodva, fenntartható módon valósuljon meg, kiemelt szempont, hogy az ország minden településén ott legyenek a frissen képzett közművelődési szakemberek a közösségeknek helyet biztosító faluházakban, művelődési otthonokban, visszaállítva a magyarság megmaradásának mikrovilágát, értékeit, népi kötődéseit lépésről lépésre, saját közösségeik újra-szervezésével.

ZÁVOGYÁN MAGDOLNA: közművelődési szakember, szakértő, szakfelügyelő. 2006-tól a Békés-megyei önkormányzat kulturális referense, 2012-től a Nemzeti Művelődési Intézet főigazgatója. 2015. március 1-jétől az Emberi Erőforrások Minisztériuma kultúráért felelős helyettes államtitkára. 2018 júniusától a Nemzeti Művelődési Intézet ügyvezetője. 2012-ben Bánffy Miklós díjban, 2019-ben Magyar Érdemrend Lovagkereszt polgári tagozat kitüntetésben részesült.

A Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program

– csak maga a Program érkezett el a befejezéséhez, a közművelődési folyamatok további erősítésére, a képzések magasabb szinten történő folytatására szükség van –

Amikor a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programot a Nemzeti Művelődési Intézet elindította, azt olyan jelentőségű tevékenységként élte meg a közművelődés egésze, mint amikor a közfoglalkoztatás elindult 2013-ban.

Érdemes röviden visszatekinteni: a Nemzeti Művelődési Intézet 2013. november 1-jén indította az I. Kulturális Közfoglalkoztatási Programot, melyet a VI. Programmal 2019. február 28-án zárt le. A program egyedülálló volt a közfoglalkoztatási programok között. Célja volt, hogy a kistélepüléseken, ahol évek óta nem volt szakember a faluházakban, közösségi házakban, ott legyen legalább érettségivel rendelkező közfoglalkoztatott, aki segíti a település kulturális életének elindítását, a helyi közösségek aktivizálását és a civil szervezetek megerősítését. A program ideje alatt több mint 30.000 fő részére biztosított a Nemzeti Művelődési Intézet munkalehetőséget, képzé-

seket és olyan eseményeket, szakmai műhelyeket, találkozási alkalmakat, amelyek segítették a közművelődési munka elindulását.

Több száz település önkormányzata, intézménye, civil szervezete kapcsolódott be a folyamatba. Komoly sikerként könyvelhettük el, hogy már a program ideje alatt több mint 5700 fő talált munkát, sokan a közművelődésben, a településükön helyezkedtek el. Azaz bebizonyosodott mindenki számára, hogy milyen nagy szükség van a településeken egy olyan munkatársra, aki kezdeményezője, majd megvalósítója a közösségi eseményeknek, mintegy mozgatórugójává válik egy-egy település kulturális életének. A legfontosabb eredmény talán az volt, hogy maguk a települések is ráéreztek arra, hogy a kulturális közfoglalkoztatásba bekerült munkatársak mennyi és milyen fontos feladatot tudnak ellátni, hogy bízhatnak bennük.

A program komoly logisztikai feladatokat igényelt, ezáltal a Nemzeti Művelődési Intézet is megtanulta milyen munkát segítő eszközöket (irodaszer, tisztítószer, számítógép, nyomtató, irodabútor stb.) szükséges biztosítani és nem csak eljuttatni az eszközöket, hanem kapcsolatot tartani az önkormányzatokkal, a befogadó szervezetekkel és nem utolsósorban magával a közfoglalkoztatott személlyel. Bízni, segítő kezet nyújtani számára, precíz és akár részletekbe menő szakmai tájékoztatást adni számára a munkájához. Ez a komoly tapasztalat indította el az Intézetet, hogy vállalja a Kulturális Foglalkoztatási és Képzési programot, amelyben már rendelkezett tapasztalattal és minden korábbi tapasztalatot jól tudott hasznosítani.

Mit is jelentett a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program a közművelődés egészében, hogyan is indult el, mik voltak a kezdeményezés kiindulásának indokai?

Természetesen fontos volt a jogszabályoknak való megfelelés, de nem pusztán a jogszabályi előírások adták az indításhoz az ösztönzést – bár nem tekinthetünk el a jogszabálykövető magatartástól – hanem inkább társadalom- és közösségépítő aktivitásként kezelte a Nemzeti Művelődési Intézet a Programot. A települések életében a közösségi együttlétek szervezettebbé válását reméltük, a szakszerűbb programszervezésben bízunk, a közművelődés folyamatának elindulásában és annak folytatásában hittünk.

A Program egyszerre nyújtott foglalkoztatást és ezáltal biztonságot a résztvevőnek, biztonságot a tanulóhoz, az oktatásban való részvételhez, a gyakorlat megszerzéséhez. A résztvevő közművelődési asszisztens szinte azonnal tesztelhette az elméleti oktatásban szerzett ismereteit, valamint a saját tapasztalatát. Azaz olyan humán erőforrás képzés indulhatott el, amely a szakképzettség megszerzésének lehetőségét nyújtotta, és amely túlmutatott a biztosított képzésnél és további képzettségi szintek megszerzésére inspirálta a résztvevőket. Nemcsak a különböző szakmai kulcskompetenciák fejlesztéséhez nyújtott segítséget a foglalkoztatás és a képzés együttesen, hanem munkatapasztalat megszerzéséhez is. Nagyon sok fiatal munkatárs került be a Programba, akik nem rendelkeztek semmilyen munkatapasztalattal, ezért nemcsak képzést, hanem olyan szakmai műhelymunkák végzésére is lehetőséget kellett biztosítanunk, amelyek hozzájárultak ahhoz, hogy tökéletesedjen a szakmai tudás, hogy gyakorlati tapasztalatokkal támaszthassuk alá az átadott szakmai ismereteket.

A települési önkormányzatok számára meghatározott feladatok szerteágazóak, de mindegyik meg egyezik abban, hogy ezek az ellátandó feladatok, a településen élők

érdekeit szolgálják, őket segítik, életük során. Azonban hiányzott a közösségek életét folyamatosan, egész évben szervező, segítő szakember személye, ezáltal a közösségi együttlétek egész éven át tartó folyamata, a programok, közösségek minőségi fejlődése. A közművelődési tevékenység támogatása, mint közcél és közfeladat kifejezetten az a terület, ahol az önkormányzás keretei között a helyi társadalom életét jelentősen meghatározó egyéni, közösségi művelődési szükségletek jól azonosíthatók, a szakmai tevékenységgel értékelhetően, fejlesztési folyamatokkal a lakosság identitása, településhez kötődése szakemberek segítségével eredményesen menedzselhető. A program települési közösségek és emberi erőforrások fejlesztésében is kiemelkedő eredményeket ért el, és jelentős mértékben hozzájárult a települések versenyképességének javulásához.

A program egyik jelentős eredménye, annak a gondolatnak az előtérbe kerülése, hogy az önkormányzat, a közművelődési feladatot ellátó szervezet, legyen az intézmény vagy közösségi szinten, egymás stratégiai partnerei, egymás segítői. Mert a céljuk is azonos: a település fejlődésének elősegítése, az értékörzés megteremtése, a település, a nemzet kulturális és ezáltal gazdasági fejlődésének megteremtése. A települési önkormányzat és a közművelődési szervezet egymást erősítő küldetésének megvalósításával a település lakosságát szolgálják, azt akarják éreztetni, hogy ezen a településen jó élni, itt biztosítottak a feltételek a közös tevékenységekhez, egymás

segítéséhez, mintegy védőhálóként szolgálnak a közösségi események. Ahol elmondhatóak és meghallgatásra kerülnek a kérdések, ahol választ találsz, segítséget kapsz a problémáid megoldásához.

A szakmatörténeti jelentőségű program eredménye, hogy megerősítette az országos szakmai hálózatot, a közösségi színterek jelentős lépést tettek az intézményes működés felé. A jogszabályi környezet módosulásával az intézményes működés fontos elemei – létesítményi, tárgyi, technikai, pénzügyi, nyitvatartási, tartalomszolgáltatási, szakember foglalkoztatási – követelmények rögzítésre kerültek. A program eredményeként, az ország minden települését érintő stabil szakmai hálózat alakult ki, melyben a legfontosabb tényező a szakember is rendelkezésre áll, a képzés révén a legkorszerűbb szakmai ismeretekkel, a szükséges kompetenciákkal, s ami a legfontosabb azzal a hivatástudattal, melynek központi gondolata a települési közösség, a művelődő közösségek szolgálata és fejlesztése, a közjó szolgálata a helyi sajátosságokra figyelemmel.

A programot megvalósító Nemzeti Művelődési Intézet olyan szakmai fejlődést képviselt, melynek eredménye révén teljes lefedettségű országos közművelődési hálózat jöhetett létre, és elindulhatott egy országos szakmafejlesztési innovációs tevékenység.

A program jelentős mértékben hozzájárult ahhoz, hogy a Magyarország Alaptörvényében szereplő művelődéshez való alapvető állampolgári jog kiterjesztése és általánosítása tétele a közművelődési területen mindennapi gyakorlattá váljon.

SZEDLACSEK EMÍLIA: közművelődési szakember, szakértő, szakfelügyelő, minőségbiztosítási auditor. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán 1984-ben népművelés, 2004-ben pedig kulturális menedzser szakképzettséget szerzett. Két évtizeden át Érden a Szepes Gyula Művelődési Központ igazgatója volt, majd 2015-től az Emberi Erőforrások Minisztériuma Községi Művelődési és Művészeti Főosztály főosztályvezetője. 2018. augusztus 1-től a Nemzeti Művelődési Intézet Szakmai Szolgáltatások Igazgatósága, majd 2019. február 15-től a Szakmai Igazgatóság vezetője. Szakmai munkája elismeréseként 2005-ben Wlassits Gyula-díjban, 2019-ben Bessenyei György-díjban részesült.

DR. JUHÁSZ ERIKA
– PETE NIKOLETTA

Több mint 1700 fővel erősödött a hazai közművelődési szakemberhálózat

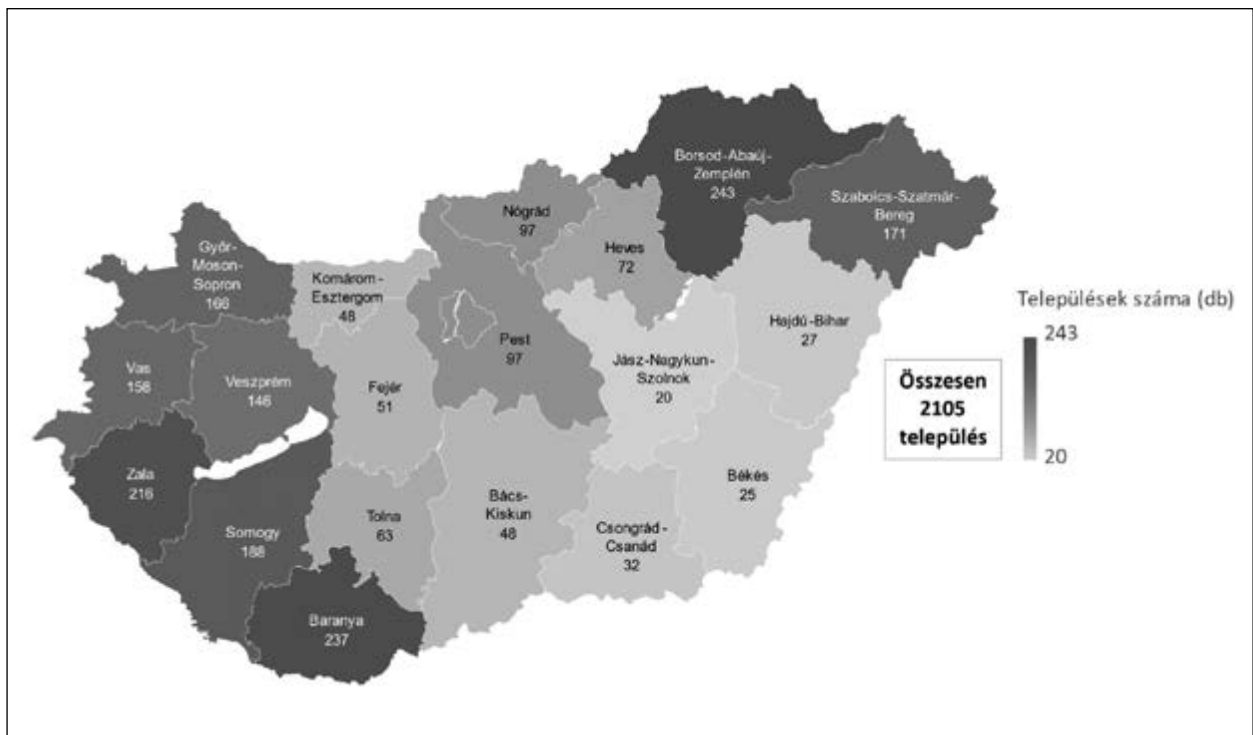
Az előzmények, a tervezés

A Nemzeti Művelődési Intézet Kárpát-medencei küldetése, hogy a közösségeket képessé tegye saját értékeik felismerésére és az ebből adódó lehetőségek hasznosítására, valamint ennek támogatására képzések, tudásmegosztó alkalmak és képzésfejlesztés révén megfelelő

szakmai utánpótlást is biztosítson. A Felnőttképzési Központ munkatársai Kárpát-medencei képzési feladatokat látnak el a közművelődési szakemberek folyamatos képzésében és továbbképzésében. A Felnőttképzési Központ a Nemzeti Művelődési Intézet alapfeladatahoz kapcsolódva részt vesz a magyar közművelődés, közösségi művelődés tevékenységével összefüggő

szakmai és képzési követelmények kialakításában, továbbá a közművelődési szakemberek szakmai képzésében, továbbképzésében.

A Nemzeti Művelődési Intézet kiemelt feladatának tekinti, hogy a kulturális alapellátás kiterjesztéséhez országszerte, sőt Kárpát-medencei szinten rendelkezésre álljanak a szükséges személyi feltételek. Ennek érdekében

1. ábra: Szakemberhiány megyei eloszlása a KFKP előtt, 2020. június

a Magyar Kormány támogatásával indította el 2020 novemberében a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programot (továbbiakban KFKP).

A Nemzeti Művelődési Intézet felmérései alapján Magyarország településeinek közel 67%-ban 2020 tavaszán még nem volt meg az 1997. évi CXL. törvény szerint kötelező szakirányú végzettségű közművelődési szakember, illetve nem megfelelő végzettséggel foglalkoztatott munkatárs látta el a szakmai feladatokat a közösségi szintereken, közművelődési intézményekben. (1. ábra)

A jogszabály 2021. január 1-től kötelezte a települési önkormányzatokat megfelelő végzettséggel rendelkező szakember alkalmazására. A Nemzeti Művelődési Intézet Felnőttképzési Központja a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program keretében azt vállalta, hogy a Közművelődési és közönségkapcsolati szakember (Közművelődési szakember II.) és a Közművelődési szakember I. OKJ-s képzéseket minimum 1500 fő bevonásával szervezi meg, ezzel is hozzájárulva az országos szakemberhiány kezeléséhez.

A kezdetek, a szervezés

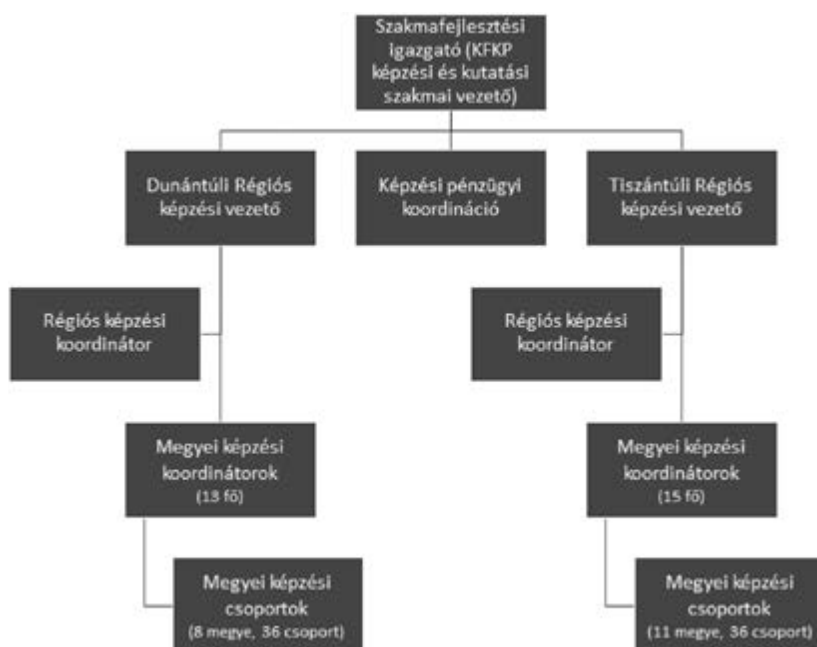
Már tervezése során látható volt, hogy a szakképzések szervezése, lebonyolítása és értékelése olyan összetett feladat elé állítja a Nemzeti Művelődési Intézetet, amelyre korábban nem volt példa a közművelődésben. A Nemzeti Művelődési Intézet évente átlagosan kb. 7-8 db OKJ-s képzést és további kb. 10-12 db rövid idejű akkreditált szakmai továbbképzést szervezett, amelyek koordinációját a Felnőttképzési Központ 3-4 oktatószervező munkatársával valósította meg a megyei igazga-

tóságok néhány munkatársának bevonásával. A 12 hónapos Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programban látható volt, hogy a megszokott éves képzési csoportszám többszöröse zajlik majd párhuzamosan országszerte. Ezek alapján gyorsan megfogalmazódott a Felnőttképzési Központ munkatársi körének bővítési igénye elsődlegesen a megyei képzésszervezők terén.

Emellett láthatóvá vált, hogy a képzések eredményes megvalósításához a Nemzeti Művelődési Intézet minden szervezeti egységének közreműködésére szükség lesz. A Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program során a képzésbe és/vagy foglalkoztatásba is bevont leendő közművelődési szakemberek toborzásában, megtalálásában aktív szerepe volt a megyei igazgatóságok munkatársainak is. A megyei igazgatóságok jól ismerték a megyéjük településeit, azok közművelődési állapotát és a települési polgármestereket is. Elsődlegesen a megyei igazgatók feladata volt 2020. tavaszától

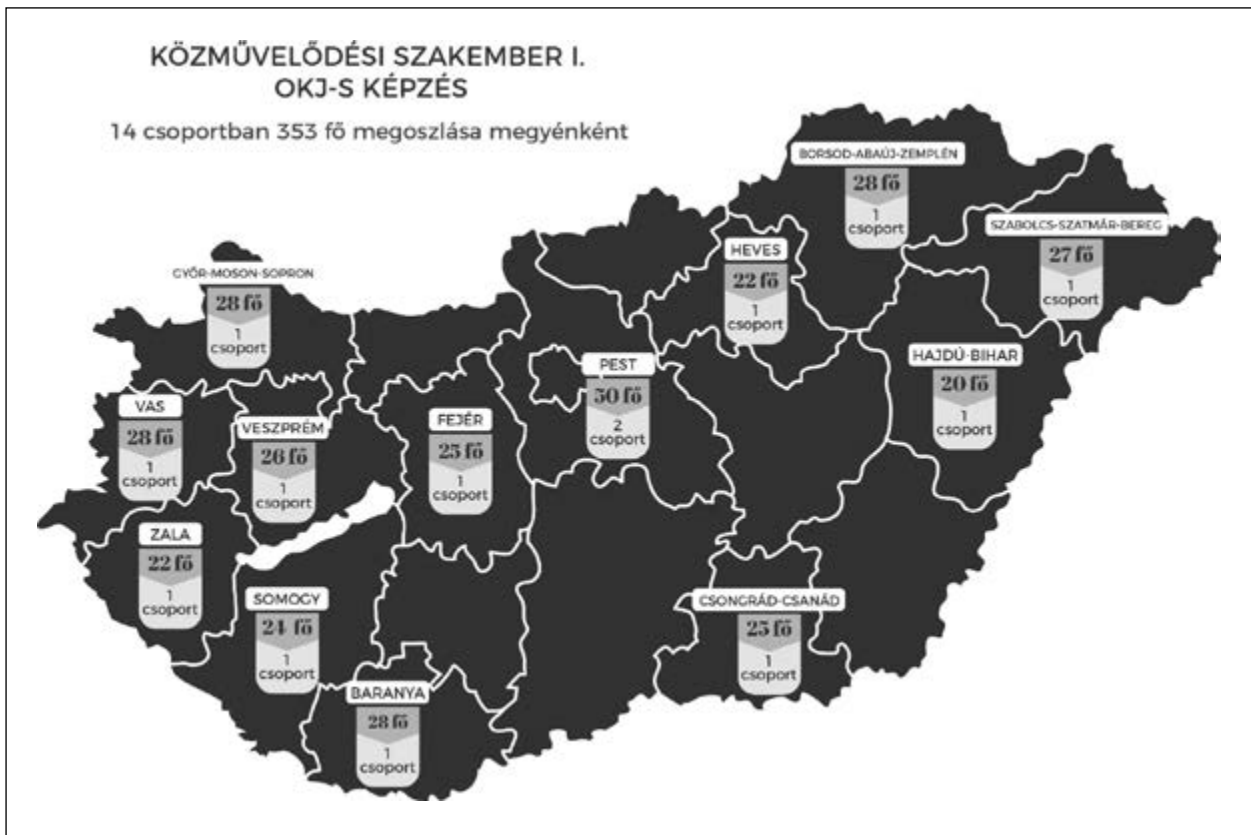
kezdődően a polgármesterekkel való egyeztetés, valamint annak a közös megoldásnak a kialakítása, amelynek eredményeképpen a jogszabályi elvárásoknak is meg tudnak majd felelni a települések a közművelődési szakemberek alkalmazása terén¹. A településekkel folytatott egyeztetések, megbeszélések eredményeképpen 2020. decemberére összeálltak a megyei képzési csoportok. A 19 megyében összesen 72 db képzési csoporttal indult el a Nemzeti Művelődési Intézet országos szakemberképzési projektje.

A toborzási feladatokkal párhuzamosan a Felnőttképzési Központ munkatársai készülve a képzések dömpingszerű indulására, kidolgozták a képzések lebonyolításához szükséges dokumentációs rendet és mindazon folyamatleírásokat, amelyek az egységes elvek mentén történő lebonyolításhoz járultak hozzá mind a 72 képzési csoportban. Szintén elindult a képzési koordinátorok keresése a megyékben, valamint felkészítjük a képzésszervezési feladatokra

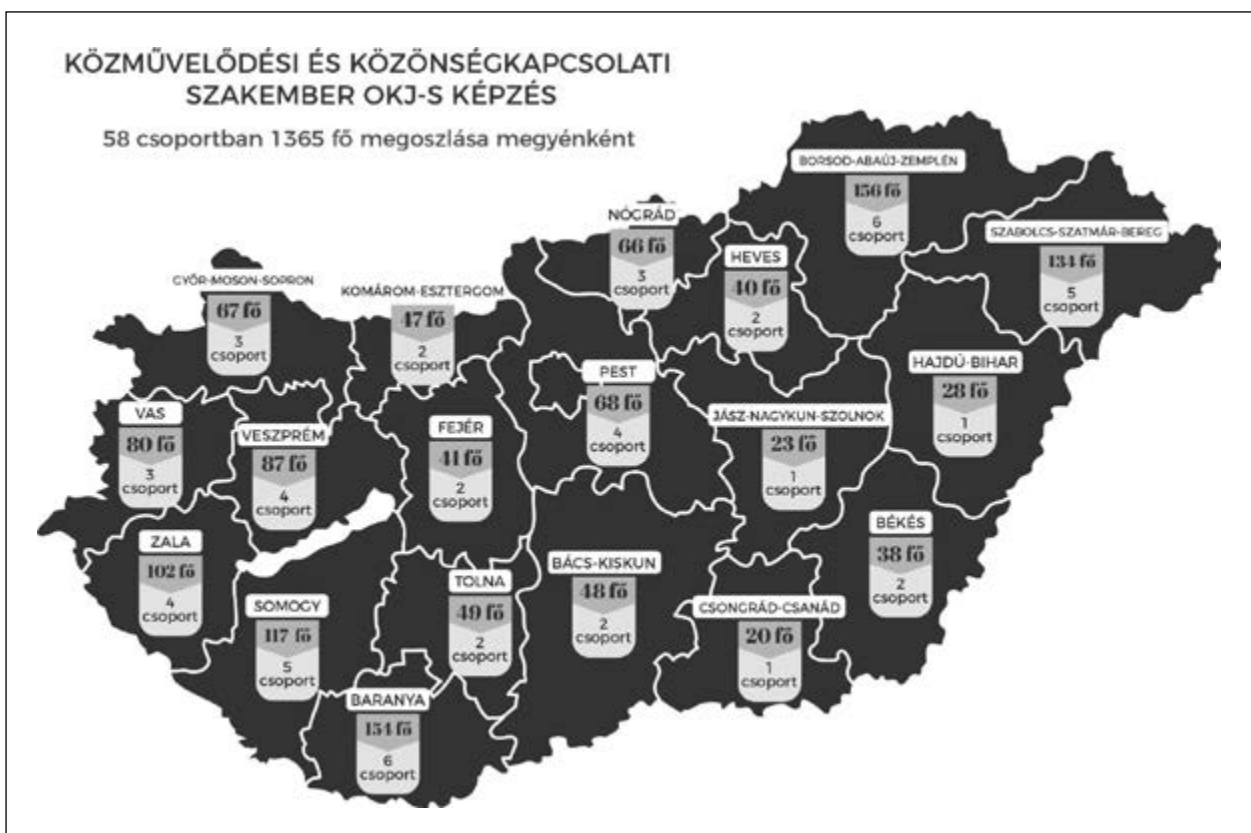

2. ábra: A Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program képzési koordinációja

1 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről 78§-a alapján.

3. ábra: A felsőfokú képzések elhelyezkedése és csoportlétszáma

4. ábra: A középfokú képzések elhelyezkedése és csoportlétszáma

személyes találkozások és online megbeszélések alkalmával egyaránt.

A képzések szervezését, lebonyolítását 10 fős központi koordinációs csapat látta el a Nemzeti Művelődési Intézet Felnőttképzési Központjában. A képzések helyszíni szervezését, dokumentálását 28 fő megyei képzésszervező kolléga végezte az egyes megyei igazgatóságokon. A megyei képzésszervezők munkáját régiós képzési koordinátor irányította, támogatta, mentorálta. A 2. ábra a képzési programok koordinációját szemlélteti.

A képzési folyamat, a megvalósítás

A közművelődési szakemberek szakmai képzésénél 2020-ban két OKJ-s (vagyis az Országos Képzési Jegyzékben szereplő, államilag elismert) képzés szerepelt. A *Közművelődési és közönségkapcsolati szakember (Közművelődési szakember II.)* érettségire épülő, és a *Közművelődési szakember I.* felsőfokú végzettséggel megkezdhető szakképzések. A beiskolázandó résztvevők körében a legmagasabb iskolai végzettséget figyelembe véve a jelentkezők 20%-a rendelkezik nem szakirányos egyéb diplomával (pl. pedagógus, könyvtáros stb.), a további 80% érettségivel és egyéb szakképesítéssel rendelkező személy volt. Elsődlegesen a résztvevők létszáma, végzettsége és földrajzi elhelyezkedése határozta meg a megyénként induló képzési csoportok számát és a konkrét képzési helyszíneket is. A közművelődési szakemberellátottság hiányai jellemző módon a nagy településszámú, aprófalvas megyékben jelentek meg nagyobb arányban, így pl. Baranya megyében vagy Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében. Ezekben a megyékben 7 képzési csoport is indult. A 3-4.

ábra jól szemlélteti a képzési csoportok és a résztvevők létszámát a két képzésben.

A 3-4. ábrákon látható adatok alapján országosan 1718 fő szerzett közművelődési szakember bizonyítványt, ezzel is erősítve az Európában is egyedülálló közművelődési intézményrendszert. A Közművelődési és közönségkapcsolati szakember végzettségről szóló bizonyítványt 58 csoportban, 1653 fő vehette át, míg a Közművelődési munkatárs bizonyítványt 14 csoportban, 353 fő számára került átadásra.

A képzési csoportok résztvevői között számos olyan személy volt, akik már néhány éve aktívan részt vesznek a település közművelődési életében, mint a helyi közösségi szintér vagy közművelődési intézmény szakirányú végzettség nélküli munkatársa, civil szervezet vagy művelődő közösség aktív tagja, önkéntese vagy éppen a település polgármestere. Többen közülük a Nemzeti Művelődési Intézet által 2013-2018. között megvalósított Kulturális Közfoglalkoztatási Program révén kerültek a közművelődési területre (a Programban résztvevők 15%-a). Természetesen a felnőtt tanulók között voltak a közművelődési területhez eddig nem, vagy csak érintőlegesen kapcsolódó résztvevők is. A képzésben tanult ismeretek gyakorlati alkalmazásának elmélyülését segítették a képzések alkalmával végzett kiscsoportos gyakorlatok mellett a több terepgyakorlattal rendelkező képzési résztvevők által megosztott tapasztalatok, jó gyakorlatok, valamint a képzési időn kívül szervezett műhelymunka alkalmak is. A foglalkoztatásba is bevont képzési résztvevők a terepen történő eredményesebb szakmai feladatellátás érdekében ugyanis tematikusan szervezett műhelymunkákon is részt vettek, amelyet a megyei igazgatóságok szerveztek számukra.

A két OKJ képzés célja alapvetően azonos: elméleti ismeretek átadásával és gyakorlati készségek fejlesztésével felkészíteni a résztvevőket a települések közművelődési életének szervezésére és az ehhez szükséges feltételrendszer (intézmény, erőforrások stb.) menedzselésére. A két képzés közötti néhány lényeges különbséget az 5. ábra szemlélteti.

A Nemzeti Művelődési Intézet kiterjedt kapcsolati hálójának köszönhetően a két képzés megvalósításához szükséges kb. 250 fős oktatói csapat bevonása nem okozott nehézséget a képzési projekt számára. A képzés oktatói között a Nemzeti Művelődési Intézet megfelelő végzettséggel, szakmai gyakorlattal és oktatói tapasztalattal bíró munkatársai mellett nagy arányban kerültek bevonásra országos szinten a közművelődési intézményekből, közösségi szinterekből azok a szakemberek, akiknek szintén több éves gyakorlatuk van a közművelődés területén, mint intézményvezető, kulturális szervező, közművelődési szakember, amatőr művelődő közösség vezetője stb.. Emellett az oktatók között kulturális marketing, felnőttképzés, gazdálkodás és menedzsment, jog, turizmus és kommunikáció szakterületeken jártassággal bíró szakemberek és felsőoktatásban oktatók is elláttak oktatási feladatokat országszerte. Minden oktató kolléga részt vett képzők képzésében, amelynek célja volt, hogy megismerkedjenek a képzések célrendszerével, főbb tematikai csomópontjaival, követelményeivel és az egységes irányelvekkel, ezáltal összességében is lássák a képzés kimenetét. A képzők emellett általános tájékoztatást kaptak a közművelődés aktuális intézményrendszeréről, cél- és feladatrendszeréről, valamint a működéshez szükséges jogszabályi környezetről, annak érdekében, hogy a nem közművelődési

5. ábra: A közép- és felsőfokú közművelődési szakképzések összehasonlítása

	Közművelődési és közönségkapcsolati szakember (Közművelődési szakember II.)	Közművelődési szakember I.
Engedélyszám	E-001593/2017/A002	E-001593/2017/A001
OKJ szám	54 345 02	62 345 01
Bemeneti feltétel	Középfokú végzettséghez kötött (min. érettségi)	Felsőfokú végzettséghez kötött (min. BA szintű bármely diploma)
Óraszám	900 óra = 360 óra elmélet + 540 óra gyakorlat	340 óra = 130 óra elmélet + 204 óra gyakorlat
Kontakt és e-learning óra aránya	460 kontaktóra + 440 óra e-learning	180 kontaktóra + 160 óra e-learning
Képzési napok száma	46 nap, napi 8x45perc	23 nap, napi 8x45 perc
Modulok száma	1. Helyi társadalom- és kultúraismeret 2. Kulturális rendezvények szervezése 3. Kulturális szervezetek és intézmények működése, közművelődési tevékenysége 4. Foglalkoztatás I. (online) 5. Foglalkoztatás II. (online)	1. A közművelődési intézmények és szervezetek szolgáltatásai, tevékenységük rendszere 2. Vezetési, jogi, gazdasági és marketing ismeretek 3. Kulturális vidékfejlesztés, stratégiai tervezésmódszertan 4. Az egész életen át tartó tanulás 5. Kulturális menedzsment 6. Kulturális turizmus és fesztiválszervezés
Megszerezhető dokumentum	Államilag elismert szakképzési bizonyítvány	
Megszerezhető végzettség	Közművelődési szakmai munkakör betöltésére jogosít, <u>középfokú</u> szakmai végzettség	Közművelődési szakmai munkakör betöltésére jogosít, <u>felsőfokú</u> szakmai végzettség

területen dolgozó szakemberek is kapjanak egy általános képet a hazai közművelődés helyzetéről. A képzésben oktatók mindannyian hozzájárultak a résztvevők sikeres vizsgateljesítményéhez és a szakmai életben való helytállásukhoz. A képzési résztvevők szempontjából a képzés további pozitív hozadéka volt, hogy kapcsolati hálójuk folyamatosan bővült a képzésben megismert oktatók által, akik a közművelődési terület meghatározó szakemberei.

A képzési projekt tervezésekor folyamatos megoldást kívánó feladatok leginkább a humánerőforrással összefüggésben merültek fel: a megvalósításhoz szükséges szervezői csapat felállítása, az oktatók szükséges minőségben és mennyiségben való biztosítása, valamint a képzési résztvevők be-

vonása. Az előzőekben részletezettek alapján ezeket az akadályokat a Nemzeti Művelődési Intézet folyamatában megoldotta, hasonlóképpen a képzési helyszínek biztosításához. Az országszerte szerveződő képzési csoportoknak elsődlegesen közművelődési intézmények biztosítottak megfelelő helyszínt, ezáltal is támogatva az országos szakemberképzés ügyét. A legnagyobb kihívást a képzések megvalósításában a COVID-19 vírusjárvány jelentette. A képzések jelenléti formában történő lebonyolítása néhány hónapra felfüggesztésre került, amelyet az aktuális rendeletek írtak elő. Két hónapra keresztül digitális formában zajlott a képzés, amelynek keretében a résztvevők videokonferencia rendszer (Microsoft Teams) alkalmazásával vettek részt az

előadásokon, majd ezt követően az oktatást segítő online felületen (Moodle) keresztül tanulmányozták a segédleteket, és itt oldották meg feladatokat az aktuális témához kapcsolódóan. A digitális oktatás résztvevőknek és oktatóknak egyaránt kihívást jelentett, hiszen a gyakorlatorientált képzésben nehéz volt a jelenléti forma nélkülözése. Emellett a képzési résztvevők digitális kompetenciáinak különbözősége és esetenként hiánya, valamint az eltérő technikai ellátottság (internet, laptop/számítógép stb.) tovább nehezítették a nem jelenléti formában zajló képzéseket. A résztvevőknek telefonon, e-mailben sokat segítettek a képzési koordinátorok, hogy a digitális kihívásoknak eleget tudjanak tenni. A tapasztalatok alapján megállapítható, hogy a közmű-

velődési szakemberek képzésében a jelenléti oktatás az igazán hatékony, amelyet a résztvevők többsége is megerősített a személyes visszajelzésekben, elégedettségi kérdőívekben.

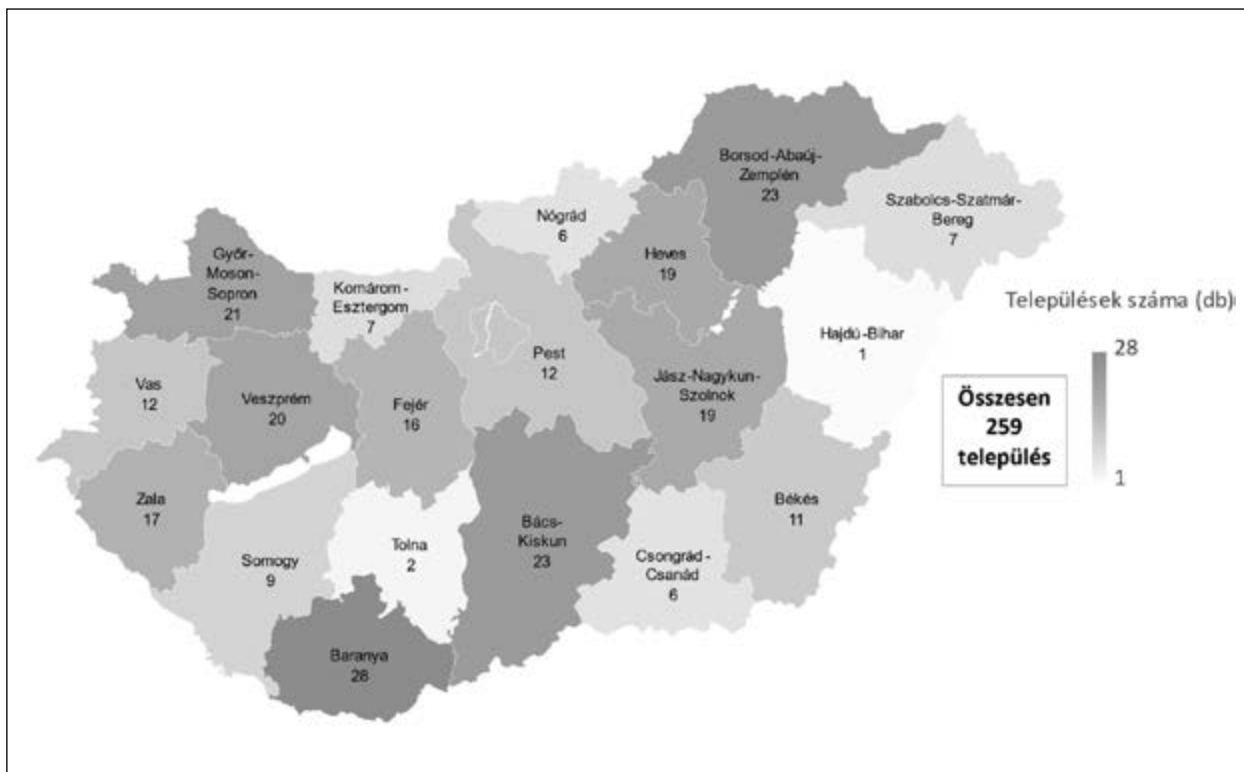
Minden képzési csoportnak volt egy „osztályfőnöke”, aki a megyei igazgatóság munkatársai közül került ki. Az osztályfőnök feladata a képzési résztvevők szakmai mentorálása a modulzáró dolgozatok elkészítésében és a felmerülő szakmai kérdések, problémák megválaszolása. Az oktatók módszertani kompetenciái is részben hiányosak voltak a digitális oktatás során, az ő munkájukat szakmai anyagok kiadásával, módszertani útmutatókkal és online felkészítővel támogatta a képző intézmény. A képzések operatív szervezése, dokumentálása kapcsán is folyamatos változás elé állította a menedzsmentet az aktuális vírushelyzet. A jelenléti oktatás 2020. május közepétől folytatódhatott a prevenció intézkedések betartásával, mint a maszkhasználat, a védőtávolság betartása, kézfertőtlenítés.

Értékelés, utómunkálatok, lezárás

A résztvevők a képzésüket az eredményes modulzáró vizsgákkal zárták, amelyet a komplex szakmai vizsgákban a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal járt el, mint vizsgaszervezésre jogosult intézmény. A képzések zárása újabb kihívást állított a Nemzeti Művelődési Intézet elé, mert több munkatárs és szakember összehangolt együttes munkáját igényelte. A komplex szakmai vizsgák 2021. augusztusban elindultak és innentől kezdve évvégéig havonta átlagosan 13 képzési vizsga zajlott, sokszor egymással párhuzamosan. Az oktatók és osztályfőnökök, a megyei igazgatóságok munkatársai, a képzési koordinátorok és a Felnőttképzési Központ munkatársai egész éves munkájának eredményeképpen a képzési résztvevők kiemelkedő eredményekkel vehették át bizonyítványukat és lettek ezáltal egy szakmai közösség tagjai: a 72 csoportban, 1718 fővel zajló

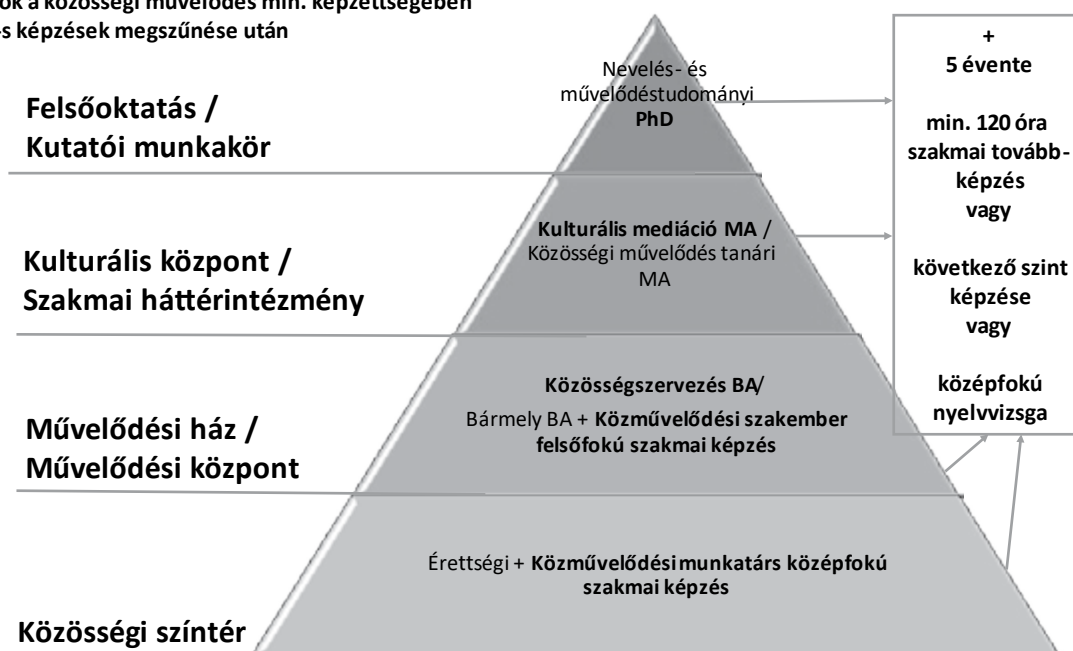
képzések eredménye az ötös skálán 4,7 átlaggal zárult. A közművelődési szakemberekből álló szakmai közösség országosan így 1718 fővel erősödött meg, akik az elsajátított szakmai ismeretek és a megszerzett végzettség birtokában közösségi szintereken vagy közművelődési intézményekben látják majd el a közművelődési szakmai munkát, ezzel is támogatva a lakosság közművelődési szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférését és a helyi közösségi élet megerősítését – településmérettől függetlenül. A program hatására az országos szakemberhiány mérséklődött: az induláskori 67%-ról (lásd 1. ábra) 8%-ra (lásd 6. ábra), ami hatalmas eredmény a szakma humánerőforrás erősítésében.

A Nemzeti Művelődési Intézet a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program zárását követően is tovább folytatja a közművelődésben kifejtett szakmafejlesztési munkáját a képzések területén. A szakmai végzettséget szerzett, közművelődési munkakörben újonnan vagy régebben dolgozó

6. ábra: Szakemberhiány megyei eloszlása a KFKP után, 2021. december

Törvényi előírások a közösségi művelődés min. képzettségében
2021-től az OKJ-s képzések megszűnése után

7. ábra: A közművelődés képzési piramisa az egyes intézménytípusokban elvárt minimum végzettségi szintekkel 2021-től

munkatársak szakmai továbbképzésében jelentős szerepet vállal a Nemzeti Művelődési Intézet. Évenként minden megyében legalább 1-2 támogatott szakmai továbbképzés indul, emellett költségtérítéssel is elérhetőek. A szakmai végzettséggel nem rendelkezők számára pedig az OKJ utáni ún. szakmai képzések válnak elérhetővé 2022. tavaszától a Nemzeti Művelődési Intézetnél is: középfokú végzettségre (érettségire) építve a közművelődési munkatárs, felsőfokú végzettségre építve a közművelődési szakember képzések.

Emellett pedig a felsőoktatás várja továbbra is az érettségire épülő közösségszervezés BA és a diplomára épülő kulturális mediáció MA képzésekre a hallgatóit, hogy a szakmai végzettségük mellett erősödjön a

szakma diplomás szakembereinek a számaránya is a szakmafejlesztés érdekében, a közművelődési szakma hosszútávú stabilizálásában a rendeleti, törvényi előírásoknak megfelelően. (7. ábra)

DR. JUHÁSZ ERIKA: okleveles művelődési és felnőttképzési menedzserként a Kossuth Lajos Tudományegyetemen végzett 1998-ban, majd ugyanitt (az akkor már Debreceni Egyetemen) szerezte meg a PhD fokozatát 2005-ben, közművelődési szakértő, valamint a Közművelődési Akkreditációs Bizottság tagja. A Debreceni Egyetem oktatója több mint 20 éve, jelenleg tanszékvezető docense. Emellett 2015 óta a Nemzeti Művelődési Intézetben a Kárpát-medencei magyar közművelődési képzési és kutatási folyamatok vezetője, jelenleg mint szakmafejlesztési igazgató. Számos civil szervezet aktív tagja, elnöke a KultúrÁsz Közhasznú Egyesületnek, alelnöke a Magyar Nevelés- és Oktatáskutatók Egyesületének, alapító tagja a Magyar Közösségépítők Értékszövetsége Egyesületnek. Az MTA köztestületi tagja, elnöke az MTA DAB Művelődéstudományi Bizottságának. Főszerkesztője a Kulturális Szemle folyóiratnak, szerkesztőbizottsági tagja a Polymatheia – Művelődés- és neveléstörténet című hazai, valamint a Hungarian Educational Research Journal és a Scientific Journal: Psychology and Patopsychology of Child nemzetközi folyóiratoknak. Fő kutatási területei: közösségi művelődés, közművelődés és képzés-felnőttképzés kapcsolata, a felnőttképzés és a közösségi művelődés intézményrendszer, módszertana, közösségfejlesztés, civilek a kultúrában és az oktatásban. Fő műve: A felnőttek képzése és művelődése egykor és ma Magyarországon (2016., Csokonai Kiadó, Debrecen, elérhető: <http://mek.oszk.hu/16200/16283/>).

PETE NIKOLETTA: okleveles andragógus, emberi erőforrás tanácsadó. 2010 óta foglalkozik a felnőttképzés területéhez kötődő szakmai feladatokkal nonprofit szervezetekben és közművelődési intézményekben. Rendszeresen közreműködik oktatási feladatokban, tananyagok fejlesztésében, humán erőforrás fejlesztési projektek megvalósításában. Oktatási és kutatási érdeklődésnek középpontjában a felnőttképzési intézmények menedzsmentje és a felnőttképzés módszertana áll. Gyakorlattal rendelkezik hazai és társfinanszírozott támogatásokból megvalósuló projektek szakmai és pénzügyi megvalósításában. Számos civil szervezet aktív tagja, a KultúrÁsz Közhasznú Egyesület alelnöke. 2017 óta segíti a Nemzeti Művelődési Intézet felnőttképzési területen végzett szakmai munkáját, mint felnőttképzési szakértő, illetve felnőttképzési projektek képzési vezetője. 2021 óta a Szakmafejlesztési Igazgatóság Felnőttképzési Központjának vezetője, a szakmai képzések, továbbképzések koordinálásával foglalkozik a Kárpát-medencei magyar közművelődés vonatkozásában.

A Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program előkészítési és ellenőrzési feladatai

A Nemzeti Művelődési Intézet 2020. november 1-jén indította el a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programot. Annak érdekében, hogy a munkatársak felvétele és a képzések zökkenőmentesek legyenek 2020 szeptemberében valamennyi megye számára összeállítottunk egy-egy adattáblát, amiben egyrészt az érintett települések adatállománya, másrészt a munkatársak adatai a GDPR előírásoknak megfelelően szerepelt. A települések esetében valamennyi település jogállását, népességszámát és a közművelődési feladatellátás módját regisztráltuk. Ezen túl a meglévő kimutatásaink alapján vezettük a program elindulásakor, hogy van-e a településen közművelődési munkakörben foglalkoztatott, és ha van, milyen végzettséggel végzi a feladatokat (végzettség nélkül, középfokú szakirányú, felsőfokú szakirányú, felsőfokú nem szakirányú végzettségű).

Az asszisztensekről és a koordinátorokról a személyes adatokon túl a programmal kapcsolatos információk is megjelentek a táblákban, pl. a programban képzésben és foglalkoztatásban, csak képzésben, csak foglalkoztatásban vesz részt, hol történik a képzése, ki a

módszertani koordinátora. A munkavégzéssel kapcsolatos adatok is bekerültek a táblába, mely településeken látja el a feladatait, amennyiben kettő vagy három településen, akkor melyek ezek, valamint az önkormányzatra vonatkozó adatok is rögzítésre kerültek.

A táblázatot folyamatosan vették a megyék, ennek alapján volt lehetőségünk különböző szűrésekkel adatokat kinyerni a programról. Az adatok rögzítése során fontos szempont volt, hogy ha valaki kilépett a programból, az adatai akkor is megmaradjanak a táblázatban, annak érdekében, hogy a program zárásakor pontos kimutatásaink legyenek a programban résztvevők számáról.

Ezek a táblázatok segítették a Nemzeti Művelődési Intézet Személyügyi Központjának szolgáltatandó adatok kezelését is.

A táblázatban megjelent az is, hogy mely településekkel kötöttek a megyei igazgatóságok együttműködési megállapodást, amely a felek adatai mellett tartalmazta a Nemzeti Művelődési Intézet és a másik fél vállalásait, többek között azt, hogy „a Nemzeti Művelődési Intézet által foglalkoztatott 1 főt 2021. december 1. napjától

kezdődően legalább 6 hónap időtartamban munkáltatóként tovább foglalkoztatják, és legkésőbb 2021. december 30-ig bemutatják a Nemzeti Művelődési Intézetnek a tovább foglalkoztatás keretében kötött megállapodását a foglalkoztatottal. Amennyiben a foglalkoztatott kezdeményezésére közös megegyezéssel vagy felmondása miatt a munkaviszonya megszűnik, azt követően helyette másik, a jogszabályban előírt feltételeknek megfelelő személy foglalkoztatható.”

A megállapodás másik fontos pontja volt, hogy a szervezet vállalta, hogy a programban részt vevő személy számára biztosítja a képzésen és a műhelyfoglalkozásokon való jelenlétet. A képzésekről és a műhelyfoglalkozásokról külön is olvashatnak e lapszámon belül.

A program ideje alatt többféle megállapodást készítettünk elő, attól függően, hogy kivel kötöttük (önkormányzat, civil szervezet, gazdasági társaság, intézmény) a megállapodást, hogy a leendő foglalkoztatott hány településen látja el a feladatait, hogy az illető rehabilitációs járadékban részesül-e, teljes munkaidőben dolgozik vagy részmunkaidőben, csak képzésben vesz részt, csak foglalkoz-

tatásban vagy képzésben és foglalkoztatásban is.

A Projektkoordinációs Központ munkatársai pontos kimutatásokat vezettek a beérkező és aláírt együttműködési megállapodásokról. Kimutatásaink alapján 1972 db együttműködési megállapodás született. Ezen kívül születtek a módosítások és megszüntetések is. Ezekkel együtt több mint 2000 aláírt megállapodást dolgoztunk fel az egy év alatt. Az aláírt megállapodások egy példányát az érintett önkormányzat kapta meg, egy példány található a megyei igazgatóságnál és egy példányt a Projektkoordinációs Központ tárol, ezek a későbbiekben is kutathatók.

A Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program megvalósítása és gördülékeny lebonyolítása nem történhetett volna meg, ha a megyei igazgatóságok nem ellenőrzik folyamatosan a településeken dolgozó asszisztenseket és a programban részt vevő, együttműködési megállapodást aláíró szervezeteket. Az ellenőrzés megkönnyítése érdekében működött egy monitoring felület, amelynek kitöltése minden egyes látogatás alkalmával elvárt volt a megyéktől. A felület az alapadatokon túl (ki végzi az ellenőrzést, látogatás időpontja, település, ellenőrzési időszak, az ellenőrzés során a partner részéről jelenlévő) rákérdezett a helyszíni ellenőrzés okára. Az ellenőrzéseket a munkatársaink sok esetben összekötötték egyéb feladatokkal pl. az irodaszer csomagok kiszállítása, település látogatás, dokumentumok elkészítésében segítségnyújtás az önkormányzatnak.

A *koronavírus-világjárvány megjelenését követően és annak teljes időtartama alatt a Nemzeti Művelődési Intézet felelős munkáltatóként fontosnak érezte a munkatársak egészségének megőrzését, ezért a program ideje alatt egészségügyi és tisztasági szereket biztosított részükre.* Továbbá átalakította a vi-

lágjárvány ideje alatt a személyes találkozásokat, csökkentette azok számát, ennek az intézkedésnek a célja az volt, hogy csökkenjen a fertőzés veszélye. A 484/2020. (XI.10.) Korm. rendelet megjelenését követően a közművelődési intézményekben számos program az online térbe került át, így valósultak meg kiállítások, találkoztak egymással a közösségek. Közel fél évnek kellett eltelnie, amikor életbe lépett a 194/2021. (IV. 26.) Korm. rendelet, amely lehetővé tette a kulturális intézmények kinyitását.

A Nemzeti Művelődési Intézet 14 agora és közel 1000 intézmény bevonásával, 2021. május 15-én egy országos közművelődési rendezvénysorozattal ünnepelte meg a nyitás lehetőségét. A csatlakozó intézmények „NYITUNK” feliratú molinót igényelhetek, amely a helyben élők, a helyben működő közösségek figyelmét is felhívta, valamint biztatást is adott a közösségi színterekben, intézményekben dolgozók számára. A „NYITUNK” molinók kiszállításakor is több adatot, ismeretet gyűjtöttünk, rögzítettünk. Közvetlen információt kaptunk a Programban dolgozó munkatársak munkájáról, problémáiról és az örömeikről is, hogy újra nyithatták a közösségi színtereket, közművelődési intézményeket. A csatlakozók, a „NYITUNK” programhoz a Nemzeti Művelődési Intézettől molinót kaptak, hogy így is felhívhassák a figyelmet a közművelődési intézmények kinyitására, látogathatóságára a megtartandó eseményekre. Azonban voltak, akik elmaradó feladatok, pályázati tanácsadás, rendezvény látogatás, Komatál átadás, Pajtaszínházi program vagy a Bűvös Bábos program kapcsán látogattak a településre, és ekkor ellenőrizték a települési feladatellátást. Az ellenőrzéseken szinte mindig jelen voltak az asszisztensek, a partner részéről a település polgármestere vagy jegyzője. A megyei igaz-

gatóság munkatársai ellenőrizték a munkahelyi körülményeket, az irodaszerek célba érését, a munkavégzéshez szükséges feltételeket. Rögzítették, hogy az asszisztens időben és megfelelően ellátja-e adminisztrációs feladatait (leadja a szakmai beszámolóját, a jelenléti ívét, amennyiben beteg állományban volt, az azzal kapcsolatos dokumentumokat időben eljuttatja a megyei igazgatóságra stb.). *Megnézték, hogy a vizsgált időszakban milyen szakmai feladatokat látott el az asszisztens. Ezek igen változatos feladatokat jelentettek, szinte a teljes közművelődési palettát lefedték, cikkek írását, szakmai beszámoló készítését, szolgáltatási terv összeállítását, jogyakorlatON.hu video elkészítését, kutatási feladatokat (pl. helytörténet), és a települési rendezvények szervezését.* Az alábbi programok szervezésében vettek részt munkatársaink: Idősek Napja, Gyermeknap, Madarak és Fák Napja, falunap, Tér-Zene Program, Magyar Kultúra Napja, író-olvasó találkozó szervezése, augusztus 20-ai, október 23-ai programok, október 6-ai megemlékezés, fesztiválok szervezése (Sárrét ízei, Csipkebogyó Fesztivál stb.), Adventi készülődés, Márton Nap, filmvetítési programok szervezése.

A monitoring során nagy hangsúlyt fektettünk a *szakmai feladatok ellenőrzésére*, a tanácsadásra, „jogyakorlatok” ismertetésére. Vizsgálták, hogy a településen indultak-e kezdeményezések, a közösségi életet segítő folyamatok, megnézték, hogy ennek szakmai tartalma és megvalósítása megfelelő módon történik-e, szükséges-e a beavatkozás, és ha igen később a megvalósítás ellenőrzése megtörtént-e, van-e olyan tevékenység, amely szakmai támogatása a továbbiakban is szükséges? A program ideje alatt nagyon fontosnak tartottuk, hogy az asszisztensek folyamatosan szakmai kapcsolatban legyenek a megyei igazgatóság szakem-

bereivel. A látogatások alkalmával munkatársaink rákérdeztek arra is, hogy mit tart pozitívumnak és milyen van szüksége még segítségre. Örömkre szolgált, hogy nagyon sok pozitív visszajelzést kapott a program az ellenőrzések során, a szakmai támogatásról, a megyei igazgatóságok munkájáról, valamint a képzést szinte mindig kiemelték az asszisztensek, emellett a kapcsolatépítést, a jogszabályok megismerését is hangsúlyozták. Az ellenőrzések során érdemi módon elemeztük azt is, hogy a település és a megyei igazgatóság milyen kapcsolatot ápol, milyen gyakorisággal keresik a település vezetői munkatársainkat, milyen témában, mennyire elégedettek ők a programmal, mit tartanak pozitívknak és hogyan tudjuk a szakmai munkát segíteni a településen. Ezek a visszajelzések segítettek a hosszú távú munkát, és felszínre kerülhettek eddig nem ismert szempontok is.

Összességében elmondható, hogy a partnerszervezetek nagyon fontosnak és hasznosnak ítélték a programot, kevés számú visszalépés vagy megszüntetés történt.

Az asszisztensek hetente beszámoltak szakmai feladataikról, a monitoring felületen ennek meg-

létét is rögzítették a megyei igazgatóság ellenőrzést végző munkatársai. A felület kitöltéséről ismertetőt tartottak a megyei igazgatóságok, annak érdekében, hogy a felületet mindenki egyformán értelmezze, tudja a határidőket és pontosan szolgáltatson adatokat. Az alapadatok feltüntetését követően (név, település, fogadó szervezet megnevezése, típusa, a szakmai feladat-ellátás időszakának megjelölése) minden egyes ellátott feladat esetén meg kellett jelölni, hogy ki adta ki a feladatot (a Nemzeti Művelődési Intézet, a fogadó település). Ennek azért volt jelentősége, hogy pontosan lássuk, hogy mennyi és milyen típusú feladatot kapnak az asszisztensek a településen, azok a feladatok megfelelőek-e a közművelődési feladatok tekintetében. Az asszisztensek a felületen pontosan megjelölték, hogy milyen szakmai módszertani feladatokat, kommunikációs feladatokat, kutatási feladatokat láttak el, részt vettek az adott héten a képzésben, a MOODLE felületen kapott feladataikat elvégezték, befejezték, milyen egyéb feladataik voltak és röviden be is mutatták az elvégzett feladatokat, valamint arról fotókat küldtek a megyei igazgatóságra.

A hetente elküldött beszámolókat a megyei igazgatóságon dolgozó munkatársak és a koordinátorok is áttekintették, ellenőrizték, figyelték a pontos megfogalmazásra, valamint a szakmaiságra. Ez a feladat is az asszisztensek szakmaiságának a kialakulását, fejlődését szolgálta, másrészt, az elvégzett feladatokról nyújtott képet. *Közel 100.000 beszámoló készült el a program ideje alatt, megállapítható, hogy az asszisztensek a szakmai feladatok mellett számos olyan tevékenységben részt vettek, amellyel segítettek az önkormányzat működését a pandémia alatti időszakban.* A program ideje alatt létrehozásra került egy *Gyakran Ismételt Kérdések* felületet is, amely a megyei igazgatóságok és a programba részvételüket tervező önkormányzatok is kaphattak válaszokat kérdéseikre.

A Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program számos sokrétű feladatot jelentett, tanulságait, tapasztalatait beépítjük további munkánkba, remélve, hogy a jövőben a most már képzettséget szerzett közművelődési munkatársak hálózatban tudnak dolgozni és a kisebb járási és megyei hálózatokban a szakmai munka megerősödhet.

ERDÉLYI ERZSÉBET: közművelődési szakember, szakértő, szakfelügyelő, minőségbiztosítási auditor. 2013-tól dolgozik a Nemzeti Művelődési Intézetnél. 2015. január 1-jétől 2016. március 31-ig a Nemzeti Művelődési Intézet Komárom-Esztergom Megyei Irodáját vezette. Ezt követően a kulturális közfoglalkoztatási programok programvezetője volt. 2018-tól szakmai vezető a Művelődő közösségek Nyugat-Magyarországon EFOP-3.7.3-16-2017-00150 projektben. 2019-től a Nemzeti Művelődési Intézet Projektkoordinációs Központjának vezetője.

Műhelymunkák a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programban

A Nemzeti Művelődési Intézet Hálózati központjának a feladata a Megyei Igazgatóságok szakmai fejlesztése, a közművelődési alapszolgáltatásokkal kapcsolatos szakmai háttéranyagok kidolgozásában, a közösségépítés társadalomfejlesztő funkciójának, hatásának széleskörű elterjesztésében való közreműködés. A terület- és vidékfejlesztési célokkal összhangban a közművelődési tevékenységgel összefüggő elemzések és fejlesztő programok készítésének koordinálása. A Megyei Igazgatóságok szakmai működési feltételeiről való gondoskodás, közművelődési szakmai tanácsadó munkájának irányítása és segítése. A központnak ezért különösen fontos volt a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program kapcsán egyrészt a tizenkilenc megyei igazgatóság munkájának szakmai segítése, másrészt a programban résztvevő közművelődési asszisztensek mentorálása és bekapcsolása a valóban létrejövő hálózatba.

A Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program (továbbiakban KFKP) keretében 2020 decemberében elindultak a képzések az ország valamennyi megyéjében, egyes megyékben több helyszínen

is. A képzéseket kiegészítették a kéthetente megtartott műhelyfoglalkozások, melyekkel segítettük a szakmai tudás gyakorlati megvalósítását, a tanultak gyakorlatban történő alkalmazását, vagy bővebben megtárgyalásra, megbeszélésre kerültek a képzésben tanultak. A műhelyfoglalkozásoknak támogató tevékenységként kellett megjelenniük, ahol partnerként találkozhattak a képzésben résztvevők és a megyei munkatársak, valamint a meghívott előadók, mintegy közösen létrehozva egy szakmai inspiráló, ösztönző rendszert.

A foglalkozások célja kettős volt tehát:

– a leendő szakemberek körében induljon el a szakmai kapcsolattartás, jöjjön létre a képzés során a szakmai hálózatosodás,

– a műhelymunkákon sajátítsák el a közösségi művelődés szakma alapjait és módszertanát, gyakorlati tapasztalatokat szerezzenek a települési közösségépítés és eseményszervezés területén.

A foglalkozások felkészítették a leendő szakembereket a hatékony kommunikációra, megerősítésre kerültek szakmai készségeikben, kompetenciájukban. Tudatosult bennük, hogy mennyire szüksé-

ges a reális közösségépítő célok kitűzése, a megvalósítandó célok részekre bontása, meghatározása. A műhelymunka erősítette motivációjukat, kitartásukat, a kudarcok értékelését és kezelését és természetesen olyan fórumot teremtett számukra, ahol minden közművelődéssel kapcsolatos szakmai kérdés megbeszélhető.

A pandémia miatt az oktatások 2021 márciusáig online formában zajlottak, így a műhelymunkákat is az online térben kezdték meg a hallgatók. A Nemzeti Művelődési Intézet e-learning felületén keresztül kaptak hétről hétre különböző módszertani feladatokat a résztvevők, ezekkel a feladatokkal feltérképezhették településük adottságait, értékeit, illetve hasznos tanácsokat kaptak arra vonatkozóan is, hogy a járványügyi szabályok betartásával hogyan tudnak kapcsolatot tartani településük lakosságával, hogyan segíthetik az önkormányzatok pandémia alatti munkáját, milyen munkákban vehetnek maguk is részt. A megyei igazgatóságok számos kreatív ötlettel színesítették még az online órákat is, így tartottak virtuális látóút programot és település történeti kutatáson is részt vettek a KFKP

programban dolgozó asszisztensek. A műhelymunkák része volt a pandémia kutatás is, mely országos látéletet nyújtott arról, hogyan kezelte a közművelődési szakma a vírushelyzetet.

A tavasz beköszöntével pedig kezdetét vették már a jelenléti foglalkozások. Az első műhelyfoglalkozásokon a közművelődés terein nyitásával kapcsolatos jogszabályokkal ismerkedhettek meg a résztvevők, valamint hasznos pályázatírási ismereteket sajátíthattak el. Ennek a tudásátadásnak köszönhetően több KFKP foglalkoztatott sikeresen nyújtott be települése érdekében pályázatot a Hungarikum Bizottsághoz és a Nemzeti Kulturális Alaphoz is. A gyakorlati órák keretén belül vendég foglalkozásvezetők is ellátogattak a műhelyfoglalkozásokra, egy ilyen óra keretében részletesen megismerehették a Népművészeti Egyesületek Szövetségének munkáját tagszervezetein keresztül, mind a 19 megyében. A tagszervezetek bemutaták a Szövetség működési hátterét és alapelveit, továbbá tisztázták az alapfogalmakat, mint például kulturális örökség és népi kézművesesség, a tagszervezetek országon belüli és határon túli elhelyezkedését, a Szövetség kapcsolatrendszerét.

A műhelymunkák lehetőségét biztosították arra is, hogy a résztvevőkkel megismertessük az *ASzak-kör* internetes felületet, melyet a Nemzeti Művelődési Intézet 2020 decemberében hozott lére. A tudásmegosztó oldal célja, hogy a hagyományos szakköri tevékenységek egyes fázisaiba az internet segítségével vonja be a látogatókat, ezáltal összegyűjtse, rendszerezze és népszerűsítse a különböző közösségi tevékenységi formákat. A felület bemutató-videókon keresztül díjmentesen biztosít lehetőséget a szakköri tevékenységek kipróbálására, azokban való elmélyedésre, megismerteti a látogatókkal a közreműködő mestereket és oktatókat,

akik magas szinten, több évtizedes tapasztalattal rendelkezve vállalkoznak tudásuk megosztására. Az *aszakkor.hu* internetes felülettel való ismerkedés során a képzési csoportok jártasságot szereztek a helyi népművészeti különlegességekről, sajátosságaikról, sőt még az alkotás örömét is megtapasztalhatták, a számukra szervezett egyedi foglalkozásokon (vesszőfonás, gyöngyfűzés, nemezelés, hímzés).

A *JógyakorlatON* platformon pedig szakmai találkozások is létrejöttek. A Nemzeti Művelődési Intézet 2021. március 17-én az információáramlás felgyorsítása és a települési jó gyakorlatok elterjesztése érdekében új online szolgáltatási felületet indított *JógyakorlatOn* elnevezéssel, amely a *www.jogyakorlaton.hu* felületen érhető el. A közös gondolkodásra, tapasztalatcserére, a jó gyakorlatok megosztására és szakmai interakcióra a pandémia idején még nagyobb szükségünk van, ezért a Nemzeti Művelődési Intézet minden héten szerdán 10:00 órától online szakmai munkaértekezletet tart a Kárpát-medencében közművelődési területen dolgozó kollégáknak, amelyen – a tudásmegosztás jegyében – a településekről beérkezett jó gyakorlatokat, mintaprojektet osztunk meg a közművelődési szakemberekkel. A *jogyakorlaton.hu* segítette a képzésben résztvevőket, hogy ötleteiket bemutathassák egy rövid videó anyaggal, melyhez segítséget nyújtottak a megyék munkatársai vagy egyszerűen mobiltelefonról is feltölthető volt. Ezek a videó anyagok a pandémiás időszakban biztosították a kapcsolattartást, a kapcsolatok bővülését a közművelődési szakmában, ugyanakkor pedig megerősítést nyújtottak mindenki számára, hogyan lehet kreatívan a járványügyi szabályok betartásával is olyan programokat szervezni, amelyek a kisközösségeknek biztatást nyújthatnak, illetve hogyan

lehet az egyes foglalkozásokat online térben is megvalósítani, majd offline térbe áthelyezni és esetlegesen vissza, vagy akár együttesen alkalmazni.

A nyári időszakban minden megyéből a műhelyfoglalkozás keretében a leendő kollégák részt vehettek a *Közösségépítő Kultúránk Programsorozatán*, megismerkedhettek a Hungarikum Ligettel és a Nemzeti Művelődési Intézet Székházával. A programsorozat célja többek között, hogy a résztvevők megismerjék a közművelődés kultúráközvetítő, közösségépítő szerepét, a Nemzeti Művelődési Intézet és a Népfőiskola Alapítvány tevékenységét és központját, valamint, hogy az előadó-művészeti tevékenységek kulturális, közösségmegtartó erejét egy-egy színházi előadáson keresztül tapasztalhas-sák meg. Bennünket, akik a Nemzeti Művelődési Intézetben dolgozunk, örömmel töltött el, hogy bemutathattuk egyedi épületünket, betekintést engedhettünk a munkánkba, megismertettük az ország szinte minden településének közösségével, ahogy meglátogathatták Kápolnásnyék nevezetességeit, valamint részt vettek minden helyszínen egy-egy színházi előadáson is. Nemcsak együtt utazhattak településük közösségeivel, hanem az utazás során még interaktív játékokra is sor került, vagy csak együtt énekeltek, szórakoztatták egymást. Legnagyobb örömünkre a programban foglalkoztatott asszisztensek közül sokan már a saját településükön lévő művelődő közösségeket is összegyűjtötték, résztvevőként elhozták a helyszínekre és együtt élvezték az összeállított program- és műsorelemeket.

A kétheti rendszerességgel tartott műhelyfoglalkozásokon a hallgatók részleteiben is foglalkoztak a modulzáró vizsgákra való felkészüléssel, valamint a komplex szakmai vizsgaanyagban szereplő témákkal is, segítették egymást a felkészülés-

ben, tanácsokat adtak egymásnak és természetesen a megyei munkatársak is rendelkezésükre álltak. A műhelymunkák sikerességét mi sem mutatja jobban, minthogy azok, a program lezárultával is tovább folytatódnak a megyékben. Az egy éves program keretében összesen megyénként 20 alkalommal online 22 alkalommal jelenléti formában vettek részt különböző foglalkozásokon, 3 alkalommal pedig szakmai kirándulásokon az asszisztensek. A 2022-es évben pedig havi rendszerességgel kerülnek megrendezésre ugyanezen céllal a műhelymunkák.

Az újdonsült programban részt vett asszisztensek munkájához a Nemzeti Művelődési Intézet a közösségi élet újraindítása érdekében, egy szakkör szervezői felhívással is segítséget nyújtott. A szakkörtámogatási programot az Intézet 2021 őszén hirdette meg először a www.jogyakorlatON.hu online felületen keresztül. A felhívásban igényelni lehet szakköri anyagokat, eszközöket különböző szakköri tevékenységekhez kapcsolódóan, amelyeknek a szakköri tevékenységét a www.ASzakkör.hu online felületen keresztül többségében 20 alkalmas videósorozatban mutatjuk be. A felhívásban hat (vesszőfonás, nemez, mézeskalács készítés, gyöngyfűzés, hímzés) szakág alapanyagát és eszközét lehetett igényelni annak függvényében, hogy mekkora nagyságú a település. A szakkörtámogatási programhoz

Magyarország Kormánya nyújtott támogatást a Községi Élet Újraindításáért Felelős Operatív Törzs kezdeményezésére, a program szakmai megvalósítója pedig a Nemzeti Művelődési Intézet. A felhívásra egy-egy öt fős szakkör alapanyagaira és eszközeire adhatott le igényt minden település. Az első körös felhívásra összesen 1014 település jelentkezett, amelyeken összesen 1294 db 5-5 fős szakkört indítanak el. A második körös felhívást 2021 novemberében került meghirdetésre négy szakköri területen: nemez, vesszőfonás, mézeskalács készítés és csipkeverés. A felhívás hasonló feltételekkel indult el, mint az első, és 2021. december 1-én zárult. 200 település adta le jelentkezését, amellyel tovább bővíülhet közösségépítő mintaprojektünk.

A felhívásra jelentkezők munkáját tovább segítve létrejött a szakkörszervezés módszertana kötetsorozat is. A kötetek letölthető formában és kinyomtatva is bárki számára rendelkezésre állnak. A módszertani sorozat lényege, hogy szakmai segítséget nyújtson és hasznos ismeretekkel gazdagítsa a szakköröket szervezőket elméleti háttéranyag, valamint napokra bontott foglalkozási tervek közreadásával. *A program fontos hozadéka továbbá a megyei igazgatóságok életében, hogy elindult 2021-ben három megyében (Nógrád, Szabolcs-Szatmár és Baranya megyében), 2022-ben további öt*

megyében (Borsod-Abaúj-Zemplén, Somogy, Vas, Veszprém, Zala megyében), a decentralizálás folyamata. A KFKP program által az országos hálózatban kikristályosodtak azok a területi csomópontok, ahol a Nemzeti Művelődési Intézet úgynevezett megyei „telephelyeket” hozhat létre a hatékonyabb és célzottabb mentorálás érdekében. Eddig a megyei igazgatóságokon egy-egy személy egy-egy tématerület megyei szintű megvalósításáért volt felelős, az új rendszerben a telephelyen dolgozó kollégák a körzet településeinek általános szakmai tanácsadói lesznek. Feladatuk a törvényi előírásokkal kapcsolatos tanácsadások, információk kiküldése, begyűjtése, a feladatfinanszírozás és az intézeti pályázatokkal kapcsolatos projektek, képzések szervezése, lebonyolítása, az új piaci orientáltságú szolgáltatások népszerűsítése, szervezése, a térségre arányosítva.

A Nemzeti Művelődési Intézet a szakmai műhelymunkák által, nemcsak a szakmai tudás erősítéséhez járult hozzá, hanem a frissen végzett közművelődési munkatársak és ezáltal a közművelődési szakma további fejlődését indította el, mert a magasabb szintű képzések megszerzésére is motiválta a résztvevőket (közösségszervezés BA szak vagy kulturális mediáció MA szak), annak érdekében, hogy a közművelődési szakma minél magasabb végzettségű szakemberekkel rendelkezzen minden településen.

PETŐ LILLA: 2010-ben az ELTE-n szerzett politológus diplomát, majd a Moholy Nagy Művészeti Egyetem Kultúramenedzsment szakán tanult tovább, ahol 2016-ban diplomázott. 2013 óta dolgozik közművelődési intézményekben, tapasztalatait projektmenedzsment, ifjúságsegítés, programstruktúrák kialakítása és fejlesztése területén szerezte. Szakterülete az irodalom és az ifjúsági programok szervezése. 2018 márciusától módszertani referensként végezte a munkáját a Pest Megyei Igazgatóságon. 2020-ban a Debreceni Egyetemen végzett kulturális mediátorként. 2020 júniusától megyei igazgatói pozíciót töltött be, majd 2021 februárja óta a Nemzeti Művelődési Intézet központjában a Hálózati Központ vezetője. Feladata a 19 megyei igazgatóság módszertani segítése, országos szakmai mintaprogramok kidolgozása, a jogyakorlatON és az Aszakkör.hu felületek szakmai programjának gondozása.

Kutatások a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programban

1. Bevezetés – előzmények

A Nemzeti Művelődési Intézet stratégiai gondolkodásában már 2012-ben megjelent az a szándék, hogy a tudomány eszköztárával is erősítse azokat az innovatív fejlesztési folyamatokat, amelyek ebben az időszakban indultak el. Ennek az elképzelésnek olyan lényegi szegmensei voltak, mint a felsőfokú szakemberképzés megújítása, a korábbiaknál szorosabb együttműködés kialakítása a felsőoktatással, a szakma tudományos presztízsének emelése, a közösségi művelődés múltjának és jelenének a tudomány eszközeivel történő feltárása, elméleti muníció a szakmai tevékenység segítésére, statisztikai adatok a tervezési folyamatokhoz. A sokösszetevős fejlesztési folyamat egyik fontos állomása, a célok elérésének egyik elengedhetetlen eszköze lett a Nemzeti Művelődési Intézet Kárpát-medencei hatókörrel működő tudományos kutató központjának és regionális kutatói hálózatának felállítása.

Az új szervezeti egység működésbe lépése kapcsán olyan tudományos kutatási feladatok körvonalazódtak, mint a Kárpát-medencei közös kulturális tér felmérése, fejlesztése, a társadalmi megújulás és összetartozás megerősítése, a közösségi művelődés kiemel-

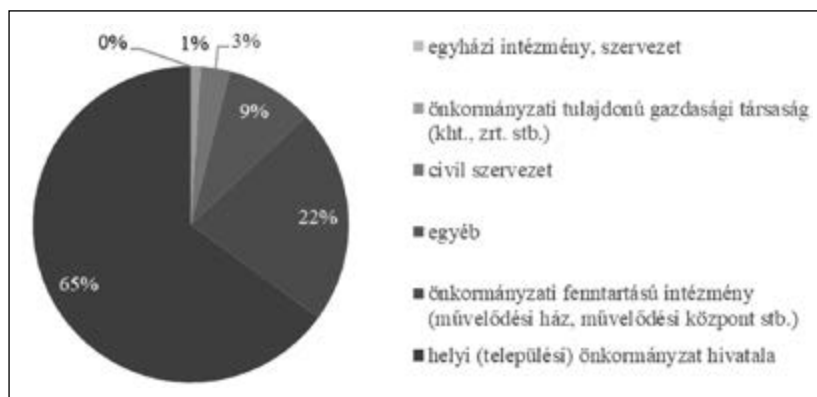
kedő értékeinek, szellemi, kulturális és tudományos eredményeinek, hagyományainak, társadalmi, gazdasági helyzetének elemzése, kutatása, a közösségi művelődés erőforrásaival, szervezetével, finanszírozásával, tevékenységével és humán erőforrásaival kapcsolatos kutatási, felmérési és elemzési feladatok, valamint a stratégiai célokból és kutatási, felmérési és elemzési feladataiból adódóan fejlesztési javaslatok megfogalmazása. A kutatások eredményeit a Nemzeti Művelődési Intézet tudományos, illetve szakmai konferenciákon, valamint tanulmányok, kiadványok és publikációk formájában tárja a szakmai és a szélesebb nyilvánosság elé. Fenti célok jegyében az elmúlt időszakban olyan jelentősnek mondható kutatások, vizsgálatok és felmérések valósultak meg többek között, mint a *településfeltáró felmérés, települések szakember-ellátottsága vizsgálat, Tudáskörnyezet I-II. kutatás, Kulturális Közfoglalkoztatási Program kutatásai, közművelődési szakemberek pályakép vizsgálata, Magyarország közművelődési intézményeinek reprezentatív felmérése, kulturális tanulási folyamatok felmérése a közművelődésben, a közművelődés helyzete és reakciói a koronavírus járvány időszakában, kulturális közösségeink 100 éve kutatás.*

2. Kutatások a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program időszakában

Már a Program tervezési időszakában – összefüggésben a Kutatási Központ és regionális kutatói hálózat létrejöttével – megjelent az a szempont, hogy annak legyenek markáns kutatási elemei és mérőszámai is. A felállított indikátorok jól mutatják a Program kutatási oldalának volumenét. A vizsgálatok és felmérések megvalósulását 4 központi kutatási koordinátor, 7 regionális kutatási koordinátor, átlagosan 2000 kutatási résztvevő és a Nemzeti Művelődési Intézet 19 megyei igazgatóságának kollektívája segítette. A kutatások két jól elkülöníthető dimenzióban valósultak meg a Projekt során. Az egyikben a vizsgálatok magukra a Programban résztvevőkre irányultak, a kutatások másik részében pedig a Program résztvevői segítettek a kutatási adatfelvételt.

2.1. Kutatások a Program résztvevőiről

A Program résztvevőinek jellemzőit belépéskor bemeneti kérdőívvel, a Program zárásakor ki-

1. ábra
A válaszadókat fogadó partnerek szervezeti típusai a Programban (N=2610; %)

meneti kérdőívvel, félidőben pedig pályakép vizsgálattal mértük.

A belépők motivációinak, előzetes elvárásainak, kompetenciáinak felmérésére 2020-ban **beneti kérdőívet** használtunk. A 2017 fő válaszadó túlnyomó többségében nő volt (84%, 1777 fő), a férfiak 16%-os arányban (330 fő) vettek részt a kitöltésben, illetve magában a Programban. A foglalkoztatottak elsősorban csak egy településen láttak el feladatokat (83%), két településen a megkérdezettek 8%-a dolgozott. (Az 1997. évi CXL. törvény közművelődési fejezete lehetővé teszi, hogy közösségek esetén két vagy három település közösségi szintereit egy min. középfokú szakirányú végzettségű közművelődési munkatárs lássa el.) A 2610 fogadó szervezet típusait

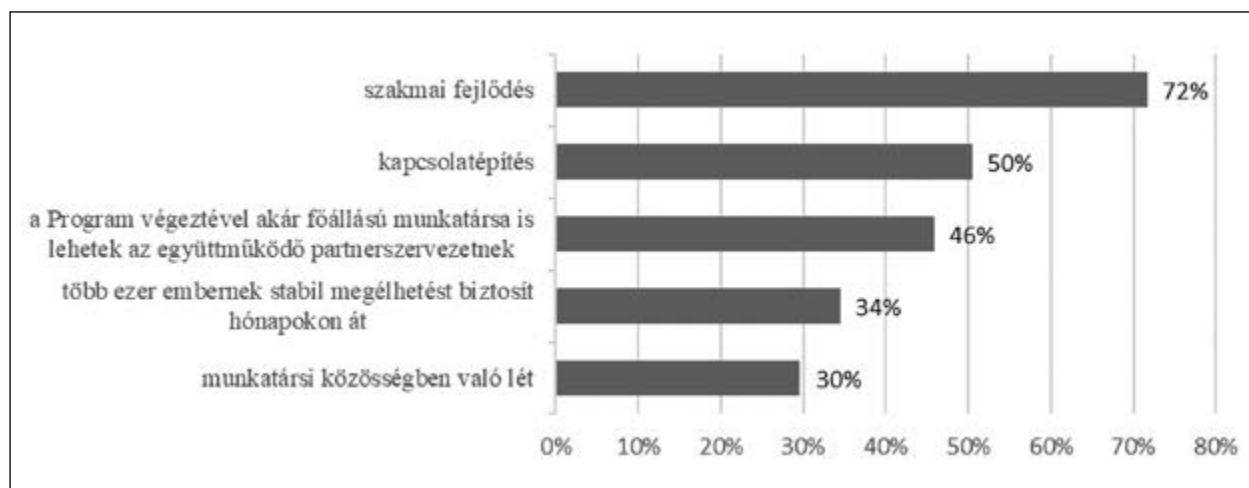
tekintve elsősorban települési önkormányzatok polgármesteri hivatalai (65%) és önkormányzati fenntartású közművelődési intézmények és közösségi szinterek vettek részt együttműködő partnerként a Programban (22%). (1. ábra)

A fogadó partnerszervezetek esetében a munkavégzés helyeként elsősorban közösségi szintér (25%), közösségi szintér és könyvtár (20%), művelődési ház és könyvtár (12%) jelentkezett. A Programba való belépés két leggyakoribb motivációját tekintve, a válaszadók lehetőséget láttak arra, hogy így a saját településükön dolgozhassanak (67%), és további szakmai fejlődési lehetőséget kapjanak (65%). Egy másik kérdésben a Program előnyei között a szakmai fejlődés állt első helyen (72%), a második

legfontosabb haszonként a kapcsolatépítés szerepelt (50%), és meghatározó szerepet kapott, hogy a résztvevők főállásban tudjanak elhelyezkedni később a fogadó szervezetnél (46%). (2. ábra)

A Projekt során a résztvevők **pályaképvizsgálatát** is elvégeztük, amelyben a pályaismeretre, a pályán maradáshoz motiváló tényezőkre, a pályakorrekciós szempontokra kérdeztünk rá. A pályaképvizsgálat eredményeivel jelen tematikus számban külön írás is foglalkozik.

A Program végén használt **ki-meneti kérdőív** pedig az elvárások teljesülésére, a válaszadók jövőképeire, a kompetenciák fejlődésére, a továbbfoglalkoztatás mértékére, az elmúlt időszak eredményeire, munkaerőpiaci hasznosságára kérdezett rá. Sikerként könyvelhetjük el, hogy a válaszok alapján a résztvevőket a Projektben közreműködő önkormányzatok 70%-a tovább foglalkoztatja majd. Ennek megvalósulását a Programot követően fél évvel újabb kutatásban tervezzük mérni. A válaszadók döntő többsége (89%) pozitívan értékeli a Program során szerzett tapasztalatokat és ismereteket. A megkérdezettek ugyancsak túlnyomó többségben (94%) vélték úgy, hogy a megszerzett ismeretek hozzájárulnak a munkaerőpiaci beilleszkedéshez.

2. ábra
Mit tekint a jelenlegi Foglalkoztatási és Képzési Program előnyének? (Három válasz volt megjelölhető; válaszadók %-a)

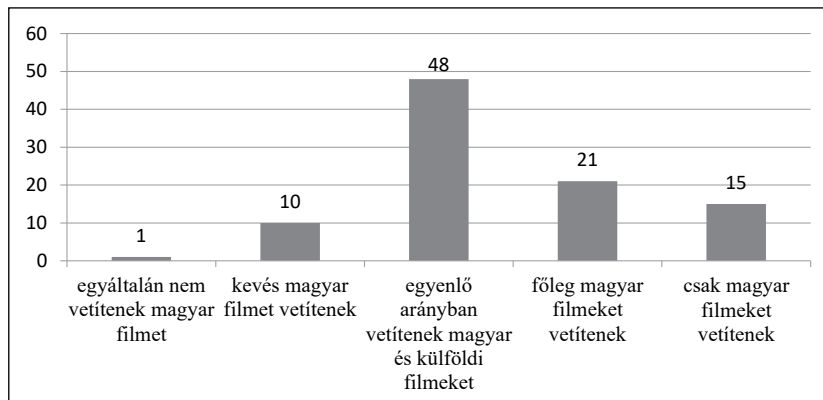
2.2. Kutatások a Program résztvevőinek közreműködésével

A résztvevők különböző sajátosságaira rákérdező vizsgálatok mellett a másik kutatási dimenzióban a foglalkoztatottak aktívan kapcsolódtak be a Nemzeti Művelődési Intézetben már zajló, illetve induló vizsgálatokba és felmérésekbe. Az alábbiakban ezek közül mutatunk be néhányat.

Levéltári adatgyűjtés a polgári kori egyesületekről (1867-1944)

Az egyik legnagyobb volumenű, legjelentősebb munkafeladat kutatási szempontból az egy éves Program során az az országos levéltári munka volt, amelyben a Programban foglalkoztatottak országos és megyei szinten feltárták az irattárakban fellelhető civil szervezetek közművelődés-történeti előzményeit, polgári kori múltjára vonatkozó dokumentumait. Ez az összetett feladat a feltárásban, a feldolgozó és gyűjtőterületi munkában, a digitalizálásban, a digitalizált anyagok rendszerezésében, országos polgári kori civil adatbázis kialakításában valósult, valósul meg szoros együttműködésben a Nemzeti Levéltár dolgozóival és a Kutatási Központ regionális kutatóival. A gyűjtőmunka a Program lezárultával is folytatódik majd, és terveink szerint az eredmények, adatbázisok kötet formájában, valamint online térképes adatbázisban is elérhetővé válnak a szűkebb szakmai és a szélesebb társadalmi nyilvánosság számára. A 19 megyében folytatott nagyszabású feltáró munka eredményeként Magyarország lényegében valamennyi települését elértük. Lapzártáig az eddig elért 3.150 hazai település (összesen Magyarországon 3.155 település van) közel 20.000 civil szervezetéről vannak már forrásdokumentumaink.

A közművelődés helyzete és reakciói a koronavírus-járványra

3. ábra

Magyar filmek vetítésének aránya (N = 95) (db)

A Nemzeti Művelődési Intézet 2020 márciusától egy éven keresztül, összesen 11 alkalommal online kérdőív segítségével vizsgálta, hogy a közművelődés intézményrendszere és az ott foglalkoztatottak hogyan reagáltak a koronavírus-járványra, és az annak hatására életbe léptetett prevenció intézkedésekre. A Nemzeti Művelődési Intézet megyei igazgatóságainak bevonásával lefolytatott kutatás során kérdőívünként átlagban több mint 2000 települést értünk el. A Programban résztvevő asszisztensek a felmérés 6. körétől működtek közre a kérdőívek kitöltésében. A felmérés eredményeképpen nem csak képet kaptunk a hazai közművelődés helyzetéről ebben a rendhagyó időszakban, hanem ennek segítségével olyan új fejlesztéseket alaposítottunk meg, mint a www.jogyakorlatON.hu vagy a www.ASzakkor.hu

Filmklubok Magyarországon

A felmérés célja az volt, hogy feltérképezzük a magyar közművelődés intézményrendszerében a filmklubok hálózatát, feltételrendszerét, esetleges hiányosságait és a szükséges fejlesztési igényeket. A vizsgálat során a Nemzeti Művelődési Intézet a Nemzeti Filmintézettel együttműködésben Magyarország összes települését célozta meg. A felmérésben egyrészt a Nemzeti Művelődési Intézet Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programjában dolgozó, adott

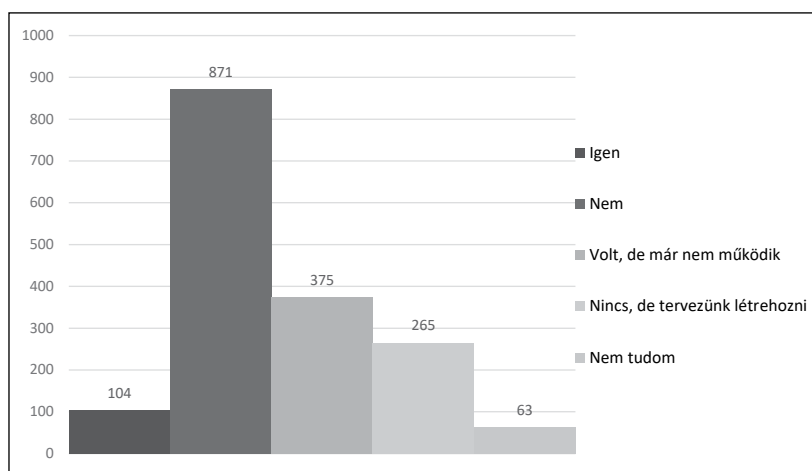
településeken tevékenykedő közművelődési asszisztensek, a többi település vonatkozásában pedig a közművelődési intézmények és közösségi szintek vezetői és munkatársai vettek részt. A kutatás online kérdőíves felmérés formájában valósult meg, és a 95 működő filmklub vonatkozásában számos tartalmi részletet is feltárt (lásd pl. 3. ábra), miközben további 855 település közművelődési intézménye, színtere fogalmazta meg igényét rendszeres filmklub tevékenység megvalósítása iránt.

Játékos közösségek – közösségi játékok

A Nemzeti Művelődési Intézet és lakiteleki Népfőiskola Alapítvány együttműködésében valósult meg hazánk magyar nyelvű játékos és gyűjtőtevékenységeit vizsgáló online kérdőíves felmérés, amelyre 2250 válasz érkezett. A felmérés azt vizsgálta, hogy hazánkban milyen arányban vannak jelen azok a közösségek, amelyek valamely társas- vagy gyűjtőjáték mentén szerveződnek. Választ vártunk a csoportok nagyságára, a találkozási alkalmak gyakoriságára, valamint arra is, hogy egy-egy csoport milyen hatással van a helyi közösségépítésre. A felméréssel a meglévő játékos közösségek megerősítését, és újabbak kialakítását támogattuk.

Fiatalok közösségi életének helyszínei

A kutatás célja volt, hogy feltérképezze a fiatalok számára nyújtott helyi lehetőségeket, infrastrukturális adottságokat, az ifjúsági klubokból alkotott véleményeket. A felmérés online kérdőíves formában valósult meg 1678 település bevonásával. A fiatalok a települések közművelődési tevékenységének meghatározó célcsoportjai, fontos, hogy a közművelődési szakemberek jól ismerjék jellemzőiket, igényeiket, és vonják be őket aktív közösségi tevékenységekbe, így például ifjúsági klubokon keresztül. (4. ábra)

4. ábra
Ifjúsági klubok működése a megkérdezett településeken (N = 1678)

településeinek 77%-át, összesen 2442 települést értük el, amelyek közül 153 településen zajlik rendszeres, aktív éremgyűjtő tevékenység. Ezeket kívánjuk megerősíteni, újabb éremgyűjtő közösségeket, szakköröket létrehozni a folyamat eredményeképpen.

Kulturális Gazdaságfejlesztési Projekt – Coop felmérés

Az 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről 2017. évi módosításakor nevesíti a közművelődési alapszolgáltatásokat, amelyek a következők:

a) művelődő közösségek létrejöttének elősegítése, működésük támogatása, fejlődésük segítése, a közművelődési tevékenységek és

a művelődő közösségek számára helyszín biztosítása,

b) a közösségi és társadalmi részvétel fejlesztése,

c) az egész életre kiterjedő tanulás feltételeinek biztosítása,

d) a hagyományos közösségi kulturális értékek átörökítése feltételeinek biztosítása,

e) az amatőr alkotó- és előadó-művészeti tevékenység feltételeinek biztosítása,

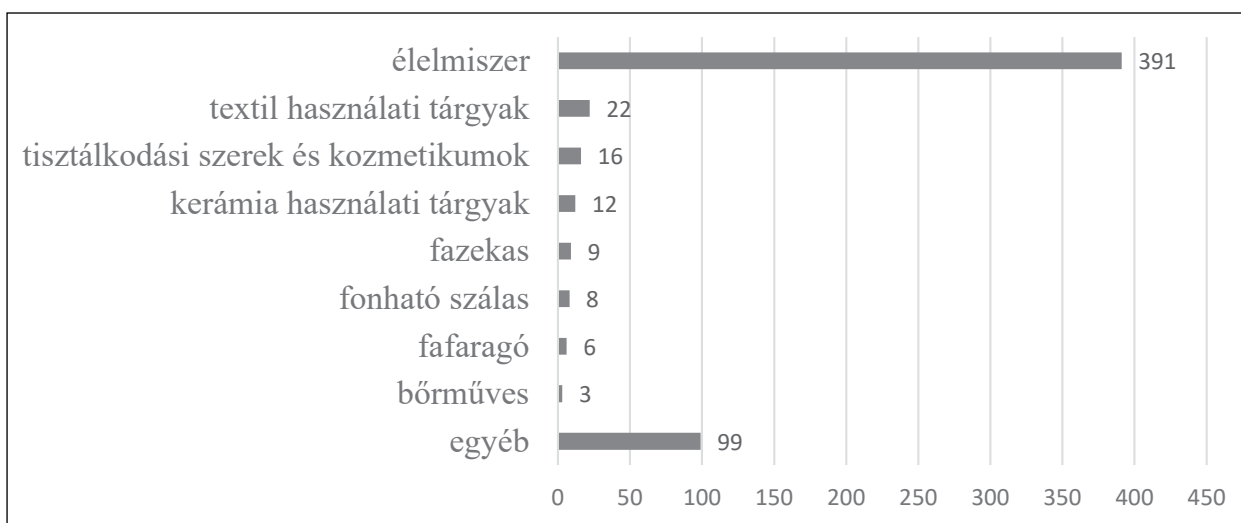
f) a tehetséggondozás- és -fejlesztés feltételeinek biztosítása, valamint

g) a kulturális alapú gazdaságfejlesztés.

A kulturális alapú gazdaságfejlesztés jó gyakorlatai már korábban is megjelentek a közművelődésben, azonban ezt, mint közművelődé-

Éremgyűjtő tevékenységek Magyarországon

A Programban foglalkoztatottak segítségével az „Éremgyűjtő tevékenységek Magyarországon” címmel elindított vizsgálatra a közművelődési feladatellátó szervezetek bevonásával, online adatfelvétellel került sor. A felmérés segítségével a magyarországi éremgyűjtő tevékenységek településeken meglévő hagyományait, közösségeit és rendezvényeit mértük fel. A kérdőívre összesen 2821 válasz érkezett, az ország

5. ábra: Milyen jellegű terméket készít, vagy milyen tárgyalkotó kézműves tevékenységet végez: (N = 566, eset)

si alapszolgáltatást csak ez a törvény módosítás határozta meg, és számos település nem rendelkezik ebben tapasztalatokkal. Ezért a Nemzeti Művelődési Intézet fontos feladatának tartja a közművelődés kulturális alapú gazdaságfejlesztésének támogatását kutatásokkal, képzésekkel és mintaprojektekkel.

2021-ben indult el a Nemzeti Művelődési Intézet országos hatókörű kulturális gazdaságfejlesztési vállalkozása a Coop Szolnok Zártkörű Részvénytársasággal, amelynek helyi szintű megvalósítását a szolnoki Aba-Novák Agóra Kulturális Központ indította el. A közösen megfogalmazott cél, hogy a Coop Szolnok Zrt. által működtetett valamennyi szupermarketben kerüljön kialakításra a helyi termékek polca, és ezáltal is bővüljenek a helyi termelők, kézművesek értékesítési, illetve a vevők beszerzési lehetőségei. Ehhez kötődött online kérdőíves felmérésünk, amelyben arra kérdeztünk rá, hogy az országban tevékenykedő helyi termelők, kézművesek milyen termékeket állítanak elő, hogyan működnek, mióta végzik ezt a tevékenységet, valamint készek-e arra az együttműködésre, hogy a termékeik az áruházlánc boltjaiban megjelenhessenek. A vizsgálat során összesen 808 kitöltés érkezett az országból, amelyből 566 esetben az együttműködésre kész vállalkozásokat tártunk fel. (5. ábra)

3. Összegző gondolatok

A változások vonzásában kiteljesedett Nemzeti Művelődési Intézet szakmafejlesztési tevékenységében 2012. óta központi szerepet töltenek be a kutatások: ezek alapozhatják meg a közművelődés Kárpát-medencei szintű helyzetképének kialakítását, a szakmai innovációk elindítását, az elindult fejlesztések eredményességének és hatásának mérését. A kutatások megerősítését adta a Kulturális Foglalkoztatási és Képzési Program, valamint az eközben kiteljesedő regionális kutatóhálózat, amelyben a Szakmafejlesztési Igazgatóság szervezeti egységében létrejött Kutatási Központ vezetőjének munkáját országos kutatási koordinátor, országos statisztikai koordinátor és

regionális kutató munkatársak támogatják.

A kutatások igazolják azt a szakmai folyamatot, amelyek a közművelődés szolgáltatási rendszerének és ehhez kötődő erőforrásainak megerősítését valósították meg az elmúlt 10 évben. Az első Kulturális Közfoglalkoztatási Programoktól indulóan a törvényi, rendeleti módosítások megvalósítása, a szakmai felsőfokú képzéseinek megerősítése, a normatíva stabilizálása, majd megemlése és a további folyamatok egészen a Kulturális Foglalkoztatási és Képzési Program megvalósításáig egymásra épülő tevékenységek. A cél pedig a Kárpát-medencei magyarság nemzetmegtartó és nemzetösszetartó erejének fenntartása és erősítése a közösségi művelődés alapszolgáltatásain és innovatív tevékenységein keresztül.

DR. JUHÁSZ ERIKA: okleveles művelődési és felnőttképzési menedzserként a Kossuth Lajos Tudományegyetemen végzett 1998-ban, majd ugyanitt (az akkor már Debreceni Egyetemen) szerezte meg a PhD fokozatát 2005-ben, közművelődési szakértő, valamint a Közművelődési Akkreditációs Bizottság tagja. A Debreceni Egyetem oktatója több mint 20 éve, jelenleg tanszékvezető docense. Emellett 2015 óta a Nemzeti Művelődési Intézetben a Kárpát-medencei magyar közművelődési képzési és kutatási folyamatok vezetője, jelenleg mint szakmafejlesztési igazgató. Számos civil szervezet aktív tagja, elnöke a Kultúrász Közhasznú Egyesületnek, alelnöke a Magyar Nevelés- és Oktatókutatók Egyesületének, alapító tagja a Magyar Közösségépítők Értékszövetsége Egyesületnek. Az MTA köztestületi tagja, elnöke az MTA DAB Művelődéstudományi Bizottságának. Főszerkesztője a Kulturális Szemle folyóiratnak, szerkesztőbizottsági tagja a Polymatheia – Művelődés- és neveléstudomány című hazai, valamint a Hungarian Educational Research Journal és a Scientific Journal: Psychology and Patopsychology of Child nemzetközi folyóiratoknak. Fő kutatási területei: közösségi művelődés, közművelődés és képzés-felnőttképzés kapcsolata, a felnőttképzés és a közösségi művelődés intézményrendszere, módszertana, közösségfejlesztés, civilek a kultúrában és az oktatásban. Fő műve: A felnőttek képzése és művelődése egykor és ma Magyarországon (2016., Csokonai Kiadó, Debrecen, elérhető: <http://mek.oszk.hu/16200/16283/>).

DR. PONYI LÁSZLÓ: történelem, filozófia szakos tanári, népművelői és igazgatásszervezői végzettséggel rendelkezik. A Nemzeti Művelődési Intézet Szakmafejlesztési Igazgatósága Kutatási Központjának vezetője, tudományos kutató. Az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar egyetemi adjunktusa, ahol művelődéstudományokat, kulturális intézményrendszertant és közművelődés-szakmai tárgyakat oktat. Ugyanitt a Közösségszervező Junior Kutatóműhely vezetője. PhD fokozatát közművelődési témában 2017-ben szerezte meg az Eszterházy Károly Egyetemen. Közművelődési szakértő, a Közművelődési Akkreditációs Bizottság tagja, a Kulturális Szemle Online Tudományos Folyóirat szerkesztőbizottsági tagja. A Magyar Tudományos Akadémia köztestületének, az MTA Pedagógiai Tudományos Bizottság Andragógiai Albizottságának és a Magyar Közösségépítők Értékszövetsége Egyesületének tagja. Aktívan részt vesz a Nemzeti Művelődési Intézet Közművelődési Tudományos Kutatási Programjában. Szakértői, kutatási területei: kultúra és közigazgatás, a közművelődés változásai a rendszerváltást követően, kulturális és társadalmi tőke a közösségi művelődésben, közművelődés és kisebbség. Fő műve: Közművelődés és romák. Roma közösségi házak vizsgálata a közművelődés és kisebbségstudomány dimenzióiban. (2019. ELTE PPK – L'Harmattan Kiadó. Eger-Budapest.)

Kutatás közben – közművelődési szakemberek képzést kísérő pályakép vizsgálatának első eredményei

1. Bevezetés

A Nemzeti Művelődési Intézet stratégiai célja, hogy a hazai szakmai utánpótlás nevelésben kulcs szerepet vállaljon (Juhász – Pete, 2018). 2020-2021 során több mint 1700 felnőtt tanuló kapcsolódott be a közművelődési szakemberképzés terén az intézmény közép- és felsőfokú OKJ-s tanfolyamaiba.

Ennek a jelentős részvételi létszámnak apropóján, a *Nemzeti Művelődési Intézet Felsőoktatás-fejlesztési Központjának* munkatársai áttekintették a korábbi hazai, a szakterületen lefolytatott pályakép vizsgálatokat, és arra a következtetésre jutottak, hogy érdemes lenne egy újabb vizsgálatot indítani.

A korábbi kutatási eredményekkel ellentétben mára jelentősen javult a közművelődési ágazat szakpolitikai helyzete és támogatottsága. Az elmúlt évtized során számos fejlesztés zajlott a területen, amelyek rendezték a munkavállalói szerepek és feladatok jogi státuszát (Kary et al, 2018), magukban foglalták az infrastruktúra fokozatos megújítását (Németh, 2015), vala-

mint a terület felőssoktatási szakmai képzésének reformját (Juhász – Pete, 2018 és Juhász, 2020). A megváltozott körülmények következtében ismét aktuálissá vált egy naprakész, a szakmai professzióval kapcsolatos kutatás készítése.

2. Korábbi vizsgálatok a területen

A Nemzeti Művelődési Intézet aktuális pályakép vizsgálatának előzményei közé tartoznak többek között Diósi (1998), Hidy (2001), Beke (2001) és Kleisz (2005) kutatásai, amelyek a közösségszervező és andragógus szakemberek – korábbi terminussal élve népművelők – szakmai helyzetét és pályaképét vizsgálták. Az elmúlt két évtized kutatásait számba véve megállapítható, hogy a területen a szakmai karrierutak vizsgálatának és fejlesztésének szándéka és a szakmában dolgozók nézeteinek nyomkövetése folyamatosan jelen van.

Diósi Pál meghatározó monográfiája (1998) esetében a szakmakép megítélése nem egyöntetűen

pozitív. Kutatása egy országos interjúsorozat eredményeit dolgozta fel, amely 5 megyei (Csongrád, Győr-Moson-Sopron, Hajdú-Bihar, Nógrád és Zala), valamint budapesti szakemberek nézeteit tárta fel, összesen 682 résztvevő bevonásával. A kutatás adatfelvétele 1995 és 1997 között zajlott, végkövetkeztése az 1997. évi CXL törvény megszületése előtti állapotot tükrözi: „A szakma helyzete meglehetősen rossz, nincsenek jó kilátásaink, de a megkérdezettek abban bíznak, hogy ők helyben meg tudják oldani a problémákat, képesek leküzdeni a nehézségeket. Másképp mondva: Münchhausen báróként saját hajunknál fogva próbáljuk felemelni magunkat.” (Diósi, 1998, 10. o.)

Diósi hangsúlyozza ugyanakkor, hogy ez az állapot még részben a rendszerváltást követő törvényi szabályozás hiányából is fakadt, amire monográfiájának címe is utal (*EX LEX '97 Népművelők magukról, foglalkozásukról, távlataikról*). Diósi is elismeri, hogy az eredmények publikálásakor, 1998-ban, már „post-lex” állapotba került a szakma, tehát a törvények által újra szabályozott területről beszélhe-

tünk, ami újfajta perspektívákat ad az elkövetkező időszak számára.

A Nemzeti Művelődési Intézet a 2012-től eltelt 10 évben egy stratégiaileg megalapozott szakmafejlesztést valósított meg hálózatban összefogva a közművelődés szereplőivel, hogy ebből a számos szempontból válságos helyzetből a szakmát kimozdítsa. Törvényi és rendeleti megerősítést kapott a közművelődés alapszolgáltatási rendszere, és az ennek erőforrásait megalapozó infrastrukturális, működési, nyitvatartási, normatíva fejlesztések, valamint a közművelődési tevékenység lelkét adó szakembergárda. Minden magyarországi településen minimum közösségi színteret kell működtetnie az önkormányzatoknak min. középfokú szakirányú végzettségű szakember alkalmazásával, a városokon pedig közművelődési intézményre és felsőfokú szakirányú végzettségű szakemberekre van szükség. Az átalakult felsőoktatási képzések (a közösségszervezés BA alapszak és kulturális mediáció MA szak elindításával) megerősítették a szakma presztízsét, elismertségét is (Juhász – Pete 2018). Így joggal várható, hogy a jelenlegi pályakép kutatás az eddigiektől eltérő eredményeket mutat a vizsgált célcsoport szakmai megítélése és jövőképe kapcsán.

3. A kutatás célcsoportja

Diósi (1998) mintájával összehasonlítva a vizsgálati célcsoportunk eltérő. Olyan gyakorló és kezdő szakembereket vontunk be kutatásunkba, akik friss szakmai ismeretekkel rendelkeznek, és a képzésbe történő bekapcsolódásuk által tisztában vannak a szakmafejlesztési eredmények többségével is. Ezért előzetes feltételezésünk szerint szemléletük erősebben jövőorientált lesz, mint a korábbi vizsgálatokba bevont célcsoportoké.

A Nemzeti Művelődési Intézet vizsgálata két különálló szakaszban valósult meg, a két adatfelvétel között közel egy év telt el, amely alatt egy első körös adatelemzés is megvalósult.

A kutatás első szakasza 2020 tavaszán zajlott, 264 képzésben résztvevő bevonásával, akik a szóbeli interjúkhoz hasonló kérdéslista alapján írásbeli esszéikben számoltak be a szakmáról kialakult képükről. Ebben a szakaszban a pályakép feltárásának azon módszerét alkalmaztuk, amely a gyakorló szakemberek munkafeladatainak és szakmaképének önreflektív elemzésére épít. Ez a módszer jelentős hagyományokkal rendelkezik (Schön, 1983), és napjainkban nemzetközi szinten is elfogadott eszköze a kulturális szektor szakmabeli sajátosságainak vizsgálatához (Martin – Tran – Doris, 2019). A tematikus kérdésblokkok öt nagyobb területet öleltek fel: 1. Szakmakép és munkatapasztalat; 2. Szakmai és tanulási motiváció, személyes fejlődés; 3. A szakmai munkával kapcsolatos pozitív és negatív attitűdök; 4. Távlabbi szakmai célok, pálya- és jövőkép; 5. A szakma általános presztízse, és a szakmai közösség egysége. A vizsgálat során nyert adatokat az Atlanti program segítségével elkészített tartalomelemzéssel dolgoztuk fel.

A kutatás második szakaszában 2021 október-novembere során, a tartalomelemzés eredményeire épített kérdőívet küldtünk ki az 1718 képzésben résztvevő tanulók számára. Közülük 1459 fő töltötte ki a kérdőívet, ami közel 85%-os reprezentatív arányt jelent. Ez az országos minta a korábbi kutatások volumenét nagyságrendileg jelentősen meghaladja. A kérdőív a háttérváltozók vizsgálata mellett összesen 20 tartalmi kérdést foglalt magában, tematikája megegyezett az első körös vizsgálat fókuszával. A kérdőíves felmérés eredményeinek újdonsága, hogy a korábban azonosított

nézetek és jelenségek mellé a populáció véleményét tükröző számszerűsített eredményeket tudtunk rendelni. Ezek az indikátorok a képzések, a pályakezdők mentorálása és a szakma stratégia tervezése és fejlesztése szempontjából is fontos adatokat nyújtanak számunkra.

4. Betekintés az első eredményekbe a szakma meghatározása kapcsán

A teljesség igénye nélkül adunk közre néhány érdekesebb adatot tanulmányunkban a szakmakép és a szakmai feladatok észlelésének eredményeiből. Az eredmények többségének statisztikai másodelemzése még folyamatban van, jelenlegi szakaszban leíró jellegű eredményekkel rendelkezünk.

A közösségszervező szakma meghatározása kapcsán a résztvevők képe ma sem tekinthető teljesen egységesnek. A válaszadók túlnyomó része a feladatain keresztül azonosítja a munkaterületet, nehezebben elrugaszkodva a konkrét tevékenységektől. A szakma ilyen jellegű definiálásánál a személyes narratívákban jelentős arányban jelenik meg pozitív érzelmi többlet, ami változatos formákban nyilvánul meg: a képzésben résztvevő szakemberek a közösségépítés mellett előszeretettel emelik ki az értékörzés vagy a következő generációk nevelésének feladatait.

– „A közösségek létrejöttéért, együttműködéséért, azok összetartásáért és aktív maradásáért dolgozik. Megpróbál minél több lakót bevonni a helyi kultúrába. Felelős, a kulturális életért a településen, ami magába foglalja a nemzeti ünnepeket és a naptári ünnepeket, valamint a különböző rendezvényeket is.” (BÉKÉSB12 kódú válaszadó)

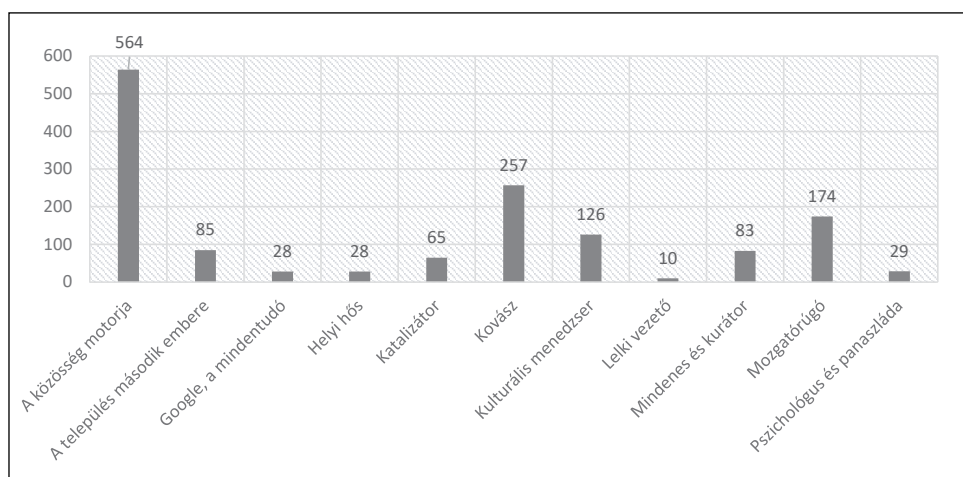
– „Elsősorban a helyi szokások, a helyi kultúra, a helyi értékek összegyűjtése, átörökítése, megismer-

tetése, majd megőrzése a legfontosabb. Fontosnak tartom először a felismerést tudatosítani a következő generációban a megőrzés és a továbbítás fontosságáról. Természetesen a tágabb értelemben vett – országos – értékeket is meg kell ismertetniünk.” (BALASA04 kódú válaszadó)

Nagyon fontos, hogy az értékteremtés mellett a leendő szakemberek tisztában vannak a szakmai munkavégzés alkotó, kreatív jellegével, amely egyesek számára az önkiteljesedéshez, az önmegvalósításhoz is egy utat kínál: „A közművelődés számos emberi öröm forrása. A közművelődési intézményekben való lét a szabadság léte, mert oda önként mennek az emberek és addig maradnak, amíg jól érzik magukat. A közművelődési szakember feltételeket teremt ahhoz, hogy az egyének saját életük gazdáiként otthon érezhessék magukat a világban.” (BALASB13 kódú válaszadó)

A szakmai feladatok értelmezését, a tevékenységi repertoár sokszínűségét a kutatás első szakasza során feltárt metafora hálózattal is szemléltethetjük. Jerry Apps (1991, 23-24. o.) nyomán mi is arra kértük a résztvevőket, hogy próbálják meg egy-egy metaforával ábrázolni a közösségszervezők feladatkörét. A gyűjtés eredményeképpen egyöntetűen a helyi közélet részeként azonosították a szakmai feladatlátókat, akik egyrészt katalizálják a lokális szintű eseményeket (mozgatórúgó; kovász, helyi hős), másrészt információt nyújtanak (Google, mindenés), valamint részt vesznek a helyi értékörzésben (kurátor), és adott esetben személyes nehézségekkel is lehet hozzájuk fordulni (pszichológus; lelki vezető). Néhányan egyenesen a „település második embereként” azonosították a helyi közösségi és kulturális élet szervezőit.

A szakmakép megjelenítésére alkalmazott metaforák súlyozásá-

1. ábra: A szakmaképpel összefüggő metaforák rangsora (Forrás: Nemzeti Művelődési Intézet pályakép vizsgálat, 2. szakasz eredményei)

hoz indikátorszámokat a kutatás második szakaszában tudunk hozzárendelni. A közel 1500 résztvevő véleménye alapján a legmeghatározóbb metaforák a közösség motorja (564 válaszadó), valamint a kovász és a mozgatórúgó (257 és 174 válaszadó) voltak. A második körben, sorrendben a 4-6. helyen a kulturális menedzser (126), a település második embere (85), valamint a mindenés és kurátor (83) szerepkörök végeztek a népszerűségi rangsorban.

A sokféle szerep és az azokban való helytállás lelki állóképességet, kitartást és jó alkalmazkodóképességet tesz kívánatosá egyszerre: „Annak, aki ezen a szakterületen akar elhelyezkedni nagyon nehéz dolga van. Véleményem szerint egyszerre kell pszichológusnak, szociális munkásnak, tanárnak, mentor-nak, rendezvényszervezőnek, „lelki vezetőnek” és még sok egyébnek lennie, mert sosem tudhatja előre, hogy mikor milyen típusú problémával találkozik a munkája során.” (BÉKÉSB14)

5. Záró gondolatok

Nagyon érdekes és tanulságos belelátni a szakmai képzésben résztvevő felnőtt tanulók gondolkodásába. Ezen nézetek és vélemény-

nyek kiértékelése a jövőben nem csupán a szakmai utánpótlás minőségéről és érettségéről ad egy átfogó képet, hanem a képzési tartalom fejlesztéséhez is hozzájárulhat.

A COVID 19 kapcsán jelentkező nehézségekről számos kutatás készült (lásd például Juhász, 2021). Egyetlen aspektusból nem érintettük még a pandémia és a közművelődés kapcsolatát. Ezt egyik válaszadónk szavaira támaszkodva szeretnénk zárásképpen visszaadni: „A közművelődés szeretete „ragályos”. Munkatevékenységem bár csak hat évvel ezelőtt kapcsolódott a közművelődési területhez, de azonnal megfertőzött.” (BÉKÉSB10).

Elgondolkodtató ugyanakkor szakmánk jövője számára az a frissen publikált és már magyar nyelven is elérhető könyv is, amelyet az Egyesült Államok tisztifőorvosa, Murthy Vivek jegyzett szerzőként 2020-ban, a *Közösség hatalma – Az emberi kapcsolatok gyógyvereje elmagányosodott világunkban* címmel. Murthy Vivek könyvének sikere nyilvánvaló, idén januárban már második kiadása jelent meg a nemzetközi könyvpiacra, és időszerűségét a Covid pandémia alatt érzett izoláció is erősíthette bennünk. Ezek alapján a magány elleni harc, a közösségek építése és folyamatos újjáépítése, amelybe a Nemzeti Művelődési Intézet

frissen végzett felnőtt tanulói is bekapcsolódhatnak, az egyik legfontosabb stratégiai céljá válik a közeljövőben.

6. Fontosabb források

- Apps, Jerry (1991): *Mastering the teaching of adults*. Krieger Publishing Company
- Beke Pál (2018/2001): *Méltóságkereső, önéletrajz és szakmatörténet*. 2. kiadás. NMI Művelődési Intézet, Gyomaendrőd
- Delhey, Jan – Kröll, Christian (2012): *A “happiness test” for the new measures of national well-being: How much better than GDP are they?* Wissenschaftszentrum für Sozialforschung, Berlin, Discussion Paper SP I 2012–201.
- Diósi Pál (1998): *Ex Lex '97. Népművelők magukról, foglalkozásukról és távlataikról*. Német Nép-főiskolai Szövetség Nemzetközi Együttműködési Intézete – Magyar Művelődési Intézet, Budapest
- Hidy Péter (2001): *Művelődésszervezők szerepfelfogása és pályaképe*. In: *Tudásmenedzsment*, II. évf. 2. sz., 5–27. o.
- Juhász Erika (2020): *A közművelődési szakma felsőfokú képzésének 65 éve*. In: *Szín – Közösségi Művelődés*, 25. évfolyam, 4. szám, 5–12. o.
- Juhász Erika (2021): *Közművelődés a koronavírus-járvány idején*. In: *Molnár Gyöngyvér – Tóth Edit: A neveléstudomány válaszai a jövő kihívásaira*. Budapest – Szeged, MTA Pedagógiai Tudományos Bizottsága SZTE Neveléstudományi Intézet
- Juhász Erika – Pete Nikolett (2018): *A közösségi művelődés képzési és továbbképzési rendszere*, NMI Művelődési Intézet, Lakitelek, Tudástár sorozat 1. kötet.
- Kleisz Teréz (2005): *A népművelés és a szociális munka szakmásmódása angolszász és magyar metszetekben*. Debreceni Tudományegyetem, Mulidiszciplináris Bölcsészettudományok Doktori Iskola, Neveléstudományi Doktori Program
  - Martin, Laura W. – Tran, Lynn Uyen – Ash, Doris B. (2019): *The Reflective Museum Practitioner: Expanding Practice in Science Museums*. Routledge, New York
  - Németh János István (2015): *Közösségépítő Agorák Magyarországon*. Budapest, Magyar Művelődési Intézet, Budapest
  - Kary József – Török Rita – Juhász Erika – Závogyán Magdolna – Szedlacsek Emília – Csulák-Mu-liter Mariann – Benkei-Kovács Balázs – Barnucz Antia (2018): *Útmutató a közművelődési szakterület megújult jogszabályi környezetének alkalmazásához*. Budapest, NMI Művelődési Intézet Nonprofit Közhasznú Kft, 2. kiadás.
  - Schön, Donald A. (1983): *The Reflective Practitioner: How Professionals Think in Action*. Basic Books
  - Vivek, Murthy (2021): *Közösség hatalma – Az emberi kapcsolatok gyógyereje elmagányosodott világunkban*. Alexandra Könyvesház Kft., Budapest

DR. JUHÁSZ ERIKA: okleveles művelődési és felnőttképzési menedzserként a Kossuth Lajos Tudományegyetemen végzett 1998-ban, majd ugyanitt (az akkor már Debreceni Egyetemen) szerezte meg a PhD fokozatát 2005-ben, közművelődési szakértő, valamint a Közművelődési Akkreditációs Bizottság tagja. A Debreceni Egyetem oktatója több mint 20 éve, jelenleg tanszékvezető docense. Emellett 2015 óta a Nemzeti Művelődési Intézetben a Kárpát-medencei magyar közművelődési képzési és kutatási folyamatok vezetője, jelenleg mint szakmafejlesztési igazgató. Számos civil szervezet aktív tagja, elnöke a Kultúrász Közhasznú Egyesületnek, alelnöke a Magyar Nevelés- és Oktatóskutatók Egyesületének, alapító tagja a Magyar Közösségépítők Értékszövetsége Egyesületnek. Az MTA köztestületi tagja, elnöke az MTA DAB Művelődéstudományi Bizottságának. Főszerkesztője a Kulturális Szemle folyóiratnak, szerkesztőbizottsági tagja a Polymatheia – Művelődés- és neveléstörténet című hazai, valamint a Hungarian Educational Research Journal és a Scientific Journal: Psychology and Patopsychology of Child nemzetközi folyóiratoknak. Fő kutatási területei: közösségi művelődés, közművelődés és képzés-felnőttképzés kapcsolata, a felnőttképzés és a közösségi művelődés intézményrendszere, módszertana, közösségfejlesztés, civilek a kultúrában és az oktatásban. Fő műve: *A felnőttek képzése és művelődése egykor és ma Magyarországon* (2016., Csokonai Kiadó, Debrecen, elérhető: <http://mek.oszk.hu/16200/16283/>).

DR. MÁRKUS EDINA: PhD 1998-ban végzett felnőttképzési és művelődési menedzserként a Kossuth Lajos Tudományegyetemen, ugyanitt doktorált 2006-ban neveléstudományból. 20 éve tanít a Debreceni Egyetemen, jelenleg a Bölcsészettudományi Kar Nevelés- és Művelődéstudományi Intézet intézetigazgató-helyettese. Intézeti Tudományos Diákköri felelős. A Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskola Neveléstudományi Programjában témavezetőként, oktatóként tevékenykedik. Emellett 2017 óta a Nemzeti Művelődési Intézet Felsőoktatás-fejlesztési Központjában dolgozik, jelenleg a központ vezetője. MTA Debreceni Akadémiai Bizottság Nevelés-, Művelődéstudományi és Pszichológiai Szakbizottság Művelődéstudományi Munkabizottságának a titkára. Szerkesztőbizottsági tagja a Pallas Debrecina könyvsorozatnak.

DR. BENKEI-KOVÁCS BALÁZS: PhD a Budapesti Gazdasági Egyetem KVIK Pedagógiai Tanszékének egyetemi adjunktusa és a Nemzeti Művelődési Intézet kutató-fejlesztő munkatársa. Doktori fokozatát az ELTE Neveléstudományi Doktori Iskolájának Andragógia Programjában szerezte meg 2012-ben, első egyetemi diplomát adó képesítéseit is az ELTE-n, felnőttképzési szakértő (2007), valamint francia szakos tanár mesterszakokon (2003) végezte el. A felsőoktatásban folyamatosan dolgozik oktatóként közel két évtizede, korábbi munkahelyei a Heller Farkas Gazdasági és Turisztikai Szolgáltatások Főiskolája és az ELTE PPK Andragógia Tanszéke.

Bács-Kiskun megye

A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény, valamint a közművelődési alapszolgáltatások, és a közművelődési intézmények és a közösségi szinterek követelményeiről szóló 20/2018. (VII. 9.) EMMI rendelet előírja, hogy a községekben kötelező közösségi színteret működtetni, ahol a közművelődési alapszolgáltatások zavartalan biztosítása érdekében legalább egy, legalább középfokú közművelődési szakképzettséggel (szakképesítéssel) rendelkező szakembert kell foglalkoztatni. A települési önkormányzatoknak 2021. január 1-jétől kell megfelelniük a jogszabályban megfogalmazottaknak, azaz legkésőbb attól kezdődően kell gondoskodniuk az előírt szintű közművelődési szakképzettséggel rendelkező szakember alkalmazásáról. Az Emberi Erőforrások Minisztériumával való együttműködés alapján indult el a Nemzeti Művelődési Intézet Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programja azért, hogy a programba való bekapcsolódással a települési önkormányzatok teljesíteni tudják a jogszabályok által meghatározott képzettségi kritériumot.

Bács-Kiskun megye az ország középső-déli részén, a Duna-Tisza közén helyezkedik el, az ország legnagyobb kiterjedésű megyéje.

A megyében összesen 119 település található, amelyből 88 község, 9 nagyközség, 21 város és 1 megyei jogú város. A közművelődési feladatellátókat tekintve a megyében 34 közművelődési intézmény és 85 közösségi színtér található. Bács-Kiskun megyében két középfokú képzési csoport indult összesen 48 fővel. A megyéből 17 fő végezte el a tanulmányait felsőfokú képzésen. A képzések helyszínét Baján a Bácskai Kultúrpalota, Kecskeméten a Hírös Agóra Kulturális és Ifjúsági központ biztosította. A programban lehetőség volt a Nemzeti Művelődési Intézet általi foglalkoztatásra, a foglalkoztatás ideje alatt a partnerek, települések

közösségi szintéreiben, illetve közművelődési intézményeiben történt a munkavégzés.

2020 novemberében 23 település volt, ahol nem foglalkoztattak közművelődési szakembert. A Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programba összesen 53 település kapcsolódott be 82 fővel. A résztvevőknek lehetőségük volt műhelyfoglalkozásokon is részt venni, amelyek havonta két alkalommal valósultak meg, ezeken a foglalkozásokon az elméletben elsajátított tudást használhatták fel a gyakorlati feladatok kapcsán, illetve a csoport többször látogatott el közösen rendezvényekre, konferenciákra, valamint egymás tele-

Műhelymunka Baján a képzési csoportban

pülésén zajló munkába is betekintést nyerhettek egy-egy személyes találkozó során, de alkalmuk volt a kihelyezett műhelyfoglalkozás keretein belül is bemutatni munkájukat. A koronavírus nehézségeit és a korlátozásokat megfelelően kezelte a Nemzeti Művelődési Intézet, ugyanis mikor a jelenléti oktatás nem volt lehetséges, online formában folytatódott a képzés. Ez idő alatt a közművelődési asszisztenseknek hétről hétre kreatív feladatokat kellett elvégezniük, ezzel is színesítve az első hónapokat. Ezek a feladatok a településre vonatkozóan, hagyományokhoz, gasztronómiához, szokásokhoz, ünnepekhez kapcsolódtak. Időszakosan kiemelt kutatási feladatra is sor került, melyek mindig kapcsolódtak az országos felmérésekhez. A heti feladatokon kívül heti beszámolókat is kellett készíteniük. A beszámolókból a közművelődési asszisztensek kitértek arra is, hogy milyen szakmai feladatot végeztek, részt vettek-e képzésen, valamint fényképpel is volt lehetőségük illusztrálni a heti tevékenységüket.

Bács-Kiskun megye különleges helyzetben van a közművelődési feladatellátók tekintetében, a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program indulását nem csak a település vezetői fogadták szeretettel, hanem a foglalkoztatott személyek is, ugyanis a többségük már évek óta a közművelődésben tevékenykedik. Annak ellenére, hogy nem volt megfelelő végzettségük, munkájukat lelkesen és tiszta szívvel végezték. A már korábban gyakorlatban szerzett tudásukat fel tudták használni akár a képzések, akár a műhelyfoglalkozások során. *A sikeres komplex szakmai vizsgát követően az önkormányzatok természetesen továbbra is foglalkoztatják őket főállású munkavállalóként.*

A program elindulása és a képzés lehetőséget nyújtott a fejlődésre és egy kapcsolati háló kiépítésére és ez már a program ideje alatt is működött. A kapcsolati háló kiépülésének köszönhetően volt olyan rendezvény is, amely több település összefogásával valósulhatott meg. A járványügyi időszakban a település lakosságát összetartó megmozdulásokat szerveztek, mint például Anyák napja, Gyereknapi, Családi napok, online kiállítás. Időszakos dekorációkat készítettek karácsony, szilveszter, farsang, húsvét és pünkösd ünnepekhez kapcsolódóan. Ezen felül a közösségeket és a szépkorúakat is segítették. Önálló szakmai feladatokat többek között Bácsborsód, Csíkieria, Csólyospálos, Dunaegyháza, Dusnok, Érsekhalma, Foktő, Géderlak, Harkakötöny, Harta,

Homokmégy, Jakabszállás, Katymár, Kéleshalom, Kömpöc, Kunbaja, Lakitelek, Mátételke, Miske, Ordas, Nyárlőrinc, Páhi, Petőfiszállás, Pirtó, Soltszentimre, Szeremle, Tass, Tataháza, Tázlár, Tiszaalpar és Újsolt település közművelődési asszisztensei valósították meg.

A Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program eredményeképpen a Bács-Kiskun megyei szakemberellátottság aránya, mely 2020-ban 67% volt 97%-ra nőtt, így a megye 119 településéből 115 településen végzett közművelődési szakember dolgozik. A képzések lezárultával 48 fő szerezte meg középfokú Közművelődési és közönségkapcsolati szakember végzettségét, akik tovább folytatják szakmai munkájukat településeiken.

Sikeres vizsga után Bács-Kiskun Megye közművelődési és közönségkapcsolati szakemberei

VIDA DORINA HAJNALKA Közösségszervezés szakon végzett 2021-ben a Károli Gáspár Református Egyetemen. Tanulmányi éve alatt részt vett több iskolai rendezvény szervezésében és lebonyolításában. 2020. október 26-tól a Nemzeti Művelődési Intézet módszertani referensként dolgozik. Részt vesz a megyei igazgatóság szakmai munkájában, projektjeinek megvalósításában.

„Sokszor a legegyszerűbb ötletekből születnek a leghatékonyabb akciók”

Hartán, egy 5000 fő alatti településen látja el a közművelődési feladatokat Fröhlich-Marte Lia. A település életében aktívan és lelkesen vesz részt, fontos számára a helyi lakosság összetartása, a közösségek generálása, aktivizálása és megtartása. 2020-ban jelentkezett a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programba, mely elvégzése során a meglévő programszervezői tapasztalatait tovább bővítette. A képzések során is kitűnt kreatív gondolkodásával, Hartán is számos új kezdeményezést szeretne elindítani, melyekbe bepillantást enged a vele készült interjú.

V. D.: Mi volt a két leghasznosabb tanács a közösségekkel kapcsolatban az oktatóidtól, amit meg is fogadsz majd munkád során?

F-M. L.: Minden közösség más és más. Mindegyiknek megvan a maga érdeklődési köre. Másról beszélnek a pingpongon játszó gyerekek, és másról a tornázók. A mi feladatunk az igények felmérése, majd a közösségek létrejöttének elősegítése. A megtartásuk talán még nehezebb feladat. Hosszú távon is fontosnak tartom a jó kapcsolatot a különböző csoportok vezetőivel és tagjaival. Amit megtanultunk a képzés során az az, hogy milyen módszerekkel lehet ezeket az igényeket felmérni és megvalósítani a leghatékonyabban.

V. D.: Szoktad nézni a JóGyakorlatON felület adásait? Volt már olyan, amit adaptálhatónak találsz a saját településeden? Melyiket tervezed konkrétan megvalósítani közülük?

F-M. L.: Igen, regisztrálva vagyok a JóGyakorlatOn felületre. Sajnos nem mindig tudom élőben

megnézni a felvételeket, de amint lehetőségem adódik, visszánézem. Számomra igen hasznos ez a felület, rengeteg ötletet látok, amit a kollégák megvalósítanak a saját településükön. Sokszor az hökkent meg igazán, hogy a legegyszerűbb ötletekből születnek a leghatékonyabb akciók. Egyszerűen csak nem gondolunk arra, hogy ez működhet. Amit látjuk a videókból, igenis van rájuk igény! Amit mindenképp meg szeretnék valósítani 2022-ben, az a közösségi tojásfa díszítés. Nincs arról tudomásom, hogy a községben, ahol dolgozok, lett volna ilyen kezdeményezés. Munkám során igyekszem olyan eseményeket létrehozni, amely az egész lakosságot megmozgatja. Szerintem a tojásfa díszítés pont ilyen.

V. D.: Amennyiben részt veszel a településeden szakkör indításában, vagy magad is szakkörvezető vagy, melyik foglalkozást hirdették meg a hat közül?

F-M. L.: Igen, nálunk a településen is indul szakkör, ahol a nemezeléssel kapcsolatos tudást fogjuk közösen elsajátítani. Számomra ez új, hiszen még nem vezettem szakkört. Igazából én nem is szakkörvezetőnek nevezném magam, hanem egy olyan személynek, aki a csoportjával együtt tanulja meg a szakma alapjait. Ennek segítségével szolgálnak azok a videók, amiket megtekinthetünk minden egyes óra kezdetekor. Nehézség esetén ezek a tananyagok vissza is tekinthetők.

V. D.: Jövőre is szeretnétek csatlakozni, ha lesz rá lehetőség, vagy akár a felhívás nélkül is indítotok valamilyen közösségteremtő szakkört?

Fröhlich-Marte Lia

F-M. L.: Igen, én mindenképp szeretném, hogy az az öt fős kis csoport, amely direkt a szakkör kedvéért alakult, a későbbiekben is tovább folytassa tevékenységét. Egy olyan önképző kört szeretnék a nemezeléssel elindítani, akikre akár önkéntesként is tekinthetek egy-egy rendezvény kapcsán.

V. D.: Te mit tartasz a legfontosabbnak, ha közösségteremtésről van szó? És mit a közösségek megtartásával kapcsolatban? Szerinted hogyan tartható össze hosszú távon egy közösség?

F-M. L.: A közösségteremtés nekem azt jelenti, hogy olyan embereket próbáljak bevonni a település életébe, akik még nem tekinthetők a különböző csoportok aktív résztvevőinek. Ez igen nehéz, hiszen az embereket aktivizálni talán az egyik legnagyobb feladat. Amennyiben már kialakult a csoport, még az sem garantálja, hogy hosszú távon is működőképes lesz. A tagok bármikor dönthetnek úgy, hogy kilépnek, mert mégsem érdekli őket, vagy már nem tudnak újat mutatni nekik. A mi feladatunk az, hogy ha létrejött egy alkotóköri vagy csoport, akkor segítjük őket a tanulás folyamatában amennyire csak tőlünk telik.

A megragadott lehetőség

Számos településhez hasonlóan 2020-ban Jakabszálláson sem dolgozott közművelődési végzettséggel rendelkező szakember. Annak érdekében, hogy a törvényi kötelezettségnek eleget tudjanak tenni megragadták a lehetőséget, amit a Nemzeti Művelődési Intézet nyújtott és csatlakoztak a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési programhoz. A Program megvalósulásáról és tapasztalatairól, a helyi közösségekről, a településről és jövőbeli tervekről számolt be *Szabó György, Jakabszállás polgármestere.*

V. D.: Hol tájékoztattak először a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program indulásáról?

Sz. Gy.: A Nemzeti Művelődési Intézet e-mail üzenete és Lezsák Sándor úr is tájékoztatott a lehetőségről.

V. D.: Milyen indíttatásból csatlakoztak a programhoz?

Sz. Gy.: A törvényi kötelezettségnek kívántunk eleget tenni. Jakabszálláson nem volt közművelődési végzettséggel rendelkező munkatárs, ezért ez a program egy kitűnő lehetőség volt számunkra.

V. D.: Mi alapján került kiválasztásra a jelenlegi közművelődési asszisztens, milyen tulajdonságokkal kell rendelkeznie annak, aki ilyen munkát tudna vagy szeretne végezni?

Sz. Gy.: Fontosnak tartom, hogy a közművelődési munkatársunk kitartó, elhivatott, terhelhető legyen, aki tud csapatban dolgozni és szeretettel végzi a munkáját. Ezen szempontok alapján került kiválasztásra a munkatársunk.

V. D.: Milyen közművelődési folyamatok indultak a településen az utóbbi egy évben – a KFKP program ideje alatt?

Sz. Gy.: Jakabszállás is csatlakozott a Nemzeti Művelődési Intézet „Tudásunkkal kézenfogva a közösségekért” projektjéhez, 2021 novemberében mézeskalács-készítés szakkör indult Jakabszálláson. Községünkben két óvoda működik, az ide járó gyerekeknek szerveztünk mozizást és kézműves foglalkozást. A nagy siker miatt havonta sor kerül egy-egy újabb foglalkozásra.

V. D.: A megjelenő vírus megnyíiban változtatta meg a közösségek életét, hogyan hatott rájuk?

Sz. Gy.: Alapvetően a pandémia miatti bezárkózás után nagyon nehéz közösségeket megszólítani, hogy részt is vegyenek a programokon. Hirdettük a rendezvényeket az online vagy az offline médiumokban, megszólítottuk a közösségeket, azonban érezzük a megtorpanást, és időnként nagyon kevesen jöttek az eseményekre.

V. D.: Ha a jövőre gondol Polgármester Úr, milyen kezdeményeseket lenne érdemes beépíteni a település életébe?

Sz. Gy.: Azok a rendezvények az igazán sikeresek és látogatottak, amelyek gasztronómiai tevékenységgel összekötött események. Ezek a programok az igazán vonzóak, minden korosztály számára.

V. D.: Mennyire játszanak fontos szerepet a művelődő kis közösségek a település életében?

Szabó György,
Jakabszállás polgármestere

Sz. Gy.: Nagyon fontos szerepet töltenek be, próbálok minden támogatást megadni ezen közösségeinknek. A kis közösségek építik és határozzák meg a település nagy közösségét.

V. D.: A program végét követően, hogyan fog folytatódni a közművelődési munka Jakabszálláson? Vannak-e esetleg konkrét tervek?

Sz. Gy.: Tervek mindig vannak, hiszen jövőre egy nagyszabású anyák napja műsort szeretnénk összeállítani, valamint településünk jövőre ünnepli önálló községgé alakulásának 100. évfordulóját. Szeretnénk egy falukönyvet megjelentetni és egy Szent István szobrot avatni. Továbbá nem feledkezünk meg a Jakab-napi Vigasságról és a Falvak Éjszakája rendezvénysorozatról sem.

Baranya megye

Baranya megye sok szempontból az ország egyik legszínesebb, legváltozatosabb megyéje. Nemcsak földrajzi, domborzati vagy éghajlati szempontból igaz ez. Míg központja Pécs az ország ötödik legnagyobb városa, regionális központ, egyetemi és kulturális centrum, addig a megye aprófalvas szerkezetű, településeinek több mint kétharmada 500 fő alatti. Ez a végletesség jellemző a társadalmi-kulturális adottságokra is. Magyarország második legnagyobb településszámával, 301 településsel rendelkezik, ezek közül 293 olyan település található a térségben, ahol a lélekszám nem haladja meg az 5000 főt.

A megyében a szakemberelátottság az egyik legalacsonyabb volt országosan, így 214 fő asszisztens felvételére volt lehetőség. A programra toborzás nagy lendülettel indult a megyében, számos tájékoztató megszervezésére került sor 2020 október és november hónapokban.

A programba bevont résztvevők szakmai képzéseken vettek részt, így a megyében hat OKJ középfokú Közművelődési és közönségkapcsolati szakember és egy OKJ felsőfokú Közművelődési szakember képzési csoport indult. A képzési csoportok kialakítása során figyelembe vettük a térségi sajátosságokat ezzel is erősítve az

új szakemberek kohézióját, mely olyan erős lett, hogy új térségi identitások jöttek létre. Így beszélünk szigetvári, sellyei, siklói, mohácsi, pécsi és sásdi csoportokról. A felsőfokú csoport Pécsen kapott helyet, mivel a megye teljes területéről érkeztek jelentkezők. Ennek a csoportnak a belső hálózatosodása indult el először, eleinte tanulócsoporthoz, majd pedig módszertani munkacsoportok jöttek létre

A megyei igazgatóságot a program ideje alatt képzési-, módszertani- és pénzügyi koordinátorok segítették, a három képzési koordinátor volt a felelőse két-két képzési csoportnak. Az öt módszertani koordinátor területi, térségi felelősi rendszerben dolgozott, így szorosabb kapcsolatot tudtak kialakítani az asszisztensekkel és a településekkel, mely által még hatékonyabbá vált a módszertani segítség. A képzések mellett fontos feladat volt a módszertani támogatás, amikor egy-egy aktuális szakmai témát jártunk körül, és interaktív feladatokra is sor került. A foglalkozásokon együttműködtünk szakmai partnerekkel, külső előadók tartottak foglalkozásokat, de voltak tudásmegosztó alkalmak is, amikor egy-egy csoporttag tartott valamilyen tájékoztatót, foglalkozást a társainak. Emellett „Látóutakat” is szerveztünk amelyeken az

asszisztensek mutatták be térségi kollégáiknak, csoporttársaiknak a települést, a helyi értékeket, közösségeiket.

A kommunikációnak fontos szerepe van a megyei hálózat működésében, ezért e-mail címlistákat hoztunk létre és facebook csoportokat alakítottuk. Ezzel a módszerrel a lehető leggyorsabban lehetett tájékoztatni a munkatársakat az aktuális tennivalókról, határidőkről, pályázati és egyéb lehetőségekről.

Felsőfokú záróvizsgázók Pécsen

Kommunikációs műhelymunka gyakorlat Csertőn

„Látóúton” a mohácsi Selyemgyárban

ről. Összegyűjtésre kerültek a települési rendezvények hetente, és a Baranya megyei hírportálon (bama.hu) állandó rovatként meg tudtak jelenni a települések rendezvényei, ezzel mindenki számára biztosítottá vált a nyilvánosság.

Úgy gondoljuk az elmúlt egy évben sikeres és folyamatosan bővülő szakemberhálózatot sikerült Igazgatóságunk mellett kialakítani, melyet a jövőben szeretnénk még továbbfejleszteni.

A Baranya Megyei Igazgatóság azt a célt tűzte ki a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program során, hogy megerősítse a telepü-

léseket, a leendő közművelődési szakembereket. A visszajelzések azt bizonyítják, hogy a kitűzött célt sikeresen elértük, az országos felmérések során sikeresen tudjuk a megyei hálózatot aktivizálni, a meghirdetett felhívásokra, pályázatokra is.

A Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programnak köszönhetően szinte minden ellátatlan településen sikerült megfelelő embert jelölnie a település vezetőinek a közművelődési feladatok ellátására. 2020-ban a megyei szakember ellátottság alig érte el a 15%-ot. A Program zárása után ez az arány

75%-ra változott. Azonban azoknak a településeknek az aránya még mindig magas – több, mint 85 % – ahol két vagy három település közösen alkalmaz egy-egy szakembert. *A Program eredményeképpen Baranya megyében jelentős mértékben, 60%-kal nőtt a végzett szakemberek aránya.* Az önkormányzatokkal való szoros együttműködésnek, valamint a településeken dolgozó közművelődési asszisztenseknek köszönhetően fokozódott az aktivitás a közművelődési feladatellátásban, így szakmai munka indulhatott akár a legkisebb, 100 fő alatti településeken is.

NEMES KRISZTINA Fonyódon érettségizett, majd a Janus Pannonius Tudományegyetem Természettudományi Karán biológia szakos általános iskolai tanárként végzett. Később a jogtudományok területén a Pécsi Tudományegyetemen művelődési és felnőttképzési menedzser diplomát szerzett. Még hallgatóként vezette a Janus Pannonius Tudományegyetem, Továbbképző Központ Rendezvényirodáját. Dolgozott a Pécsi Tudományegyetem Külügyi Osztályán, mint Socrates/Erasmus intézményi koordinátor, később a Közgazdaságtudományi Kar angol programján, mint ügyvivő szakértő. 2018-tól a Nemzeti Művelődési Intézet Baranya Megyei Igazgatóságának igazgatója.

Egy asszony két faluban

Erdélyből, Sepsiszentgyörgyről származik *Bartos Mária-Magdolna*, aki 10 évig élt Budapesten, majd a családalapítás hozta Baranyába, és 2013-ban költözött Fazekasbodára. Az alig 200 fős lélekszámú kis faluban hamar megismert mindenkit, ezért is fogadta örömmel, hogy közművelődési szakemberként fő feladata a közösségépítés lesz. Faluja mellett a szomszédos Geresdlakon (amely Gőzgombóc Fesztiváljáról híres) is ő látja el a közművelődési feladatokat. Ahogy mesél munkájáról, tapasztalatairól, kitűnik, hogy sokoldalú, barátságos, nyitott személyénél jobbat aligha találhattak volna erre a sokszínű feladatra.

N. K.: Hogyan kerültél a programba?

B. M-M.: 2020 júniusáig GYES-en voltam, akkor keresett meg az akkori, sajnos már néhai polgármesterünk, hogy vállaljam el a község mozgó könyvtárát. Örömmel mondtam igent mivel a 7 és 4 éves gyerekeim mellett nem nagyon lett volna lehetőségem másik településre, esetleg Pécsre bejárni dolgozni. Fél év könyvtárosi munka után ugyancsak polgármester asszonyunk javaslatára jelentkeztem az induló KFKP programba.

N. K.: Hogyan viszonyultál a képzéshez? Mennyire találkozott az elvárásaiddal, amit ott tanultál?

B. M-M.: Mivel nem tanultam Magyarországi iskolarendszerben nem tudtam mit várjak a képzéstől. Először idegenkedtem, be kell járni, kis idő elteltével azonban pedig már szinte vártam, hogy kontakt órák, képzési napok legyenek. Első képzési napon megtört a jég, a csoporttársak, az oktatók, mindenki nagyon kedvesen fogadott.

N.K.: Mi volt a leghasznosabb tanács a közösségekkel kapcsolatban az oktatóidtól, amit meg is fogadsz majd munkád során?

B. M-M.: Nem emlékszem melyik előadótól hallottam, de azt tudom, hogy a „Zabhegyező”-ről beszélgettünk, ezt a példát nagyon megjegyeztem, hogy legyünk mi a községünk zabhegyezői.

N. K.: Szoktad nézni a JóGyakorlatON felület adásait? Volt már olyan, amit adaptálhatónak találsz a saját településeden? Melyiket tervezed konkrétan megvalósítani közülük?

B. M-M.: Szoktam nézni a JóGyakorlatON adásait, nagyon szeretem. Rengeteg, szinte mindenik nagyon jó „gyakorlat”. Sokat közülük meg szeretnék valósítani a két községben, de leginkább a buszmegálló Pilvax kávéházzá alakítása tetszett a legjobban, a március 15-i program keretén belül.

N. K.: Amennyiben részt veszel a településeden szakkör indításában, vagy magad is szakkörvezetővé válsz, melyik foglalkozást hirdettétek meg a hat ajánlat közül (mézeskalács-készítés, gyöngyfüzés, nemezelés, hímzés, csipkeverés, vesszőfonás)? És miért?

B. M-M.: Részt veszek, persze, hogy részt veszek a szakkörök indításában. Geresdlakon mézeskalács sütő szakkör indult, mivel már évek óta megsütik az egész falut mézeskalácsból Geresdlakon, ezért egyértelmű volt, hogy szakkört alakítunk és még inkább elsajátítjuk a fogásokat. Fazekasbodán facebook oldalon meghirdettem a szakkör indítási lehetőséget melyen egyértelműen szinte mindenki a vesszőfonásra szavazott. Szerencsénkre van egy bácsi a faluban, aki ért a vesszőfonáshoz és amikor elindul a szakkörünk szívesen eljön segíteni.

N. K.: Jövőre is szeretnétek csatlakozni, ha

lesz rá lehetőség, vagy akár a felhívás nélkül is indítotok majd valamilyen közösségteremtő szakkört?

B. M-M.: Jövőre is szeretnénk, természetesen, csatlakozni, ha lesz rá lehetőség, lehet egy másik műfajt próbálunk ki, mind a két településen.

N. K.: Te mit tartasz a legfontosabbnak, ha közösségteremtésről van szó? És mit a közösségek megtartásával kapcsolatban? Szerinted hogyan tartható össze hosszú távon egy közösség?

B. M-M.: Ez a legnehezebb kérdés, amit feltettél, először is szerintem bizalom kell legyen a közösség tagjai között is és a közösség megköttem is. Mai világban nagyon nehéz bizalmat szavazni bárkinek. Érdeklődésüket kell fenntartani hosszú távon, mert hiába verbuválok össze a közösséget, ha már a második találkozás esetleg nem érdekes számukra. Amúgy szerencsém van, mert kis település Fazekasboda, szinte családias a légkör. Geresdlakra már úgy csöppentem be, hogy ki vannak alakulva a kis csoportok. Ki gőzgombócot gyárt, ha itt a fesztivál ideje, de akkor is percekben belül kötényt akasztanak a nyakukba, ha csak egy reklám anyagot jönnek filmezni. Ki meg mézeskalács falut épít advent idején, túráznak, kirándulnak, egyesületekbe csoportosulnak. Most is indul egy új Egyesület, Virágos Geresdlakért Egyesület névvel, aminek már én is tagja leszek

Bartos Mária-Magdolna a szakköri tagokkal

A gerdei szurkolók

Gerde, zsáktelepülés a szentlőrinci járásban és Pánczél Mihály polgármester úr a Program indulása óta aktívan részt vesz az előkészítésben, szervezésben. Bár sokáig úgy tűnt, 568 lakójával együtt a település nem fejlődik, mára megfordulni látszik a trend, az üresen álló ingatlanok gazdára találnak. *Főleg a kormányzati intézkedéseknek köszönhetően két év alatt több új lakójuk lett, mint a korábbi 15 évben.* Sohasem volt előregedő település, ha az idősek egyedül maradvá fogtakoztak is, mindig jelen volt a fiatalság. Így a Szabadszentkirályon működő általános iskolába és az óvodába járó gyermekek fele Gerdéről származik.

N. K.: Mi jellemezte a település közművelődési feladatellátását a programot megelőző időszakban?

P. M.: Körjegyzőség a szomszéd faluban működik. Üres a régi Áfész bolt, közösségi tereinket korábban ide-oda csereberélték, ahogy az érdekek megkívánták. Maradt a Kultúrház, pár éve még egy-két alkalmi bulival és a szokásos recept szerinti gyereknapi, falunapi, romanapi. Mégis biztatónak tűnt, hogy a lakosság aktivizálódni kezdett, és rövid időn belül 6 civil szervezet jött létre, akik jól megtalálták a saját profiljukat. Mindezt a falu korábbi vezetőinek minimális támogatása mellett.

Ez, szerencsére, nem szegte kedvüket. A Kulturális Egyesület létrehozta a „Teleház”-at, a Nőegylet átvette a gyereknapi szervezését, a Lovas és Hagyományörző Egyesület megrendezte a „Gerdei Lovas Nap”-ot, a Nyugdíjas Klub évente megyei szintű nyugdíjas találkozót szervezett, a Polgárörtség is aktív volt, és a Limba Nostru cigány hagyományörzők is megszerzte felléptek együttesükkel.

N. K.: Ám a kezdeti lendület alábbhagyott, amikor a fejlődés

Nemes Krisztina megyei igazgató és Pánczél Mihály, Gerde polgármestere

anyagi okokból jelentősen lelassult. Anyagi és erkölcsi támogatás hiányában elhamvadt a lelkesedés. Valamint jellemző lett, hogy a nagyrendezvényeken alig lehetett gerdeieket találni. Mit lehet ilyen esetben tenni? Mivel mozdultak el erről a holtpontról?

P. M.: Ekkor egy több éves ciklust felölelő pályázati forrás megjelenése, nem terhelve a költségvetést, új lendületet adott a falusi társadalmi életnek. Települési mentorként dolgoztam, és így valamennyi civil szervezetünknek lehetőséget tudtam adni, amelyből új dolgok születtek. Nőegyletünk önkéntes munkákat szervezett, (virágültetés, temető karbantartás), ezeken 40 fő feletti létszámmal vett részt a lakosság. A Lovas Nap olyan közönséget vonzott, hogy mozdulni sem lehetett a faluban.

Aztán az önkormányzati választásokon polgármesterré választottak. Nagy lelkesedéssel, egyszerre szerettem volna mindent csinálni. Források növelése érdekében számos pályázatot írtam, civil szervezeteinket ösztönöztem. A nyertes pályázatok megvalósítását azonban sajnos nagyban hátráltatta a kitört Covid 19 járvány.

N. K.: Hogyan került a látóterébe a Nemzeti Művelődési Intézet Programja? Kit küldött a programba?

P. M.: Folyamatosan követtem nyomon a törvény adta teendőket és próbáltam képviselő társaim figyelmét is felhívni a törvényi kötelezettségekre. Azonban konkrét, szakképzett személy nem volt Gerdén. Nem baj, hiszen több falu is összefoghat, beszéltem a polgármester kollégákkal és jelöltet is állítottam egy szabadszentkirályi fiatal hölgy személyében, akit a pályázatok lebonyolítása során ismertem meg. Nos, ő olyan jó választásnak bizonyult, hogy pénzügyi koordinátorként a Baranya Megyei Igazgatósághoz került. Annak örültem, hogy ilyen jó „fejvadász” vagyok, de a településem szempontjából megint ott álltam ember nélkül. Végül egy gerdei – mindenben nagyon aktív – család fiatal hölgy tagjára esett a választásom. Személyéről a civil szervezetekkel egyeztetve döntöttem.

N. K.: Hogyan alakult az egy év során a kolléga szakmai tevékenysége? Tapasztalt-e fejlődést a munkájában? Érzékelhető volt-e a képzés hatása a munkavégzésében, az attitűdjében?

P. M.: Mivel a kiválasztott személynek nem volt szakirányú végzettsége, nem csak a foglalkoztatásba, hanem a képzésbe is bevontam. 2020 decemberétől elkezdett a tanfolyamra járni. Felváltva, heti egy és két napot volt a képzésen. Egyéb napokon segített a napi munkámban és tervezgettük a jövőt. Rendszeresen elmondta, mit tanult, milyen információkat szerzett be az előadásokon és a csoporttársaitól, ebből magam is rengeteget tanultam. A beszélgetések során szembesültem azzal, hogy

a településünkön a fiatalság unatkozik, nem a nagy horderejű éves rendezvények hiányoznak, hanem a heti, napi szabadidő értelmes eltöltésének lehetőségei.

A 2021-es pályázatokat már az ő segítségével állították össze egyesületeink és ismét mindhárom beadott pályázatunk nyert. A kollégát igazán akkor dobtam a mélyvízbe, amikor rábíztam a gyereknapi megszervezését, gondosan ügyelve arra, hogy magam kimaradjak a munkából. Utólag már látom, hogy ez a döntésem nem biztos, hogy

szerencsés volt, mert bár nagyon jól megoldotta a feladatot, amire nem tudott felkészülni, az a településeken mindig megtalálható ellenvetések. Ezeket ő nagyon a szívére vette, ezért nem volt felhőtlen a sikerélménye. De a csüggedés nem tartott sokáig és örömmel láttam, hogy a kiadott feladatok saját ötleteket hívtak elő belőle, így pl. nagyszerű rajzversenyt szervezett a kicsiknek. Rengeteg ötlettel bombázott, amelyeket sorra is veszünk a foglalkoztatás következő szakaszában.

Békés megye

Békés megye az ország déli, délkeleti részén helyezkedik el, területe 5 631 km². A megye 75 településéből 22 városi rangú, 53 pedig nagyközség, község.

A Nemzeti Művelődési Intézet Békés Megyei Igazgatóságán összesen 75 fő került felvételre a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program keretein belül. 6 fő módszertani koordinátorként, 69 fő pedig közművelődési asszisztensként kezdte meg munkáját a megye településein. 2020 novemberében, a program indulása előtt 29 olyan település volt a megyében, mely a jelenleg érvényben lévő jogszabályok szerint közművelődési szempontból ellátatlan településnek minősült. A megye 75 települése közül 42 vált érintetté a programban, melyet elsősorban a program nagy népszerűsége és a bevonható feladatellátók körének bővülése eredményezett. Így kijelenthető, hogy a programnak köszönhetően Békés megye teljes mértékben ellátottá vált, közművelődési szempontból.

A Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program keretein belül indult képzésekben 45 fő vett részt Békés megyéből, 39-en a Megyei Igazgatóságon szervezett közép fokú Közművelődési és közönségkapcsolati szakember (Közművelődési szakember II.) képzésen, 6 fő a Csongrád-Csanád megyében indult Közművelődési szakember I. képzésen, illetve további 2 fő a Pest

megyében indult Közművelődési szakember I. képzésen folytatták közművelődési tanulmányaikat.

A képzésekkel párhuzamosan elkezdődtek a műhelyfoglalkozások is, melyek kéthetente kerültek megvalósításra. A foglalkozásokon résztvevők megismerkedtek a települési értéktárak működésével, az értéktár bizottságok alakításának lehetőségével, pályázatírási, közösségfejlesztési, illetve egyéb szakmai ismeretekkel, továbbá amint az intézmények ismét nyitottá váltak számos megyei kulturális intézmény és települési közművelődési közösségi szintér, illetve közművelődési intézmény működésébe

is betekintést nyertek. A Program nagy eredménye megyénkben, hogy hálózati kapcsolatok alakultak ki, illetve az egyes települések között már korábban is meglévő kapcsolatok tovább erősödtek, az együttműködések gyümölcsözővé váltak, a résztvevők aktív részeseivé is váltak nem csak saját, hanem a környező települések kulturális életének, közművelődési tevékenységének is. Az Igazgatóság szerepe is erősödött, jóval több település kért módszertani segítséget szakmai programjai megvalósításához. Az Igazgatóság együttműködése és részvétele a települések közművelődési feladatellátásában még

„Látóúton” a Békés megyei Közművelődési Képzési és Foglalkoztatási Program asszisztensei

„Látóúton” a Békés megyei Közművelődési Képzési és Foglalkoztatási Program asszisztensei

hangsúlyosabban jelenik meg, ami szintén a program eredményekét könyvelhető el.

A képzés és a műhelyfoglalkozások mellett a program résztvevői rendre elkészítették a kiadott módszertani feladatokat is, részt vettek a kutatásokhoz kapcsolódó kérdőívek kitöltésében, illetve az Intézet által meghatározott feladatok mellett eredményesen bekapcsolódtak a helyi közművelődési feladatok ellátásába is.

A program lezárása után célunk fenntartani, illetve tovább szeret-

nénk erősíteni a kialakult szakmai kapcsolatokat mind a települések között, mind pedig az Igazgatóság és a települési feladatellátók között. Bíztható előjel, hogy a programban résztvevők körében igen nagy igény mutatkozik a módszertani műhelymunkák jövőbeli megszervezése iránt is, mivel a településen dolgozó közművelődési szakember kollégák felismerték a szakmai hálózatosodásban rejlő hatalmas lehetőségeket és erőforrásokat. Természetesen az Igazgatóság teljessé mértékig partner ebben és a jövőben is fel fogja vállal-

ni ezen találkozók megszervezését és a megyei közművelődési hálózat segítségét, koordinálását.

A képzések lezárása után elmondható, hogy Békés megye közel 50 közművelődési szakemberrel gazdagodott, ugyanis mindenki sikerrel tette le a tanfolyamok végét jelentő szakmai vizsgát. Békés megye szakember ellátottsága egy év alatt 20%-al emelkedett, tehát 93%-os a szakember ellátottság, illetve a megye 75 településéből 70 rendelkezik megfelelő végzettségű közművelődési szakemberrel.

CSIBOR MÁRTON Szociológus alap és mester végzettséggel rendelkezik, melyeket 2012-ben és 2018-ban szerzett meg a Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán. 2020-tól Közművelődési szakember I. szakképesítéssel rendelkezik. Pályáját közösségi asszisztensként kezdte a Nemzeti Művelődési Intézet Országos Önkéntességi Szakmai Központjában 2014-ben. 2020 óta a Nemzeti Művelődési Intézet Békés Megyei Igazgatóságának megyei igazgatója.

Az elsajátított tudás kamatoztatása a gyakorlatban

Nagykamaráson látja el közművelődési feladatait Csordás Mercédesz, aki lelkesen és odaadóan végezte el a Közművelődési és közönségkapcsolati képzést. A mezőgazdasági jellegű település számos turisztikai és természeti látványossággal rendelkezik, lakossága összesen 1428 fő. Habár Mercédesz kevés szakmai tapasztalattal rendelkezik bátran áll az új kihívások és kezdeményezések elé, így máris szakkörvezetőként tevékenykedik, valamint számos jövőbeli tervet szeretne megvalósítani településén.

F. A.: Mi volt a két leghasznosabb tanács a közösségekkel kap-

csolatban az oktatóidtól, amit meg is fogadsz majd munkád során?

Cs. M.: Az első helyen Pál Miklósné, a Békés Megyei Népművészeti Egyesület elnökének jó tanácsa jut eszembe. Azt kötötte a lelkünkre, hogy sose érezzük magunkat egyedül. A mi szakmánk nem arról szól, hogy magánzóként dolgozunk, kitárt karokkal kell körbe forognunk, hogy minél többeket elérhessünk. A másik egy előadás élményem, amit Závogyán Magdolna ügyvezető asszony tartott. Hatalmas motivációt adott a szakmaisága, tudása, amit abba az

egy képzési napba sűrítve adott át nekünk. Nagyon inspiráló volt számomra!

F. A.: Szoktad nézni a JóGyakorlatON felület adásait? Volt már olyan, amit adaptálhatónak találtál a saját településeden? Melyiket tervezed konkrétan megvalósítani közülük?

Cs. M.: Igen, figyelemmel kísérem az adásokat, bár nem heti rendszerességgel, hiszen az adások visszanezhetők. Viszont igazán jó ötleteket találok benne! Most Advent közeledtével (az interjú 2021. november 11-én készült) az országosan már igen elterjedt 'ablakalendárium' vagy másnéven 'ablakvadászat' „jógyakorlatát” kívánom meghonosítani itt Nagykamarás településén.

F. A.: Amennyiben részt veszel a településeden szakkör indításában, vagy magad is szakkörvezető vagy, melyik foglalkozást hirdettétek meg a hat közül (mézeskalács-készítés, gyöngyfűzés, nemezelés, hímzés, csipkeverés, vesszőfonás)?

Cs. M.: Mi a csipkeverést választottuk szakköri foglalkozásnak. Én, mint szakkörvezető ezt egy nagyon különleges népi kézműves technikának tartom. Reményeim szerint ez a szakköri foglalkozás idővel kinövi majd magát és széleskörben megmozgatja a helyi lakosságot. Értéket kívánok teremteni és

Csordás Mercédesz

hírnevet szerezni a nagykamarási csipkének!

F. A.: Jövőre is szeretnék csatlakozni, ha lesz rá lehetőség, vagy akár a felhívás nélkül is indítotok majd valamilyen közösségteremtő szakkört?

Cs. M.: Felhívás nélkül is szívesen indítanék szakkört. Természetesen szükségem van tapasztalat gyűjtésére is ezen a téren. Helyi szinten el kell nyernünk az emberek bizalmát abban a tekintetben, hogy a foglalkozásokat megéri kitartóan végig járni és a kívánalmakat teljesíteni.

F. A.: Te mit tartasz a legfontosabbnak, ha közösségteremtésről van szó? És mit a közösségek megtartásával kapcsolatban? Szerinted hogyan tartható össze hosszú távon egy közösség?

Cs. M.: Azt gondolom, hogy az adott lakóközösség hangadóinak, akik a jó hírt szerte viszik, megtalálása kulcsfontosságú. Fontos továbbá, hogy különleges, inspiráló élményt kapjanak a közösség résztvevői, tagjai, hogy legyen, ami vonzza őket. Hosszútávon pedig a rendszeresség, a közösségépítő programok és az aktuális kérdések, problémák megvitatása lehetnek a közösség alappillérei.

FAJÓ ATTILA Szociológus alap végzettséggel rendelkezik, melyet 2012-ben szerzett meg a Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán. 2013-ban részt vett a „Fiatalkor az élet küszöbén” kapcsolat- és jellemépítő oktatói szimpóziumán. 2021-től Közművelődési szakember I. szakképesítéssel rendelkezik. Pályáját szociális területen, mint középiskolai előadó és csoportvezető kezdte. A több mint hét évig tartó munkaviszony során lehetősége volt a cigányság, mint az egyik legnagyobb hazai kisebbség, számára felnőttképzést, mikroközösség fejlődését segítő vezetőképzést, illetve helyi és országos viszonylatban társadalmi felelősségvállalást és érzékenyítést segítő rendezvényeket szervezni és lebonyolítani. 2020-tól a Nemzeti Művelődési Intézet Békés Megyei Igazgatóságának közművelődési referense.

Ismét virágzó a kulturális élet Nagybánhegyesen

Nagybánhegyes Békés megye déli részén helyezkedik el, az itt élők főként mezőgazdaságból élnek, ezen belül legtöbben paprikatermesztéssel foglalkoznak. Az 1500 fő alatti település lakosságát igencsak megviselte a pandémiás időszak, ám a település közművelődési asszisztense újból élettel töltötte meg a település közösségi színterét, újszerű és kreatív ötleteivel. Új kezdeményezéseket indított el, illetve segítette a helyi közösségek működését és újak megalakulását is generálta. *Farkas Sándor, Nagybánhegyes polgármestere* nyilatkozott az elmúlt év változásairól.

F. A.: Hogyan szereztek tudomást a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program indulásáról?

F. S.: Ha jól emlékszem e-mail formájában értesültünk először a program indulásáról és az általa nyújtott lehetőségekről. Nem volt még akkor megfelelő szakmai képzettséggel rendelkező szakembereink az intézményben. Így találkozott a Program nyújtotta segítség, a nálunk jelentkező szükséggel.

F. A.: Milyen indíttatásból csatlakoztak a programhoz?

F. S.: Hiányzott a település közművelődési területén egy olyan hozzáértő személy, akinek a hatóság támogatásával új lendület nyerhetett volna a kulturális és közösségi élet itt Nagybánhegyesen. Adta magát az alkalom, hogy éljünk a felkínált jóval.

F. A.: Hogyan esett a választás a jelenlegi közművelődési asszisztensre? (Csuka Sándorné, közművelődési szakember)

F. S.: Szerencsés helyzetben voltunk, mert a kolléganőt a polgármesteri hivatalban nyújtott teljesítménye alapján precíznek és

Farkas Sándor, Nagybánhegyes polgármestere

pontosnak ismertük meg. Nyugodt szívvel lehetett rábízni ezt a területet. Nem ijedt meg az idetartozó rendezvényszervezési munkától sem, van hozzá affinitása.

F. A.: Milyen közművelődési folyamatok indultak el a településen az utóbbi egy évben – a Program ideje alatt?

F. S.: A kolléganő életet vitt a közösségi színtér működésébe, a kis közösségekbe. Váljon ez az ő dicsőretére, de köszönhető ez a Nemzeti Művelődési Intézetnek is. Kűszködünk azért mi is a pandémia adta kihívásokkal. De újszerű módon nyílt kiállítás helyi festők munkáiból, ez rendkívül népszerű volt a nagybánhegyesiek körében. Folyamatosan alakulnak a kiscsoportok, ahol korsztálynak megfelelően mindenkinek van lehetősége művelődni és közben kellemesen éreznie magát.

F. A.: Volt-e olyan konkrét esemény, előnyös helyzet, amibe a program kapcsán kerülhetett a település?

F. S.: Sokat jelentett nekünk a „kistelepülési önkormányzati

rendezvények támogatása” című pályázat révén a kapott anyagi támogatás. Bizony kistelepülés lévén meg kell gondolnunk mit, mire költünk, így jóidőben érkezett lehetőség volt ez.

F. A.: Ha a jövőre gondol Polgármester Úr, az előbbieik közül milyen kezdeményezéseket tartanának érdemesnek tovább vinni – beépíteni a település életébe?

F. S.: Eddig nem volt nálunk jellemző, de a különböző ünnepkörökhöz köthető köztéri installációk megjelenése színesebb tették hétköznapjainkat. Energetikai korszerűsítést tervezünk közművelődési intézményünkben, az ehhez kapcsolódó pályázatok benyújtásán tevékenykedünk, hogy méltó körülmények között folyjon az ottani munka. Tervben van a már második éve tolódo Paprika Fesztiválunk felújítása és a korábban több évig sikeresen futó Nemzeti Gasztronómiai Nap hagyományának újralesztése is. Ez utóbbi a nagybánhegyesi és környékbeli szlovák nemzetiséghez köthető.

Borsod-Abaúj-Zemplén megye

Borsod-Abaúj-Zemplén megye hazánk legészakibb fekvésű megyéje, északi határa egyben Szlovákiával szomszédos államhatár is. Mind területét, mind lakosságát tekintve a második legnagyobb megye az országban. A települések száma 358, megyei jogú városa Miskolc, 27 település városi rangú. A megyében 16 járás található. Jellemző a nagy településsűrűség, valamint az aprófalvak magas aránya. Borsod-Abaúj-Zemplén megye 358 településéből 339 község ötezer fős, vagy annál kevesebb lakosságszámmal bír.

Jellemző, hogy a városok elszívják a fiatalokat, ezáltal a családokat is. Ennek a helyzetnek a következtében előregedő községekben már az intézmények sem működnek (iskola, óvoda), mozgóbolt látja el a lakosokat. Az előzetes felmérések során a számadatok rávilágítottak, hogy valóban szükség van a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programra. Ezen kistélepek nagy részében a közművelődés helyzete sem volt szakmailag megoldott.

A Nemzeti Művelődési Intézet célja volt, hogy segítse a közösségek létrejöttét a településeken, mert az a gazdaság fellendülését is hozhatja, mert megjelennek a családok, megerősödik a szociális háló.

Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 272 település csatlakozott a

programhoz, a résztvevők 15 százaléka csak képzésben vett részt. Volt, aki a foglalkoztatáshoz csatlakozott és 180 fő a foglalkoztatással párhuzamosan a képzéseket is elvégezte. A Program az 1997. évi CXL törvény 78/H. § (4) bekezdésének értelmében lehetőséget biztosított arra, hogy egy személy három településen lássa el a közművelődési feladatokat. A megyében 42 település fogott ilyen módon össze, mely azt eredményezte, hogy 14 helyen, három településes konzorcium jött létre, 24 település a két településes együttműködést választotta. A megyében egy 28 fős csoport indult *Közművelődési szakember I.* felsőfokú OKJ-s képzésben és hat csoport *Közművelődési és közönységkapcsolati szakember (Közművelődési szakember II.)* középfokú OKJ-s képzésben, középfokon 166 fő kezdte meg tanulmányait és a hat csoportból összesen 9 fő morzsolódott le.

A Program lehetőséget teremtett a közművelődési szakembereknek elméleti-, gyakorlati tudással és különböző közösség-építő módszerekkel megismerkedni. A megyei igazgatóság egy hálózatot kíván megvalósítani elsősorban a KFKP-ban résztvevők számára, de amelyet kiterjeszt a megye összes közművelődési szereplőjére. A megyei kapcsolati háló alapja az igazgatóság és

az új szakemberek szoros együttműködése, a településen végzett munka mentorálása, erősítve a képzési csoportokban kialakult összeköttetéseket. A kapcsolatrendszer ezen fokozata a közösségi szinterekre épít. A következő lépcsőfok a hálózat kiterjesztése a közösségi szinterek és a megyei közművelődési intézmények, civil szervezetek találkozási pontjainak megteremtése iránt. A hálózati kötelék harmadik pillére a decentralizációs irodák megalakulása a megye több pontján. A hálózat létrejöttének célja és alapfeladata, segítséget nyújtani a *felmerülő kérdések, problémák megbeszélésére, a különböző szakmai helyzetek megoldására.* A Nemzeti Művelődési Intézet Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Igazgatósága havonta meghívja a közösségi szintérben dolgozó kollégákat szakmai napra, ahol értesülhetnek a friss közművelődési hírekről. A szakmai találkozó egy központi téma köré épül fel, így az aktuális teendők könnyebben megoldhatóak, valamint kérdések, tapasztalatok oszthatóak meg, az igazgatóság munkatársaival együtt. A megyei láncolat kiterjesztett feladata, a működő közművelődési intézmények és a környezetükben található közösségi szinterek kapcsolatrendszerének létrejötte. A cél az, hogy az intézmények szakmai tapasztala-

Bábos műhelyfoglalkozás Borsodban

taikat átadják, és a közös programok megvalósítása gazdagíthatja a megye kulturális életét. A Nemzeti Művelődési Intézet Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Igazgatósága decentralizációs irodák megnyitásával kívánja a földrajzi távolságokat áthidalni. A területi irodákkal az igazgatóság szakmai feladatellátása hatékonyabbá válik, több személyes találkozásra ad lehetőséget. Az irodák működésével, az utazás lerövidítésével, személyesebb kapcsolat alakulhat ki. A megszervezett szakmai napok látogatottsága, konferenciák, kisebb képzések is elérhetőbbé válnak.

A megyei közművelődési hálózat tagjainak egyéb fejlődési lehetőséget is kínál az igazgatóság. Rövidebb (60-120 órás) szakmai képzések megszervezése, közös programok lebonyolítása, megyei konferenciákon való részvétel, felkérés az intézmény, a közösségi szintér bemutatására, megváltozott tevékenységrendszerének be-

mutatására. A hálózat produktív eleme a megyei „Látóút” szervezése. A szakismeret megszerzésének egyik leghatékonyabb módja ez a módszer. A „Látóúton” résztvevők sok ötlettel gazdagodnak, míg a fogadó szervezet büszkeséggel mutatja meg jó gyakorlatát.

A Nemzeti Művelődési Intézet projektjei, különböző művészeti

ágak fellendítésére való törekvései is könnyebben eljutnak a kistelepülésekre a hálózati kommunikáción keresztül.

A Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programnak köszönhetően tudást és módszertani segítséget kaptak a leendő közművelődési szakemberek, amelyet a saját lakóhelyükön tudnak kamatoztatni. Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programhoz 272 fő csatlakozott. A programban résztvevők között 185-en végezték el a közművelődési és közönségkapcsolati szakember OKJ-s középfokú képzést, akik megszerzett tudásukkal a helyi értékekért és közösségekért tevékenykedhetnek. *A megye eredményeit remekül mutatja a szakemberellátottság arányának változása, ami egy év alatt 55%-al nőtt, így ma már a települések 91,5%-a rendelkezik megfelelő végzettségű szakemberrel.*

„Látóúton” Ónodon

MÁTYÁS EDINA a Nemzeti Művelődési Intézet Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Igazgatóságának közművelődési referense, megyei igazgatója. 2000 óta dolgozik a közművelődés területén. A Nyíregyházi Főiskolán szerezte meg diplomáját művelődésszervezőként, jelenleg a Debreceni Egyetemen a Kulturális mediáció MA képzésben vesz részt. Szakmai pályafutása során dolgozott „egyszemélyes” művelődési házban, kulturális központban. Érdeklődési köre az amatőr alkotó lét, ezen belül az amatőr színházi élet minél színvonalasabb működtetése. A falusi közegben közel került a népi hagyományokhoz, szokásokhoz. A díszítőművészeti kiállításokat, a népszokásokon alapuló rendezvényeket mindig örömmel szervezte.

Perkupán hagyománya van a kultúrájának

Perkupa Borsod-Abaúj-Zemplén megye északi végében, Miskolctól 49 kilométerre fekvő 1000 fő alatti település, mely bőségesen kínál természeti, kulturális és történelmi látnivalókat. Perkupára jellemző az aktív társadalmi részvétel, a hagyományörzés, a közösségi összefogás, a rendezvények sokfélesége és a sokszínű kulturális élet. Hogy hogyan valósul meg ez egy kistelepülésen kiderül *Molnár Zoltánnal, Perkupa község polgármesterével* készített interjúból.

M. E.: Kedves Polgármester Úr! Köszönöm szépen, hogy válaszolsz a kérdéseimre. Az interjút olvasók kedvéért szeretném jelezni, hogy régebb óta tegeződünk, ezért a beszélgetés is ebben a formában zajlik. Mióta vagy polgármester?

M. Z.: 2006. október elseje óta.

M. E.: Ha jól tudom, nálatok a KFKP előtt is aktív kulturális élet folyt.

M. Z.: Mindig igyekszünk biztosítani a település lakossága számára különböző kulturális eseményt.

M. E.: Milyen közművelődési intézmény-, és szakember volt Perkupán a Program előtt? Milyen rendezvények zajlottak-, és zajlanak ma is a településen?

M. Z.: Közművelődési intézmény a Művelődési Ház, amit időközben Kalász László Művelődési Ház és Könyvtár névre módosítottunk a helyi születésű József Attila díjas költőnkről. Én úgy gondolom, ez hatalmas előrelépés volt a település életébe. Laci bácsi az az ember volt, akit mindenki ismert, mindenki szeretett, mindenkihez volt egy jó szava, jó vicce. Nagy örömmel tettünk eleget annak, hogy róla nevezzük el a művelődési

házunkat. Ő volt az, aki a település kultúráját megalapozta.

Mi igyekeztünk minden intézményünket helyi kötődésű emberről elnevezni, így a hajdan volt iskolánk is helyi születésű pedagógus nevét viselte, Stépán Ilonáét. Sajnos azóta már az intézmény megszűnt.

A hagyomány őrzését képviselő Tájházat is mindenképpen a kulturális életünk színteréül említeném. Nem a mi tulajdonunkban van ugyan, ettől függetlenül szorosan együttműködünk a Galyasági Településszövetséggel. A kultúrához erősen hozzátartozik, hogy Perkupa valamikor a 100 kőműves faluja volt és műemlékvédelmi besorolás alatt álló parasztházai miatt úgy gondo-

lom, hogy az épített örökség megőrzése feltétlenül megemlítenendő.

M. E.: Elmondható, hogy Perkupán hagyománya van a kultúrájának.

M. Z.: Így van.

M. E.: Ha jól értem, akkor mégsem volt szakemberetek.

M. Z.: Szakemberünk az valóban nem volt, de a feladatot mindig ellátta valaki. Szakember azért nem volt, mert kevesen vagyunk, így a lehetőségek is korlátozottak voltak a településen. Azzal is számolni kellett, hogy a jobb megélhetés reményében mindenki keresi a legjobb megoldást az életében. Volt egy jelöltünk, aki korábban ezzel a területtel is foglalkozott. Őt szeretttük volna bevonni ebbe a programba, de ő sajnos állást váltott és

Molnár Zoltán, Perkupa polgármestere

elköltözött. Ezután találkoztunk a jelenlegi kollégánövel. Ismertük egymást, hiszen, mint mondtam kis településen élünk. Felkértük, örömmel vállalta és remélem nagyon hosszú ideig együtt fogunk dolgozni.

M. E.: Hogyan értesültél a programról?

M. Z.: A Nemzeti Művelődési Intézet tájékoztatott minket, akkor figyeltünk fel erre a lehetőségre. Eleinte kicsit döcögösen ment a közös hivatalhoz tartozó települések körében a lehetőség legjobban történő kihasználása. Első körben mindenki önállóan akarta ezt a feladatot megoldani. Tudni kell, hogy ezeken a településeken nem csak a közművelődést, de az önkormányzati feladatot is gyakran a falugondnok látja el, vagy a rész munkaidős polgármester. Most már mi is három település kulturális feladatait próbáljuk elvégezni egy kollégánö segítségével.

M. E.: Hogyan fogadtad, ezt a lehetőséget?

M. Z.: Nagyon örültem neki. Amikor nincs lehetőség humán erőforrást biztosítani egy-egy szakterületre, akkor ez könnyen a

fő állású polgármester, jelen esetben az én feladatom lenne. Abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy a település képviselő-testülete nagyon aktív és segítőkész, illetve több civil szervezet is működik Perkupán, aminek a tagsága azért viszonylag sok segítséget biztosít minden szervező feladathoz. Viszszatérve a kérdéshez, nagyon örültem a lehetőségnek, mert innentől kezdve a közművelődési feladatelátást végre egy önálló személlyel fogjuk tudni biztosítani. A mi esetünkben nem kérdés, hogy a feladatot mindenképpen elvégeztük és akárhogy is fog alakulni, végezni is fogjuk.

M. E.: Milyen tapasztalataid vannak a KFKP-val kapcsolatban?

M. Z.: A kollégánö, aki a programban részt vett, fiatal, agilis. Úgy gondolom, hogy a feladatot el fogja tudni látni. A Program során fokozatosan észrevehető volt a fejlődése. Emellett nem csak a közművelődési asszisztens munkája segítette a települést, de számos lehetőségről is értesítést kaptunk. A Megyei Igazgatóság több alkalommal online tájékoztatót tartott a polgármestereknek, ahol képet

kaphattunk a Program jelenlegi állapotáról.

M. E.: Most egy olyan eseményen készítjük ezt az interjút, ahol a meghívott polgármesterek előtt bemutatkoztak a képzésben résztvevő asszisztensek és az elkészített települési portfóliójukról beszéltek. Milyen benyomásod volt, miközben hallgattad a saját-, és a többi település bemutatkozását?

M. Z.: Mindenképpen érdekes volt hallani az azonosságokat és a különbségeket. Azt érzékeltek, mint ahogy el is hangzott, hogy a bemutató diák témái megadott sorrendben következnek. Így lehetett, hogy mindenki ugyanolyan értékrend szerint haladt. Mégis településre, az asszisztens személyiségére építve történtek a bemutatkozások. Bevallom, néhány jó példát is hallottam.

M. E.: Köszönöm szépen, hogy válaszoltál a kérdéseimre! Kívánom, hogy Perkupán az Operafesztivál mellett legyen lehetőség további sikeres rendezvényt megszervezni. A Nemzeti Művelődési Intézet Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Igazgatóság együttműködésére továbbra is számíthat minden település.

Ónod község közművelődése

Gyúker Gabriella kiemelkedett vállalkozószellemével, lelkesedésével és tudásával, illetve többször önkéntesen segítette Ónod község feladatainak ellátásában, így a település vezetése őt választotta leendő közművelődési szakemberének. Gabriella sikeresen vett részt a KFKP képzésében és foglalkoztatásában is. A programmal kapcsolatos tapasztalatairól, Ónod község közösségeiről és jövőbeli terveiről mesélt a vele készült interjú során.

M. E.: Tudnál-e mondani egy meghatározó élményt, egy első alkalmat, amikor elsőként beléptél egy Művelődési házba.

GY. G.: Volt lehetőségem elmenni Lakitelekre és ahogyan beléptünk a Székházba, az valami álmom volt. Nagyon tetszett. Nagyon szép volt, pozitív élményekkel távoztam onnan.

M. E.: Mit volt az az érzés?

GY. G.: Egyszerűen magába szippantott. Az épület szépsége. A székház önmagában azt tükrözte, hogy mennyire fontos a kultúrát folytatni, a hagyományokat visszahozni. Ez nagyon tetszett.

M. E.: Hogyan kerültél be a programba? Hogyan lettél közművelődési asszisztens?

GY. G.: A Nemzeti Művelődési Intézet küldött egy e-mailt az önkormányzatnak. Mivel akkor már önkéntesként többször segítettem, így engem kérdeztek meg, hogy elvállalnám-e. Remélem be tudom bizonyítani hosszútávon is, hogy én leszek majd a megfelelő ember a feladatra.

M. E.: Hogyan fogadtad a felkérést?

GY. G.: Egyszerűen nem hittem el. Mindenről tájékoztattak, már akkor nagyon tetszett.

M. E.: Milyen terveid vannak?

GY. G.: Nagyon szeretek kézműveskedni is. Van egy kislányom,

és nyilván az alapján is megy ez a dolog, de így falu szinten is szeretnék ezzel foglalkozni.

M. E.: Te képzésben és foglalkoztatásban részt vettél. Mi volt az első benyomás a képzésről? Milyenek voltak a csoporttársak?

GY. G.: Már az első napon tisztában voltam vele, hogy ez egy szuper jó csapat lesz. Éreztem, hogy nemcsak a képzés alatt tartjuk majd a kapcsolatot és számíthatunk egymásra, hanem a későbbiekben is.

M. E.: A képzés és a módszertani műhelyfoglalkozások felvérteztek benneteket információval, tudással. Megismertétek a szakmát. Mit emelnél ki? Mi az, ami Téged megfogott? Mi az, amit úgy kaptál, hogy a településeden is meg tudsz csinálni, vagy egyáltalán haza tudod vinni?

GY. G.: Számtalan dolog van, ami nekem nagyon pozitív volt. A szakköröket. Azt, hogy milyen pályázati lehetőségek vannak.

M. E.: A műhelyfoglalkozásokat közül mi tetszett legjobban? Milyen témák voltak, amiket a leghasznosabbnak gondolsz?

GY. G.: Több is volt, de az összes műhelyfoglalkozásban az volt a legjobb, hogy mindegyik gyakorlatias volt. A rendezvényszervezés volt az, amit annyira részletesen magyaráztak, hogy az nagyon tetszett.

M. E.: A képzéssel párhuzamosan a foglalkoztatás is zajlott. Ebben az időszakban mennyire vontak be a település közművelődési feladataiba? Mennyire vették figyelembe, hogy Te már új információkkal rendelkezél és azt be tudtátok-e építeni a munkádba?

GY. G.: Eleinte kevésbé vontak be, ennek sok tényezője van: a Covid, a képzésbe járás. Most viszont megmutathatom, amit tanultam. Nagyon sokat segít nekem az alpolgármester asszony. Megmutatja, hogy ő hogyan csinálta eddig, mire figyeljek oda. Emellett nagyon sok embert megismerek. Ez nagyon jó.

M. E.: Hoztál-e létre közösséget? Az a Szakkörbe jelentkeztél?

GY. G.: Igen, mézeskalács szakkört hoztunk létre.

M. E.: Milyen összetételű a mézeskalácsos szakkör?

Gyúker Gabriella közművelődési szakember és Mátyás Edina megyei igazgató

GY. G.: Vegyes csoport lesz. Az ovisoktól kezdve a nyugdíjas klubon keresztül a képviselő-testületből is jönnek.

M. E.: Tudsz-e két olyan példát mondani, amit az oktatásban kaptatok? Hogy szerinted hogyan kell a közösséget fejleszteni?

GY. G.: Kapcsolatot kell teremteni az emberekkel. Közeledni kell feléjük és felkelteni az érdeklődésüket, hogy ez valójában milyen jó dolog.

M. E.: A feladatok során be kellett mutatni a településeket, a közművelődés múltját. Te találtál a régmúltból olyan közösséget, amit esetleg fel lehet újra éleszteni?

GY. G.: Kosárfonás volt, de annak a vezetője sajnos meghalt,

úgyhogy ezt most még nem tudjuk megvalósítani. De igyekszem keresni olyan embert, hogy tudjuk ezt folytatni. Közösséget nem találtam mást, de megismertem nagyon-nagyon sok embert, tudtam velük kapcsolatot teremteni és ez hosszú távon nagyon-nagyon jó dolog lesz.

M. E.: Milyen ünnepeitek vannak?

GY. G.: A nemzeti ünnepeinket megtartunk. Az első, aminek a szervezésében már én is részt vettem az augusztus 20-a volt. Nagyon tetszett. A műsort már én konferáltam fel. A következő az advent lesz, ahol a negyedik vasárnapot fogjuk megünnepelni.

M. E.: A kistelepülések támogatásában ti részt vettetek?

GY. G.: igen, részt vettünk.

M. E.: Te is közreműködtél a pályázat kidolgozásában?

GY. G.: Én még nem írtam pályázatot, de tudtam miről van szó, mit kell csinálni. Sőt, a csoporttársaimnak is segítettem ezután.

M. E.: A képzési csoportnak te terveztél Ónodba egy „Látóutat”. Itt jártunk a vásár idején. Nagyon jól éreztük magunkat, nagyon profeszionális volt a szervezés.

GY. G.: Köszönöm szépen.

M. E.: Mit üzensz a közművelődési asszisztenseknek, a közművelődési szakembereknek, akik részt vettek ebben a programban?

GY. G.: Merjenek kapcsolatokat teremteni. Hozzanak újra életre hagyományokat.

Csongrád-Csanád megye

Csongrád-Csanád megyében összesen 60 település van, a megye hét járásában 10 város, 3 nagyközség és 47 község található. A megyében két megyei jogú város fekszik Szeged a megyeszékhely, valamint Hódmezővásárhely az egykori mezőváros, az ország második legnagyobb kiterjedésű közigazgatási területű települése.

Csongrád-Csanád megyében az utóbbi években megvalósított hét Kulturális Közfoglalkoztatási Program után 2020-ban a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programot koordinálta a Csongrád-Csanád Megyei Igazgatóság. Fontos eleme ez a szerteágazó szakmai tevékenységünknek – számunkra is fontos, mert egyfelől szakmai kapcsolatrendszerünk tovább erősödik, valamint a megyei közművelődési hálózat – és ezáltal az országos hálózat élénkül meg még inkább.

Szeretett megyénkben a program kezdetekor 22 településen volt ellátatlan a közművelődési feladat, 34 településre terjesztettük ki a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programot, 47 együttműködést kötöttünk az önkormányzatokon kívül művelődési intézményekkel, civil szervezettel, a két megyei Agórával és a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Művelődéstudomány Intézetével.

Az egy éves program alatt 13 asszisztens léptett ki a programból, elsősorban azért, mert más álláslehetőséget találtak. A kilépő asszisztensek pótlása az aktuális létszámkorláthoz igazodva történt meg. Néhány település, szervezet vezetője kezdetben eligazítást, tájékoztatást várt arra vonatkozóan, milyen jellegű feladatokat végezhet a hozzá kihelyezett foglalkoztatott munkatárs. A program alapkoncepciójának megfelelően, a szakszerű települési feladatellátást ezzel is elősegítendő, közép- illetve felsőfokú közművelődési szakember képzést is megvalósítottunk megyénkben, melynek eredményeként a foglalkoztatott közművelődési asszisztensek közül középfokon 5 fő, felsőfokon 4 fő kapta meg a szakirányú végzettséget. Ezen kívül 2 Csongrád-Csanád megyei foglalkoztatott Békés, 3 pedig Bács-Kiskun megyé-

ben végezte el a tanfolyamot, valamint nálunk tanult Bács-Kiskun megyéből 3, Békésből 4 fő közművelődési asszisztens felsőfokú közművelődési szakembernek.

Műhelymunkák alkalmával a települési feladatellátás során gyakorlatban hasznosítható ismereteiket, szaktudást adtunk át a résztvevőknek. A közművelődési alapszolgáltatások, intézménytipusok, közművelődési rendeletek, értéktár létrehozás, önéletrajz készítés, média ismeretek, a Nemzeti Művelődési Intézet szakmai programjai témakörökben tájékoztattuk a műhely tagjait. Valamint a Népművészeti Egyesületek Szövetsége közreműködésével nevezést tanultak, illetve a Kultúrházak Éjjel-Nappal Programhoz kapcsolódó lakitelki tanulmányi kiránduláson is részt vehettek a hallgatók.

A Csongrád-Csanád megyei KFKP asszisztensek a Közösségépítő Kultúránk Programozaton, Lakitelken

Az eltelt időszakban a településekre kihelyezett foglalkoztatott munkatársak folyamatosan tudtak szakmai segítséget, módszertani támogatást kérni megyei igazgatóságunktól, ezek leginkább a szolgáltatási terv készítése, ellenőrzése, rendelet javítása, szmsz javítása, pályázat véleményezése, pályázat ajánlások, értéktár létrehozásához tanácsadás, kommunikációs fejlesztés, aktuális hírek, információk, joggyakorlatok véleményezése, szakmai kiadványaink beszerzése témakörökre irányultak. Ezekben a közreműködésekben is a szakmai segítség nyújtásával a megyei hálózatot tudtuk erősíteni.

A kiadott szakmai és kutatási feladatokat az Igazgatóság irányításával a foglalkoztatottak többsége elvégezte, emellett számos egyedi kezdeményezést valósítottak meg.

Értéktár bizottságot és értéktárat hoztak létre Forráskúton, igazgatóságunk támogatásával. A helyi fafaragónak kiállítást rendeztek, valamint Gasztroklubot alapítottak Tömörkényben. Nagymágocson időkapuszulát helyeztek el a faluban a civilekkel együttműködve a művelődési háznál. A helyi újság szerkesztésében aktívan részt vesznek több településen is: Bordányban, Röszkén, Ruzsán. Ifjúsági klubot működtetnek Magyarcsanádon. Táborokba igényelhető érzékenyítő programot állított össze komplex csomagban a Nem Adom Fel Alapítvány szegedi tagszervezete. Palacsintafesztivált szerveztek és rendeztek Derekegyházán. Ugyanitt Vadnyugati tábor, Lovagok és hercegnők tábor színesítette a nyarat a derekegyházi kolléga szervezésében. Mindszenten „Volt egyszer egy mozi” – kiállítást és Kurca-parti tekerzés címmel kerékpártúrát szervezett a foglalkoztatott munkatársunk. Apátfalvi Esti Villongás, kenu túra szervezés, íjász-találkozó valósult meg Apátfalván foglalkoztatottunk által. Csanádalbertin Korea-fan napokat és Májusfa kitan-

„NYITUNK” Nagymágocson

colást szerveztek. Programjaikkal, ötleteikkel több esetben a Nemzeti Művelődési Intézet joggyakorlaton.hu honlapjára is felkerültek, mert tevékenységük a kezdeményezés céljának megfelelően követendő, átvehető példaként, gyakorlatként szolgálhat más településeken is.

A Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programnak köszönhetően a közművelődési szempontból addig ellátatlan települések is be tudtak kapcsolódni a szakmai vérkeringésbe. Többségük nagy lehetőséget látott a Programban és a Nemzeti Művelődési Intézettel való együttműködésben. A települések vezetői a program segítségével tudták az alvó közösségeket bevonni. A megyei közművelődési hálózatba való bekapcsolásukkal sok új, kreatív közösségi kezdeményezés indult el a településeken. A megyei közművelődési feladat-

ellátás tovább erősödött és ez a tendencia a települések lehetőségeinek tükrében folytatódik. Az ellátatlan települések be tudtak kapcsolódni a szakmai vérkeringésbe. Többségük nagy lehetőséget látott a Nemzeti Művelődési Intézettel való együttműködésben. A települések vezetői a program segítségével tudták az alvó közösségeket bevonni. A megyei közművelődési hálózatba való bekapcsolásukkal sok új, kreatív közösségi kezdeményezés indult el a településeken, és megerősödött a megyei közművelődési feladatellátás.

A Program zárását követően elmondhatjuk, hogy Csongrád-Csanád megyében harmincról kettőre csökkent azon települések száma, ahol nincs szakirányú végzettségű kolléga, ami azt jelenti, hogy 96,5%-os lett a korábbi 50%-os szakember ellátottság a megyében

DOHORNÉ KOSTYÁL ZSUZSANNA Művelődésszervező – média szakirány és néprajz szakos bölcsész végzettséggel rendelkezik, melyeket a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Karán, valamint Bölcsészettudományi Karán szerzett. Közművelődési szakértő, E-segítő, közösségi animátor és Közösségi tervezés a közművelődésben képzéseket a megyei módszertani munkavégzés alatt végezte el. Pályáját művészeti előadóként a Csongrád Megyei Közművelődési Tanácsadó Központban kezdte, majd a megyei Közművelődési, Pedagógiai és Sportintézmény ÁMK-ban folytatta. Ezt követően művészeti előadó, közművelődési csoport-vezetőként a Rendezvényház Nkft., később Délvidékház Nkft.-ben dolgozott. 2013-tól a Nemzeti Művelődési Intézet Csongrád-Csanád Megyei Igazgatóságának munkatársa, kezdetben területi koordinátorként, 2015-től irodavezetőként, majd 2017-től megyei igazgatóként.

Régi-új partnerség

Derekegyház Csongrád-Csanád megyében, Szentes járásban a Károlyi-uradalom falujából alakult ki a hangulatos alföldi tájban. Erdők, kirándulólhelyek, elsősorban mezőgazdálkodás, a környékben gazdag hal- és vadállomány jellemzi, valamint kedves emberek- legalábbis akiket mi ismerünk onnan, biztosan. Közülük az egyik Bánvölgyi Petra, aki a falu közművelődési szakembere. Petra idén végezte el a Nemzeti Művelődési Intézet Csongrád-Csanád Megyei Igazgatóságán a Közművelődési szakember 1. felsőfokú képzést, de már régóta Derekegyház közösségi embere. Jó szakmai kapcsolatot ápolunk vele és a településsel, voltunk már több szakmai programmal náluk.

D. K. Zs.: Hogy kanyarodott utad a közösségszervezés felé és mért éppen Derekegyházra?

B. P.: Már gyermekként sok közösségi programban vettem részt és vonzott a színpad világa: aktív résztvevője voltam iskolai produkcióknak, énekkari fellépésnek vagy zongorahangversenyeknek. Főiskolai tanulmányaimat idegenforgalom-szálloda szakon végeztem, tanulmányaim alatt betekintést nyerhettem olyan területekbe, melyeket a közművelődési munkám során is kamatoztatni tudok (vendéglátás, rendezvényszervezési alapismeretek). Kezdetben az eredeti szakmámban, a szállodaiiparban szereztem tapasztalatot Cipruson és Budapesten, majd az élet Derekegyházra sodort, mely község lakhelyem lett immár 12 éve. 2012. január 1-től működik a Dr. Brusnyai Árpád Művelődés Ház és Könyvtár IKSZT-ként, azóta dolgozom itt. Mindig is szerettem új vagy megújult létesítményben dolgozni, ahol részese lehetek egy új

irányvonal kialakításának, melyet itt Derekegyházon a kollégákkal és a település lakosságával közösen hoztunk létre.

D. K. Zs.: Hogyan élted meg Intézetiünk közművelődési szakember képzését? Nagyon jó kis csapat volt a Tiétek, Osztályfőnökként én úgy láttam, határozottan erősödött a képzés kapcsán a közművelődési hálózatunk a megyében...

B. P.: 2020. decemberében kezdődött Szegeden a Közművelődési szakember I. képzés, melynek én is részese lehettem. Voltak olyan kollégák, akiket már a képzés előtt is ismertem – velük tovább erősödött a kapcsolat, de számos új barátságra, új kapcsolatra tettem szert. Habár a képzés fele online formában zajlott, végig segítettük egymást. Jelenleg is működik egy Facebook csoportunk, így ajánlunk egymásnak fellépőket, szolgáltatókat, pályázatokat. A képzés előtt már rendelkeztem kellő gyakorlattal, de nagyon fontos volt számomra, hogy az elmélet (főként a jogszabályi rész) is rendszereződjön, illetve azokról a területekről is információt kaphassak, amelyekbe eddig kevésbé láttam bele.

D. K. Zs.: Évek óta tapasztaljuk, látjuk, hogy Szabó István polgármester úr is fontosnak tartja a település közösségének erősítését, így könnyebb dolgozni a területen. Beszélj egy kicsit a lehetőségekről, az együttműködésről!

B. P.: Szabó István polgármester úr és a képviselő-testület is maximálisan támogatja a kulturális életet, közösségek kialakítását és erősítését. Mikor Derekegyházon kezdtem dolgozni, voltak már meglévő, hagyományos rendezvények, melyeket megőriztem, csupán csak egy kis pluszt adtam hozzá. Létrehoztunk azonban

számos új rendezvényt, fesztivált, ezek szervezését, tervezését együtt végezzük, de a részletek kidolgozásánál szabad kezet kapok, így úgy érzem kibontakozhat kreativitásom. Voltak olyan rendezvényeim, melyek nem a várt eredménnyel sikerültek, de polgármester úrtól mindig csak biztatást kaptam, mondván, hogy saját bőrén tapasztal az ember. Ettől a megerősítéstől új lendületet kaptam, bátran merek új dolgokba belefogni, mert néha éppen az a program(elem) lesz a legsikeresebb, amire nem is számítottam volna.

D. K. Zs.: Derekegyház is tagja a Pusztas-5-ös Egyesületnek, amely 5 település összefogásával a térség megerősítésére jött létre. Ebben milyen szerepe van Dházának és milyen szereped van neked?

B. P.: A Pusztas-5-ös Egyesület munkájába, mint művelődési ház mi is aktívan bekapcsolódunk. A közösségfejlesztési, kulturális részt próbáljuk erősíteni, így az 5 település egyeztetési rendezvénynaptárát, több alkalommal került sor közösségfejlesztő vezetésével olyan megbeszélésekre, ahol a művelődési házak vezetői egyeztettek a jövőt érintő fejlesztési kérdésekről, mindeközben még jobban megismerhették egymást. Az elnökséget minden évben más település vállalja, jómagam 1 évig voltam az egyesület elnöke, jelenleg alelnökként segítem a munkát. Úgy érzem a kis települések csak összefogva lehetnek erősek (itt nemcsak a járáson belüli, vagy csak a szomszédos településekre gondolok). Megosztjuk tudásunkat, értesítjük egymást a lehetőségekről, fellépőket „kölcsonzunk” egymásnak. Mi gyakran és szívesen járunk palacsintát sütni a környékbeli települések meghívására, így elviszünk egy kis szeletet a

Palacsintafesztivál hangulatából és a derekegyházi vendégszeretetből.

Több alkalommal került sor együttműködésre a Pusztas-5-ös Egyesület és a Nemzeti Művelődési Intézet között: 2014-ben „Települési közösségek fejlesztése” címmel valósult meg program a Csongrád-Csanád Megyei Igazgatóság: Szaitz Éva és a Te koordinálásodal, majd elkészítettük a „Közösségi tervezés Árpádhalmon” programunk kiadványát és hozzájárultunk az árpádhalmi Falukemence megépítéséhez, ami azóta is kedvelt közösségi helye a lakosoknak.

D. K. Zs.: A helyiek mennyire aktívak a közösségi életben? Milyen civil szervezetek vannak a faluban és hogyan tudsz velük együttműködni?

B. P.: Derekegyházon aktív közösségi élet folyik annak köszönhetően, hogy a csoportok egy része önszerveződően alakul(t), másrészt pedig igyekszem figyelni a felmerülő igényeket, így, ha

van egy csapat, aki jógázni vagy gyöngyöt fűzni szeretne, addig dolgozom, míg ez meg nem valósul. Kiváló lehetőségnek tartom a hagyományörző kézműves foglalkozások indítását a Nemzeti Művelődési Intézet részéről, melyben szakmailag és alapanyagokkal is támogatják az újonnan induló csoportot. A gyöngyfűző szakkör lehetőségét elsősorban már működő, hagyományörzéssel foglalkozó klubjainkban hirdettem és hamar összegyűlt a szakkör indításához szükséges létszám.

Alapító tagja voltam néhány nem formális csoportnak, melyek elindítását tagként segítettem. Mára már nem tudnék egyszerre ennyi helyen helytállni, de örömmel látom, hogy azok a csapatok is, akiknek kicsit messzebből figyelem a tevékenységét, nagyon jól működnek. A terem biztosításán és az időpontok egyeztetésén túl igyekszem a tagok segítségére lenni rendezvényszervezésben, konfe-

rálásban, pályázatírásban, kapcsolattartásban. Úgy látom, hogy ez a segítő szándék kölcsönös, hiszen egy-egy települési rendezvény alkalmával ők is fellépnek, segítenek a teremrendezésben, pakolásban. Működik nálunk néptáncsoport (gyermek, felnőtt), dalkör, ba-ba-mama zenés foglalkozás, aerobik, jóga, fotó szakkör. Kiemelkedő munkát végez a Derekegyházért Közhasznú Egyesület, a Derekegyház Templomáért Egyesület, a Derekegyházi Horgászegyesület és a Derekegyházi Önkéntes Polgárőr és Tűzoltó Egyesület.

D. K. Zs.: Érdekeség, hogy ilyen viszonylag kis faluban két helyszínen is működik közösségi tér.

B. P.: Ritkaságnak számít ez valóban, de szükség is van rá! Derekegyház-Tompahát Derekegyház központjától mintegy 8 km-re fekvő zsáktelepülés, kb. 200 fő lakja. Akinek nincs autója, annak a ritka buszjárat miatt kevés lehetősége van a környék kulturális program-

Bánvölgyi Petra és Dohorné Kostyál Zsuzsanna megyei igazgató Derekegyházán, a Dr. Brusznai Árpád Művelődés Ház és Könyvtár előtt

jain részt venni. A Tompaháti Községi Térben számítógépterem, tánc/kiállítóterem, rendezvényterem, szabadidős szolgáltatások állnak rendelkezésre. Évente vizsztatérő programok várják nemcsak a tompahátiakat: Húsvéti Nyuszi Buli, Gyermeknap, Furioso Emlékverseny (fogathajtás), Mikulás ünnepe, Szilveszteri multság. A két művelődési ház programjait összehangoltan végzi és így szinte minden második hétre jut 1-1 nagyobb rendezvény a településen. A Tompaháti Községi Tér üzemeltetésében nagy segítségünkre volt a Nemzeti Művelődési Intézet kulturális közfoglalkoztatási és KFKP programja, hiszen így egy munkatárs szinte teljes egészében a tompaháti közönségre tudott koncentrálni.

D. K. Zs.: Ráadásul Te két településen látod a szakfeladatot: Derekegyházon kívül Eperjesen is.

B. P.: Derekegyház és Eperjes közös önkormányzati hivatalt működtet, és mivel én rendelkezem a Közművelődési szakember I. végzettséggel, segítem Eperjes község kulturális életét is, ami természetesen nem működne a helyi lakosok segítségével nélkül. Megmutattam nekik a jogyakorlaton.hu felületet, így a pályázati lehetőségekre együtt készülünk, ötletelünk. Még nem volt a két településnek közös rendezvénye, de vendégként vagy akár egy baráti csapat részeként oda-vissza részt vesznek küldöttsegeink a rendezvényeken (pl. Eperjesi Falusi Olimpia, palacsintasütés stb.).

D. K. Zs.: Karantén alatti jó ötleteiddel jelenleg munkatársunként Te is csatlakoztál a jogyakorlaton.hu-hoz, az ország közművelődési szakemberei, munkatársai ismerhették meg az online felületről munkáidat. Mik voltak ezek a kezdeményezések?

B. P.: Igyekeztünk, hogy a koronavírus járvány időszaka alatt se maradjon el egy program sem. Többnyire kontaktmentes programokat szerveztünk, így csatlakoztunk országos kezdeményezésekhez (pl. Élő Adventi Kalendárium, Húsvéti Fészkekrablás), de szerveztünk egyedi dolgokat is (pl. ablakkiállítások, gyermeknap térképes Mesehős keresés, stb.). Májusban a Föld Napja alkalmából mandalakészítési pályázatot hirdettünk. Felhívásunkra sorra küldték be a derekegyháziak az otthonukban készült mandalákat melyek kagylóból, kövekből, kupakokból, színes tablettákból álltak. Fontos volt, hogy a mandala elkészítése és fotózása után az alkotások lebonthatóak legyenek és a megfelelő helyre (pl. szelektív hulladékátrolóba) kerüljenek.

D. K. Zs.: Nem csak a karanténban voltak jó kezdeményezések Derekegyházon, hanem azt megelőzően is, mint pl. a Palacsintafesztivál...

B. P.: 2007-ben, Sárjai Zsolt önkormányzati képviselő fejből pattant ki a gondolat, hogy a szokásos falunapi vasárnapi főzőversenyen túlmutatóan, legyen valamilyen gasztronómiai tematikája a rendezvénynek. Először a lecsót javasolták, de akkor már a Szentesi Lecsőfesztivál kialakult. Gondolkodtak, hogy mi lenne az az étel, amit könnyű elkészíteni, mindenki ismeri és szereti, ennek eredményeképpen esett a választás a palacsintára és került be a köztudatba a derekegyházi Palacsintafesztivál, melyet minden évben, július második hétvégéjén tartanak. A program eleinte egy hétvégét ölelt fel, majd 2012-ben lett egyedülállóan 9 napos a fesztivál.

Eleinte csak a helyi lakosok süttötték a palacsintát (az alapanyagot

a konyha biztosítja, a palacsintasütést vállalkóknak csupán a sütés eszközeit és a töltelékkel kell magukkal hozniuk), mára megfordult az arány és a járás településeiről érkezők vannak többségben. Mindennek az oka, hogy kedvelik a fesztivál hangulatát, csapatépítő jellege van, meghívást is kapnak.

Az első években különböző rekordkísérleteket is tettünk (palacsintakígyó, leghosszabb ideig tartó palacsintasütés, mennyiségi rekord 24 óra alatt, stb.), így hamar bekerült a fesztivál a köztudatba.

A Palacsintafesztivál rendelkezik saját tánccal is, mely egy évről évre megújuló, mediterrán, nyári hangulatú egyszerű koreográfia, melyet a közönség együtt táncolhat. Így próbáljuk minél inkább bevonni a közönséget, nézőből a fesztiváli élet aktív résztvevőjévé tenni.

D. K. Zs.: A mi szakmánkban összeforr egy kicsit szabadidő, a magánélet és a munka. Te hogy tapasztalod ezt?

B. P.: Ezt én is így gondolom, sok tevékenységet, feladatot nem is munkaként élek meg, hiszen közben kikapcsolódom. Ilyen az, amikor aerobikot vagy kézműves foglalkozást tartottam, vagy a gyermekeim is részt vesznek egy-egy programon. Tagja vagyok a helyi néptáncsoportnak, de nemcsak mint táncos, hanem mint a csoport segítője, kapcsolattartója is. Több olyan programot, programelemet hoztam be, melyekbe becsempészhettem az érdeklődési körömet (pl. Egészségnap, tábori programok), így tudásomat, tapasztalataimat is továbbadhatom 1-1 témában.

2022. január 1-én lesz 10 éve, hogy a közművelődési szakmában dolgozom. Köszönöm az interjút és hogy visszatekinthettem, összegezhettem az elmúlt évtizedet.

Együttműködés a második legfiatalabb polgármesterrel

Dóc község ifjú polgármestere Turda Gábor. Ismeretségünk régebbre nyúlik vissza. Az Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékparkkal több szakmai együttműködésünk valósult már meg, az Emlékpark múzeumi csoportjának vezetőjeként dolgozik még most is Turda Gábor, aki önkormányzati feladatait társadalmi megbízatásban végzi. A polgármesterrel készült interjú során beszámol a település tudnivalóiról, értékeiről, közösségeiről és azok összetartásáról.

D. K. Zs.: Történész végzettséggel és múzeumi gyakorlattal hogyan jut eszébe valakinek, hogy induljon az önkormányzati választáson?

T. G.: Azt gondolom, mindig aktív szereplője voltam a település közösségi életének, így amikor lehetőségem nyílt rá, jelölttem magam települési képviselőnek 2014-ben. A falu vezetésében eltöltött öt esztendő belátást engedett a község működésébe és mivel az Emlékparkban is vezetői feladatokat láttam el, úgy éreztem, némi rutinnal rendelkezek a vezetői életben. Ezután összeültünk olyan fiatalokkal, akik úgy érezték, hogy szeretnének a település életébe új lendületet és színt hozni és együtt indultunk a választáson. Szerencsére mindannyian mandátumhoz jutottunk, így a megye legfiatalabb képviselő-testületét alkotva tudjuk segíteni Dócot a modernizáció és fejlődés útján.

D. K. Zs.: Hogyan mutatnád be Dócot egy messziről jött embernek?

T. G.: Thomas Moore gondolatait picit átformálva, miszerint „az otthon egy érzelmi állapot, egy hely a képzeletünkben, ahol a biztonság, a kötődés, a valahova tarto-

zás, a védettség érzése és személyes emlékeink lakoznak.” Számunkra ez a hely nem csak a képzeletünkben létezik, hanem a Szeged-Ópusztaszer közötti főúttól 2,5 km-re, Dóc községben. A településünk fekvése nem csak a csodálatos természeti környezetet, de a mindennapi élet-höz szükséges szolgáltatások meglétét is biztosítja számunkra. Ami pedig nincs a településen, a közeli nagyvárosokban megelhető. Szóval úgy gondolom, hogy Dóc minden szempontból egy olyan község, ahova jó tartozni, belátogatni, majd visszatérni.

D. K. Zs.: Neked mi a legnagyobb érték itt, a faluban?

T. G.: A közösség. A településen élők nagyon összetartóak, tudnak és szeretnek is együtt dolgozni, gondolkodni. A képviselő-testület ennek szellemében nyitott és törekszik arra, hogy a község lakosai egyrészt megkapjanak mindig minden információt a település életével kapcsolatosan, illetve figyelünk arra, hogy a lakosságtól származó jelzések, ötletek, kritikák is nyitott fülekre találjanak. Ilyen szimbio-

zisban működve sokszor a nagyobb nehézségek is áthidalhatóvá válnak, arról nem is beszélve, mennyivel jobb ilyen közegben tenni, szépíteni, építeni.

D. K. Zs.: Azt mondd, összetartanak az emberek itt, Dócon. Milyen közösségek, civil szerveződések működnek? Kérlek, mesélj ezekről!

T. G.: Településünk közösségi élete, lakosainak összetartása számomra példaértékű. Nemcsak a fentebb említett kohézióra lehetünk büszkék, de szervezett keretek között is kiváló munkát végző civil szerveződések működnek a településen. Civil életünk „motorja” a Dóc Községért Egyesület, amellyel kiváló kapcsolatot ápol önkormányzatunk. Az Egyesület berkein belül létezik labdarúgó-, horgász-, valamint nemrégiben állt fel a lovasztagozat is. Rengeteg programot szerveznek, táboroztatnak, együttműködnek velünk településünk rendezvényeinek lebonyolításában.

A Mozgáskorlátozottak Csongrád Megyei Szervezetének dóci csoportja aktív szereplője a község civil életének, részt vesznek rendez-

Turda Gábor, Dóc polgármestere

vényeinken, ugyanakkor maguk is gyakran szerveznek tagjaik számára kirándulásokat, megmozdulásokat.

Nagy örömünkre szolgál, hogy nemrégiben sikerült újra életre hív-nunk a Dóci Polgárőr Egyesületet. A korábban már létező, de később sajnós megszűnt egyesület nagy űrt hagyott maga után, ezért az új képviselő-testület egyik legfontosabb feladatának érezte, hogy segítse a munkát, amit az új egyesület meg-teremtése jelentett. Egy viszonylag hosszabb folyamat zárult sikerrel, amikor megkaptuk a cégbíróági bejegyzést. Ezt követően csak úgy repült az idő, mire felocsúdtunk, már járőrszolgálat teljesítése köz-ben láttuk polgárőreinket, akik nagy számú szolgálatot teljesítenek. Nagyon örülünk működésünknek!

A Bergendóc Szociális Szövet-kezet – amelynek az Önkormány-zat is tagja – működteti a település központjában létesített levendulást, ill. évente megrendezi a sikeres Le-vendulaünnepet. A Szövetkezettel egy Hungarikum pályázat megva-lósításában fogunk együttműködni, amely a már említett levendulakert bővítését, szépítését, programok szervezését fogja jelenteni.

D. K. Zs.: A világgjárvány ho-gyan hatott a falu közösségére? Kez-detben bizonyára visszahúzódtak az emberek, félték, mint mindenütt, de volt-e példa arra, hogy még szo-rosabbra kovácsolódott a helyi kö-zösség a bajban?

T. G.: Véleményem szerint a legfontosabb az volt, hogy a Dóci-ak nagyon szabálykövető magatar-tást tanúsítottak, betartották a vo-natkozó előírásokat. Új helyzet volt ez mindenki számára. Az Önkor-mányzat igyekezett a megjelenő, eddig meg nem lévő feladatokat (közterületek fertőtlenítése, idősek gondozása, oltások megszervezé-sében, az oltópontokra való elju-tásban való segítségnyújtás stb.) a lehető legjobban ellátni. Ugyan-akkor civilként is azt láttam, hogy még jobban elkezdtünk egymásra

figyelni, segítséget nyújtani, ha a helyzet úgy kívánta. Sajnos Dócot sem kímélte a járvány, érzékeny veszteségeket szenvedtünk, ame-lyeket mindannyian fájdalommal fogadtunk.

D. K. Zs.: Érzékelhető-e, hogy az emberekben megnőtt az igény a kö-zösségi összetartásokra, a közösség-ben eltöltött időre? Nagyobb szük-séglet mutatkozik-e ez ilyen jellegű együttlételekre?

T. G.: Mindenképpen! Többször tapasztaltam, hogy hiányzik a la-kosságnak a közösségi élet, a féle-lem beköltözött a mindennapokba, amely rossz hangulatot keltett az emberek között. Ugyan a járvány tombolása alatt is igyekeztünk a járványügyi szabályok betartása mellett szervezni egy-két apróbb eseményt, mint szemétszedési akció, május 1-i faluséta, de ezek-től, érthető módon a lakosság java távolmaradt. Ennek okán nagyon örültünk, hogy a nyári időszakban több programot is meg tudtunk rendezni közösségünk számára, már korlátozások nélkül. Július 10-én valósítottuk meg Falunapunkat, amely az eddigi legjobban sikerült ilyen jellegű esemény volt telepü-lésünk története során. De ezen felül is történtek még közösségi események: az Idősek világnapja alkalmából köszöntöttük szépko-rúinkat, nyitott kapukkal tarthat-juk meg hazai mérkőzéseinket a labdarúgó-bajnokságban, valamint a jövőben is tervezünk még egyéb eseményeket megvalósítani.

D. K. Zs.: A Magyar Falu Pro-gram keretében megvalósuló kiste-lepülési önkormányzati rendez-vények támogatását is eszerint használjátok fel: a falu időseinek tiszteletére szervezet programra és a közös karácsonyra.

T. G.: Az ilyen pályázati lehe-tőségek nagy segítséget jelentenek abban, hogy a kis költségvetésből gazdálkodó önkormányzatok, mint amilyen a miénk is tudjanak a kö-zösségi életre is fordítani. Ennek

megfelelően igyekszünk is meg-ragadni minden ilyen pályázati lehetőséget, valamint okosan, a jó gazda módjára felhasználni a meg-kapott támogatásokat. Így tudtuk a már korábban említett szépkorúa-kat felköszönteni, így fog megvaló-sulni november 6-án „Tökjó” napi közösségi eseményünk, valamint a Falukarácsony is. Ugyanakkor igyekszünk – főleg a már említett jó közösségünkre építve – egyéb, kis forrásból megszervezni apróbb ünnepi eseményeket: tervezzük a népszerű falumikulás, valamint az adventi gyertyagyújtás eseményeit is megvalósítani.

D. K. Zs.: A Nemzeti Művelődési Intézet a Közművelődési Foglalkoz-tatási és Képzési Program keretében is támogatja a közművelődési fel-adatellátást a településeken. Évek-kel korábban, a mintaprogramként indult, összesen 7 sorozaton keresz-tül végigvitt kulturális közfoglal-koztatásban is együttműködtünk – Dóccal is. Mostanra, a feladatot ellátó munkatárs elvégezte nálunk, a megyei igazgatóságon – ingyene-sen – a Közművelődési és közön-ségkapcsolati szakember középfokú képzést, így jelenleg már a kulturá-lis törvénynek megfelelően zajlik a feladatellátás a faluban. Hogy lá-tod, mennyire segítette és segíti ez a folyamat a települési közösségi és közművelődési, kulturális életet?

T. G.: Először is szeretnék kö-szönetet mondani a számunkra sok előnnyel járó együttműködésért! Nagy dolognak tartom, hogy nem-csak munkahelyet tudtunk közösen teremteni, de a település gazdago-dott egy olyan szakemberrel, aki nagy segítségünkre van a közösségi és kulturális élet megszervezésé-ben, fejlesztésében. Igyekszünk is képességeire és szaktudására épí-teni, bevonjuk a települési esemé-nyek megvalósításába, sőt, már an-nak tervezési folyamataitól számí-tunk rá. Az pedig külön szerencse, hogy nálunk ezt a feladatkört egy fiatal, agilis kolléga tudja ellátni.

Fejér megye

Fejér megye egyike a magyarok legősibb szálláshelyeinek, székhelye Székesfehérvár. A megyét 108 település, 2 megyei jogú város, 13 város és 93 község alkotja, nyolc járásra tagolódik, melyeken a közművelődési feladatellátást 34 intézmény és 80 közösségi színtér biztosítja.

A magyar kultúra megtartó ereje elsősorban az értékalapú közösségekben rejlik, amelyek működését a nemzet- és kultúrpolitikai szempontból fontos programok generálják. A Nemzeti Művelődési Intézet a kulturális terület egyik

legfontosabb célkitűzésének tekinti a kulturális értékekkel való találkozás lehetőségének a megteremtését, az értékekhez való hozzáférés biztosítását, a közösségek nyújtotta éltető és megtartó erő fennmaradását. Ennek érdekében kezdeményezte a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program megvalósítását, amely 5,5 milliárd forint kormányzati támogatással valósult meg. A program keretében a közművelődésben országos szinten mintegy kétezer fő foglalkoztatására nyílt lehetőség 2020. december 1-jétől 2021. november

30-ig. Az egyéves időtartamú programban a Nemzeti Művelődési Intézet foglalkoztatja a településeken dolgozó munkatársakat, emellett megvalósul a foglalkoztatottak szakmai képzése és szakmai tevékenységek elindítása, ezzel segítve az önkormányzatok feladatellátási kötelezettségét.

Fejér megyében a 2020. novemberétől biztosított 40 fő létszámkeretet 2021. májusára 85 főre bővítettük, amelyből 84 fő asszisztens, 1 fő pedig koordinátori feladatokat látott el a megye 108 településéből összesen 72 településen. A megkötött együttműködési megállapodások száma 89. A képzési csoportok száma három, ebből felsőfokú Közművelődési szakember I. képzésben 25 fő, Közművelődési és közönségkapcsolati szakember középfokú képzésben pedig 41 fő vesz részt három képzési helyszínen, összesen 65 fővel. A jelentkezők hetente két alkalommal képzésben részesülnek, illetve műhelyfoglalkozások keretében gyakorlati feladatokkal ismerkednek. A felsőfokú csoport 2021. szeptember 24-én tett sikeres záróvizsgát, amelyen huszonnégy jeles, három négyes eredmény született, öt fő pedig dicséretben részesült. A két középfokú képzési csoport komplex szakmai záróvizsgálata november és december hónapban volt.

Fejér megyében JogyakorlatOn videó készül

Végzett szakemberek Fejér megyében Kiss Dorottya megyei igazgató, osztályfőnökkel

A településeken működő aszisztensekkel napi szinten tartjuk a kapcsolatot e-mailben, telefonon, illetve személyesen. A Nemzeti Művelődési Intézet megbízásából különböző kutatási feladatokat hajtanak végre, illetve részt vesznek a jogykorlatON szakmai online fórum pályázatain, ezen az internetes felületen osztják meg saját jó gyakorlataikat, illetve vesznek át adaptálható ötleteket más településektől. Szakmai, pályázati, statisztikai, jogi kérdésekben, valamint a járványügyi helyzettel kapcsolatosan folyamatosan segít-

jük tevékenységüket, és rendszeresen informáljuk őket. A legkülönbözőbb rendezvények alkalmával – állami ünnepek, jeles napok, Föld napja, a magyar költészet napja, karácsony, farsang, húsvét, települési napok – voltak kezdeményezők, és aktív szervezők. Legfontosabb tevékenységük azonban a települési kisközösségek létrejöttének elősegítése, a már meglévő művelődő közösségek működésének támogatása, pezsgő, élő kulturális élet generálása.

A program ugyan véget ért, de az eddig eltelt időszaknak köszön-

hetően igazgatóságunk és a megye településeinek kapcsolata szorosabbá vált, sokkal tájékozottabb a Megyei Igazgatóság a településeken történekről, a települések pedig érzik, hogy miben tudunk számukra segítséget nyújtani. A hálózatosodás megvalósulásával Fejér megye közművelődési szakmai, módszertani feladatellátása javult, új közösségek jöttek létre, a meglévők pedig megerősödtek.

A programban résztvevők egyértelműen pozitívan értékelték mind a foglalkoztatás, mind a képzés nyújtotta lehetőségeket, hiszen az így megszerzett tudásuk, szakmai tapasztalatuk által kibővült és elmélyült kapcsolatrendszerük, odafigyelnek a közösségépítésre. Értik annak jelentőségét, hogy a közösségekben rejlik egy-egy település megtartó ereje. Megteremtik a kulturális értékekkel való találkozási alkalmakat, erősítik a helyi identitás és kohézió kialakulását, biztosítják, hogy a közösségek nyújtotta élmények mindennapi életük részévé váljanak, ezzel elősegítve az adott település inspiráló közeggé válását, a *jó itt élni* érzés állandósulását.

A KFKP eredményét jól mutatja, hogy míg 2020-ban az 5000 fő alatti települések 69,5%-án nem volt megfelelő szakember, a program zárultával a 93 községből mindösszesen kettő maradt ellátatlan Fejér megyében.

KISS DOROTTYA a Pécsi Tudományegyetemen végzett művelődésszervező-kulturális menedzserként. Több évtizedes tapasztalattal rendelkezik a közművelődés területén: 1996-2008 között művelődés- és rendezvényszervező, közművelődési tanácsos a Városi képtár Deák Gyűjteményben, 2008-2020 között a székesfehérvári Szabadművelődés Háza igazgatója. 2010-2014 között a Kodolányi János Főiskola Kulturális Tanulmányok Tanszékén tanított, a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program keretében pedig felső- és középfokú csoportokat oktatott. 2016-tól közművelődési szakértő, szakfelügyelő, minőségbiztosítási auditor. 2020 november 1-től a Nemzeti Művelődési Intézet Fejér Megyei Igazgatóság igazgatója.

Épülő együttműködések Száron

Barabás Attila az 1725 fős Fejér megyei Szár községben él és a közösségi színtérként működő Könyvtári Információs és Közösségi Hely munkatársa. Attila a Nemzeti Művelődési Intézet által indított államilag támogatott egy éves Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program keretében mind a középfokú képzésben, mind pedig a foglalkoztatásban is részt vesz. A beszélgetés során kiderült, hogy egy kedves, barátságos, a közösségért tenni akaró, lelkes ember, aki sokat megtesz települése közösségeinek működéséért, erősödéséért.

S. R. Zs.: Mit gondolsz, milyen lehetőségeket nyújt számodra a képzés? Hogyan tudod a jövőben kamatoztatni?

B. A.: Számomra nagyon sokat jelent ez a lehetőség, mivel szakképzetlenként dolgoztam a program indítását megelőzően Szár közösségi színterében. Az elmúlt hónapok során kinyílt számomra a közművelődési terület, mert megismerhettem a szakmának azt a mögöttes hátterét, amelyet a jogi és az intézményrendszer szervezeti keretei, valamint a fenntartói elvárások együttese jelent. A képzési anyag elsajátításával tájékozottabb, szakmailag felkészültebb és magabiztosabb lettem.

De nem csak az ismereteim bővültek és a személyiségem fejlődött, hanem a kapcsolatrendszerem is jelentősen bővült. Nagyon sok szakemberrel ismerkedtem meg, akikkel a szakmáról folytatottunk eszmecsereket, és ezek a beszélgetések, illetve a tapasztalatok megosztása is nagy segítséget nyújtott számomra napi szinten a feladataim ellátásában.

Munkakapcsolatom szintén elmélyült az önkormányzattal, a településen működő civil szervezetekkel és a Nemzeti Művelődési Intézettel is. A Nemzeti Művelődési Intézetet eddig kívülről szemlélő

munkatársból most a szervezet működését jól ismerő, a lakiteleki székház és a Népfőiskola nyújtotta élményeket személyesen is meg tapasztaló, azt népszerűsítő szakember lettem. Céloom, hogy a település kulturális életének a kiteljesedését mindinkább segítsen a megszerzett tudásom és tapasztalataim révén. A Nemzeti Művelődési Intézet szakmai-módszertani téren nyújtott segítségével – különösen a finanszírozással és a pályázatokkal kapcsolatban – nagyban hozzájárul ahhoz, hogy a település közművelődési feladatait szakszerűen lássam el. Nagy segítséget nyújtott számomra minden tanácsadás, egyaránt a szakmai napon, a képzésen, a műhelyfoglalkozáson megszerzett információ.

S. R. Zs.: Elmélyült, bővült-e a kapcsolatod az önkormányzattal és a településen élő civil szervezetekkel?

B. A.: Az önkormányzattal napi szinten egyeztetek az ellátandó feladatokról, közösen dolgozzuk ki a szervezési, tervezési feladatokat a rendezvények, programok és azok költségei terén. Az elmúlt időszakban a Magyar Falu Program keretében megjelent falunapok támogatási pályázat elkészítésében működtem közre az önkormányzattal közösen.

A civil közösségekkel is egyre szorosabb a kapcsolat, ahogy bővülnek az ismereteim, úgy egyre hatékonyabb és szorosabb az együttműködés a szervezetekkel. Szakmai munka terén egyelőre a különféle közösségek tevékenységének összehangolására helyezek nagyobb hangsúlyt, céloom az, hogy egy minden szerveződést összefogó kulturális kerakasztalt hozzak létre a településen a közeljövőben. Az elmúlt hónapok során a Facebookon hoztam létre egy csoportot, melyet a közművelődési rendezvényekkel kapcsolatban használok, ez segítség a szervezetekkel való közös munkához.

Barabás Attila

S. R. Zs.: A KFKP program befejezését követően tervezel további együttműködést a Nemzeti Művelődési Intézettel?

B. A.: A Nemzeti Művelődési Intézet Fejér Megyei Igazgatóságával, illetve a környék közművelődési szakembereivel továbbra is szoros kapcsolatot szeretnék ápolni, mivel ezek a szervezetek ötletek és újabb feladatok megvalósításának forrásai. Például a lakiteleki programoknak a jövőben is rendszeres résztvevője kíván lenni Szár település; a szomszédolás keretében pedig első lépésként Vértesacsáról karateedzéseket fogunk tartani Száron a helyiekből alakult civil közösség számára.

S. R. Zs.: Szoktad nézni a JógyakorlatON felület adásait?

B. A.: Igen, rendszeresen figyelemmel kísérem a joggyakorlatON felületre feltöltött videókat is, amelyekből ötleteket merítek saját tevékenységemhez.

Száron a közelmúltban újult meg a közösségi színtér, így a sok kisebb-nagyobb közösség birtokba vehette a „kulturházat”, ahol a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programnak köszönhetően a település gazdagodott egy képzett szakemberrel, aki megszerzett tudását és szakmai tapasztalatát a település közösségeinek erősítésére és fejlesztésére fordítja a jövőben.

Foglalkoztatási és Képzési Program keretében felső- és középfokú csoportokat oktatott.

Felpezsdült a közösségi élet Nadapon

A Velencei-hegység délkeleti részén elterülő 708 fős Nadap Község Önkormányzata is csatlakozott a KFKP-hoz. Köteles Zoltán polgármester aktívan részt vett a program szervezésében a kezdetek óta és véleménye szerint a településükön sikeres volt ez a kezdeményezés. Nadap a Velencei-hegység délkeleti részén terül el, a Velencei-tótól 2 kilométerre északra. A község a táj legmagasabban fekvő helysége. Kitűnő fekvése miatt turisztikai célpontjává vált a Velencei-hegységbe kirándulók, és a Velencei-tóhoz igyekvők számára.

S. R. Zs.: A KFKP program hatására élénkült-e a közösségépítő tevékenység a településen?

K. Z.: A KFKP programnak köszönhetően az önkormányzat a település költségvetéséből éves szinten felszabaduló több mint 2 millió forintot Nadap közművelődési programjainak színvonala-sabb megrendezésére fordíthatta. Jól érzékelhető volt az is, hogy a képzésbe bekapcsolt kolléga szakmai tudása gyarapodott az elmúlt hónapokban, ami tükröződött a rendezvények szakszerű megszervezésében, új módszerek bevezetésében, s mindenekelőtt a közösségépítő tevékenységében, így különösen a jogykorlatON feltöltött programok segítségével új rendezvények megvalósítása terén. A jó idő beköszöntével „Mi kell a férfinak?” címmel szerveztünk színvonalas kültéri színházi előadást, megrendeztük a Nadap Juliálist előadásokkal és koncertekkel, judo bemutatót tartottunk, Nadpikniket rendeztünk az egészségtudat elmélyítésének szellemiségében: kézműveseket mozgósítottunk, öko előadást, mag-tombolát tartottunk,

Köteles Zoltán, Nadap polgármestere

amelyen újrahasznosított táskákat ajándékoztunk a résztvevőknek.

Húsvéti „fészekrablást” is szerveztünk, ahol a házaknál kihelyezett apró finomságok, ajándékok várták a kis „rablókat”. Tervezzük a Nadapi Esték újraindítását is neves előadókkal, amelyre a Velencei-tó környéki települések közösségeit is várjuk. A programokat a helyi- és megyei újság, faliújság, közösségi oldalak és a személyes kommunikáció segítségével szeretnénk népszerűsíteni. Örömmel tapasztalom, hogy egyre több civil csoport alakul a községben, akikkel felvettük a kapcsolatot és összefogással segítjük egymást a közművelődési programok előkészítésében, lebonyolításában, amelyek a közösségépítést és az élményszerzést segítik a településünkön élők számára.

S.R.Zs: Hogyan jellemezné az NMI és az Önkormányzat együttműködését? A közművelődési asszisztens képzésben megszerzett

tudását hogyan kívánják hasznosítani a jövőben?

K. Z.: A KFKP során rendszeressé vált a kapcsolat a Nemzeti Művelődési Intézet és az önkormányzatunk között, a pályázati lehetőségekről, valamint a veszélyhelyzettel kapcsolatos jogszabályi változások értelmezéséhez rendszeresen szakszerű tájékoztatást és segítséget nyújtottak nekünk az NMI munkatársai. A települési rendezvényekre rendszeresen küldtünk meghívót igazgatóságunkra, amelyen kollégáik részt is vettek, ezt örömmel láttuk. Napi szinten telefonon, e-mailben, esetenként személyesen szakmai-módszertani segítséget nyújtottak a közművelődési asszisztensünk számára is. A településünk élt a Magyar Falu Program keretében az Nemzeti Művelődési Intézet közreműködésével nyújtott egymillió forint pályázati támogatási lehetőséggel is, amelyet a falunap szervezésére

fordítottunk. A KFKP képzés keretében a közművelődési asszisztensünk olyan egyéb pályázati lehetőségekről is kapott információt, amelyet a település érdekében a jövőben igénybe kívánunk majd venni, például: Csoóri Sándor Program, Lázár Ervin Program, Déryné Program, Petőfi 200 Program, Hungarikum Pályázat, Nemzeti Együttműködési Alap nyújtotta lehetőségek.

S. R. Zs.: Elmélyült, bővült-e a kapcsolat a településen működő civil közösségek, az önkormányzat és a közművelődési asszisztens között?

K. Z.: Szorosabbá vált a kapcsolat a közművelődési asszisztens révén a településen működő civil szervezetekkel is: a Nadapi Polgárőr Egyesülettel, a Nyugdíjas Klubbal és a Nadapi Karitatív Csoport

Egyesülettel, illetve nőtt a benyújtott pályázatok száma is.

Az egyik legjelentősebb program a településen a Kitelepítés Emléknapja, amelyen megemlékezünk a nadapi sváb családok kitelepítéséről. Idén júniusban az esemény 75. évfordulójára került sor, amelynek keretében bemutattuk Kupi László: Nadap története című kötetét is. A Palermói Szent Rozália-templomban tartott megemlékezésen az elhangzott történeteket jelképező kristályokat adtunk át a nadapi kisgyermeknek, hogy őrizzék és vigyék tovább Nadap helytörténetének e fontos eseményét.

Az ünnepségen a helyi óvodások és a Nakako Együttes működött közre. A szentmisét követően megkoszorúztuk a kitelepítési emlékművet, majd a templomkertben

helytörténeti kiállítást tekinthettek meg az érdeklődők.

S. R. Zs.: *További együttműködést terveznek-e a Nemzeti Művelődési Intézettel a KFKP program befejezését követően?*

K. Z.: Nadap Község Önkormányzata a jövőben is számít a közművelődési asszisztens szakmai tudására. A KFKP programnak köszönhetően a településünkön nőtt a közművelődési alapszolgáltatások színvonala, mélyült az önkormányzat és a közösségi színtérben foglalkoztatott kolléga munkakapcsolata, a képzés során megszerzett tudás, a jogszabályok ismerete, szélesebb látóköre lehetővé teszi mind a jelenben, mind a jövőben a szakszerű feladatellátást, az összetartó közösségek településre gyakorolt pozitív hatásának érvényesülését.

Győr-Moson-Sopron megye

Győr-Moson-Sopron megye Magyarország észak-nyugati részén helyezkedik el. A megyében hét járás és 183 település található, közülük 12 város és 171 község. A városok közül kettő – Győr és Sopron – megyei jogú város. A változatos földrajzi-táji adottság, a történelmi múlt, a különböző etnikumú népségek több évszázados együttélése sokszínű kultúrát teremtett Győr-Moson-Sopron megyében.

A Nemzeti Művelődési Intézet 2020. december 1-én indult egy éves Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program (továbbiakban: KFKP) keretében vállalta a közösségi színtereken olyan személyek foglalkoztatását, közösségi képzését, a szakmai munka koordinálását, akik az önkormányzatok kötelező közművelődési feladatellátásában részt vesznek. Győr-Moson-Sopron megyében az összes településből – 183 település – 2020 novemberében 96 település közművelődési szakember tekintetében ellátatlan volt.

Megyei szinten a KFKP programban 63 településsel és 13 egyéb szervezettel kötött együttműködési megállapodást a Nemzeti Művelődési Intézet.

A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény, valamint a kap-

csolódó 20/2015, (VII.9) EMMI rendelet rendelkezései alapján a közművelődési alapszolgáltatások megszervezésének helyszínt biztosító közösségi színtér fenntartójának, működtetőjének szakirányú középfokú végzettséggel rendelkező személyt kell foglalkoztatnia. A programba bevont személy foglalkoztatását több önkormányzat is biztosíthatja oly módon, hogy egy személy legfeljebb három község vonatkozásában láthatja el a feladatokat. Ezen lehetőség, valamint a szomszédos települések összefogása, közös gondolkodása eredményeként 56 közművelődési asszisztens foglalkoztatására került sor. Néhány település esetében problémaként merült fel, hogy nem tud-

tak jelölni érettségizett vagy a közművelődési feladatellátásra alkalmas és megfelelő kompetenciával rendelkező személyt. A program keretében Győr-Moson-Sopron megyéből 59 fő vett részt OKJ képzésben. Ebből középfokú képzésben 39 fő, felsőfokú képzésben 20 fő sajátította el a közművelődés szakmai alapjait és módszertanát, gyakorlati tapasztalatokat a települési közösségépítés és eseményszervezés területén. A képzések három helyszínen, Enese, Nyalka és Tét települések közösségi színtereiben valósultak meg.

A személyes találkozások lehetővé tették az egymás közötti, a közművelődési szakemberek és az igazgatóság közötti kapcsolat

Mosonmagyaróvári osztály a sikeres vizsgájuk után

Csoportmunka Etesen

megegyesítését, egy megyei hálózat kialakulását. Az asszisztensek a kiadott szakmai feladatokat, kutatásokat önállóan végezték. A személyes találkozások és telefonon történt tanácsadások pedig erősítették szakmai ismereteiket és a gyakorlati feladatmegoldás eredményességét.

A kiemelt kutatási feladatok, felmérések elvégzésével olyan közművelődési adatok összegyűjtése valósult meg, mint például az éremgyűjtő tevékenységek, a fiatalok találkozási helyszínei, játékos közösségek – közösségi játékok, a klasszikus zene szerepének lehetőségei a közművelődésben, testvérvárosi/testvértelepülési kapcsolatok, filmklub indítás igényei a településeken. A COOP-felmérés mögött a helyi termelők és kézművesek értékesítési lehetőségeinek a segítése húzóerő volt. Az adatgyűjtés eredményeként a Coop Szolnok Zrt. által működtetett valamennyi szupermarketben (az ország egész területén) kialakításra kerül a helyi termékek polca.

A COVID világjárvány kiterjedése drasztikusan érintette a mindennapokat a közművelődési és a képzési szolgáltatások területén. A pandémiából adódó külső környezeti hatások sok esetben új munkastí-

lus, rugalmasabb problémamegoldás, kreatív együttműködés, újszerű közművelődési megoldások kidolgozását és bevezetését tették szükségessé. A kezdeti nehézségek új megoldásokra sarkallták mind a munkáltatókat, mind a foglalkoztatókat. Több – a virtuális hálónak köszönhető – kreatív és innovatív kezdeményezés segítette a programban részt vevők összefogását, ami az egymásnak átadott jó gyakorlatok következményeként az általuk felügyelt és gondozott közösségeik összetartását eredményezte. A képzések ezen időszakaszban online folytatódtak. Az informatikai tudás és technikai eszközök hiánya miatt kezdetben zökkenőkkel indultak, de később eredményesen zárultak ezen időszak moduljai is.

A koronavírus-járvány időszakában több alkalommal helyzetfelmérések készültek a közművelődés aktuális állapotáról és a környezeti kihívásokra adott reakciókról. Ezek az elemzések a továbbiakban jelentősen segítik a tervezési feladatok elvégzését, a célok kitűzését, a jövőképek alakítását.

Összefoglalva elmondható, hogy a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programnak kiemelt szerepe volt az elmúlt egy évben az önkormányzatok, a civil szervezetek, a közművelődésben dolgozó szakemberek és a megyei igazgatóság közötti kapcsolatok megerősítésében. Helyi szinten hozzájárult egyrészt a programba bevont személyek foglalkoztatásához, képzéséhez és ez által az egzisztenciájuk megteremtéséhez. Másrészt az önkormányzat jogszabályi megfelelésén túl a település lakosságának és közösségeinek személyi, szellemi fejlődésében, az összefogás és együttműködés javításában, a magyar kulturális hagyományok és értékek megőrzésében, továbbadásában és fenntartásában játszott nagy szerepet.

A KFKP eredményeképpen a településeken a közösségi élet megváltozott, a szakemberek értő szemmel, változatos programokkal és kiváló kezdeményezésekkel, szakszerűen látják el feladataikat. 2020-ban a megyei szakemberellátottság 22,5% volt, a KFKP zárásával 79%-ra nőtt, azaz 56,5%-kal emelkedett.

TÓTHNÉ BODA ÉVA 2004-ben diplomázott művelődésszervezőként a Nyugat-magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Karán. 2007-ben elvégezte a közösségfejlesztő képzést Kunbábonyban a Civil Kollégium Alapítványánál. 2011-ben Kulturális projektciklus menedzsmint képzésen vett részt. 2017 szeptemberétől az ELTE PPK-n Közösségfejlesztő szakon, Humánfejlesztő szakirányban, majd 2021-ben a Széchenyi István Egyetemen Kulturális mediáció MA szakon diplomázott. A Szili Közös Önkormányzati Hivatalnál 2004-től 2017. december 31-ig települési közművelődési feladatellátás szervezője. 2018. január 1-től az Nemzeti Művelődési Intézet Győr-Moson-Sopron Megyei Irodájában módszertani referensként dolgozik. 2021. június 16-tól a Nemzeti Művelődési Intézet Győr-Moson-Sopron Megyei Igazgatóságán, mint megyei igazgató látja el közművelődési feladatait.

„Nem szabad feladni, ki kell tartani, végig kell csinálni és megéri majd annak a bizonyos fának a gyümölcse!”

Beszélgetés a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programban részt vett Farkasné Szabó Melinda közművelődési asszisztenssel. Feladatait 2019 óta Péren, a Petőfi Sándor Művelődési Házban látja el, mint vezető. Pér egy 5000 fő alatti község a Kisalföld délkeleti részében, a Bakony-ér völgyében fekszik. Melinda részt vett a KFKP programban és sikeresen elvégezte a közművelődési és közönségkapcsolati szakember képzést. Korábban TB ügyintézői végzettséggel rendelkezett, így tudása és szakértelme rengeteget gyarapodott a programnak köszönhetően, ami a település közösségi, kulturális életében is megmutatkozik.

T. B. É.: *Kérlek, mesélj nekem kicsit magadról, mindig erre a pályára készültél?*

F. Sz. M.: Másfél éve költöztünk a családommal Pérrre, de már 2019 óta dolgozom itt a közösségi színtérben. A közművelődés területén a feladatellátás nem csak a munkám, a hivatásom, hanem most már a hobbi is. Azt kell, hogy mondjam igen, mindig erre a pályára készültem. Véletlenszerűen kerültem ide, de tényleg ez lett az életem egyik legfontosabb része. Nálunk a helyi jegyző hívta fel a figyelmemet a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programra, amire azonnal jelentkeztem is.

T. B. É.: *Jelenleg milyen közművelődési feladataid vannak, mivel bízott meg a település vezetése?*

F. Sz. M.: A település közösségi színtérének a vezetésével, a közművelődéssel kapcsolatos feladatok ellátásával bízott meg a helyi ön-

kormányzat, melybe beletartozik az állami ünnepi rendezvényektől a falu éves rendezvényein keresztül a különböző ünnepekhez kapcsolódó programok szervezése, lebonyolítása, a régi közösségek mentorálása és új művelődő közösségek létrehozása. Nagyon sok közösségünk van, vannak klubjaink, csoportjaink és vannak egyesületeink. A Péri Szébb Jövőt Egyesület kifejezetten olyan civil szervezet, amely a rendezvények szervezésében és lebonyolításában tevékenyen részt vesz.

T. B. É.: *Miért jelentkeztél erre a képzésre?*

F. Sz. M.: Mivel a közművelődés területén dolgozom már több mint két éve és a hivatalosan előírt szakképzésem nem volt meg, így ez egy remek alkalom volt arra, hogy megszerezsem a középfokú közművelődési szakember szakképesítést.

T. B. É.: *Milyen élményeid vannak a képzéssel kapcsolatban?*

F. Sz. M.: Hát először is nagyon jó érzés volt, hogy végeztem és sikerültek a vizsgák, a másik része az volt, hogy én nagyon szerettem a képzési napokat. Rengeteget tanultam és úgy érzem, hogy minden elfogultság nélkül mondhatom, hogy fantasztikus embereket ismerhettem meg. A kialakult kapcsolatok révén a környékbeli közművelődési asszisztensekkel közvetlenebb kapcsolatba kerültünk, kialakult egy szakmai-baráti kapcsolathálózat közöttünk és így segíteni tudjuk egymás munkáját.

T. B. É.: *Mennyiben tudod használni a programban és a képzésben tanultakat, tapasztalatokat?*

F. Sz. M.: Nagyon sok mindent fel tudok belőle használni, hasznos

Farkasné Szabó Melinda

ismeretekkel lettem gazdagabb a képzés során és nem csak a közművelődés elméleti, hanem a gyakorlati részében is bővült a tudásom. Még ha csak egymás tapasztalataiból tanulva is, de nagyon sok mindent sikerül hasznosítani egy-egy rendezvény vagy egy megemlékezés során.

T. B. É.: *Hogyan alakultak a Közművelődési és Foglalkoztatási Programmal kapcsolatos elvárásaid?*

F. Sz. M.: Azt kell mondjam a vártnál jobban sikerült. Először nem nagyon tudtam mire számítsak a képzés folyamán. Most mikor végeztünk elmondhatom, hogy rengeteg pluszt kaptam, mind új ismeret, új ötletek, mind pedig lehetőségek téren is. Hiszen mint mondtam, eddig képzés nélkül végeztem ezt a munkát, így most már van mögöttem egy olyan tudáshátér, ami előre viszi a munkámat és innovatívabbá tesz.

T. B. É.: *Szerinted mi a jelentősége a társadalom és az egyén szempontjából, hogy az emberek olyan közösségeket hozzanak létre, ahol együtt alkotnak, együtt gondolkodnak és tevékenykednek?*

F. Sz. M.: Szerintem a közösségek szerepe mindig fontos a társadalom és az egyén számára is. Az együtt töltött idő lehet, hogy energiával tölts fel, lehet, hogy megnyugtat vagy éppen kizökkent a napi rutinból. Feltöltődést jelent lelkileg, nyitottabbá és összetartóbbá teszi az embereket. Ugye az emberek olyan közösségekbe szeretnek járni, ahol hozzájuk hasonló érdeklődési körűek vannak, ahol együtt gondolkodhatnak, tevékenykedhetnek. Aki jól érzi magát itt a közösségeinkben, visszajár rendszeresen a közös programokra, bekapcsolódik más rendezvényekbe is.

T. B. É.: A rendezvények sorából melyiket emelnéd ki, ahol leginkább hangsúlyos volt a közösségek szerepe?

F. Sz. M.: Leghangsúlyosabb rendezvényként a falunapot emelném ki, mely évente ismétlődő, egész napos programunk, és ilyenkor a falu több közösségét bevonjuk. A szervezéstől a rendezvény lebonyolításáig mindenben önkéntesek segítenek. Példának említeném a plakátok elkészítését, szórólapozást, a fotózást, a főzőversenyen való részvételt vagy különböző bemutatókat, amikor a csoportok bemutatják mit is tanultak az elmúlt egy évben.

T. B. É.: Vannak-e új terveid, jövőbeni céljaid?

F. Sz. M.: Tervek, célok azok mindig vannak és igyekszem is megvalósítani, elérni ezeket. Most az egyik legfontosabb célkitűzésem, hogy működjön újra a néptáncscsoport, mert igény van rá a településen élők részéről. Amennyiben ez megvalósul új kihívásokat keresek.

T. B. É.: Mit tanácsolsz azoknak, akik a közművelődés területén kezdenek el dolgozni?

F. Sz. M.: Az egyik és szerintem a legfontosabb tanács az az, hogy tartsanak ki, ez egy nagyon szép szakma és, ha valami esetleg nem jön össze, akkor ne kudarcként éljék meg, hanem egy kicsikét gondolják át, változtassanak, vegyék figyelembe a

lakosság igényeit, a helyi szokásokat. Saját tapasztalatom alapján tudom ezt a tanácsot adni, hogy igenis nem szabad feladni, ki kell tartani, végig kell csinálni és megérik majd annak a bizonyos fának a gyümölcse.

T. B. É.: Mik voltak a leghasznosabb tanácsok a közösségekkel kapcsolatban az oktatóidtól, amit meg is fogadsz majd munkád során?

F. Sz. M.: Ha nehézségeink vannak a közösségekkel kapcsolatban akkor ne adjuk fel, próbáljunk a közösségekkel szorosabb kapcsolatba kerülni, megnyitni előttük és sokat beszélgetni velük, bevonni őket a programjainkba. Ha esetleg nem is úgy jönnek össze a dolgok, ahogy mi szeretnénk, akkor is próbálkozunk és lehet, hogy nem is az egész közösséget, de ha már 1-1 embert sikerül belőle megfogni, akkor már előrébb léptünk eggyel. Amikor elkezdtem itt dolgozni nem nagyon tudtam, hogy mi fog várni rám, de apránként sikerült kialakítani jó kapcsolatot és bizalmat a közösségekkel. Küzdő típus vagyok, tehát nem adok fel semmit, addig csinálom, amíg el nem értem a célomat.

T. B. É.: Szoktad nézni a JóGyakorlatON felület adásait? Van olyan, amit adaptálhatónak találasz a saját településeden? Ha igen, akkor melyiket tervezed konkrétan megvalósítani közülük?

F. Sz. M.: Természetesen szoktam nézni ezt az online felületet. Mi is csinálunk hasonló jó gyakorlatokat a településen. Főként olyanokat, melyek a közösség számára is befogadható. Az évek során pedig mindig tovább fejlesztem a meglévő programjainkat. Kaptam új ötleteket is, melyeket kicsit átformálok a saját településünkre vonatkoztatva. Ilyen volt például a tojásfa készítés, melyet adaptálva a JóGyakorlatON felület videóijából a helyi lehetőség szerint valósítottunk meg.

T. B. É.: Amennyiben részt veszel a településeden szakkör indításában, vagy magad is szakkörvezető vagy, melyik foglalkozást hirdettétek

meg a hat közül (mézeskalács-készítés, gyöngyfűzés, nemezelés, hímzés, csipkeverés, vesszőfonás)?

F. Sz. M.: Mézeskalácskészítő szakkört hirdettünk meg. Jómagam leszek a szakkörvezető. Elmondhatom, hogy nem profi, de lelkes mézeskalács díszítő vagyok. A szakkörbe pedig olyan ügyes kezű anyukák jelentkeztek, akik biztos, hogy csodálatosan szép műveket fognak alkotni.

T. B. É.: Jövőre is szeretnétek csatlakozni, ha lesz rá lehetőség, vagy akár a felhívás nélkül is indítottok majd valamilyen közösségteremtő szakkört?

F. Sz. M.: Mindig igyekszem valami újat, valami mást belevinni a következő év eseményeibe. Úgy gondolom, hogy csatlakozni fogunk újra a programhoz, illetve úgy vélem, akár felhívás nélkül is indítanék egy új közösségteremtő szakkört. Aszakkor.hu felületen megnézhető videók alapján a gyöngyfűzés és vesszőfonás szakkörökre gondoltam.

T. B. É.: Te mit tartasz a legfontosabbnak, ha közösségteremtésről, illetve közösségek megtartásáról van szó? Szerinted hogyan tartható össze hosszú távon egy közösség?

F. Sz. M.: Én azt gondolom, hogy a közösségek mindig fontosak lesznek a településünk életébe. Egy közösség megtartásánál fontos, hogy a tagokra külön-külön is figyeljünk. Mindig törekszem arra, hogy a közösség tagjai beszélgesse- nek, nevensenek és közösen tevékenykedjenek.

T. B. É.: Sok sikert kívánok ahhoz, hogy ezt a munkát továbbra is eredményesen tudd végezni, hogy minél aktívabb és összetartóbb közösségek és minél tartalmasabb programok valósuljanak meg itt a közösségi szinten.

F. Sz. M.: Bízom benne, hogy ez így is lesz. Örülök, hogy közművelődési szakemberként részese lehetek Pér község életének és munkámmal hozzájárulok ahhoz, hogy a településen szeressenek itt élni az emberek.

„Célunk egy olyan közművelődési élet, amelyben központi szerepet játszik a közművelődési szakember személye.”

Vargáné Molnár Zsuzsannát, Hövej település polgármester aszszonyát a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program tapasztalatairól és eredményeiről kérdeztem.

Hövej Magyarország északnyugati részén, Kapuvártól mintegy 8 kilométerre helyezkedik el, kisebb patakokkal szabdaltsík területen. Habár a település lakossága kevesebb mint 300 fő mégis aktív a településen a közösségi élet, magas az együttműködések száma és nagy az összetartás a lakosok között, amit az interjú is jól tükröz.

T. B. É.: Miként szerveződött, működött a közművelődési feladatellátás a KFKP program indulása előtt?

V. M. Zs.: 2020. október 11-én lettem Hövej polgármestere. A választás után a közművelődési feladatokat én vettem át, hiszen most már több mint 20 éves tapasztalattal rendelkezem ezen a területen. Hövejen sok civil szervezet van, akik aktívan bekapcsolódnak a település életébe, melyek vezetőit és tagjait bevontam a programok szervezésébe, lebonyolításába.

T. B. É.: Alkalmaztak-e közművelődési szakembert 2020. december 1. előtt?

V. M. Zs.: Ezen időpont előtt nem volt alkalmazásban közművelődési szakember Hövejen. A jogszabályban előírt kötelezettségnek a teljesítésére Hövej számára nagy segítséget jelentett a Nemzeti Művelődési Intézet Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programja.

T. B. É.: Hogy történt a programba való belépés?

V. M. Zs.: Egyértelmű volt, hogy szeretnénk belépni a programba, s kötünk együttműködési megállapodást, hiszen így nem az amúgy is szűkös költségvetésünket terhelte plusz egy személy bére. A későbbiekben pedig kihasználtuk az alkalmat, s még egy fő foglalkoztatására nyílt lehetőségünk, amelyet köszönök, nagy segítséget jelentett az önkormányzat számára.

T. B. É.: Történt-e változás? Ha igen, miben érhető tetten ez a változás?

V. M. Zs.: Az elmúlt időszakban bővelkedtünk online és tényleges találkozásokon alapuló programokban egyaránt. Sok a civil szervezet a településen, őket is sikerült újra összefogni, közös célokat kitűzni, s azok eléréseért közösen dolgozni. Lassan helyére kerülnek, kiegészülnek, naprakészek az online felületeinken található információk is, illetve a közművelődési szakember segítségével különböző reklámanyagok is készültek. Szintén pozitívum a közművelődési szakember szoros kapcsolata a Nemzeti Művelődési Intézet Győr-Moson-Sopron Megyei Igazgatóságával, hiszen gyorsabban juttunk bizonyos információkhoz, előre jelzéseket kaptunk például pályázatokról is.

T. B. É.: Miért volt hasznos? Mit tart a legnagyobb eredménynek?

V. M. Zs.: A program mindenképpen hasznos volt a település számára, hiszen a program révén

Vargáné Molnár Zsuzsanna,
Hövej polgármestere

olyan közművelődési szakembert „kaptunk”, aki nagyon sok mindent megtanult az OKJ-s képzés során, s ezt a tudásanyagot és tapasztalatokat a falunkban fogja kamatoztatni. Fontosnak – és hasznosnak – tartom, hogy a képzés gyakorlatorientált volt, s olyan oktatók foglalkoztak a résztvevőkkel, akik már hosszú ideje a közművelődésben dolgoznak.

T. B. É.: Mennyiben sikerült megtalálni a megfelelő személyt helyben?

V. M. Zs.: A program indulásakor elsődleges célom az volt, hogy helyben találjak egy olyan személyt, aki el tudná látni a közművelődési feladatokat, s szívesen dolgozna ezen a területen. Sajnos helyit nem sikerült találni, ezért a Magyar-keresztúron élő Fábriánné Domán Herminát vontuk be a programba, akit már több éve ismerek. A köz-

művelődési szakembernek fontos, hogy szeresse a települést, ahol dolgozik, hiszen ápolnia kell a hagyományokat, tisztelni az ott élő embereket. Az első időszakban biztos nem volt ez számára egyszerű, de mára már nagyon jól megismerte a hőveji embereket. Szívesen vett részt a képzésen, s nagy odaadással, pontossággal, lelkesedéssel végzi munkáját. Kiválóan együttműködik a helyi szervezetekkel, kutatja a helyiek kulturális szükségleteit, igényeit, így megfelelő programokat biztosíthatunk számukra. Megbízható, mindenben lehet rá számítani. Az ő munkáját nagyban segítette Szekeresné Czimmermann Ilona, akinek a program elején még nem volt lehetősége betölteni ezt a munkakört, s akit a második körben alkalmazhattunk az önkormányzatnál. Ő hővejként jól ismeri a helyi lakosságot, tudja kit – mivel lehet megszólítani, s mindig naprakész információkkal rendelkezik az igényekkel, szükségletekkel kapcsolatban is. Elkötelezettség és tenni akarással jellemzi őket, s kettőjük munkája nagyban hozzájárult ahhoz, hogy színes programokban gazdag év áll mögöttünk, s hogy erősödik a közösségi összefogás Hővejen.

T. B. É.: Mit gondol, a jövőben (2021. december 1. után) pénzügyileg, személyügyileg hogyan tartható fenn a foglalkoztatás?

V. M. Zs.: Kis falu vagyunk, de nagy aktivitással és még nagyobb tervekkel, amelyhez egy teljes szakemberre van szükség. Beadtuk a

pályázatot a Magyar Falu Program keretében „Közösségszervezéshez kapcsolódó eszközbeszerzés és közösségszervező bértámogatása” című alprogramra és támogatásban részesültünk. Így az elkövetkező évben ismét biztosítva van a közművelődési szakember bére, s újabb esélyt kaptunk a helyi kultúra, a szabadidős tevékenységek további fejlődéséhez.

T. B. É.: Milyen célokat tűzött ki az önkormányzat a közművelődési feladatellátásban?

V. M. Zs.: A társadalmi igények folyamatosan változnak, a kultúraközvetítő funkciók és módszerek átalakulnak, újszerűség jelentkezik a közművelődés, művelődésszervezés területén is, amelyekkel lépést kell tartanunk. Hővej Község Önkormányzatának is az a legfőbb célja, hogy biztosítsuk a közművelődési alapszolgáltatásokat. Természetesen figyelembe véve a helyi lakosság művelődési értékeit és kulturális szükségleteit, s a helyi lehetőségeket, sajátosságokat. Célunk a közösségi részvétel fejlesztése, a közösségfejlesztő programok szervezése, az hogy rendszeresen elérhetővé tegyünk kisebb-nagyobb szabadidős tevékenységeket, programokat gyermekeknek, ifjúságnak, családoknak, időseknek egyaránt, továbbá segítsük a művelődő közösségek, helyi civil szervezetek munkáját. Még lehetne sorolni a feladatokat, terveket, de azt gondolom, hogy ebből már látszik, hogy mindezek megvalósításához

mekkora szükség van a közművelődési szakemberre.

Úgy gondolom, akkor a legsikeresebb egy rendezvény, s az egész közművelődési munka is, ha abban minden szervezet aktív szerepet vállal, s mindenki, aki valamit is tud tenni a falu, vagy egy-egy program érdekében, arra lehetőséget és támogatást kap. Sokféle képességgel, készséggel, tudással rendelkező, különböző dolgokhoz értő emberek vannak körülöttünk, akik többsége szívvel-lélekkel dolgozik egy-egy kitűzött célért, pláne, ha értékeljük azt, hogy időt szánnak erre. A közös munka összehoz, csapatban gyorsabban, jobb eredményt érhetünk el. Hővej egy nyitott, lehetőségekkel teli kis falu, amely értékeivel egyre bővülő programkínálatával magában hordozza az esélyét egy sokszínű kulturális élet kialakításának, erősítve ezáltal a helyi közösségeket, s támogatva az itt élőket. A kultúra fejlesztése által biztosítható a helyi identitás erősödése, a hagyományörzés és hagyományteremtés, s falunk ismertségének, a kulturális turizmus versenyképességének növekedése is. Ennek érdekében célunk egy olyan közművelődési élet megvalósítása, amely a múlt és a jelen értékeinek megőrzésén alapul, minden korosztályt felölel. Szeretnénk minél jobban kiaknázni a kultúra közösségteremtő erejét, amely feladatellátásban központi szerepet játszik a közművelődési szakember személye.

Hajdú-Bihar megye

Hajdú-Bihar megye az ország keleti részén, az Észak-Alföld régióban fekszik, keleti irányban Romániával határos. Az ország nagyobb megyéi közé sorolható. A megyeszékhely Debrecen, Magyarország második legnépesebb városa. A megyében 82 település található, amelyek közül Debrecen megyei jogú város, ezen kívül 20 város és 61 község van. A megye északnyugati, hajdúsági részén főként nagyobb települések – elsősorban városok – találhatók, míg a keleti, határ melletti, bihari részen a kisebb települések vannak túlnyomó többségben. Hajdú-Bihar megyében hatvan olyan település található, amelynek lélekszáma nem haladja meg az 5000 főt.

A Program egyik kiemelkedő eredménye az a szemléletváltás, amelyben a résztvevők a közösségi művelődés megismert módszertanával az utat is megtalálták a helyi közösséghez, a helyi társadalomhoz. A közművelődés társadalomfejlesztő és közösségépítő szerepét erősítették a kötelező közművelődési feladatellátás jogszabályi környezetének 2017-ben történt változásai. Ezek közül a legnagyobb jelentőséggel bírnak az akkor bevezetett közművelődési alapszolgáltatásokhoz, valamint a közművelődési intézményekhez, közösségi színterekhez kapcsolódó személyi, létesítményi és tárgyi

feltételek. 2021. január 1-jétől teljesítendő követelmény a közösségi színterekben egy fő, minimum középfokú végzettségű szakember alkalmazása. A 2020-ban végzett megyei feltárás szerint a megye 82 települése közül 21 településen akkor még nem alkalmaztak minimum középfokú szakmai végzettséggel rendelkező szakembert. Előfordult, hogy olyan személyt alkalmaztak, aki nem rendelkezett a szükséges szakmai végzettséggel. A program – illeszkedve a települések foglalkoztatási sajátosságaihoz – lehetőséget adott a foglalkoztatási és képzési, csak képzési és csak foglalkoztatási részbe való bekapcsolódásra, ennek köszönhetően valamennyi érintett település megkötötte az együttműködési megállapodást a Nemzeti Művelődési Intézettel.

A program további lehetőséget kínált a közművelődési intézményeknek arra, hogy – zömmel fiatalok bevonásával – bekapcsolódhassanak a foglalkoztatásba és a képzésbe, ezzel erősítve az intézmények szakemberellátottságát. A visszajelzések ezen a területen is nagyon kedvezőek, mivel a programnak köszönhetően a közművelődési intézményeknél tapasztalott és szakmai gyakorlatot szerzett, elkötelezett fiatalokból összetartó szakmai közösség jött létre a megyében.

A Hajdú-Bihar Megyei Igazgatóság a rendelkezésére álló létszámkeretet időben feltöltötte, a programban 71 fő vett részt. A megyében működő intézmények és önkormányzatok jó arányban éltek a foglalkoztatási és a képzési program által nyújtott lehetőségekkel, így a megye 82 települése közül 51 vett részt abban, döntően a kistépülések.

A megyében egy olyan települést nem sikerült bevonni, amelyben nem volt megfelelő végzettségű szakember. Ezzel az önkormányzattal, amely ugyan fontosnak tartotta a szakember alkalmazását és az együttműködési szerződés megkötése is megtörtént, azonban a településen nem találtak az alkalmazási feltételeknek megfelelő személyt.

A Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program meghatározó eleme volt a képzés. A Közművelődési szakember I. elnevezésű felsőfokú képzési csoport 22-fővel indult – közöttük 7 fő a szomszédos Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéből csatlakozott – egy jól együttműködő csoportot alkotva, amely a továbbiakban erősíteni fogja a két megye szakemberei közötti együttműködéseket. A Közművelődési és közösségkapcsolati szakember középfokú OKJ képzésen 28 fő vett részt. A résztvevők elkötelezettségét jelzi, hogy nem volt le-

Műhelymunka Debrecenben

morzsolódás a megyei képzéseken, a tananyagot gyakorlati jelleggel műhelymunkák egészítették ki, lehetőséget teremtve a képzéseken tanult gyakorlására, a felmerülő problémák megoldására.

A képzésekre és a műhelymunkákra járás az együttműködési szerződésben foglaltaknak megfelelően a partnerszervezetek közreműködésével valósult meg, így valamennyi megyei partner biztosította a résztvevők részvételének anyagi feltételeit.

A megyében a kötelező szakmai feladatok megvalósítása és a beszámolók elkészítése 100%-ban megtörtént. A közművelődési asszisztensek a program keretében jellemzően magas színvonalon látták el feladataikat, valamint a helyi, települési teendőiket is hatékonyan, a tanult alkalmazásával végezték el. A megye közművelődési asszisztensei által feltöltött jó gyakorlat videók közül 19 került bemutatásra a jogyakorlaton.hu szakmai oldalon.

A program tovább erősítette a megyei igazgatóság és a települések közötti kapcsolatokat és a szakmai együttműködéseket. Különösen hatékonyak bizonyultak a műhelymunkák, amelyeken az igazga-

tóság közvetlenül tudott fejlesztő munkájával és tanácsaival segíteni a helyi tervek megvalósulásában. Általánosságban is elmondható, hogy a településekkel intenzívebb lett a kapcsolat. Néhány településen (Bakonszeg, Egyek, Furta, Görbeháza, Körösszegapáti, Mezőpeterd, Mikepércs, Told, Újléta, Váncsod) kiemelkedően eredményes és színvonalas munkát végeztek az asszisztensek. Az igazgatóság folyamatosan segítette a közművelődési

asszisztensek legfontosabb szakmai feladatának teljesítését: egy közösség létrehozását a településükön. Ennek eredményeként az érintett települések több mint felében már új művelődő közösségek működnek.

A megyei igazgatóság fontos feladatának tartotta a program során, és tartja annak befejezését követően is, hogy az új szakemberek erős szakmai hálózatot alkossanak és kapcsolódjanak be a már működő közművelődési együttműködési rendszerbe. Ennek érdekében az igazgatóság számos együttműködést erősítő feladatot indított, mint például a „Településtükör” megyei szintű szakmai felmérés, illetve kidolgozott egy olyan mentori programot is, amellyel a program befejezését követő időszakban is biztosítani tudja a folyamatos szakmai segítségnyújtást, tanácsadást, a hálózatépítést, a jó gyakorlatok megosztását, valamint a tapasztalati tanulás lehetőségét.

A KFKP eredményeképpen a 2020-as 60%-os megyei szakemberellátottság 97%-ra nőtt, a települések képzett szakemberekkel gazdagodtak, akik motiváltan kezdtek el dolgozni a helyi közösségek megerősítéséért.

ANGYAL LÁSZLÓ már a középiskolában megszerezte a középfokú szakirányú közművelődési végzettséget. A Debreceni Egyetemen, akkor Kossuth Lajos Tudományegyetem, történelem szakos középiskolai tanár és közművelődési és népművelői előadó oklevelet kapott. Általános iskolai rajztanári képesítését a Nyíregyházi Főiskola képzésén nyerte el. Szakmai munkáját egy debreceni ifjúsági klubban kezdte, majd a Kölcsey Ferenc Megyei-Városi Művelődési Központban a művészeti csoportban dolgozott. Később a központ megyei-módszertani osztályán dolgozott, majd annak vezetője lett. 2000-től a Kölcsey Ferenc Megyei Közművelődési Intézet munkatársa osztályvezetőként, majd igazgatóhelyettesként. A Méliusz Központ munkatársa volt 2007 és 2012 között. Szakmai munkája elismeréseként Wlassics Gyula-, valamint Bessenyei György-díjban részesült. Részt vesz a Hajdú-Bihar megyei közművelődési szakmai szolgáltatások biztosításában, fejlesztésében a megyei igazgatóság munkájának koordinálásával. Szerepet vállal az igazgatóság módszertani szolgáltatásainak fejlesztésében, mintaprojektek tervezésében és megvalósításában. 2013-tól módszertani referensként, 2014-től irodavezetőként, majd megyei igazgatóként dolgozik a Nemzeti Művelődési Intézet Hajdú-Bihar Megyei Igazgatóságán. Közművelődési szakértő, szakfelügyelő, minőségbiztosítási auditor.

„Érzelmileg kötődöm a munkámhoz” – interjú Újléta frissen végzett szakemberével

Nagyné Kocsordi Mónika a Hajdú-Bihar megyei Újlétán él családjával. Az alig több, mint ezer fős település a Nyíradonyi járásban található, Debrecentől mintegy harminc kilométerre. Megbízhatóság, kreativitás, szorgalom – és mosoly! Ezekkel a tulajdonságokkal jellemezhető leginkább Újléta közművelődési szakembere, aki tavaly végzett középfokon, idén pedig, mint a Közművelődési Képzési és Foglalkoztatási Program munkatársa, a műhelyfoglalkozások lelkes résztvevője volt. 2014 októberében kezdett ebben a „nagyon szép és összetett hivatásban” dolgozni, önkéntesként. Szakmai útjának alakulása a vele készült interjúban olvasható.

R. S. K.: Hogyan lett belőled közművelődési asszisztens?

N. K. M.: Önkormányzati képviselőként és magánemberként is napi kapcsolatban állok az emberekkel, szeretem és tisztelem a települést, az ott élő embereket és a hagyományainkat – meséli Nagyné Kocsordi Mónika. – Számomra a legnagyobb motiváció az, amikor az emberek jól érzik magukat egy rendezvényen és mosolyogni látom őket, vagy ha az utcán odaszaladnak hozzám a gyerekek, átölelnek,

hogyan milyen jó volt a kézműves foglalkozás vagy a hétfői vetélkedő. Szakmai szempontból pedig a legnagyobb kihívás: a közösség-építés. Embereket, közösségeket közelebb hozni egymáshoz nagyon nehéz és szép feladat.

R. S. K.: Magában a közművelődésben mi a vonzó számokra?

N. K. M.: Nagy lehetőségek jelennek a közművelődésben – magyarázza Mónika. – Egy településen a közművelődési szakember munkája sok emberhez szól, köz-

vetlenül avatkozik be a közösségek életébe, gondoskodik a szórakozásokról, a szabadidő hasznos eltöltéséről.

Érzelmileg nagyon mélyen kötődöm a közművelődési területhez. Nincs annál jobb érzés, mint ha sikerül egy falunapot jól megszervezni és jönnek a visszajelzések, hogy minden idők legjobb falunapja volt. Vagy az iskola legelevenebb gyereke ámuló szemekkel áll melletttem egy órán át és közösen tököt faragunk. Amikor már hetekkel

Nagyné Kocsordi Mónika

egy rendezvény előtt keresnek, és kérdik izgatottan, hogy „igaz, nem marad el? Lesz-e főzőverseny vagy lesznek-e az idei parasztolimpián új versenyszámok?” Kifejezetten szeretem, ha gyerekekkel kell foglalkoznom. Ők hatalmas nagy energiabombák! Nagyon lelkesek, formálhatóak. Nagyon szeretek kézműves foglalkozásokat tartani nekik. A fiatalok is számítanak rám. Megkeresnek: „Mónika néni! Unatkozunk, csináljunk valamit!” A szakmába is a gyermekeim miatt csöppentem bele, amikor láttam, hogy nincs hová menniük szórakozni, nincsenek élményt adó események. Akkor nekifogtam előbb az adventi ünnepségsorozatot, majd pedig a majálist megszervezni. A fiam sokat segített, ma pedig már a lányom is mindig ott van mellettem, szép lassan megtanulta a rendezvényszervezés minden csinját-bínját.

R. S. K.: Már évekkal a KFK Program indulása előtt kapcsolatba kerültél a Nemzeti Művelődési Intézettel. Először a Hajdú-Bihar Megyei Igazgatóság bábos projektejének szervezésébe kapcsolódtál be, majd részt vettél az igazgatóság

több képzésén, így a média-, illetve a települési imázs filmműhelyben is. Mit adtak neked ezek a programok?

N. K. M.: Rengeteg támogatást kaptam az igazgatóság dolgozóitól és a képzésen részt vevő csoporttársaimtól. Szinte minden kollégát megismerhettem a megyében. Figyeljük, segítjük egymás munkáját, akkor is, ha éppen egy bohócra vagy egy népi játszóházra van szükség, de akkor is, ha dokumentációs vagy szakmai kérdésekben kell a jó tanács. A pandémiás időszakban kicsit félttem, hogy tudom az online térben megvalósítani az ötleteimet, terveimet, de végül is könnyen si-

került. Írtam közművelődési koncepciót, megrendeztem, a magyar kultúra és a költészet napját, de még a hóember világnapját is. Felhívásomra közösen szavalt a falu, szinte minden hónapban cikket írtam a rendezvényekről, NKA pályázatot írtam és nyertem... Nagyon gyorsan elrepült ez az év. Minden percét, minden feladatot élveztem. Munkaköri leírásom alapján kiélhettem minden kreatív ötletet, minden tervemet megvalósíthattam a településemen. Az Újlétei Művelődési Közösségi Szintér Facebook-oldalán megtalálható minden apró kezdeményezésem.

R. SIMOR KATALIN okleveles középiskolai magyar tanár és közművelődési és népművelési előadó. Diplomáját a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen szerezte, majd újságírást tanult a MUOSZ Bálint György Újságíró Akadémiáján. Elsősorban a kommunikáció és a média területén végzett szakmai munkát az elmúlt három évtizedben. Újságíróként dolgozott országos és helyi lapok kulturális rovatában, a debreceni helyi televíziók és rádiók szerkesztő-műsorvezetőjeként, illetve PR-esként is. 2008-ban elnyerte Debrecen város Sajtó-díját. Hat évet tanított intézményi kommunikátor szakon a nyíregyházi főiskola kihelyezett, debreceni tagozatán. 2013 februárjától a Nemzeti Művelődési Intézet Hajdú-Bihar Megyei Igazgatóságának módszertani referense. Az igazgatóság kommunikációs feladatai – kapcsolattartás, a megyei honlap szerkesztése, rendezvények moderálása stb. – mellett a minőségfejlesztés és a szakmai napok, továbbképzések, műhelyek, valamint az értéktárakkal kapcsolatos szakmai terület felelőse.

„Az önkormányzatiság alappillére a kultúra” – Tiszagyulaháza polgármestere a közösségi művelődésről

Mikó Zoltán polgármester 2005-ben lépett hivatalba Tiszagyulaházán. A mintegy 750 fős hajdú-bihari falu a Közép-Tisza menti Andrassy-birtok egyik majorsági központja volt, névadója valószínűleg gróf Andrassy Gyula, akiről Széchenyi megjósolta, hogy döntő szerepre van hivatva az ország és a monarchia vezetésében, s utódjául jelölte meg a vízszabályozás irányításában. A település lakói ma is büszkék hagyományaikra, sőt, amint a polgármester meséli, számos új hagyománnyal gazdagítják napjainkban is a közösség életét.

A művelődési ház a falué! Családi napok, horgászverseny kicsiknek és nagyoknak, táborozás a Tisza-parton, Gólyafesztivál megyei közfoglalkoztatási kiállítással, Töklámpás felvonulás, Menjünk Együtt Betlehembe! – csak néhány a falu nagyrendezvényei közül.

R. S. K.: Hogyan született meg a Gólyafesztivál?

M. Z.: Körülbelül húsz pár gólyánk van. Az öregek rendre viszatérnek, a fiatalok azonban nem mindig jönnek utánuk. – Akárcsak az embereknél, tehetnénk hozzá, hiszen Tiszagyulaházára is igaz, hogy előregedő település. Közel kétszáz az idősek száma. Nekik is kedvesedik műsorral, ajándékkal az önkormányzat az Idősek napján. A gólyáknál a csekélyebb létszám is ünnepet érdemel, annál is inkább, mert a település címerében is benne van a gólya. A Gólyafesztivál 2005-ben valósult meg először. A legutóbbi alkalommal már a település új közművelődési asszisztenséé volt a színvonalas lebonyolítás felelőssége.

R. S. K.: Hogyan vette az akadályt az új munkatárs?

M. Z.: Katona Emese fiatal, agilis, ügyes és most már képzett munkaerő is – mondja a polgármester. – Korábban a közfoglalkoztatási program keretében vagy a Méliusz könyvtár által delegált munkatárssal láttuk el a közművelődési feladatot is. Örülünk, hogy a KFK Programnak köszönhetően, végre szakember kezébe tehetjük a művelődési ház vezetését. Nagyon sokrétű feladata van a művelődési házunknak, hiszen ki kell szolgálnia a családi vagy egyéb közösségi rendezvényeinket és a gyermekprogramokat egyaránt. Azt vallom, hogy, a művelődési ház a falué. Ide bárki bejöhet, legyen szó esküvői szertartásról, vacsoráról, osztálytalálkozó-tól, kézműveskedésről vagy éppen halotti torról. Itt otthonra találnak a közösségeink, az Eszterág Táncegyüttes és a Horgászegyesület. A művelődési ház tehát ugyanolyan fontos a település életében, mint az óvoda és az iskola. Az önkormányzatiság alappillére a kultúra.

R. S. K.: Tiszagyulaháza sokat tesz azért, hogy minél inkább önellátó település legyen. Országosan egyedülálló bartel kapcsolatot alakított ki közel negyven településsel. Kisgyórtól, a testvértelepüléstől például fa szobrokat kapnak virágtövekért cserébe. Legújabb „szerezmenyük” egy Szűz Mária-szobor, amelyet halottak napján avattak fel a temető előtt, a három – a baptista, a református és a római katolikus – egyház közreműködésével. A virágok, amellet, hogy munkát adnak a helybélieknek, a falut is díszítik, s nemcsak a főteret. A kis utcák

Mikó Zoltán,
Tiszagyulaháza polgármestere

mindenhol díszesek a muskátlilót és a begóniától, az önkormányzat pedig nagy virágcserepekkel ajándékozza meg azokat, akik kérik. Az önkormányzat kihelyezi a porta elé és beülteti virággal. Hol készülnek ezek a virágtartók?

M. Z.: Magunk gyártjuk a betonból kiöntött, nagyméretű, színes virágtartókat, amelyek a környező településeken is nagyon népszerűek. Híres a helyben készült csiliszószunk is, amelyet ugyancsak értékesíteni tudunk a falu hasznára. Figyeljük, mire van szükség, miben lehetünk egyediek. A tevékenységekben részt vesz a falu apraja-nagyja és szívesen megyünk a környező települések rendezvényeire is. Legutóbb Hortobágyon jártunk, a Magyar Szürke-Barátok Találkozásán, ahonnan elhoztuk a főzőverseny fődíját a savanyú vetrecénkkel. Minden évben megyünk főzni, visszük a sült keszeget, amiért sorban állnak a pásztorok. Különlegességgel is szoktunk készülni: csilis-mákos-füstölt-sajtós pogácsát sütöttek az asszonyok. Nagyon nagy sikere volt.

Heves megye

Heves-megye az ország Észak-magyarországi régiójában fekszik, megyeszékhelye Eger. A népesség 121 településen él, amelyből 1 megyei jogú város (Eger), 10 város (Pétervására, Gyöngyöspata, Bélapátfalva, Kisköre, Heves, Füzesabony, Lőrinci, Hatvan, Gyöngyös, Verpelét), 4 nagyközség és 106 község.

Egy 2020-as szakember-ellátottságra irányuló felmérés alapján Heves megye 58 településének közművelődési helyszínén dolgozott közép- vagy felsőfokú szakirányú közművelődési végzettséggel rendelkező munkatárs. A KFKP programba így elsősorban olyan települések kapcsolódtak be, ahol nem volt megoldott a közművelődési feladat ellátása, s ezért 2021. január 1-től nem felelnek meg a 1997. évi CXL. törvény és a 20/2018. (VII. 9.) EMMI rendelet követelményeinek. A Nemzeti Művelődési Intézet és az önkormányzatok között létrejött együttműködési megállapodásban a település féléves továbbfoglalkoztatást is vállalt a foglalkoztatásban részt vevő közművelődési asszisztensekre, akik középfokú, illetve a diplomával rendelkezők esetében, felsőfokú OKJ-s képzésben vettek részt. A program egy asszisztens foglalkoztatását és képzését biztosította egy-egy településnek, de később lehetőség volt újabb asszisztensek felvételére, akik kizárólag a településen való foglalkoztatásban

vettek részt. 2020 decemberében, a jelentkezők száma alapján három képzési csoport indult el megyénkben. A Közművelődési és közönségkapcsolati szakember (OKJ II., középfokú) képzés 2 helyszínen, Egerben (Agraria Park) és Hevesen (Művelődési Központ Tagintézmény) zajlott. A Közművelődési szakember (OKJ I., felsőfokú) képzésnek az Egri Kulturális és Művészeti Központ adott helyet. A három csoport „osztályfőnöke” egy-egy megyei kolléga (Dr. Kelemen Éva, Kun Zsófia, Buzás Eszter Mária) volt.

A képzések a járványügyi szabályok betartása mellett, kis létszámú csoportok kialakításával, több ütemben indultak el, majd a korlátozó intézkedések miatt az oktatás az elkövetkezendő két hónapban online folytatódott. Az asszisztensek ezekben a hónapokban a Moodle elektronikus oktatási rendszer felületén a saját településük életéhez, szokásaihoz, közösségeihez kapcsolódó közművelődési, szakmai és módszertani feladatokat végeztek, amelyek eredményeit hétről hétre töltötték fel a rendszerbe. Például saját településük helytörténeti kiadványainak, szállás- és vendéglátó helyeinek listáját vagy adventi ételeik receptjét kellett összegyűjteniük, s leírniuk. A kialakult helyzet nem akadályozta meg az oktatást. A megadott ütemben és tematika szerint ha-

ladtak az egyes képzési csoportok. A középfokot végzők 5 modult (ebből 2 db e-learning tananyag volt), míg a felsőfokot végzők 6 modul teljesítettek. Az oktatók részben a Nemzeti Művelődési Intézet vezetői és munkatársai, részben országos, megyei felsőoktatási intézmények tanárai és közművelődési szakemberek voltak. Pl. Rakusz Márta egyetemi mesteroktató (EKKE), Dr. Oszlánzi Tímea mb. tanszékvezető (EKKE, Andragógiai és Közművelődési Tanszék), Erdészné Turcsányi Katalin (Csillagbojtár Kft., Heves), Dr. Herczegh Judit adjunktus (DE Nevelés- és Művelődéstudományi Intézet), Czinkéné Szűcs Krisztina közművelődési szakember (Noszvaj), Izer Zsófia közművelődési szakember (Demjén).

A havi két alkalommal megtartott műhelymunka erősítette a gyakorlati munkát, ilyen volt a például települési értéklista készítése vagy a közművelődési statisztika OSAP 1438-as jelentő lapjának kitöltése. Az online zajló műhelymunkákon tapasztalt közművelődési szakemberek mutatták be szervezeteiket, s beszéltek munkájukról, így például Lázár Tünde, a tiszánánai Fekete István Könyvtár és Művelődési Ház intézményvezetője, az általa vezetett közművelődési intézményről és annak tevékenységéről adott elő. Az áprilisi „Közösségek Hete” rendezvénysorozathoz kap-

„Látóúton” a hevesi képzési csoport

csolódóan Markó Anita közművelődési szakember, a nagyrédei Molnár József Közösségi Szintér munkatársa a fenti programra vonatkozó jó gyakorlatait mutatta be.

Závogyán Magdolna, a Nemzeti Művelődési Intézet ügyvezetője az ország valamennyi képzési csoportját személyesen kereste fel, s előadásaival és mentalitásával a képzésben résztvevőket még inkább megerősítette abban, hogy „jó helyen vannak” és fontos, hogy továbbra is elkötelezetten folytassák munkájukat. A veszélyhelyzet elmúltával a műhelymunkákat szakmai utak (pl. *Közösségépítő kultúránk* program, Lakitelek), intézmény és közösségszintér látogatások (pl. Heves, Egerszalók, Visonta, Kál, Kompolt, Tenk), népzenei előadás (Okos Tibor népzene) és kézműves foglalkozás színesítette. A rendezvények előkészítésének és szervezésének fontos része a települési önkormányzatok felé történő rendezvénybejelentés, a közterület foglalási kérelem, vagy a biztonsági terv elkészítése. Ezekről tartott egyik alkalommal Cserged Csaba csoportvezető (Eger MJV, Közterület-Gazdálko-

dási Csoport) szemléletes és hasznos előadást. Egy-egy alkalommal az asszisztensek a Népművészeti Egyesületek Szövetségének képzéseiben bővíthették szakmai tudásukat. Egerben és Hevesen Báder Miklósné, a Hevesi Háziipari Szövetkezet vezetője és Pataki Miklósné, a Csillagvirág Népművészeti Egyesület vezetője ismertette meg a szövetkezet történetével és munkájával a képzésben résztvevőket, akik később kedvükre alkothattak segítségükkel.

A 340 órás, diplomára épülő képzésben résztvevők (21 fő) Egerben 2021. augusztus 18-án tettek

eredményes vizsgát. De nemcsak Heves megyéből (Demjén, Detk, Eger, Egerbakta, Egerszalók, Feldebrő, Gyöngyös, Kápolna, Kerecsend, Kisköre, Markaz, Ostoros, Tarnabod), hanem Békés (Füzesgyarmat), Jász-Nagy-Szolnok (Besenyszög, Jászdózsza, Jászszent-andrás, Túrkeve) és Borsod-Abaúj-Zemplén megyéből (Borsodnádásd) is jártak ide asszisztensek. Sikeres volt a 10 hónapig tartó (900 órás) középfokú képzésben résztvevő Eger-1 csoport (20 fő) vizsgája is. Komplex szakmai vizsgájukat szeptember 28-án tették le. Az asszisztensek Balaton, Bátor, Bükk-szenterzsébet, Bükk-szentmárton, Bükk-szék, Fedémes, Istenmezeje, Ivád, Maklár, Mát-raszentimre, Mikófalva, Mónosbél, Nagyvisnyó, Szentdomonkos, Tarnaszentmária, Váraszó, Vécs, Hevesaranyos, Erdőkövesd településeken fognak dolgozni. A hevesi csoport szeptember 27-én tette le a harmadik modulzáróját. Komplex szakmai vizsgájukra november 5-én került sor.

A 2020. november 1-től kezdődő és 2021. november 30-ig tartó programnak köszönhetően összesen 61-en szereztek közművelődési végzettséget. A program hatására Heves megyében 42%-kal nőtt a szakirányú végzettségű munkaerőt foglalkoztató önkormányzatok száma, így a megyei szakemberellátottság 80%-ra emelkedett.

DR. KELEMEN ÉVA Az Eszterházy Károly Tanárképző Főiskolán 1994-ben kapta meg földrajz-rajz szakos főiskolai diplomáját, majd 1999-ben a Debreceni Egyetemen földrajztanár és tájvédő geográfus szakán egyetemi diplomát szerez. 2007-ben Kulturális Menedzser bizonyítványt kap a KKDSZ Szakképzési Akadémia és Műhelyben szervezett képzésen. 2012-ben doktori címet szerez a természettudományok területén, földtudományokban. 2014-ben az Eszterházy Károly Főiskolán Kulturális Projektciklus Menedzsmint képzést igazoló bizonyítványt szerez. Tanúsítványokat szerez a Projektciklus menedzsmint (2014), a Minőségfejlesztés (2017), a Kultúrakutatás (2018) területén. B2 szintű angol nyelvvizsgával rendelkezik. Közgyűteményi munkakörben szerzett tapasztalatot a Tiszazugi Földrajzi Múzeumban 1998-2004 között. Ügyvezetői és közművelődési feladatokról látott el 2005-2010 között a Művészetek Háza Nonprofit Kft.-nél, majd az Egri Kulturális és Művészeti Központban 2010-2015 között. 2020-tól a Nemzeti Művelődési Intézet Heves Megyei Igazgatóságának igazgatója.

„Benned égnie kell annak, amit lánggra akarsz lobbantani másokban.” (Szent Ágoston)

Varró Krisztina

Bükkszentmárton Heves megye északkeleti részén fekvő Belpátfalvai járás egyik kistelepülése, alig 300 fő lakja. Közművelődési szakemberük is a járás központból, Belpátfalváról jár át. A programba és a képzésbe az önkormányzat munkájába és pályázataiba besegítő dolgozót, Varró Krisztinát iskolázták be, aki nagyon örült a lehetőségnek.

K. É.: Kérlek mutatkozz be röviden!

V. K.: Varró Krisztinának hívnak, Belpátfalván élek a párommal és a 9 éves kislánnyal. Az Egri Közgazdasági Szakközépiskolában érettségizem, majd a Gyöngyösi Főiskola Gazdaságtudományi Karán végeztem levelező szakon. 1995-től Agro-Heves Nonprofit Kft. ügyvezető igazgatója voltam egészen 2012-ig. 2015 óta egyéni vállalkozó vagyok.

K. É.: Hogyan jutott tudomásodra a program? Hogy csatlakoztál hozzá?

V. K.: A programra Bükkszentmárton polgármestere Liktör Róbert hívta fel a figyelmemet, illetve ajánlotta ezt a lehetőséget. Egyéni vállalkozóként korábbi években már dolgoztam a Bükkszentmártoni Polgármesteri Hivatalban. Innen a kapcsolat. De nem hiszek a véletlenekben. Okkal történik minden az életünkben. Nagyon érdekes volt az indulás, ugyanis először nem akartam élni a lehetőséggel, ugyanis egyéni vállalkozóként nem szerettem volna visszamenni újra alkalmazotti jogviszonyba. A képzés nem lett volna gond, mert a vállalkozásomban folyamatosan képezem magam, de a közművelődési terület kihívás volt számomra.

K. É.: Hogyan teltek az oktatók és a műhelyek?

V. K.: Gyorsan teltek a napok, hetek, hónapok, zajlottak a képzések, erős követelményekkel. Minden oktatás után tesztek voltak, illetve több dolgozatot is írtunk. Ami számomra nagyon, de nagyon meghatározó volt és nyomot hagyott bennem, és ezúton is köszönöm nekik, s hálás vagyok: az az oktatók személyisége, jelenléte, illetve az a tudás és elhivatottság a szakma iránt, amit képviseltek. A műhelymunkákat egyszerűen imádtam. Az oktatás alatt az én kis csoportomnak is hálás voltam és vagyok azokért a tanításokért, amit velük megéltem. Mi itt egy kis közösség voltunk. Tanítottuk egymást. Sokszor csak akkor vettem észre ezeket a tanításokat mikor már madártávlatból figyeltem, néztem rá a mindenna-

pokra. A szakmai tudáson túl egy önismereti utazás volt. Már most hiányzik.

K. É.: Hogyan változtatta meg a hétköznapjaidat az ingázás?

V. K.: Nem okozott gondot, pozitív élményként éltem meg. Sokszor a csoporttársaimmal utaztam hazafelé és azok a beszélgetések is sokat hozzáadtak az életemhez.

K. É.: Mit „viszel” magaddal a közművelődési hétköznapokba?

V. K.: Szeretnék egy olyan közösséget létrehozni, amelyben mindenki elfogadja a másikat, és kihozni, kivarázsolni belőlük azt az értéket, amely minden emberben ott lakozik. Szeretnék abban segíteni nekik, hogy ez az érték felszínre kerüljön. Egy ilyen közösséget szeretnék: jó legyen hozzák betérni, és mindenki érezze, hogy úgy és olyanak fogadjuk el őt, amilyen. Én ezt kaptam és itt felsorolhatnám az összes oktatót, előadót, akiknek hálaival tartozom a kapott tudásért, érzésért és értékért!

K. É.: Tudtad hasznosítani a program során tanultakat?

V. K.: Természetesen. Nagyon sokat hozzáadott a program az életemhez, mind szakmailag, mint önismeret terén. Megtaláltam önmagam és rátaláltam az életcélomra, -feladatomra.

K. É.: Kérlek, sorold fel a közösségépítő eredményeidet!

V. K.: A bükkszentmártoni Őszirózsák Nyugdíjas Klub megalakulása! Több alkalommal vetünk részt kirándulásokon, például Egerszalókon megnéztük a barlanglakásokat, illetve kézműves foglalkozásokon (gyertyaön-

tés, papírmerítés Gyüre Mariann vezetésével) vettünk részt. De volt májusfaállítás, anyák napi megemlékezés, húsvéti bálanyuszi készítés, tojásfa állítás, gyermeknap, idősek napja, Gárdonyi Géza Színház látogatás. Fontosnak tartottam, hogy a programokat a közösségigényeinek megfelelően alakítsam ki. Ha a mindennapokat a jelenben tudjuk megélni, és élvezük, amit csinálunk, akkor nincs olyan, hogy nem lehet közösséget építeni. A kihívásokra nem negatívumként tekintek, azért vannak, hogy fejlődjünk.

K. É.: Hogyan változott meg / megváltozott-e a kapcsolatod a helyi önkormányzattal?

V. K.: Az önkormányzattal volt kapcsolatam a korábbi években, adminisztrációs feladatokat láttam el. Én úgy gondolom, hogy akkor is nagyon jó kapcsolat alakult ki. Valószínű, hogy azért kerestek meg újra, mert valamilyen szinten meg voltak elégedve a munkámmal.

K. É.: Hogyan változott meg / megváltozott-e a kapcsolatod a településsel, az ott lakókkal?

V. K.: Amikor a közművelődési tevékenységemet elkezdtem a településen már a kezdet kezdetén elfogadtam mindenkit olyanak, amilyenek. Megbízta bennem, azóta folyamatosan érdeklődnek,

kérnek az újabb és újabb programokat: „Krisztina mikor megyünk már újra kirándulni? Mikor találkozhatunk újra?”

K. É.: Észrevételeid, negatívumok (ha voltak)?

V. K.: Én úgy indultam neki, hogy mit keresek itt? Ebből az érzésből indultam el a program elején, és a program végére megtaláltam, rátaláltam önmagamra, egy csodálatos utazáson vettem részt, megtaláltam az életfeladatomat. Igen, voltak kihívások, küzdöttem a félelmeimmel. Ezeket az érzéseket megtapasztalva nem tudok negatívumot mondani. Csak hála van a szívemben, hogy itt lehettem ebben a programban.

K. É.: Mi volt a két leghasznosabb tanács a közösségekkel kapcsolatban az oktatóidtól, amit meg is fogadsz majd munkád során?

V. K.: Az életemben sajnos előfordul a halogatás. Rá kellett jönnöm, hogy ez a félelemből fakad, a program segítségével ebben is sikerült fejlődést elérnem. A közösséget csak szeretettel lehet létrehozni, élni kell az emberben egy vízióknak, hogy mit szeretne elérni, mit szeretne létrehozni, akár a közösségen belül is.

K. É.: Szoktad nézni a JóGyakorlatON felület adásait? Volt már olyan, amit adaptálhatónak

találsz a saját településeden? Melyiket tervezed konkrétan megvalósítani közülük?

V. K.: Igen szoktam nézni. Nagyon jó ötletek vannak benne. Tettszik az a sokszínűség, amit a videókban láthatunk. Már csak azért is érdemes nézni, hogy töltekezzen belőle az ember. Köszönöm azoknak, akik megalkották és létrehozták ezt a felületet.

K. É.: Amennyiben részt veszel a településeden Szakkör indításában, vagy magad is szakkörvezető vagy, melyik foglalkozást hirdettétek meg a hat közül (mézeskalács-készítés, gyöngyfűzés, nemezelés, hímzés, csipkeverés, vesszőfonás)?

V. K.: Mézes-kalács készítés.

K. É.: Jövőre is szeretnétek csatlakozni, ha lesz rá lehetőség, vagy akár a felhívás nélkül is indítottok majd valamilyen közösségteremtő szakkört?

V. K.: Biztos, hogy szeretnék csatlakozni, illetve felhívás nélkül is fogok indítani szakkört. Ez nem kérdés.

K. É.: Te mit tartasz a legfontosabbnak, ha közösségteremtésről van szó? És mit a közösségek megtartásával kapcsolatban? Szerinted hogyan tartható össze hosszú távon egy közösség?

V. K.: Csakis elfogadással, szeretettel:

Maklár, ahol az emberek még köszönnek egymásnak az utcán

A Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programban a Nemzeti Művelődési Intézet Heves Megyei Igazgatósága 64 település önkormányzatával kötött együttműködési megállapodást. Maklár község is örült a lehetőségnek, mivel a település közösségi házában a kulturális közfoglalkoztatási programban már „kipróbált” ember látta el a közművelődési feladatokat. A település kulturális életéről és a programhoz való csatlakozásról kérdeztem Hanuszik Csaba polgármestert.

K. É.: Polgármester úr, kérem, mutassa be röviden a települését!

H. Cs.: Maklár Eger és Füzesabony között helyezkedik el, kistépülés, 2450 lakossal. Jómagam 6 éve töltöm be a polgármesteri tisztet, és nagyon büszke vagyok a falunkra! Nagyon-nagyon mozgalmas a civil élet, barátságosak az itt élő emberek. Elmondhatom, hogy itt még köszönnek az utcán az emberek, érdeklődnek egymás felől. Szép számmal élnek nálunk fiatal családok, mivel a Makláron működő vállalkozások jó munkalehetőséget nyújtanak. Itt működik a Bosch csoport kormányügyért üzeme, a Stühmer Kft. csokoládégyára és cukrászdája is. A kis-, és középvállalkozások közül a Numan Pékség, a Royal cukrászda, valamint az Egervölgye Agrár Kft. és az Agrosidae Kft. is biztosítanak munkalehetőséget a helyieknek. Különösen sok a kisgyermekes család. Az elmúlt években szívesen telepedtek le itt, és vásároltak telket, házat. Teljes kapacitással működik a négycsoportos óvodánk és a kétszobás családi bölcsődénk. A Don Bosco Nővérek által fenntartott általános iskolában is több mint 200 gyermek tanul.

K. É.: Hogyan látja a helyi közösségek szerepét a település életében?

H. Cs.: Normál időszakban – a pandémiát megelőzően – egy évben körülbelül 50 rendezvényünk volt. Ezek a rendezvények mind civil közreműködéssel jönnek létre, az önkormányzat támogatásával, segítségével! Valamelyik egyesületünk, alapítványunk szervezi általában a programokat, amihez mi helyszínt, anyagi és személyes segítséget nyújtunk. Sokrétú a lakosaink civil élete: a faluszéptől a szabadidős és sport tevékenységeken át az iskolai tehetséggondozásig sokféle közös célért dolgoznak kisebb közösségek. Az állami ünnepeink, megemlékezéseink (március 15, október 23.) szervezésébe is aktívan bekapcsolódnak a civilek. Jön az iskola, a helyi nyugdíjas klub, fellép a nyugdíjas klub Búzavirág Népdalköre. Augusztus 20-át pedig Nagytálya Önkormányzatával közösen, a nagytályai templomban ünnepeljük. Ezen alkalommal együtt emlékezünk az államalapító királyunkra, közösen a szomszédos település lakosaival és közösségeivel. Ott is működik nyugdíjas közösség, faluszéptől egyesület, és színesíti a programokat a Melódia Kamarakórus kulturális tevékenysége is.

K. É.: Miért és milyen elvárásokkal csatlakoztak a „Közművelődési és Foglalkoztatási Képzési Programhoz?”

H. Cs.: Mint elmondtam, annyi rendezvényünk van, hogy szükség volt egy olyan szakemberre, akire rá lehetett bízni ezt a feladatot. A számos rendezvény mellett van egy jól működő könyvtárunk és egy rátermett könyvtárosunk Bóta

Hanuszik Csaba, Maklár polgármestere

Katalin személyében. Ugyanakkor a sok önkormányzati, térségi és kulturális program miatt szükségünk volt egy közművelődési szakemberre, akinek ténylegesen komoly ismeretei vannak a közösségi élet támogatásában. Olyan személyre, aki ezt tanulta, és tudja segíteni a rendezvények szervezését, lebonyolítását. Ugyanakkor így a kulturális törvényben leírtaknak is megfelelünk.

K. É.: Baumanné Kriszán Ritának (volt közművelődési asszisztens, képzése megszerzése óta Közművelődési és Közönségkapcsolati szakember) milyen feladatai voltak a program előtt, s után?

H. Cs.: Előtte csak koordinálta a rendezvényeknek a helyszíneit, a helyiségek használatát, bérbeadását, segített a statisztika elkészítésében vagy a könyvtárban. Most viszont – mivel elméleti és gyakorlati ismereteket szerzett a közösségek segítségével – természetesen tovább is foglalkoztatjuk, és számítunk rá a programok kezdeményezésében, szakmai szervezésében és lebonyolításában is. Ritával a

kulturális közfoglalkoztatási programban kezdtünk el együtt dolgozni. Ott megismertük az emberi hozzáállását, megbízhatóságát és lelkiismeretességét. Megtapasztaltuk, hogy tud bánni az emberekkel, szeretik és hallgatnak rá a lakosok. Személyesebb és jobb lett azóta a kapcsolat a civil közösségekkel.

K. É.: Milyen tervei vannak a településnek a jövőre nézve?

H. Cs.: Sajnos a jelenlegi járványhelyzet korlátozza a terveinket. Szeretnénk minél előbb visszatérni a korábbi színes, mozgalmas, programjainkhoz, kezdeményezéseinkhez. Bízunk benne, hogy hamarosan újra be fog indulni a kulturális élet, és min-

denképpen szükség lesz a Rita szakmai tudására. Szeretnénk visszatérni a korábbi sikeres programokhoz: a Bormustrához, a Kakas- illetve a Rőfifesztiválhoz, és minden olyan alkalomhoz, ahol a lakosaink közösen, tartalmasan tölthetik együtt a szabadidejüket. Most egyelőre várjuk a végét ennek a történetnek!

Jász-Nagykun-Szolnok megye

A hét megyével határos Jász-Nagykun-Szolnok megye az Alföld közepén helyezkedik el. Településeinek száma 78, melyből 22 városi ranggal rendelkezik. A megyében 35 közművelődési intézmény működik, a térség közigazgatásilag 9 járásra tagolódik.

A Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program során többnyire a megyei igazgatóságon megtartott műhelymunkák változatosak, gyakorlat-orientáltak voltak, nagyon sokat konzultáltak a képzések során felmerült szakmai kérdésekről, hasznosítható példákat mutattak be egymásnak, melyből mindenki tudott valamit kamatoztatni a saját településén. Kiemelt

feladat volt június, július folyamán a Közösségépítő Kultúránk eseménysorozathoz való kapcsolódás oly módon, hogy a saját településükön kellett közösségeket toborozni a kirándulásra. Kisebb-nagyobb sikerrel jártak, a pár száz fős települések esetében nehezebben ment a résztvevők invitálása, nemcsak a lélekszám miatt, hanem a védőoltás hiánya miatt is. Majdnem az összes közművelődési asszisztens részt vett az eseményen, és elmondható, hogy jól érezték magukat a saját falubeli közösségük körében. Fontos volt az is, hogy alkalmuk volt arra, hogy szorosabb kapcsolatot alakítsanak ki a közösségekkel az újranyitás után. Nem

egyszer egymás mellett élő falvak közösségei utaztak együtt a buszon, így többször volt rá példa, hogy a résztvevők ismerték egymást. Jó lehetőség volt ez mindenki számára.

Számos esetben készítettek a közművelődési asszisztensek jó gyakorlatot bemutató kis videókat, mint például Rákóczi falva, Jászsószentgyörgy, Abádszalók, Jászágó, Cserkeszölő, Öcsöd, Tiszaszőlős. Segítséget kaptak a videó elkészítéséhez, sőt az is előfordult, hogy a megyei igazgatóságon készítették el a saját jógyakorlat videójukat. Műhelymunkák alatt megtekintették egymás munkáját, felvételét is, ezzel inspirálva a többieket is a videó elkészítésére.

Pályázatíró műhelymunka

Nemezélő szakkör Jászban

A júliusi műhelymunkán előadást hallhattak a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Népművészeti Egyesület elnöke Kenyeres Sándorné, valamint a törökszentmiklósi Apáról Fiúra Népművészeti és Kézműves Egyesület elnöke Molnár Anette személyében. Az előadások alkalmat teremtettek arra, hogy a munkatársak megismerkedhessenek az egyesületek feladataival, céljaival, tevékenységei-

vel, programjaik finanszírozásával és a szervezetek elismerő díjaival. Délután folyamán Tóth Erzsébet számos kész nemezést hozott bemutatásra, majd bemutatta a nemezés technikáját a résztvevőknek, a program igen népszerű volt.

A műhelymunkák során foglalkoztak a Nemzeti Kulturális Alap tevékenységével, a kultúra területén betöltött szerepének jelentőségével, majd közösen áttanulmányozták az éppen aktuális pályázatot is, kitöltötték a pályázati adatlapot, elkészítették a programtervet, átbeszélték a kapcsolódó költségvetést. A cél az volt, hogy a későbbiek folyamán saját maguk minél könnyebben és sikeresebben pályázzanak a NKA-hoz, a közös munka eredményeként és a gyakorlati tapasztalatnak köszönhetően számos kérdésükre kaptak választ a műhelytagok.

2021 július-november között a KFKP keretein belül 10 alkalommal tartottak műhelyfoglalkozást, aktivizálták saját közösségeiket, 18 alkalommal jelentek meg képzésen. A foglalkoztatásba bevont települések száma 36, csak képzésre 11 fő járt, így a megye településeinek 60%-a érintett. Volt, aki komatál közösséget hozott létre több alkalommal is, volt, aki

a helyi értéktár létrehozását generálta. A program résztvevői jellemzően nyáron a falunapok szervezésében, megvalósításában vettek részt, mely jó szakmai gyakorlatnak, tanulási folyamatnak is beillett, évközben a szakmai feladataikat elvégzése mellett különböző felmérésekben is részt vettek, ezzel is segítve a szakmát.

Életkorukat tekintve a programban résztvevők zöme 40 éven aluli, így igyekeztek a fiatalokat is bevonni a helyi kulturális programba, főleg a nyári táborok szervezésekor, illetve gyermeknapi rendezvényekre. A program során minden képzésben résztvevő megfelelő szakmai alapot kapott a további sikeres munkavégzéséhez, illetve a megyei igazgatóság a program befejezését követően is tanácsadásokkal, információkkal támogatja a résztvevőket.

A Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program, a havi két alkalommal megtartott műhelymunka, a szolnoki középfokú képzési csoport folyamatos és ütemezett haladása, majd a 2021. október 20-án záruló vizsga, nagyban hozzájárult a községek szakember-ellátottságához, amely a program végére 70%-ról, 90%-ra emelkedett.

RÓNYAI LÁSZLÓ A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola történelem-művelődésszervező szakán végzett 2001-ben, majd 2003-ban a Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán történész-történelem tanárként. Jelenleg a Debreceni Egyetem Kulturális Mediáció szakán tanul. 2003-2005-ig a szolnoki VOKE Csomóponti Művelődési Központban művelődésszervező, ahol a csoportokkal, szakkörökkel való kapcsolattartása, segítségük volt a fő feladata. Részt vett koncertek megszervezésében és az amatőr gyermekszíni csoport munkájában is. 2005-2014-ig a Hild Viktor Városi Könyvtár és Közművelődési Intézményben művelődésszervezői feladatokat lát el, ahol már a nyári táboroztatásokban, pályázatok írásában és megvalósításában is részt vett. 2017 májusától munkatársa a Nemzeti Művelődési Intézet Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Igazgatóságának módszertani referens munkakörben. Jelenleg a Nemzeti Művelődési Intézet Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Igazgatóságának igazgatója.

Értéktárral és egy kiváló szakemberrel gazdagodott Cserkeszölő

Tálas-Molnár Erika

A KFKP-ban mind a foglalkoztatásban mind a képzésben részt vett Tálas-Molnár Erika cserkeszölői lakos. A több, mint 2000 lelket számláló település Jász-Nagykun-Szolnok megye déli részén helyezkedik el, legfőbb vonzereje a gyógyhatású fürdő. Erika fiatalként nagy lelkesedéssel, tenni akarással és tervekkel kezdett munkálkodni új feladatkörében. Kitartó munkájának köszönhetően 2021 őszén Cserkeszölőn megalakult a helyi értéktár bizottság.

N. E.: Hogy találta meg a települést?

T.-M. E.: Az önkormányzatnál tudták, hogy új állást keresek és úgy gondolták testhez álló feladat lesz számomra ez a munka. Így a

polgármester úr megkeresett és felajánlotta ezt a lehetőséget számomra.

N. E.: Milyen feladatokat lát el a közművelődésben?

T.-M. E.: Közművelődési szolgáltatást biztosító intézményben dolgozom jelenleg, részt veszek a helyi értéktár bizottság munkájában, kulcsfontosságú szerepet játszottam a szeptemberi megalakulásában is. Jelenleg is futó projekt a közművelődési rendelet és hozzá tartozó dokumentumok teljes rendbetétele, amelyek igen hiányosnak és elavultnak bizonyultak településünkön.

N. E.: Milyen tapasztalatokkal gazdagodott a program ideje alatt?

T.-M. E.: A program ideje alatt hatalmas mennyiségű tudás került átadásra, felbecsülhetetlen értékű tapasztalatokat szereztem/ szerezünk tanárainktól és egymástól is.

N. E.: Hogyan fogadta a közösség (lakosság) a munkásságát?

T.-M. E.: A pandémiás időszak miatt sajnos még csak most kezd kialakulni, most kezd látványossá válni munkásságom. Kezd tudatosá válni a jelenlétem a településen élők számára.

N. E.: Milyen kapcsolatokat épített a program ideje alatt?

T.-M. E.: Számos baráti és még több szakmai kapcsolat alakult ki a program résztvevői között, ami-

ből folyamatosan profitálhatok. Mondhatom úgy is, hogy egy igen komoly szakmai háló alakult ki az elmúlt egy év alatt.

N. E.: Hogyan és milyen formában vett részt a rendezvények szervezésében, lebonyolításában?

T.-M. E.: A korlátozások és év eleji bizonytalanság miatt a település csak töredékét szervezte meg a szokásos rendezvényeinek. Ezen rendezvények szervezésénél főként háttérmunkálatokban vettem részt. A rendezvények lebonyolítása tapasztalatlanságom miatt a település alkalmazásában álló rendezvényszervezőre maradt. Bár a már megszerzett tudásom birtokában igyekeztem mindenben a segítségére lenni legjobb tudásom szerint.

N. E.: Milyen szerepe volt a közösségek megerősítésében?

T.-M. E.: Sok időmet és energiámat igénybe vette, hogy megalkadjon a település értéktára, de a képzés és a kitartás meghozta eredményét. 2021. szeptember 29-én megkezdte tevékenységét a Cserkeszölő Települési Értéktár, melynek szerencsémre magam is tagja vagyok.

Év végéig még szeretnénk kihasználni az 'Aszakkör' adta pályázati lehetőségeket és hímző szakkört indítani néhány lelkes helyi lakossal; illetve készülöben van egy 'Világító Adventi Ablakok' solymári

jó gyakorlat adaptálása és megvalósítása, remélhetőleg sikerül egy nagyobb közösséget kialakítani ezzel a programmal.

N. E.: Hogyan hatott a program a személyes fejlődésére?

T.-M. E.: Mindenképpen pozitívan. Egy új, számomra eddig ismeretlen tudás birtokosa lettem,

mondhatni más szemmel nézem a világot, a közösségek és a kapcsolatok fontosságát.

N. E.: Milyen új irányokat és lehetőségeket lát a közművelődés területén?

T.-M. E.: A 'jógyakorlatON.hu' és az 'Aszakkör' oldalak számomra hatalmas üveg 'Öletbefőt', ami

összegyűjti és megőrzi azt a rengeteg új lehetőséget, ötletet, jó gyakorlatot, hogy hogyan is lehetne felrázni, újra összekovácsolni a lakosságot. Nekem csak bele kell nyúlnom ebbe az üvegbe és kihúzni a megfelelő 'gyümölcsöt' és hasznosítani vagy alapul venni a saját ötleteimhez.

NAGY ENIKŐ 14 éven át középiskolai német nyelvtanárként dolgozott. 2014. augusztus 1-től az akkor átadásra kerülő szolnoki Aba-Novák Agóra Kulturális Központ kulturális szervezője. Feladatai közé tartozott terembéres rendezvények koordinálása, operatív lebonyolítása. 2020 májusától dolgozik a Nemzeti Művelődési Intézet Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Igazgatóságánál, módszertani referens munkakörben. A települési szintű módszertani- és szakmai feladatok, módszertani tanácsadás és mentorálás, az amatőr művészeti és művelődő közösségek tevékenységének szakmai támogatása tartozik hozzá.

Jászboldogháza tele tervekkel

Szűcs Lajos, Jászboldogháza polgármestere fontosnak tartja a településen élők közművelődési lehetőségeinek minél szélesebb körű elérését. Mivel a KFKP indulása előtt nem volt olyan személy, aki folyamatosan és szakszerűen ellátta volna a közművelődést, örömmel csatlakoztak a programhoz. Szívügye a fiatalok településen való megtartása, valamint a helyi értékek népszerűsítése, így jött létre 2018-ban a települési értéktár is. Az önkormányzat részt vett a korábbi kulturális közfoglalkoztatási programban is.

R. L.: Miért csatlakozott a település a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programhoz?

Sz. Cs.: Pont olyan helyzetben voltunk itt Jászboldogházán, hogy egy munkatársunk elment tőlünk és nem volt olyan dolgozónk, aki a közművelődési feladatokat ellátta volna. Így nagyon jól jött a Nemzeti Művelődési Intézet által felkínált lehetőség, amely alapján szerződést tudtunk kötni és egy főt be tudtunk iskolázni, aki, ha megszerzi a közművelődési feladatellátáshoz szükséges végzettséget, a későbbiekben az önkormányzat munkatársává válik.

R. L.: Mennyire volt könnyű, vagy esetleg nehéz, ezt a személyt megtalálni?

Sz. Cs.: Több olyan fiatal anyuka volt nálunk közfoglalkoztatásban, akik már gyermekvállalás után nem akartak a településtől távolabb elhelyezkedni és átmenetileg itt voltak nálunk, így közülük tudtunk olyan személyt választani, aki alkalmas a feladatra és érdekelt ez a tevékenység.

R. L.: Hány fős a település?

Sz. Cs.: Kicsivel több mint 1600 fős Jászboldogháza. Az elmúlt években stagnált ez a létszám, korábban folyamatosan csökkent a lakosság szám, de az utóbbi öt évben sokat emelkedett a születések, az itt letelepedő fiatalok száma. Ezért

is fontos, hogy odafigyeljünk arra, hogy részükre is minél többféle programot szervezzünk.

R. L.: Milyen tevékenységekben segít a település közművelődésében a program?

Sz. Cs.: Vannak egyéni rendezvények, egyedi rendezvények, mondhatom, hogy minden korosztálynak, a legkisebbektől az idősebb, nyugdíjas korosztályig biztosítunk kapcsolódást. Így a különböző korcsoportoknak szervezett programok, események előkészítése és a folyamatos, hétről hétre megvalósuló, tanfolyamszerű foglalkozások is a munkatárshoz tartoznak.

R. L.: Milyen hozadéka van az elmúlt hónapoknak a program kapcsán?

Sz. Cs.: Nagy öröm számunkra az, hogy vannak elnyert pályázati támogatásaink is, de kérdéses volt, sikerül-e megszerveznünk a célul kitűzött programunkat, lesz-e kapacitásunk arra, hogy ezeket megfelelő színvonalon biztosítsuk a lakosságnak. Nagyon fontos, hogy van igény arra, hogy olyan közösségépítő programokat szervezzünk, ahol összejöhhetnek a gyermekek, az anyukák, az idősebbek is, és találkozhatnak, beszélgethetnek, közös tevékenységet végezhetnek. Úgy gondolom, hogy most, amikor ennyi betelepülő fiatal van a településen, még fontosabb ez a közösségi szemlélet, hiszen sokan nem is ismerték egymást.

R. L.: Konkrét számokat tudna-e mondani a programokat illetően?

Sz. Cs.: Az elmúlt egy évben körülbelül 20 egyedi programot valósítottunk meg, amelyek önállóan nevezhető események voltak, és ezeken kívül van körülbelül 5-6 olyan kurzus, tanfolyam melyek hétről-hétre megtartanak.

R. L.: Hogyan fogadta a lakosság, van-e valamilyen visszajelzés a programról?

Szűcs Lajos, Jászboldogháza polgármestere

Sz. Cs.: A lakosság örült neki, hogy erősítettünk ezen a téren is, és jobban odafigyelünk a rendezvények a megszervezésére, mert visszatekintve az elmúlt időszakra, nagyon negatívan hatottak azok a korlátozó intézkedések, amik a lakosságnak a közösségi érintkezését befolyásolták. Erre az elmúlt fél, egy évre visszatekintve látszik, hogy nagyon nagy igény van a közösségi alkalmakra és örültek neki, hogy erősíthettünk a programok szervezésében.

R. L.: Változott-e, vagy hogyan változott az intézmények közötti kapcsolat a program hatására?

Sz. Cs.: Próbáljuk aktívan működtetni a szakmai kapcsolatokat, így a Nemzeti Művelődési Intézet munkatársa is folyamatosan kapcsolatot tart az óvodával, bölcsődével, iskolával, de ezen intézmények mellett mondhatom a település civil szervezeteit is, akikkel folyamatos a kapcsolattartás és gyakorlatilag a nagyobb rendezvények minden esetben együttműködésben valósulnak meg. Ez is a település egyik erőssége, hogy szerencsére elég aktívak a civil szervezeteink, de fontos, hogy legyen olyan személy, aki összefogja őket és ezeket a programokat is levezényli.

A közművelődési foglalkoztatott sok rendezvény megszervezésében vett részt és nagyon sok esetben ő volt a főszervezője az eseményeknek.

Komárom-Esztergom megye

Komárom-Esztergom megye az ország legkisebb területű, de második legsűrűbben lakott megyéje. Magyarország északnyugati részén, a Közép-dunántúli régióban helyezkedik el, székhelye Tatabánya. A megye kiemelkedő történelmi, egyházi, kulturális örökséggel (Esztergom, Tata, Komárom, Majk, Vértesszőlős), építészeti, természeti és táji értékekkel (tavak, borvidék, Dunakanyar, Vértes-Gerecse és a Bakony), lovaskultúrával (Kisbér-Bábolna környéke) rendelkezik.

A Nemzeti Művelődési Intézet Komárom-Esztergom Megyei Igazgatósága 2020 decemberében gőzerővel indította el a megyében a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programot, amelynek eredményeiről az alábbiakban adunk számot.

2020 decemberében 37 fő közművelődési asszisztens, 1 fő módszertani koordinátor és – a Szakmafejlesztési Igazgatóság munkatársaként – 1 fő Közép-dunántúli kutató kezdte meg a munkáját. A programhoz összesen a megye 76 településéből 55 község és város és 76 fő (74 asszisztens, 2 koordinátor) csatlakozott. Szakmailag sikernek könyvelhető el, hogy közművelődési szempontból ellátatlan település nem maradt.

A közművelődés területén dolgozó munkatársak különböző formában vettek részt a program-

ban, amely jelenthette a középfokú, vagy a felsőfokú közművelődési szakemberek számára indított OKJ tanfolyamba, teljeskörűen a képzés és foglalkoztatásba, vagy csak a foglalkoztatásba való bekapcsolódást. Ezen felül a résztvevők műhelymunkák, e-learning tananyagok, gyakorlati feladatok révén erősíthették a megszerzett elméleti tudásukat. Az elmúlt egy évben egy erős módszertani hálózat kiépítése is megkezdődött.

Mit is jelent mindez számokban?

Komárom-Esztergom megyében a program keretében egy Közművelődési és közönségkapcsolati szakember középfokú OKJ

képzés indult, amelynek a végén, 2021. szeptember 17-én 22 fő tett sikeres vizsgát. A tanfolyam során 46 képzési napot töltöttek el: 34-et kontakt, míg a járványügyi korlátozások miatt 12 képzési nap online formában valósult meg. 11 fő a diplomára épülő Közművelődési szakember I. képzésen bővíthette tudását.

2021 októberéig összesen 20 alkalommal kapcsolódhattak be műhelymunkába, amelyek témáit tekintve részben módszertanilag erősítették a képzési alkalmakon elhangzottakat, részben pedig gyakorlati információk átadását, ötletbörzékét és kreatív alkalmakat

Kiállítás Epölön

jelentettek. A járvány miatti zárva tartás idején több alkalom az online megvalósítható programokra fókuszált, majd a nyitás körüli teendőkre felkészülés, a pályázatok írása és megvalósítása került a középpontba. A Nemzeti Művelődési Intézet és a Népművészeti Egyesületek Szövetségének együttműködésével megszervezett kreatív alkalom is nagy érdeklődésre tartott számot. A színházi nevelés, drámapedagógia eszköztárával is megismerkedhettek a kollégák a tatabányai Jászai Mari Színház, Népházzal való együttműködésnek köszönhetően.

A közművelődési asszisztensek települési beágyazottságát segítetik a kutatási feladatok is, amelyekből 2021 októberére 10 kérdőíves felmérés valósult meg.

A statisztikákat tekintve a program ideje alatt több mint 2000 telefonhívásra és 3000 e-mail váltásra került sor a munkatársak és az igazgatóság között.

A Képzési és Foglalkoztatási Programban részt vevő települések az elmúlt hónapokban számos kezdeményezést és helyi szinten innovációnak számító programot indítottak el, amelyekről a JóGyakorlatOn.hu felületen is számot adtak a partnerszervezetek és a közművelődési asszisztensek összesen 20 kisfilmben. A munkatársak tevékenységéről a Komárom-Esztergom Megyei Igazgatóság a honlapon is elindított egy cikksorozatot a jó gyakorlatok bemutatására, amelynek keretében eddig 11 beszámoló készült el. Bemutatásra került többek között a máriahalmi közművelődési asszisztens által, a Föld napja alkalmából szervezett program. Csolnokon a közművelődési asszisztensek a közművelődési intézmény igazgatójával együtt farsangi és húsvéti online kalendáriumot készítettek, kabalaválasztást tartottak, YouTube-oldalt indítottak az általuk forgatott települési szokásokat, recepteket bemutató

Műhelymunka a Jászai Mari Népházban

videókkal. Csépen a közművelődési asszisztens online húsvéti locsoló vers író felhívást tett közzé, valamint egy egész évet átfogó pontozórendszeren alapuló versenyt hirdetett, mely során a lakók az online kitöltött kvizekért, egyéb feladatokért pontokat gyűjthetnek. Évvégén a pontok arányában ajándéksomagok kerülnek kiosztásra.

2021 májusában a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program félidejéhez érkezve a Nemzeti Művelődési Intézet Komárom-Esztergom Megyei Igazgatósága számvetést készített az igazgatóságon dolgozó asszisztensek bevonásával. A kiadvány az addig megvalósított képzési, kutatási és egyéb feladatok számain túl a településeken dolgozó kollégák élménybeszámolóját is tartalmazta. A Komárom-Esztergom Megyei Igazgatóság arra kérte a kollégákat, hogy röviden összegezzék, melyek voltak azok a momentumok, pillanatok, folyamatok, eredmények, amelyre ők a legbüszkébbek. Az ő gondolataik tükrözik leginkább a program által elért eredményeket:

Annavölgy – Hidasiné Nánási Nikolett: „A legbüszkébb arra vagyok, hogy január elején beindítottam a közösségi színterünk

Facebook-oldalát, ahol különböző műsorokkal és ismeretterjesztő anyagokkal, illetve különféle információval segítem a település lakóit. Nagy büszkeséggel tölt el, hogy mindenféle alaptudás nélkül, ingyenes programokkal, több videót is készítettem az oldalra az ünnepekkel, jeles napokkal kapcsolatban. Kettőt szeretnék ezek közül kiemelni: március 15-i és a költészet napi videót. A március 15-i, az ifúsággal készített műsor azért is fontos számomra, mert úgy gondolom, hogy ezzel a programmal sikerült aktivizálnom őket, továbbá személyesen úgy gondolom ők a jövő, és remélem, velük sok jövőbeni tervemet sikerül véghez vinni a közreműködésükkel. A költészet napja alkalmából készített videóban az a különleges, hogy sok annavölgyi amatőr költőt és a település szépkorú lakóit is sikerült bevonni a megvalósításba. Büszke vagyok, mert Annavölgyön lakom, csupa jó ember között és csodálatos környezetben.”

Csatka – Zempléni Lilla: „A Komárom-Esztergom Megyei Igazgatóság munkatársai által megelenedett számomra „a közösség” fogalma és értéke. Reményt adó gondolatok és kezdeményezések

A közművelődési és közönségkapcsolati képzés záróvizsgájának csoportképe

szemtanúja lehetek, s a rengeteg ösztönző ötlet megbecsülésnek ad alapot. Jó érzés megtapasztalni, hogy a kis falvak sincsenek magukra hagyva, és a tudásnak, amit a képzések során elsajátítok, a későbbiekben nagy hasznát fogom venni a mindennapi közművelődési munka során egy olyan apró közösségben is, mint Csatka. Gondolok elsősorban a rengeteg pályázati lehetőségre, kisebb és nagyobb dolgok tekintetében, a civil szervezetek, alapítványok összefogó erejére és lehetőségeire!”

A Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program során az

volt a cél, hogy a képzések, műhelyek, pályázati lehetőségek, gyakorlatok, tudás- és segédanyagok biztosításával egyfajta szerszámosládát adjon a Nemzeti Művelődési Intézet a közművelődés területére újonnan bekapcsolódók számára, melyből a helyi sajátosságok ismeretében tudják kiválasztani, adaptálni, alkalmazni a megfelelő közösségépítő, megerősítő és egyéb szervezési módszereket. A folyamat eredményeképpen az új közművelődési asszisztensek a helyi közösségi kezdeményezések mozgatórugóivá váltak. A Komárom-Esztergom Megyei Igazgató-

ság a jövőben is nagy hangsúlyt fog fektetni arra, hogy a programban részt vevő munkatársak közművelődési feladatellátását segítse és kezdeményezéseiket szakmailag támogassa.

2020-ban Komárom-Esztergom megyében 77%-os volt a közművelődési szakember-ellátottság. A Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program eredményeképpen ez az érték a megyében 99%-ra változott. A programnak köszönhetően a települési önkormányzatok felismerték a szakterület fontosságát, számos új közösség és kezdeményezés indult el.

HORNYÁK-PÁLMAI ÉVA 2007-ben diplomázott a Debreceni Egyetemen olasz tanár-művelődésszervező szakpáron. 2007-2012 között Ózd térségében dolgozott vidékfejlesztés és közösségépítés területén. 2013 október 1-je óta a Nemzeti Művelődési Intézet Komárom-Esztergom Megyei Igazgatóságának módszertani referense, 2018 óta megyei vezetője.

Vérteskethely közösségi életének fellendülése

Csejtej Johanna

A Nemzeti Művelődési Intézet Komárom-Esztergom Megyei Igazgatósága a kezdetektől fogva gondos figyelemmel kíséri a megye Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programban részt vevő közművelődési asszisztenseinek munkáját. A közművelődési asszisztensek feladatáról Csejtej Johannával beszélgettünk. Johanna 1970-ben született Veszprémben. Négy éve költözött Vérteskethelyre, ahol 2020 decembere óta közművelődési asszisztensi feladatokat lát el.

S. Zs.: Kérlek, mutasd be röviden Vérteskethelyt!

Cs. J.: Vérteskethely Tatabányától 33 km-re fekszik, szomszédsá-

gában egy kisváros, Kisbér és több község található. A közel 640 fős faluban körülbelül 200 háztartást számlálunk. Az itt élő családok főleg mezőgazdasággal foglalkoznak. Egy óvodánk van, az iskolás gyerekek pedig a környező településekre járnak tanulni. A közösségi színterünk otthont nyújt a könyvtár- és foglalkoztató teremnek, a nagyterme pedig 130 fő befogadására képes.

S. Zs.: Hogyan és mikor lettél Vérteskethely közművelődési asszisztense?

Cs. J.: Veszprémben születtem és Litéren nőttem fel. Érdekes, hogy az apai nagyapám volt a litéri művelődési ház első igazgatója, az anyai nagyanyám pedig ott volt könyvtáros. Én Litérről a szombathelyi Dísznövénykertész Szakközépiskolába jártam, ott végeztem és húsz éven át virágkötőként dolgoztam. Lassan négy éve, hogy Vérteskethelyen lakom. A közművelődési szakember pozíciót a helyi önkormányzat hirdette a településen, ami együtt járt a közművelődési szakember képzéssel. Mind ez a Nemzeti Művelődési Intézet Közművelődési és Foglalkoztatási Programja keretei között, a Komárom-Esztergom Megyei Igazgatósággal együttműködésben valósíthatott meg. Én erre az állásra pályáztam, felvettek, és 2020 decemberében meg is kezdtem a munkát

a közösségi színtérben, amelyet a településen mindenki csak úgy ismer, hogy Művelődési Ház.

S. Zs.: Milyen programokat valósítottál meg az elmúlt közel egy évben?

Cs. J.: Kezdetben egy, a JógyakorlatON.hu felületen látott, a Komárom-Esztergom megyei Tarján mintája alapján újraalkottam a **Pecsétgyűjtőt**. Ehhez én készítettem pecsétgyűjtő füzeteket, amiket a gyerekek az oviból, a Művelődési Házból és a parkból vihettek magukkal. A faluban három pecsétpontot helyeztem ki, a játékban részt vevő gyerekeket pedig a helyi fazekasunk kerámiafiguráival, a felnőtteket a saját készítésű szappanjaimmal ajándékoztam meg. A **farsangi** időszakban maszkokat, álarcokat vihettek haza a gyerekek díszíteni, majd a szülőkkel együtt lefotózták és a települési Facebook-csoportban megosztva küldték be nekem. Nagyon jó volt látni az aktivitásukat. **Húsvétkor** a Művelődési Ház ablakait és a tojásfát is együtt díszítettük. Az ablakokba a lakosok által színezett tojás alakú színezőket helyeztük ki, amiket az egyik falubeli önkéntesen lamiált. A **költészet napjára** verseket rejtettem el a helyiek által legismertebb tereken. A résztvevőknek pedig a kisfiammal közösen írtunk egy nyomravezető versikét. A **Föld**

Gyerekek a fűben

napján virágmagokat juttattam el azokhoz, akik szeretnék volna a virágzást fényképen megörökíteni. A beküldött képeik később a természetvédelmi kiállításunk részét képezték. **Anyák napja** alkalmából összeállítottam egy kézműves kis csomagot, hogy a gyerekek otthon apukájuk segítségével össze tudják ragasztgatni az elemeket. A csomagokat egy-egy laminált anyák napi verssel egészítettem ki. **Gyereknapra** Bogyó és Babóca tematikájú játékot készítettem. Ehhez csigás és katicás kisszékeket festettem és találkozóponthoz helyeztem ki. Hol Bogyó, hol Babóca köszöntötte a gyerekeket a faluban, és kérték, hogy írják fel az ott lévő táblára a saját nevüket. Cserébe apró öntapadós katicákat vihettek haza.

A nyári szünet közeledtével „Mit szeretnél csinálni a nyáron?” elnevezésű **rajzpályázatot** hirdetem, a beküldött alkotások pedig a Művelődési Ház ablakait díszítették. Ugyanígy hirdetem augusztus végén is „Milyen volt a nyár?” címmel. Júniusban két alkalommal tartottam **kézműves foglalkozást**, amire nem csak helyből, hanem a szomszéd faluból is érkeztek érdeklődők. A nyáriszünetben egy szombat délelőttre még **Sportna-**

pot is szerveztem. A közös zumba bemelegítés után a résztvevőknek lehetőségük volt kerékpáros ügyességi versenyen és zsákban ugrásban megmérgettni tudásukat. Ezek mellett a labda, tollaslabda, teniszlabda, babzsák és a hullahopp sporteszközöket is kipróbálhatták. Bemutatót tartott a helyi vívó egyesület, azt követően az érdeklődők a vívást is közeleb-

ről megismerhették. Minden versenyzőt most is a fazekasunk medáljaival jutalmaztunk. Ehhez hasonló tematikájú rendezvény volt a szeptemberi **Liget Sportnap**. Itt azonban egy örömfutásban lehetett részt venni, aminek nem a verseny volt a célja. Az indulók 400 és 1000 méteres távokra nevezhettek be családi és egyéni kategóriában. Kifejezetten nagy öröm volt számomra, hogy olyan önkéntes tinédzsereket tudtam bevinni a szervezésbe, akik a futás előtt segítettek a liget kitisztításában, részt vettek a lebonyolításban, és még a futás után – egymást lelkesítve – ők is lefutották valamelyik távot. A programot követő héten már sokan meg is kerestek azzal, hogy mikor lesz a következő ilyen alkalom, sőt az egyik apuka heti rendszerességgel ismétli a távot a gyerekeivel együtt. Ezek mellett idén megvalósítottuk a **Falunapot is**, amelyhez a Magyar Falu Program adott támogatást. Izgatott voltam, mert most először konferáltam, de jól sikerült. A falunapra főzőversenyt hirdettünk meg, amin nyolc benevezett csapat indult, mellet-

Johanna és a gyerekek

Sportnap

tük még az önkormányzat csapata is készített gulyáslevest. Vendégfellépőket hívtunk meg, valamint a helyi néptáncosok, balettosok és a lovasegyesület is szerepelt a közönség előtt. A gyerekeknek volt ugrálóvár, népi fajtékok, a vérteskethelyi nyugdíjas klub pedig friss palacsintát sütött nekik. A falu-

napra körülbelül 350 fő látogatott el. A sikert segítette, hogy a szervezők között jó volt a feladatmegosztás.

A nagyobb események mellett még a Művelődési Házban elindítottam a felnőtt jogát és már a gyerekjoga is szervezés alatt áll. Húsz éve foglalkozom nemezeléssel, ezért el fogom indítani a nemezelő szakkört is, amihez már alapanyagokat is igényeltem a Nemzeti Művelődési Intézetől.

S. Zs.: Hogyan vonzod be az embereket?

Cs. J.: Amikor decemberben elkezdtem a munkát, akkor még korlátozottak voltak a lehetőségeink a járvány miatt. Azzal kezdtem, hogy kihelyeztem a Művelődési Házhoz egy ötletládát, amibe a helyiek a saját ötleteiket, kívánságaikat dobálták bele. Ezzel párhuzamosan pedig egy Facebook-csoportot is létrehoztam, aminek több, mint 120 tagja van, ami majdnem lefedi Vérteskethely összes háztartását. A Facebook mellett a szülőket, nagyszülőket leginkább a gyerekeken keresztül vonzom be. Mivel online nem érek el mindenkit, ezért a rendszeres plakátolás mellett van, hogy magam viszem ki minden házhoz a szórólapokat.

S. Zs.: Hogyan látod, milyen változásokat hozott a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program?

Cs. J.: Hatalmas változást hozott. Korábban a faluban nem volt semmilyen közösségi esemény. A Programnak köszönhetően tudtam beindítani itt az életet. De nem csak a lakosok körében hozott változást. Magamon is tapasztalom, hogy sokkal nyitottabb és önel fogadóbb emberré váltam. Szerintem a kislétszámú települések legnagyobb előnye, hogy könnyen el lehet érni a lakosokat és idővel mindannyiukkal megismerkedhetek személyesen is. Úgy érzem, hogy most nagyon a helyemen vagyok. A képzésen tanult elméleti anyaghoz nagyon sokat hozzátettek a műhelymunkák, ahol gyakorlati feladatokat oldottunk meg a többiekkel közösen. Ezekre is ihletforrásként tekintek a hétköznapokban. Az ott szerzett kapcsolatok is a mai napig megvannak. A közeli településeken dolgozó kollégáimmal együtt ötletelünk, segítjük egymást, összejárunk. Rájöttem arra, hogy mennyire fontos a közösség és erre az embereknek is szükségük van. Én ebben, amit most csinállok, magamra találtam.

SOMOGYI ZSUZSANNA 1999-ben született Tatabányán. Felsőfokú tanulmányait a Budapesti Gazdasági Egyetem Kereskedelmi, Vendéglátóipari és Idegenforgalmi Karán (kulturális közösség-szervező szak) végezte. Jelenleg a Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Karának (kulturális mediáció szak) hallgatója. 2021 januárjától a Nemzeti Művelődési Intézet Komárom-Esztergom Megyei Igazgatóságának közművelődési asszisztense.

Közművelődés egy zsáktelepülésen

Bognár Tímeát Csátka község polgármester asszonyát családi gyökerek kötik a községhez, nagyszülei Csatkán éltek. Ő maga 16 évvel ezelőtt költözött a településre, ahol 2019 óta lát el polgármesteri feladatokat. Szívügye a család és a közösségek összetartása, megerősítése. Csátka Komárom-Esztergom megye déli részén fekszik és alig 223 fő lakja. A Tímeával készült interjú során többet is megtudhunk erről az aprócska településről.

H.-P. É.: Kérlek, röviden mutasd be a települést!

B. T.: Csátka Komárom-Esztergom Megye csücskében található, egy 223 lélekszámú zsáktelepülés. A település előregedőben van, viszont az elmúlt két-három évben – a tapasztalatok alapján – egyre több fiatal költözik be. Csátka a nyugalom szigete. Ötven kilométeres körzetben megyei jogú városok, nagyobb városok veszik körül, mint például Veszprém, Tatabánya, Székesfehérvár, Tata, Pápa, Győr. Azt gondolom, hogy most a XXI. században nem a tömegközlekedés a kulcskérdés a kistelepülésen élők számára, hanem inkább az autó. Ez nem egy luxus dolog, főleg a családosok körében, ők tudnak mozogni és el tudnak utazni, ha nagyobb szabású programokra, például színházra vágyanak. A településnek nincs óvodája, iskolája helyben, ezek az intézmények a környező településeken „körzet” kialakításban iskola busszal elérhetőek, melyen pedagógiai kíséret van. A gyerekek 3 évtől 15 éves korig együtt mozognak, ezért olyan kapcsolat jön létre köztük, aminek köszönhetően egymást segítik, a nagyobbak pedig odafigyelnek a kicsikre. Kialakult köztük egyfajta bizalom is, meg egy olyan szociális kapcsolat kicsi ovistól az általános iskolás korosz-

tályig, ami ennek a kislelkes településnek egy olyan megindító magja, amely mindig is össze fogja őket tartani és visszahozza ide őket a településre. Az egészségügyi ellátásaink is körzetesek. Az elmúlt évtizedekben kirajzolódott, hogy milyen lehetőségeink vannak és milyen korlátokkal kell szembenéznünk. Csátka lakossága jól alkalmazkodik a település „kicsinységéből” adódó ilyen fajta nehézségekhez.

H.-P. É.: Kérlek, adj egy helyzetképet a közművelődésről! Milyen volt a kulturális élet mielőtt csatlakoztatok a Foglalkoztatási Programhoz?

B. T.: 2019 októbere óta vagyok Csátka polgármestere és közel két évtizede csatkai lakos. A Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program előtt önkéntesen került ellátásra a kulturális élet szervezése. Az itt élő családok, anyukák, apukák, pedagógusok és az önkormányzat összefogásával. Véleményem szerint Csátka mindig is nyüzsgő és összetartó közösségként élt és él. Mini színházi kör volt, van és remélem lesz is, mely a környéken kimagasló színvonalat ad a bemutatott színdarabjaival. A nemzeti ünnepeink, mint például március 15., vagy augusztus 20. nagy ünnep a településünkön. Ilyenkor a közösség a helyi pedagógusaink segítségével és felkészítésével készülnek versekkel, színdarabbal, alkalmi énekkarral, vagy akár „felolvasós” visszaemlékezés a múlt történéseire. Az adventi időszakban negyedik éve koszorút állítunk fel, kézműves programot szervezünk a könyvtárral együttműködésben. Ezen több korosztály együtt vesz részt. Csatkán évtizedes élő hagyomány Szentestén a pásztorjáték, melyben a település apraja-nagyja szerepel. A hayo-

Bognár Tímea,
Csátka polgármestere

mányos karácsonyi szentmise tíz órakor kezdődik a település egyetlen katolikus templomában, mely gótikus stílusban tündököl településünk központjában. Ilyenkor a legkisebbek az angyalkák, az idősebbek a kórusban énekelnek. Itt úgy gondolom, hogy volt, van és lesz is kulturális hagyománya a településnek.

H.-P. É.: Milyen pozitív változást tapasztalsz a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programnak köszönhetően?

B. T.: Lehetőséget. Lehetőség, mert itt kistelepülésen is meg tudnak nyílni olyan kapuk, melyek által előrébb tudunk lépni és összebb tudunk kovácsolódni. Helyben marad az a kulturális kis közeg, amit itt hozunk létre. Nem kell elutazni az itt élőknek, hanem helybe lehet hozni akár bábost, akár mini koncertet, akár egy utazó színházat.

H.-P. É.: Hogy sikerült kiválasztani a megfelelő közművelődési asszisztentst? Milyen az együttműködés a munkatárssal?

B. T.: A település közművelődési asszisztense Zempléni Lilla,

akinek személyében egy nagyon pozitív embert találtam meg. A közel egyéves közös munka során azt tapasztaltam, hogy nagyon ügyes. Mindketten ötletelők és pozitív gondolkodásúak vagyunk, jól kiegészítjük egymást. Lilla szeret a háttérben előkészíteni mindent, majd precíz forgatókönyvet tesz az ember elé. A képzésen összeszedett kapcsolataiból sokat merített, sokat segített, hogy a képzés során más települések leendő szakembereivel beszélgetett. Nagyon sok pozitív dolgot mesélt, jól sikerült a többi munkatárssal együtt dolgoznia. Beszélgetéseink, beszámolásai során sokszor elképzeltem, milyen jó hangulatban is telhettek a képzési és műhelymunka alkalmak. A program előrehaladtával láthatóvá vált, hogy a településeken foglalkoztatott szakember jó lehetőség a kisközösségek megtartására, a kulturális élet aktivitásának segítésére, a lakosok helyben maradásában. Lehetőséget látok abban, hogy, ha van a településen egy közművelődési szakember, ő megtanulja, hogy hogyan lehet a lakosokat bevonni a közösségi életbe, mert a képzése során ezt is megtanulta. Azt gondolom, hogy a képzett szakembereket meg kell tartani, megbecsülni és egymást közösen segíteni. Így a közművelődési feladatokat sok-sok évtizedekig tudja majd ellátni a községben és a tapasztalatait egyszer át tudja adni a fiatalabb generációnak.

H.-P. É.: Kérlek, meséld arról, hogy milyen kezdeményezések, tevékenységek indultak el a programnak köszönhetően.

B. T.: A programok közül egyet szeretnék kiemelni: az egyhetes Erzsébet-tábort. A leadási határidő előtti napokban hallottam róla, és tudtam, hogy ez Csatkára is kell. Nem tudtam hogyan, de meg sze-

rettem volna valósítani. Felhívtam egy pedagógus barátnőmet, hogy állítsa össze a kulturális tematikára épülő részeket, én pedig összeszedtem a résztvevőket. Bevontuk a közművelődési asszisztensünket is a kidolgozásba, megszervezésbe és lebonyolításba is. Hungarikum játszótér, ismerjük meg Magyarországot játék és táncbázis is került a programba. Szerettem volna mozgósítani és összekovácsolni a helyi gyerekeket, a program által sikerült is.

H.-P. É.: Hogyan építetek a helyi adottságokra, értékekre, hagyományokra?

B. T. A település határában hét kereszt van, és ezeket szeretnénk a Megyei Értéktárban is szerepeltetni, mert hatalmas büszkeség számunkra. 2021. szeptember 4-én megrendeztük az Ars Sacra fesztiválhoz kapcsolódó programunkat. Egy sétaútvonalat terveztünk meg, amely a keresztúton ment körbe a helyi római katolikus, gótikus templomtól kiindulva a települést körbeölelő erdőn keresztül. A keresztetekhez kapcsolódó kutatást, játékok kitalálását, a program előkészítését Lilla végezte. A település jó adottságokkal rendelkezik ebből a szempontból is: búcsújáró hely, a településen vezet át a nemzetközi Mária-út is, ezáltal tudunk kapcsolódni a vallási turizmushoz. Fontosnak tartjuk a turizmus helyi szerepét erősíteni.

H.-P. É.: Hogyan értékeled az együttműködést a Nemzeti Művelődési Intézettel?

B. T.: Szerintem fantasztikus, nagyon örülök, hogy a programnak köszönhetően egymásra találtunk. Nem is tudom, hogy ezelőtt miért nem éltünk ezzel a lehetőséggel. Meglehet, hogy akárhány vezető van, mindenki más szemmel látja az adott települést, más a fontos neki. Nekem nagyon fontos a kul-

turális élet, szeretek olvasni, színházba és koncertre járni, akár a családdal, akár barátnőkkel. Szeretek kis külön programokat csinálni, mert azt gondolom, ezzel az ember gazdagodik, és amit te magadba szívsz, azt át tudod adni. Abban hiszek, hogy a kultúra összekapcsolja a társadalmat, a generációkat.

H.-P. É.: Milyen visszajelzések érkeznek a lakosságtól a közművelődés vonatkozásában?

B. T.: Pozitív visszajelzések érkeznek. Mindemellett a pandémia miatt még az út elején járunk. Amint visszaállunk a régi kerékvágásba, el tudunk indulni egy olyan úton, hogy a helyi társadalmat valóban mozgósítsuk. Akkor fogják igazán látni, hogy mennyire fontos, hogy folyamatosan alkalom nyíljon a közösségi élet különböző tevékenységeire, hogy bárki bármikor jöhet színeztetni, társasjátékozni, pingpongozni, olvasni, mert a közösségi szintér mindig nyitva áll majd mindenki előtt. Úgy gondolom, hogy ehhez is kell egy kis idő, más adottságokkal rendelkezik egy kis település, mint egy nagyváros. Kis településeken nem mindig az igény határozza meg hogy mi történjen, hanem leginkább az a kapocs, hogy együtt legyünk.

H.-P. É.: Milyen közép- és hosszú távú terveitek vannak a közművelődés területén?

B. T.: Amellett, hogy mindenki maradjon egészséges, szerintem fontos, hogy élünk kell az adottságainkkal és lehetőségeinkkel, hogy a közösségünk tevékeny legyen a községben. Konkrét célok nem nagyon lehet kitűzni a járványhelyzet adta bizonytalanság miatt. Inkább erős vízióink vannak: tartsunk össze, legyen egy erős közösségünk, amelynek köszönhetően mindent meg fogunk tudni oldani minden helyzetben.

Nógrád megye

Nógrád megye, vagy ahogyan Mikszáth Kálmán nevezi „Görbe ország” a második legkisebb területű megye az országban. A megyében 131 település és hat járás található, fő vonzerőjét a természeti környezet, a számtalan műemlék és kulturális emlék és a palóc néphagyományok jelentik. Ezek közül kiemelkedik a világörökség részét képező Hollókő, a történelmi emlékhelyek, többek közt a balassagyarmati Vármegyeháza, a drégelypalánki vár a szécsényi Borjúpást.

Nógrád megyében közel száz fő a foglalkoztatási és képzési programban részt vevők száma. A megye 131 településéből – a városokat

kivéve – 119 településen lesz megoldva a középfokú közművelődési szakember-ellátottság a program végére.

A többi településen jórészt a képzésbe bevontakat, illetve már végzett szakembereket foglalkoztatunk. Hét kolléga vett részt a program során felsőfokú képzésben (Közművelődési szakember I.) és 68-an közművelődési és közönységkapcsolati OKJ II. képzésben vett részt és tesznek majd vizsgát hamarosan.

A 12 hónap során egy fő lépett ki egészségügyi okokból, valamint két fő munkahelyváltozás végett hagyta el a programot.

A megyei igazgatóság a programban részt vevő kollégákat több alkalommal is meglátogatta munkavégzésük helyszínén. A program indulását követően heti rendszerességgel kaptak módszertani feladatokat a megyei igazgatóságtól, illetve kérdőíves feladatokat a projekt központi vezetőségétől. Folyamatos volt a napi munkájukat részletező heti beszámolók feltöltése is az online felületre, és ez is jó lehetőséget teremtett a napi telefonos kapcsolat kialakítására a településen dolgozó kollégákkal. Mind ez, mind a személyes találkozások alkalmával lehetőség nyílt arra is, hogy egy-egy feladatot át-

JogyakorlatOn adást néznek a Nógrád megyei asszisztensek

beszéljünk, ötletet kapjanak azok megoldására, illetve bemutathták a településen végzett munkájukat is. A kollégák kiemelték, hogy a kapott heti módszertani feladatok elvégzésével sok hasznos információt kaptak ők is a településükről, helyi kapcsolatokat tudtak építeni, és a helyi sajátosságok megismerésével ötleteket gyűjteni munkájukhoz.

A látogatások során azt tapasztaltuk, hogy a leendő szakemberek lelkesen fogtak bele a települési munkába. Sokan elsőként az on-

line térben szerveztek foglalkozásokat – online farsangi felhívás jelmezek, álarcok készítésére ez év kora tavaszán –, majd a közösségi terek nyitása után programok, találkozók, koncertek, falunapok, majd szüretik, idősek napi ünnepségek lettek soron következő feladataik. Ezek a feladatok mind segítették őket a helyi közösség feltérképezésében, összekovácsolásában. Mindeközben sok asszisztens a képzések hosszú hónapjain vett részt: közművelődési szakemberek lettek a tanfolyam elvégzésével.

A program apropóján is számos lehetőség volt a településeken találkozni a polgármesterekkel, jegyzőkkel, mely során szó esett a helyi közművelődési rendelet aktualizálásáról, a leendő munkatársak napi feladatairól, többek közt helyben szakkör szervezéséről, művelődő közösség létrehozásáról.

A programban most végzett kollégáknak a megyei közművelődési életbe való bekapcsolódásával Nógrád megye egészét lefedő közművelődési szakmai hálózat van létrejövőben, mely nagyban hozzájárul és erősíti a megyei közművelődési feladatellátást.

Nógrád megyében 2018-2021 között öt középfokú képzés valósult meg, melyből három képzés a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program keretein belül. A program zárását követően megduplázódott a megyei szakemberellátottság aránya. Míg 2020-ban mindösszesen 41%-os volt ez az arány a KFKP-t követően már 89% volt. A közművelődési szakmai munkatársak hálózata sűrű szövetté vált, és ez nagyszerű alap a közös gondolkodáshoz, közösségek megerősítéséhez, újak kezdeményezéséhez.

MÁTÉ LÁSZLÓNÉ Salgótarjánban közgazdasági szakközépiskolai érettségít követően Egerben, tanárképző főiskolán szerzett általános iskolai történelem tanár, népművelő diplomát. Egyetemi diplomáját Debrecenben informatikus könyvtáros, könyvtárostanári szakirány elvégzése után kapta meg. Munkája mindvégig Salgótarjánhoz köti. A Balassi Bálint Megyei Könyvtárban tájékoztató könyvtárosként az Olvasóterem szakirodalmát és folyóirat állományát gondozta, tájékoztatót. Középközlés olvasási szokásait kutatva 10 éven át több cikket, írást publikált, konferenciákon adott elő a témában. 2013-tól dolgozik a Nemzeti Művelődési Intézet hálózatában, közművelődési módszertani referens, megyei igazgató.

Egy merész lépés – Hajdúságból Nógrádba

Interjú Mészárosné Nemes Melindával, Pusztaberki község közművelődési és közönségkapcsolati munkatársával.

Pusztaberki község Nyugat-Nógrád egyik legkevesebb lelket számláló települése, a vadregényes Börzsöny-hegység és a Cserhát között helyezkedik el. A településre tévedt kirándulók, a dimbes-dombos falucska utcáin sétálva a mesebeli tájon érezhetik magukat. Ezt a mesebeli nógrádi falucska választotta otthonának a négy gyermekes Mészárosné Nemes Melinda, közművelődési és közönségkapcsolati szakember, aki 2020. november 21-től 2021. november 30-ig a Nemzeti Művelődési Intézet Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programjába közművelődési asszisztensként kezdte meg Pusztaberki község közösségi, kulturális életének fellendítését. A program keretein belül a középfokú közművelődési és közönségkapcsolati szakemberképzést is sikeresen elvégezte, így már, a helyi közösség szeretetén túl a szakmai tudás is segíti őt a mindennapi munkavégzés során.

Mészárosné Nemes Melindával Sáriné Borik Melinda, a Nemzeti Művelődési Intézet Nógrád Megyei Igazgatóságának módszertani referense beszélgetett.

S. B. M.: Hajdúsági lányként hogyan kerültél Nógrád megyébe, Pusztaberkibe?

M. N. M.: Mindig is nyugodt, csendes falusi életre vágytam, és itt, ebben a kis falucskában megtaláltam azt, amit eddig kerestem. Négy évvel ezelőtt egy merész lépés volt négy gyermekemmel együtt elköltözni a nagyvárosból, de úgy gondolom, mindannyiunknak sikerült maximálisan itt beilleszkedni a helyi közösségbe. Az itt élők nagyon nyitottak és barátságosak mindenkivel, engem is egyből elfogadtak és pedig örömmel viszonztam a kedvességüket azzal is, hogy szívesen végeztem önkéntes munkát, ott segítettem, ahol szükség volt rám.

S. B. M.: Hogyan kerültél bele a Nemzeti Művelődési Intézet Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programjába?

M. N. M.: Pusztaberki község polgármester asszonya, Kurisné Nagy Bernadett Erzsébet hívta fel rá a figyelmem és tisztelt meg azzal a megelőlegezett bizalommal, hogy engem delegált ebbe a programba. Mindig is szerettem az emberekkel foglalkozni, talán ezért is fordultam nyitottsággal a lehetőség felé. A foglalkoztatáson túl a középfokú képzés volt az, ami igazán elnyerte a tetszésemet, hiszen olyan hasznos elméleti és gyakorlati tudást szereztem a 900 órás képzés során,

Mészárosné Nemes Melinda

amelyek segítségemre vannak a település közösségi életének fejlesztésében.

S. B. M.: Mik voltak a leghasznosabb javaslatok az oktatóidtól, amiket meg is fogadsz majd munkád során?

M. N. M.: Az egyik, hogy minden oktatónk folyamatosan hangsúlyozta, hogy a közösségek fejlesztése érdekében végzett munka bár könnyűnek tűnhet, a szakmai fejlődés, a folyamatos tanulás, a területen való legújabb ismeretek

elsajátítása nagyon fontos minden szakember számára. A másik, s számomra talán még fontosabb tanács, hogy igyekezzünk olyan közösségi emberré, és szakemberré válni, aki megkerülhetetlen a település közösségi életének alakítása során. Akinek számítanak és adnak a véleményére, meglátásaira, javaslataira, akihez szívesen fordulnak segítségért. Én is ilyen szakemberré szeretnék válni.

S. B. M.: Szoktad-e nézni a joggyakorlatON felület adásait?

M. N. M.: Természetesen, igen. Amikor tavasszal elindultak a jógyakorlatokat bemutató kisfilmek mindig érdeklődve néztem, hogy máshol milyen programokkal, kö-

zösségi eseményekkel tudják a lakosokat aktivizálni, a közösségeket összekovácsolni. Több olyan ötletet is kaptam, amelyeket itt, Pusztaberkiben megvalósíthatóknak tartok. Ilyen például az adventi ablakdíszítés, amit idén adventkor mindenképpen szeretnék a helyiek közreműködésével megvalósítani. Ugyanígy nagy izgalommal várom a kosárfonó szakkör elindulását is, amely szintén a Nemzeti Művelődési Intézet támogatásával fog megvalósulni a Tudásunkkal kézen fogva a közösségekért projekt keretein belül.

S. B. M.: Szerinted hogyan tartható össze hosszú távon egy közösség?

M. N. M.: Nagyon fontosnak tartom, hogy minden településen legyen egy, vagy több olyan személy, akik megkérdőjelezhetetlenül, folyamatosan jelen vannak a közösségek, a település életében, akik kapcsolatot ápolnak a kulturális, közösségi élet résztvevőivel. Fontos, hogy szem előtt tartsák azokat az igényeket, amelyeket a település lakosai, a kisközösségek fogalmaznak meg, hiszen azok a kezdeményezések a legeredményesebbek, amelyek alulról érkeznek és a helyi közösség igényeit fogalmazzák meg. A színes kulturális életnek ez lehet az alapja, főleg, ha egy ilyen kicsi településről beszélünk, mint Pusztaberk.

SÁRINÉ BORIK MELINDA 2005-ben végzett a szombathelyi Berzsényi Dániel Főiskolán művelődésszervező szak, vidékfejlesztés szakirányon. Szakmai tevékenységét 2013-ban kezdte meg a Szécsényi Közművelődési Nonprofit Kft. által működtetett Városi Művelődési Központban művelődésszervezőként. Munkájának középpontjában a helyi művelődő közösségek fejlődésének segítése, városi közösségi programok, ünnepek teljes körű szervezése és lebonyolítása állt. 2020. február 1-től a Nemzeti Művelődési Intézet Nógrád Megyei Igazgatóságán módszertani referensként dolgozik. Feladata a Nemzeti Művelődési Intézet által szervezett szakmai képzések és továbbképzések koordinálása, megyei településeken dolgozó kollégák módszertani segítése, továbbá teljeskörűen részt vesz a megyei igazgatóság projektjeiben, szakmai munkájában.

Litke község a fejlődés útján

Kristófné Dudás Zsuzsa, Litke Község polgármestere a vele készült interjúban bemutatja települését, Litke tapasztalatait a KFKP programmal kapcsolatban, illetve a település és az újdonsült közművelődési asszisztens jövőbeli terveit.

M. L.: Kérlek, pár szóban mutasd be a települést, ahol első számú vezető vagy

K. D. Zs.: Litke község Nógrád megye északi csücskében található hátrányos helyzetű kistelepülés. Lakóinak száma 818 fő. Olyan ősi település, amely már az időszámítás előtt lakott volt. A Karancs-hegyek vonulata és az Ipoly-völgye találkozásánál, szép természeti környezetben fekszik, a szlovák határ mellett. Napjainkban egyre nagyobb közkeveltségnek örvend a természetjárás. Turisztikai szempontból előnyt jelenthet a földrajzi elhelyezkedés: az Ipolytarnóci Ős-maradványok Természetvédelmi Terület, ill. a „Palóc Grand Canyon”, azaz a Páris patak völgye településünk 8 km-es vonzáskörzetében található.

M. L.: Könyvtáros végzettséged mellett elvégezted a közművelődési szakember I. felsőfokú OKJ képzést. Polgármesterként azonban nem töltheted be a település közművelődési szakemberének feladatköreit, összeférhetetlenség miatt. Így a KFKP programba Te is delegáltál egy fiatalat a településről. Milyen alapon választottad ki személyét? Beváltak-e az egy év alatt a hozzá fűzött reményeid, mivel Te magad is közművelődési szakember vagy?

K. D. Zs.: A választásnál első szempont az volt, hogy a választott személy helybeli legyen és olyan fiatal, pályakezdő, aki a munka mellett szívesen vállalja a tanulást is. Az elmúlt év tapasztalatai azt bizonyítják, hogy jó választás volt, hiszen Noémi a kezdeti bizonytalan-

Kristófné Dudás Zsuzsa, Litke Község polgármestere

ság után egyre többször alkalmazta a tanfolyamon tanultakat. Ha valamiben elakadt munkája során, kikérte a véleményemet, megfogadta a tanácsokat, az útmutatásokat. Természetes, hogy ez a terület még új számára, hiszen még csak most ismerkedik a közösség szervezéssel, a közművelődési feladatokkal.

M. L.: A program végeztével milyen lehetőségeket látsz a közös munkára?

K. D. Zs.: A település közösségi életének fellendítése érdekében felmértük, melyek azok a fejlesztendő területek, hiányosságok, amiknél változtatni kell. Az egyik ilyen aktuális probléma, hogy a község lakosai közül igen sokan vannak, akik nem rendelkeznek kellő helytörténeti ismerettel. Nincsenek tisztában természeti- és épített értékeinkkel, a helyi hagyományokkal, szokásokkal. Ezen szeretnénk

változtatni. Természetesen figyelniünk kell arra, hogy a generációk közötti különbségek miatt más és más módon közelítsük meg az egyes korosztályokat. Ezért is szerencsés, hogy egy olyan fiatal tudunk delegálni a KFKP programba, aki korban közel áll a középiskolás fiatalokhoz, jobban ismeri és használja azokat a kommunikációs csatornákat, amelyek a mai fiatalok mindennapi életének elengedhetetlen részei.

M. L.: Polgármesterként mit tartasz a legfontosabbnak, ha közösségteremtésről van szó? És mit a közösségek megtartásával kapcsolatban?

K. D. Zs.: A helyi közösségépítés színvonalának emelése, az igényes kultúra közvetítése, valamint a szabadidő hasznos eltöltése érdekében, a lakosok érdeklődése alapján különböző kiscsoportok létre-

jöttének elősegítését. A közösségi rendezvények, az ismeretterjesztő és a helytörténeti előadások, kiállítások szervezése mind-mind ezt a célt szolgálják. A program adta lehetőségek szorosabb kötődést jelenthetnek a falu lakóinak. A szűkebb – tágabb lakóhely és egymás értékeinek jobb megismerésén keresztül a közösség hozzájárulhat a falu élhetőbb létének kialakulásához, az elvándorlás megakadályozásához, a lakóhely nyújtotta lehetőségek jobb kihasználásához.

M. L.: Mit gondolsz arról, hogy a fiatalokat az online térből milyen módon lehet kimozdítani?

K. D. Zs.: Fontosnak tartom a személyes megkeresést, megszólítást. Olyan jellegű programo-

kat kell biztosítanunk számukra, amelyben a fizikai valóságban jutnak sikerélményhez.

M. L.: Milyen szakkör indul Litkén?

K. D. Zs.: Mézeskalács készítő szakkör

M. L.: Milyen lehetőségei vannak Litkének a népesség megtartására, a „jó itt élni” érzés kialakítására a lakosokban?

K. D. Zs.: Az utóbbi időben, szűkebb hazánkban is évről-évre nagyobb figyelmet szentelnek a falusi turizmus népszerűsítésének. Az egyre inkább elnéptelenedő kistelepülések ebben látják a falu jövőjének, fejlődésének egyik lehetséges útját. Számba vettük a település környezeti, építészeti

és kulturális adottságait, amelyek alapul szolgálhatnak egy jó kivitelezésű fejlesztésnek. Elsődleges cél az itt élő lakosság számára vonzóvá tenni a települést, ezáltal megtartani a lakosság számát, megakadályozva a nagymértékű elvándorlást. Új munkalehetőségek teremtésével hozzájárulni a stabil, anyagi háttér biztosításához, változatos, színvonalas, közösségi rendezvények szervezésével növelni az összetartozást, a közösségi érzést. A megvalósításra váró fejlesztések a közművelődésen kívül kihatnak más területekre is. A célok minél teljesebb elérése érdekében hatékony együttműködésre van szükség a helyi és térségi vállalkozókkal, civil szervezetekkel, intézményekkel.

Pest megye

Pest megye az ország egyik legnagyobb közigazgatási egysége, 6394 négyzetkilométeren közel 1 300 000 fő lakónépességgel, mely az ország lakosságának több mint egytizede. A megye lakossága 18 járás, 187 településén éli mindennapjait. A megyében 54 város van, ebből egy megyei jogú város, Érde. A megye földrajza, lakosságának összetétele, kulturális kínálata lát-nivalókban gazdag, változatos és sokrétű.

2020 decemberével Pest megyében is elindult a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program. A megye 187 településéből 101 helyen közművelődési intézmény működik, 88 helyen pedig színtér. Kiemelt helyzetben van Pest megye, hiszen ilyen számban máshol az országban nincsenek közművelődési intézmények. Az 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről és a 20/2018 EMMI rendelet tartalmazza a közművelődésre vonatkozó szabályokat, így azt is, hogy az önkormányzatok kötelező feladata a közművelődési alapszolgáltatások megszervezése, ezt a feladatot pedig szakképzett emberrel kell biztosítani.

Ez a 2018-as törvényi változás hívta életre ezt a programot, mely segítséget nyújt azoknak a településeknek, ahol nincsen feladatellátás. A 101 intézmény esetében ez a

kérdés megoldott, ugyanakkor a kisebb településeken ez jórészt nem valósult meg, hiszen nem volt rá szakképzett ember, vagy épp nem volt a feladatnak gazdája. Az igazgatóság felmérte a megyében, hogy hol hiányoznak ezek a szakemberek, ami ebben az esetben 53 települést jelentett. A kapcsolatfelvételt követően végül 49 településnek sikerült bekerülnie a programba, ők találtak olyan embert, aki elvégzi ezt a feladatot, és részt vesz a képzésben is, mely biztosítja a szakmai végzettséget. 2020 decemberében még a korábbi OKJ rendszer szerinti képzések indulhattak el, így Pest megye 4 csoportot indított: kettőt közép és kettőt felsőfokon. Az oktatások a Pest Megyei Igazgatóság oktatótermében és két külső helyszínen: Vácott és Vecsésen zajlottak. A csoportok közös munkája által kiváló lehetőség adódott kapcsolatok alakítására, amelyet később a szakmájukban is hasznosítani tudnak. Az asszisztensek a képzés ideje alatt is szívesen segítették a csoporttársakat: volt, hogy a saját településükre invitálták egymást egy-egy rendezvény sikeres lebonyolítása érdekében. Ezekre már a program ideje alatt is szép számmal adódott példa. Egy kedves gesztusnak bizonyult, amikor Domonyban a falunapon az ikladi asszisztens vállalt el egy programot, és bábelőadást tartott a gyermekeknek és érdeklődőknek.

A résztvevők a tanulás és a településen végzett munka mellett havonta két alkalommal műhelymunkán is részt vettek, ahol elsősorban a tananyaghoz, illetve a feladatellátáshoz kapcsolódóan tréning feladatokat kaptak. A műhelymunka alkalmakat a tanulás mellett a kreativitás és az interaktivitás jellemezte leginkább. A törzsanyagot kiegészítve az asszisztensek elmélyíthették tudásukat többek között a statisztika, a marketing kommunikáció, a konfliktuskezelés, a kulturális turizmus, a közösségi felmérés és az értéktárak témakörében. A tréningek kiváló lehetőséget nyújtottak a frontális előadás során a figyelem és a személyes kompetenciák fejlesztésére, a gyakorlati feladatok alkalmazásával pedig a különböző szituációk kezelésének elsajátítására, valamint a csapatban történő közös gondolkodás és együttműködés képességének erősítésére.

Volt példa rendhagyó műhelymunka napokra is, amikor a Községépítő Kultúránk programozat keretein belül látogathattak el az asszisztensek Lakitelekre, és ismerhették meg a Nemzeti Művelődési Intézet székházát is.

A másik ilyen alkalom a 2021-es Módszervásár szakmai napja volt, ahol lehetőségük volt a résztvevőknek közvetlen beszélgetések – poszterséta – alkalmával megismerni a meghívott intézmények jó gyakorlatait.

Ikladon Czipperer Zsófia megyei igazgató és a közművelődési asszisztensek a hungarikum játszóházzal

A program elején a járványhelyzet befolyásolta az asszisztensek életét is. Az online térbe való átállás a közművelődés szakmát is érintette, így a programban résztvevők közül a legtöbben a Facebook oldalak elindításával, átalakításával kezdték meg munkájukat a településeken. Számos példa volt arra, hogy érdekes és változatos tartalmakkal töltötték meg ezeket a felületeket, ilyenek többek között a tematikus, egy-egy hagyományhoz, a mindennapi élethez, gasztronómiához vagy éppen a természethez kapcsolódó videók megosztása. Az asszisztensek a helyiek bevonásával több esetben is közzétettek a falvak, települések régi életéről és egykori lakosairól képeket, ezzel is erősítve az identitástudatot. Az online felületek mellett sokan írtak cikkeket a helyi lapokba, tartották a kapcsolatot a lakossággal faliújságokon is, és többen a későbbi személyes találkozásokra készülve előzetes igényfelmérést végeztek a lakosság körében ötletládák segítségével. Volt, aki egy üres irodából rendezett be egy könyvtárat a helyiek felajánlásai és saját hozzájárulása által. Az online alkalmazható

ismeretekről szóló műhelymunka alkalom során az asszisztensek elsajátíthatták az online kérdőív elkészítésének technikáit, és az űrlapkészítő alkalmazás egyes funkcióit, a közösségi média platformjain a hatékony információközlés feltételeit, ezzel bővítve az online kommunikáció rendelkezésükre álló felületét.

A Pest Megyei Igazgatóság azt is fontosnak tartotta, hogy közvetlenül is megismerkedhessenek az asszisztensek azokkal a szakmabeliekkel, akik már régóta tevékenykednek a közművelődésben. Ezért látóutat szervezett számukra, a pandémia miatt ugyan csak online, de így is nagyon hasznos alkalmak voltak ezek. Az igazgatóság egyaránt felkért kis, közepes és nagyobb feladatellátókat. A Teams felületén kapcsolódtak össze a résztvevők a településekkel, és itt a színtér/intézmény bemutatkozó videója mellett a helyi művelődésszervező, vagy intézményvezető, vagy épp a polgármester mutatta be a közművelődéssel kapcsolatos sajátosságokat, mesélt közösségekről, jó gyakorlatokról, programokról, tervekről. A műhelynap kereté-

ben a közművelődési asszisztensek egy előre kiküldött szempontrendszer alapján kísérték figyelemmel a bemutatózókat, melynek kitöltésével dolgozhatták fel és kategorizálhatták az információkat. Segítségül kaptak egy rövid prezentációt is, amelyben példák mutatták be a lényeges fókuszpontokat, illetve az igazgatóság munkatársai a jelenlévőkkel közösen áttekintették a törvényi háttérrel és feltételrendszerrel. Az online platformon is volt lehetősége a résztvevőknek kérdéseket feltenni, így nagyszerű beszélgetések alakultak ki az asszisztensek és a bemutatózók között. Az online „Látóúttal” a közművelődési asszisztensek közelebb kerülhettek a szakma gyakorlati oldalához, valamint tanácsokkal, inspiráló ötletekkel gazdagodtak, ezzel együtt pedig értékes kapcsolatokat alakíthattak ki a településen dolgozó szakemberekkel, melyet a későbbi munkájuk során hasznosítani tudnak majd.

A Programnak és az oktatásnak köszönhetően egyre több településen elindult a közösségi élet. Számtalan önálló kezdeményezést, programot szerveztek az

Pest megyei műhelyfoglalkozás

asszisztensek. Sokan jelezték, hogy a jogyakorlaton.hu-ról merítették ötletet, és volt, aki videót is töltött fel közülük bemutatásra. A Pest Megyei Igazgatóság munkatársai a műhelymunka alkalmak során is fontosnak tartották, hogy megkérdezzék, mit tudtak már megvalósítani, hol tartanak a közösségépítés folyamatában az asszisztensek. Ekkor is megosztották egymással a

tapasztalataikat, lehetőséget nyitva ezzel a közös, egymástól való tanulás alternatívájára.

Az asszisztensekkel való jó kapcsolat kialakítása az igazgatóság számára is pozitívumot jelentett, hiszen sok esetben a programba bekerült településekkel nem volt még kapcsolat. A program kapcsán sok tárgyalás és egyeztetés történt a települések vezetőivel is, aminek

köszönhetően erősödött a hivatalos kapcsolatok minősége is. Mindezek jóvoltából számtalan, korábban nem ismert településre is meghívást kaptak az igazgatóság munkatársai: rendezvényeket nyitnak meg, vagy épp a Hungarikum játszózóházat viszik egy-egy rendezvény elemeként.

Jelenleg az asszisztensek révén a közösségek aktivizálódnak, elindultak a közösségfejlesztő folyamatok. A települések nagyon hálásak, hogy a Nemzeti Művelődési Intézet segíteni tudja a feladatellátásukat, az asszisztensek visszajelzései pedig azt mutatják, hogy az igazgatósággal való kapcsolat pozitív, emellett használható, hasznos tudást és segítséget kapnak a feladataikhoz, vagy éppen a problémáik megoldásához.

2020-ban 70,5% volt a szakemberellátottság Pest megyében. Ez azt jelenti, hogy 187 településből 55-ről hiányzott legalább egy közművelődésben dolgozó szakember. A Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program zárásával ez a szám 96,8%-ra növekedett, így jelenleg 187 településből 181-en van jelen szakember.

CZIPPERER ZSÓFIA 2006-ban a Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskolán üzleti kommunikációs diplomát, majd 2014-ben főiskolai, 2017-ben egyetemi szintű diplomát szerzett andragógiából felnőttképzési szervező, majd geronto-andragógus szakirányon a Zsigmond Király Egyetemen. Közművelődési szakember felsőfokú OKJ szakképzettségét 2020. augusztusában abszolválta. További végzettségei: pályaorientációs tanácsadó, tréner, relaxációs oktató és gerincjoga oktató, hangtál terapeuta. 2018 ősze óta dolgozik a közművelődésben. Szakterülete az ageizmus, és az idősek oktatása. Előadó a Senior Akadémia rendszerében. Emellett kiemelt feladatának tekinti az időskori közösségek támogatását, a diszkrimináció elleni küzdelmet, a generációs együttműködések generálását, és a jó gyakorlatok gyűjtését. 2018 novemberétől módszertani referensként végezte a munkáját a Pest Megyei Igazgatóságon, 2021. február óta megyei igazgató.

Közösségépítés a nulláról

Szikora Lászlóné

Pusztavacs Pest megyében, a Dabasi járásban található 1500 fő alatti település, amit a közösségi élet szinte egyáltalán nem jellemzett korábban, habár az elmúlt egy év rávilágított, hogy óriási igény mutatkozik rá a lakosság részéről. Szikora Lászlóné sikeresen részt vett a KFKP-ban, jelenleg Pusztavacson látja el közművelődési feladatait. A képzés egy éve alatt nagyon sokat tanulhatott az emberekről, saját magáról és folyamatosan tanul azóta is. Lehetőséget kapott új nézőpontot kialakítani és ebből tapasztalatot építeni, melyből a települése jelenleg is profitál. Vele készült interjúból megtudhatjuk élményeit és tapasztalatait a programmal kapcsolatban és megismerhetjük a település új kezdeményezéseit is.

V. A.: Milyennek ítélted meg a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programot? Úgy érzed, sikerült fejlődnöd, új készségeket, kompetenciákat elsajátítanod?

Sz. L.: Nagyon tetszik az egész koncepció, bár teljesen más típusú munkavégzés, mint amivel eddig foglalkoztam. Teljes mértékben tudom hasznosítani a tanultakat, jelenleg például az értéktár projekten dolgozunk teljes gőzzel. Kérve nyeztem is, hogy az értéktár bizottság tagja lehessenek. A programnak köszönhetően egy év alatt rengeteg változott, fejlődött a kulturális élet itt a faluban. Számptalan pozitív visszajelzést kapok a programokkal és a kezdeményezésekkel kapcsolatban, nagyon hálásak az itteni közösségek. Igaz, van benne kihívás, hiszen szinte a nulláról kellett elkezdni építgetni a közösségi életet, de egy év alatt sikerült bizonyítani, hogy van igény a közművelődésre, így elértük a helyi művelődési ház felújítási munkálatainak elkezdését is.

V. A.: Mindig is erre a pályára készültél?

Sz. L.: Nem, eszembe sem jutott erre a területre készülni! Fogalmam sem volt róla, mivel foglalkozik egy közművelődési szakember. Véletlenül cseppentem bele a képzésbe, de utólag óriási szerencsének tartom, hogy megismertem ezt a szakmát.

V. A.: Milyen feladatokat látsz el?

Sz. L.: Rendezvényeket, eseményeket szervezünk, próbáljuk az embereket minél jobban összefogni, illetve van egy régiós újság, ahova cikkeket írok, továbbá az értéktárral foglalkozom. Természetesen van segítségem is, összesen négyen végezzük az előbb felsorolt tevékenységeket, viszont kezdetben engem kerestek meg és bíztak meg a feladattal.

V. A.: Hogy érzed magad a munkakörödben?

Sz. L.: Nagyon jól! Nem is számítottam rá, hogy ekkora sikere lesz az általunk szervezett eseményeknek, programoknak, rengeteg pozitív visszajelzést és kedves, hálás szót kapunk. Ilyenkor érzem át a szakma szépségét igazán.

V. A.: A COVID alatt mennyire tudtad kivenni a részed a feladatokból? Hogyan sikerült alkalmazkodni a kialakult helyzethez?

Sz. L.: Nekem személy szerint nagyon sokat segített a pandémiás helyzet. Sokat fejlődött a kreativitásom, hiszen át kellett állnunk teljes mértékben online térbe. Így a települési Facebook csoport fejlesztésével is tudtam foglalkozni, amely a pusztavacsi közösségek részére egy olyan platform, ahol meg tudnak osztani egymással bensőségesebb bejegyzéseket, képeket és videókat egyaránt.

V. A.: Milyen alkalmazott jogykorlatokat emelnél ki, melyek voltak eddig a legsikeresebbek?

Sz. L.: A bezárkózás alatt megcsináltuk az anyák napi kezdeményezésünket, aminek nagyon nagy sikere lett! Az óvodában és az iskolában nem lehetett ünnepséget tartani, így azt találtuk ki, hogy a település parkjában levő kikövezett sétányt kineveztük az „anyák sétányának”. Sikertült összegyűjteni az összes édesanya nevét a

faluban, közel 500 név került ki egy-egy szívecskére, amik a park faágain díszeltek. A kezdeményezésről készült videó felkerült YouTube-ra is, és óriási nézettséget értünk el vele!

V. A.: A képzés, illetve foglalkoztatás során sikerült jobban, közelebből, más szempontból megismerned a saját településet?

Sz. L.: Teljesen. Olyan embereket ismertem meg, akikkel életemben nem gondoltam volna, hogy összehoz a sors. A csoporttársaim és az oktatóim is végtelenül kedvesek és segítőkészek voltak velem. Értékes kapcsolatokra és barátságokra tettem szert a képzés alatt, és a munkavégzésem során a településen egyaránt.

VARGA ALEXANDRA 2021-ben a Budapesti Gazdasági Egyetem Közösségszervezés BA szakán szerezte diplomáját kulturális közösségszervező szakirányon. A TEMI Fővárosi Művelődési Házában végezte első szakmai gyakorlatát, ahol rendezvények lebonyolításában asszisztált, koordinátori szerepet töltött be, illetve adminisztrációs feladatokban segédkezett. Második szakmai gyakorlatát a Nemzeti Művelődési Intézet Pest Megyei Igazgatóságánál végezte. 2021 márciusától közművelődési asszisztensként, jelenleg pedig módszertani referensként segíti az iroda működését.

Helyi közművelődési szakember a helyi közösségekért

Plachi Attila Kóspallag polgármestere, 28 éves. Szívén viseli a településén helyet kapó közösségépítő folyamatokat, illetve a közösségi tervezés munkálataira is nagy figyelmet fordít. Kóspallagon Bokrosné Bezeczki Nóra közművelődési asszisztens segíti munkáját. Kettejük közös munkája számos eredményt produkált az ezer fő alatti településen, melyről Plachi Attila számol be a vele készült interjú során.

V. A.: A közművelődési feladatellátás igen összetett munkakör. Miben jelent segítséget, illetve mekkora segítséget jelent egy frissen végzett szakember?

P. A.: Tekintettel arra, hogy önkormányzatunk egy közművelődési szakember foglalkoztatásával lehetőséget tud teremteni az önművelésre, a civil önszerveződésre, a közösségi művelődésre, a rendezvények és a helyi élet felpörgetésére – egyértelműen hatalmas segítséget jelent számunkra egy ilyen ember mindennapi jelenléte. Annál is inkább, hiszen az önkormányzat vezetőinek leterheltsége és más irányú elfoglaltságaik miatt erre nem jutna minőségi idejük, továbbá mert a polgármesterek zöme sokszor nem rendelkezik ilyen végzettséggel. Ráadásul a helyi gazdaság is erősíteni tudjuk, amennyiben jól mérjük fel lokális lehetőségeinket, hogy aztán helyből választhassunk egy közművelődési szakembert, aki a helyi közösségek művelődési aktivitását segíti.

V. A.: Jól működik a munkamegosztás?

P. A.: A köztünk levő kooperáció abszolút jól működik, így ezen munkamegosztás mentén természetesen nagyobb hatékonysággal tudunk működni. Ahogyan korábban említettem, a polgármesterek

nem tudnak mindennel foglalkozni, így felettébb hasznos, ha egy ember a közművelődésre specializálódik.

V. A.: Az asszisztens jelenléte és munkavégzése által kialakult egy közelebbi viszony a fogadó szervezet és a település lakossága között?

P. A.: Mindenképpen, ez egyfajta kötelezettsége is a szakembernek. Amennyiben nem alakul ki közelebbi viszony a két fél között, úgy az asszisztens nem végzi jól a dolgát.

V. A.: A településen élő közösségek milyen módon profitálnak a KFKP program alatt képzett szakember jelenlétéből és munkavégzéséből?

P. A.: Tucatnyian kaptak általa szabad teret az önszerveződésre, a közösségi művelődésre. Emellett a szakemberünk rengeteg rendezvényt vezényelt le, kvázi felpörgette a helyi közösségi életet. Ráadásul sok esetben az önkormányzat irodai munkáját is előre lendítette.

V. A.: Az asszisztens munkájának köszönhetően elindult a közösség életét segítő folyamat a településen?

P. A.: Igen, igen és háromszor is igen.

V. A.: Milyen pozitívumokat emelne ki a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programmal kapcsolatban?

P. A.: Amennyiben csak a jogszabályi kötelezettségekre gondolok, akkor azt emelném ki, hogy nyilván örömmre szolgál, hogy ezen program segítségével sikerült önkormányzatunknak megfelelnie „a muzeális intézményekről, a nyilvános

Plachi Attila, Kóspallag polgármestere

könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény” rendelkezéseinek. Ezen felül pedig pozitívum, hogy a Nemzeti Művelődési Intézet és az Emberi Erőforrások Minisztériuma által biztosított támogatás révén felfedezhettük vagy felismerhettük, hogy szükségünk van az efféle szakemberekre az önkormányzati munka során. Továbbá a programnak köszönhetően olyan embert kaptunk, aki a munkához kapcsolódóan szakmai képzésben részesült, ezzel garantálva a minőségi tevékenységet.

V. A.: Milyen további terveik vannak a jövőre nézve?

P. A.: Mindenképpen folytatjuk a munkát – Bokrosné Bezeczki Nórával – közművelődési szakemberünkkel, hiszen fontos szerepe van a falufejlesztésben, továbbá így az önkormányzatok fentebb jelzett feladatellátási kötelezettségének is eleget teszünk. Ugyanakkor erősen bízunk a program folytatásában, hiszen szűkös költségvetési mozgásterünk és likviditási problémáink miatt nem lesz könnyű a tovább-foglalkoztatás megoldása.

VARGA ALEXANDRA 2021-ben a Budapesti Gazdasági Egyetem Közösségszervezés BA szakán szerezte diplomáját kulturális közösségszervező szakirányon. A TEMI Fővárosi Művelődési Házában végezte első szakmai gyakorlatát, ahol rendezvények lebonyolításában asszisztált, koordinátori szerepet töltött be, illetve adminisztrációs feladatokban segédkezett. Második szakmai gyakorlatát a Nemzeti Művelődési Intézet Pest Megyei Igazgatóságánál végezte. 2021 márciusától közművelődési asszisztensként, jelenleg pedig módszertani referensként segíti az iroda működését.

LOVÁSZ HENRIETT
– RADICS NATÁLIA

Somogy megye

Somogy megye a Dél-dunántúli régióban található, az ország egyik legdélebbben fekvő megyéje. Megyeszékhely Kaposvár. Területi nagyságát tekintve az 5. legnagyobb megye, ugyanakkor a legritkábban lakott is. Településszerkezete jellemzően aprófalvas, ennek megfelelően magas a hátrányos helyzetű települések száma. A 246 somogyi település közel fele 500 fő alatti község.

Somogy megyében 2020 szeptemberében a közművelődési szakember ellátottság nem érte el még a 30%-ot sem. A megyében 246 településből mindössze 67 településen valósult meg szakember munkája által a közművelődési feladatellátás. Az elmúlt két évben a megyében 2 csoportban képeztünk közművelődési szakembereket, ennek ellenére a terület nagy szakember hiánnyal küzdött. 2021. január 1. után a törvény által előírt kötelezettségnek nagyon sokan nem tudtak megfelelni, ezért is volt nagy szükség a Nemzeti Művelődési Intézet által elindított Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programra, mely felkarolta a közművelődési szakember képzést, és emellett egy éven keresztül a foglalkoztatással is segítette a települések feladatellátását.

A megyében 179 település bevonásával indult el a program

2020 őszén, 2021 májusában már 200 fő és 233 település részvételével zajlott a képzés és a foglalkoztatás. A megyei igazgatóság feladatellátását további 5 fő koordinátor segítette. A települések nagy része – összesen 183 település – önállóan delegált egy főt a programba, de akadt több olyan település is, aki kihasználta a törvény adta lehetőséget, mely szerint 2 vagy 3 település együttműködésben is küldhet 1-1 főt: 2 település együttműködésében 60, 3 település együttműködésében

pedig 27 fő látta el a közművelődési feladatokat.

A Közművelődési szakember felsőfokú csoportban 24 fő szerezte meg a végzettséget augusztus elején. A Közművelődési szakember középfokú képzés öt csoport számára indulhatott el öt különböző helyszínen: Balatonmárfafürdőn az Andrassy Mária Községi Házban, Tabon a Zichy Mihály Művelődési Központban, Baracson a Móricz Zsigmond Művelődési Központ és Dráva Közérdekű Muzeális Kiállítóhelyen, Kaposváron két helyszínen,

Oktatás Balatonmárfafürdőn

Csoportmunka Kaposváron

az Együd Árpád Kulturális Központ – Agórában valamint a Nemzeti Művelődési Intézet Somogy Megyei Igazgatóságán. A középfokú képzési csoportokban 118 fő szerzi meg az ősz folyamán a közművelődési szakember végzettséget.

A képzés során sok gyakorlati és elméleti tudással ismerkedtek meg a leendő szakemberek. Az oktatásban a megyei igazgatóság munkatársai mellett külsős oktatók is részt vettek, összesen 39 fő oktatóval találkoztak a hallgatók. Az oktatók közül

többen a „terepen” dolgoznak, ezért használható tudást tudtak adni a résztvevőknek. Az elméleti tudás mellett gyakorlati tanácsokat is bőségesen kaptak a csoportok tagjai.

2021. szeptember végéig 172 képzési nap és 41 nap műhelymunka került megszervezésre. A pandémiás időszak alatt 64 online képzési órán vettek részt a csoportok tagjai. A képzési helyszínre történő utazáshoz 358 db útiköltség elszámolást készítettünk.

A közel egy év alatt igazi közösségekké kovácsolódtak a csoportok, barátságok szövődtek és a szakmai kapcsolatok megerősödtek.

A program hatására a megyei igazgatóság kapcsolata a településekkel tovább erősödött, közművelődéssel kapcsolatos kérdésekkel több esetben fordultak hozzánk a település vezetői. 2020-ban 26,4% volt a szakemberellátottság aránya, ami a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programot követően közel 75%-ra emelkedett.

LOVÁSZ HENRIETT Kaposváron érettségizett, majd 2004-ben szerzett főiskolai művelődésszervező diplomát a Kaposvári Egyetem Csokonai Vitéz Mihály Pedagógiai Főiskolai karán. Majd 2018-ban üzleti szakoktató diplomát a Budapesti Gazdasági Egyetemen. Jelenleg a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészstudományi Karán kulturális mediáció mesterszakon folytat tanulmányokat. A tanítás mellett a tehetséggondozásban és szakmai versenyfelkészítésben, valamint a vizsgáztatásban vett részt. Pályázatírásban és különböző bemutatók előkészítésében és kivitelezésében vállalt szerepet. Emellett felnőttoktatásban is aktívan részt vállalt. Jelenleg a Nemzeti Művelődési Intézet Somogy Megyei Igazgatóságának igazgatója.

RADICS NATÁLIA Kaposváron érettségizett, majd a Kaposvári Egyetem Csokonai Vitéz Mihály Pedagógiai Főiskolai Kar művelődésszervező szakán 2005-ben szerzett diplomát idegenforgalmi specializációval. Jelenleg a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészstudományi Karán kulturális mediáció mesterszakon folytat tanulmányokat. 1998 óta vesz részt – több funkcióban is – a megye több településének közművelődési feladatellátásában. 1998–2005 között a kaposvári Helyőrségi Klub programszervezője, 10 évig a Kaposvár Táncegyüttes néptáncosa, 2007-től az Osztopánért Kulturális Egyesület elnöke. 2012–2017 között Bodrog Község Önkormányzatának fenntartásában működő IKSZT vezetője, ahol a település közművelődési feladatait látta el, majd 2017–2018 között kulturális referensként, pályázatíróként dolgozott Osztopán Község Önkormányzatánál. Jelenleg a Nemzeti Művelődési Intézet Somogy Megyei Igazgatóságának módszertani munkatársa.

„Kisberény hangulatáért, megítéléséért, s így sorsáért érzek felelősséget”

Ez a mondat Szalai Zsanettől származik, a Tolna megyei lánytól, aki egy kis somogyi faluban Kisberényben találta meg a céljait, és próbálja megvalósítani álmait.

Kisberény egy alig 200 fős falu Somogy megye északi részén, Somogyvár és Lengyeltóti között a Balatontól alig 15 kilométerre, mégis mikor lehajtunk a tó felé tartó útról, mintha egy teljesen más világba érnének. Egy szűk, kanyargós úton tudunk bejutni a településre. Csendes kis főutcán jutunk el az önkormányzat épületéig, melyben a polgármesteri hivatalon kívül egy apró orvosi rendelő mellett található meg a jelenlegi közösségi színtér. Itt várt Zsanett a szokásos kedves mosollyal az arcán, de egy kis izgalommal a szemében: „Biztos ő a jó jelölt arra, hogy Somogyot képviselje az újságban?” – teszi fel szavak nélkül is a kérdést. Pont ezért a szerénységért ő a tökéletes választás.

B. Z.: Mesélnél magadról, a családról?

Sz. Zs.: Párom is és én is nagy családból származunk, mindkettőnknek két testvére van, valahogy természetes volt, hogy nekünk is három gyerekünk lesz. Mikor ide költöztünk, a gazdálko-

dás mellett úgy gondoltam, majd könnyedén tartom a kapcsolatot a régi barátokkal, és itt az új környezetben is hamar jönnek majd az új ismerősök. – kezdi el a mesélést Zsanett, miközben kávéval kínál. – Sajnos elsőre ezt nem sikerült megvalósítani. Nem jutott energia a meglévő kapcsolatok ápolására, új barátságok kötésére. Kisberény egy nagyon szép és hangulatos település, az itt élők alapvetően barátságosak, befogadók, összetartók. Hét éven keresztül otthon voltam, és a három kislányunk nevelgettem. Igazából a település életében akkoriban még – bár szerettem volna – aktívan nem tudtam részt venni.

B. Z.: Mi hozott változást?

Sz. Zs.: Leginkább a tenni akaráss. Tavaly, mikor a Nemzeti Művelődési Intézet meghirdette a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programot, a polgármester asszony, ismerve engem, úgy érezte, hogy ideális jelölt lennék a feladatra. Egy rövid, építő jellegű beszélgetés után – mely során ő elmondta mit szeretne kérni, én pedig felvázoltam az elképzeléseimet – hamar közös nevezőre jutottunk, és igent mondtam. Diplomámnak köszönhetően a kaposvári felső-

Szalai Zsanett

fokú képzési csoportba kerültem. Nagyon jó volt a közösség, imádtam oda járni.

B. Z.: Mi volt vagy mik voltak azok a dolgok, amik legjobban tetszettek, vagy meghatározó élményt jelentettek?

Sz. Zs.: Az első és legfontosabb dolog az volt, hogy amikor elkezdődött a tanfolyam, úgy éreztem, mintha kinyílt volna a világ

a számomra. Kreatív és inspiráló embereket ismertem meg mind a csoporttársaim, mind az oktatók, mind az igazgatóság dolgozóinak személyében. Nagyon hasznos hat hónap volt ez számomra.

B. Z.: Volt-e, van-e olyan gondolat, amit magaddal vittél a képzésből?

Sz. Zs.: Rengeteg építő gondolatot hallottunk, nehéz egyetlen dolgot kiemelni közülük, de azt hiszem Say István tanár úr mondott egy igazán egyszerű, de annál hasznosabb mondatot, ami segít fókuszban tartani a lényeget a mindennapok nehézségei során: „A legfontosabb, hogy szeressük az embereket!” E szerint próbálok tenni itt Kisberényben is az emberekért. Kisberény hangulatáért, megítéléseért, s így sorsáért érzek felelősséget. Minden adódó lehetőséggel élni próbálunk, ezért is

döntöttünk úgy, hogy a Szakkörre is jelentkezzünk.

B. Z.: Melyiket választottátok?

Sz. Zs.: A nemezelést néztük ki magunknak, de jövőre újabbat szeretnénk majd indítani, ha akkor lesz rá lehetőség a Nemzeti Művelődési Intézetten keresztül, de ha kell, saját magunktól is elindulunk.

B. Z.: Miért tartod fontosnak ezeket a szakköröket?

Sz. Zs.: A mai világban az egyik legfontosabb dolog a közösségek megerősítése. Egy olyan településen, ahol nincs közintézmény, ez még nehezebb feladat. A közös tevékenység csapattá kovácsol, és erősíti az összetartozás-érzést. Nyári spontán foci tornák, közös színházlátogatások, vagy például a legújabb kezdeményezés, a közös túráink itt a környéken a kisberényi erdőkben – ezek a dolgok jelzik, hogy pozitív irányba változnak a

dolgok, és nagyon örülök, ha ehhez én is hozzájárulhattam.

B. Z.: A program végén mik a terveid a jövőre?

Sz. Zs.: Mindenképpen maradni szeretnék, szerencsére polgármester asszony is elégedett a munkámmal, és nagyon jó és támogató a munkakapcsolatunk. Egyre több ötlet tud megvalósulni a faluban. Az első ilyen például, melynek megvalósításában közművelődési asszisztensként már részt vettem, a nagy sikerű Valentin-napi pad, amelyet jövőre is biztosan megcsinálunk, egyébként a jogyakorlaton. hu-s videónkban ez is benne volt. Szeretettel várunk Téged és minden olvasót jövő februárban egy fotózkodásra, és persze ajánlom figyelmetekbe Kisberény facebook oldalát, ahol minden eseményünkről értesülhettek, s csatlakozzatok bátran, ha kedvet éreztetek.

BARANYAI ZOLTÁN Nagyatádon érettségizett, majd a Kaposvári Egyetem Csokonai Vitéz Mihály Pedagógiai Főiskolai Kar művelődésszervező szakán diplomázott 2005-ben. 2007-ben egyetemi diplomát szerzett a Pécsi Tudományegyetem Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Karán, majd 2014-ben elvégezte a Nemzeti Közszolgálati Egyetem közszolgálati kommunikáció szakát. 19 év hivatásos katonai szolgálat után 2014-től a segesdi Árpád-házi Szent Margit Múzeumi Kiállítóhely és Községi Könyvtár vezetői feladatait látta el, majd 2016-tól a Művelődési Ház vezetése is a feladata lett. A település programjainak szervezője, irányítója, moderátora állandó résztvevője volt. Tevékenysége elismeréséül 2018-ban a Rinyamenti Közösség az Emberekért program keretén belül kiosztott kiemelkedő munkát végző humán szakemberek díját kapta meg. 2020 szeptemberétől dolgozik az Nemzeti Művelődési Intézet Somogy Megyei Igazgatóságán módszertani referens munkakörben.

Mit jelentett a település életében a közművelődési szakember?

Somogy megye közepén található Osztopán, melyet 800 fő lelkes lakos alkot. A település a megyeszékhelytől (Kaposvártól) 20 kilométerre, a Balatontól pedig 30 kilométerre található. A művelődési ház története a közelmúltra nyúlik vissza, mivel Vizeki Tallián Andor (1853-1935) birtokos egykori lóistállóját alakították át az önkormányzat és a közösségek számára. Kovács Gyulával, Osztopán település polgármesterével készült interjúból megismerhető a település, az elmúlt évek változásai a közösségi életben és a helyi programok kínálata.

R. N.: A településen aktív közösségi élet folyt a korábbi években, hiszen egy több mint 30 éves nyugdíjas klub, egy sportegyesület és egy kulturális egyesület is segíti, támogatja a közösségi életet. Ehhez képest milyen változást hozott a falu életében egy közművelődési szakember foglalkoztatása?

K. Gy.: Szerencsés polgármesternek mondhatom magam, Osztopán településnek igen gazdag kulturális múltja van. A közösségek és a civil szervezetek sokat segítenek, hogy a település élhetőbbé váljon. Ezek a közösségek rendszeresen találkoznak, de a tagság szinte mind egyike (kivéve a nyugdíjas klub) munkahellyel rendelkezik, ami azt jelenti, hogy csak a szabadidejükben tudják támogatni, szervezni a közművelődési tevékenységeket. Ehhez nagy segítségként jelentkezett a Nemzeti Művelődési Intézet Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programja, melyben 1 főt teljes munkaidőben foglalkoztatnak a mi kis településünkön. Bárán elmondhatom, hogy a tavalyi évhez képest sokkal több rendez-

vény és tevékenység valósult meg. A közművelődési szakember összefogja a település rendezvényeit, kapcsolatot tart a lakosság és az önkormányzat között, valamint a civil szervezetek tevékenységeit, adminisztrációs feladatait is segíti.

R. N.: Milyen programokat tud említeni, mely 2020. december és 2021. október között valósult meg?

K. Gy.: Már a tavalyi esztendőben – bár a pandémia nem tette lehetővé – a település Mikulás csomagjainak koordinálásában sokat segített a közművelődési szakember. Pályázati forrásból sikerült egy ingatlant felújítani, melyben az idősök nappali ellátást biztosítjuk. Az ellátás keretein belül az igényekre alapozva igyekszünk az idős korosztálynak programokat, előadásokat szervezni, melyre úgy tűnik nagy a fogadóképesség

is. Természetesen a foglalkoztatott nagyon jó kapcsolatot alakított ki a helyi óvodával és iskolával is, így számukra is szervezett már kirándulást vagy éppen helyi színházi előadást. A nyári időszakban rendszeresen van diákmunka a településen, melynek a koordinálását is a közművelődési szakemberre bízta. Ebben az évben sikerült egy Családi délutánt rendezni. A Nemzeti Művelődési Intézet által kiírt „Hang- és Fénytechnika” pályázatnak köszönhetően egy színvonalas, tartalmas kulturális program valósult meg. A település kastélya új ruhába öltözött a fényfestésnek köszönhetően.

Magyarország Kormányának köszönhetően Magyar Falu Program keretében elnyert „A kistelepülési önkormányzati rendezvények támogatása” című pályázatból

Kovács Gyula, Osztopán település polgármestere
Fotó: Papp Balázs

pedig sikerült egy szép falunapot szervezni, melyben a szakember megmutatatta a képzés során tanultakat. Az őszi folyamán egy Emlékvonatozás programnak is részese lehettünk, mivel a Kaposvár-Fonyód vasútvonal 125. évfordulóját ünnepelte. Osztopán Vasútállomás volt az új rendezvény helyszín, ahol az érkező utasokat kis ünneppel és szeretetvendégséggel vártuk. Végül még meg kell említenem, hogy a „Tudásunkkal kézenfogva a közösségekéért” felhívásra is jelentkezünk, mert az újonnan alakult csoportnak ez egy nagyon jó lehetőség és cél a találkozási alkalmakra. A mézeskalács technikáját szeretnék megtanulni, és az Osztopáni Adventre már gyűjtik az

ötleteket. A szakköri foglalkozások adminisztrálása és szervezése is a közművelődési szakember feladata.

R. N.: Nagyon jó hallani, hogy Osztopán településen jó az összhang a település vezetése és a közművelődéssel kapcsolatos tevékenységek között. Milyen tervei vannak, hová tud még fejlődni a település?

K. Gy.: A falu eddigi eredményei a szakember munkája mellett a közösség összefogásának és a támogató partnerek segítségének is köszönhető. Elmondhatom, hogy a helyi vállalkozások, a sok önkéntes munka és a lakosság hozzáállása sokat jelent számomra. Ennek eredményeként készült el az 56-os emlékmű, mely az október 23-i ünnepség alkalmával kerül átadásra.

A közeljövőben egy szabadterei közösségi teret szeretnénk kialakítani a falu központjában, mely új lehetőségeket teremt a lakosság és a közösségek számára, a rendezvények megvalósítására. A közművelődési szakember nemcsak a kötelező féléves továbbfoglalkoztatásban szeretnénk alkalmazni, hanem hosszútávon, hiszen közösségi élet nélkül nincs fejlődési lehetőség a településen. A Nemzeti Művelődési Intézet támogatta a közművelődési asszisztens munkabérét, mely nagy segítséget jelentett ebben a pandémiás időszakban a településünknek. Ezúton is köszönöm! Nagyon örülnék, ha a közeljövőben is lenne hasonló lehetőség a kistelepülések számára.

RADICS NATÁLIA Kaposváron érettségizett, majd a Kaposvári Egyetem Csokonai Vitéz Mihály Pedagógiai Főiskolai Kar művelődésszervező szakán 2005-ben szerzett diplomát idegenforgalmi specializációval. Jelenleg a Pécsi Tudományegyetem Bölcsésztudományi Karán kulturális mediáció mesterszakon folytat tanulmányokat. 1998 óta vesz részt – több funkcióban is – a megye több településének közművelődési feladatellátásában. 1998-2005 között a kaposvári Helyőrségi Klub programszervezője, 10 évig a Kaposvár Táncegyüttes néptáncosa, 2007-től az Osztopánért Kulturális Egyesület elnöke. 2012-2017 között Bodrog Község Önkormányzatának fenntartásában működő IKSZT vezetője, ahol a település közművelődési feladatait látta el, majd 2017-2018 között kulturális referensként, pályázatiíróként dolgozott Osztopán Község Önkormányzatánál. Jelenleg a Nemzeti Művelődési Intézet Somogy Megyei Igazgatóságának módszertani munkatársa.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye az ország Észak-Alföldi régiójában található, három országgal határos, Ukrajna, Szlovákia és Románia a szomszédai. 229 települése kis városokból, falvakból, községek-ből, bokortanyákból áll. A történelem kovácsolta egygyé Szabolcsból, Szatmárból, Beregből, Ung és Ugocsa pereméből, melyet Váci Mihály, e táj szülöttje a haza baloldalának nevezett. Itt, e tájon született Beszenyi György.

A Nemzeti Művelődési Intézet a települések közösségi életének fejlesztése érdekében 2020-ban elindította a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programját. Az egy éves foglalkoztatás a közösségi színtereken és intézményekben, továbbá a foglalkoztatottak közösségi képzése és a szakmai munka koordinálása egy olyan fejlesztő folyamatot indított el, amely nem csak a szakember ellátottság biztosítását jelentette, hanem a hagyományok megélésének, és értékteremtésnek és közösségek létrejöttének lett a bölcsője.

A Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program (KFKP) keretén belül a Nemzeti Művelődési Intézet Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Igazgatóságának koordinálásával, közösségi színtereken 176 fő foglalkoztatását, és 5 helyszínen – 134 fő közösségi szakmai képzését biztosítottuk, összesen 174 település bevonásával.

Ezt a programot egy olyan kapcsolódási pontnak is nevezhetjük, amelyen keresztül a résztvevők megérezhették a közösség összetartó erejét, hiszen büszkén mondhatjuk, hogy minden képzési csoport kiépítette a térségi közművelődési szakemberek közösségét.

Szabolcs, Szatmár és a Bereg is számos tekintetben büszke lehet az értékeire, de fontos, hogy a tájegységek összehangolják gondolataikat és erőiket. A legnagyobb vonzerőt, megtartó erőt a közösség jelenti és az a kulturális közeg, amely nem hagyja veszni települése, térsége értékeit.

Óriási hatással van az életünk minőségére, hogy milyen csoportoknak, közösségnek vagyunk a tagjai, hogyan hatnak ránk a többiek, mit kapunk tőlük és tanulunk általuk.

A néphagyományok ápolása, a településeken élők helyi identitásának megerősítése, a helyi közösségek építése érdekében fontos segíteni az értéktelődés közösségi vé téletét, hogy a helyiek megélik hagyományaikat, értékeiket, a fiatalok kulturális identitása erősödhessen, a generációk közötti tudás-átadás korábban természetes folyamatát segíteni tudjuk.

Hiába vannak a megyénkben csodálatosan felújított közművelődési intézmények, közösségi színterek, ha nincs bennük közösség, és legalább ilyen fontos az is, hogy a közösségeknek legyen vezetőjük.

A szakmai képzés arra is lehetőséget teremtett, hogy közelebb hozza a résztvevőket, az itt élőket egymáshoz, segítséget nyújtva és további lendületet adva újabb értékek felismeréséhez és oltalmához, hiszen igazi értéket nem lehet trezorban őrizni. Az igazi értékeinkre csak mi tudunk vigyázni. Csak egy helyen lehet biztonságban. A közösségekben.

A program legnagyobb sikere – azon túl, hogy megszerezték az új kollégák a szakmai végzettséget – a közösségszervező munkavégzés igen aktív fellendülésében mutatkozik meg. Az eddig „alvó” településeken is elindult a szakmai munka, folyamatosak az újszerű és hagyományokon alapuló kezdeményezések. Nagy előrelépés történt a települési értéktelődés folyamatában, valamint megyénkben a képzések kapcsán kialakultak a képzésben résztvevő települések közötti szakmai együttműködések.

Ezt bizonyítja, hogy az aszisztensek kezdeményezésének és szervezésének köszönhetően:

Karácsonyi dekoráció, adventi naptár készítése, hagyományos ételreceptek összegyűjtése 27 településen;

Február havi néphagyományok (farsang, Szent Balázs napja) szervezése 19 településen;

A magyar kultúra napja alkalmából szervezett program 19 településen;

Závogyán Magdolna ügyvezető asszony Mátészalkán a képzésben oktat

A magyar költészet napja alkalmából rendezett közösségi tevékenység 6 településen,

Húsvéti ünnepkörhöz kapcsolódó szakmai tevékenység 28 településen;

Hagyományörző rendezvények 133 településen;

Gyereknapi program szervezése 17 településen valósult meg a program ideje alatt.

A képzés kiváló lehetőséget biztosított arra, hogy a szakmai feladatvégzést több irányból megközelítve, a komplex megismerésen keresztül létrejöhessen az érték közvetítés, ismeretnyújtás, és szervezés, a különböző készségek képességek fejlesztése. A csoportok résztvevői, maguk is egy közösségé váltak, példát mutatva egymásnak, és a maguk számára is bebizonyít-

va, hogy az összefogásban hatalmas erő rejlik. A nagy létszámú hallgatói csapat minden tagja segítette és segíti egymást, idejüket és saját tudásukat, képességüket áldozzák – nem csak a saját, de egymás – közösségi kezdeményezéseiknek a megvalósulásáért.

A programnak, közösségfejlesztő módszereknek köszönhetően párbeszéd alakult ki a közösség tagjai és a helyi döntéshozók között is.

A legfontosabb, hogy a KFKP programnak köszönhetően bebizonyosodott, hogy egy jó közösségfejlesztő, akit a közösség elfogad, továbbra is indikálhat olyan társadalmi, lakossági folyamatokat, amelyek életben és mozgásban tartják a közösségeket, segítik a hagyományok megélését és értékeket teremtenek.

2020-ban Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében a 229 településből, 180 településen nem volt szakmai végzettségű szakember. Ez 78,6%ot jelentett. Jelenleg a 229 településből, 9 településen nincs szakmai végzettségű szakember foglalkoztatva. Ennek alapján elmondható, hogy Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében jelenleg a települések 96%-ában van közművelődési végzettségű szakember foglalkoztatva.

NAGY EDINA Andragógus MA, valamint kommunikáció szakos bölcsész – művelődés-szervező; újságíró; film, videó és kultúráközvetítő; PR menedzser főiskolai végzettségekkel rendelkezik. Tanulmányai során átfogó ismereteket szerzett közművelődés, felnőttképzés, kommunikáció, újságírás, média, marketing, PR területeken. Jelenleg a Nemzeti Művelődési Intézet Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Igazgatóságának igazgatója.

Pezsgő élet a kistelepülésen

A képzésen szerzett tapasztalatairól kérdeztük a nyíribronyi Severnyák Ágnes közművelődési asszisztensünket. Nyíribrony Szabolcs-Szatmár-Bereg megye Baktalórántházai járásban található 1500 fő alatti lakosságú község. Ágnes motiváltan végzi a településen feladatait több kezdeményezés generálásában és lebonyolításában is részt vállalt.

N. E.: Mi motivált arra, hogy jelentkezett a Közművelődési és közönségkapcsolati szakember képzésre?

S. Á.: Valójában a polgármester megkeresése alapján indultam el ezen a képzésen. Félve, ugyanakkor izgatottan vártam, hogy újra "iskolapadban" ülhessek, új embereket ismerhessek meg. Emellett kíváncsi voltam, milyen új szakmai ismeretekkel fog gazdagodni a tudásom.

N. E.: Milyen hasznos ismereteket nyújtott neked a képzés?

Betekintést nyerhettem a közösségépítés rejtelseibe. Az órákon elhangzottak és a szakmai tananyagok rádöbentettek arra, hogy ahhoz, hogy a kistelepülésen az élet szórakoztató, pezsgő legyen, nem csak elkötelezettség és a település szeretete, hanem szakértelem is kell.

N. E.: Számodra melyek voltak azok a tananyagok, melyeknek köszönhetően szakmailag fejlődni tudtál?

S. Á.: Nekem a műhelymunkák által szerzett tapasztalatok segítettek a szakmai fejlődésben. Több olyan alkalom volt, amikor különböző szituációs gyakorlatokat végeztünk és egymást segítve megoldásokat találtunk egy esetleges jövőben is előfordulható problémára.

N. E.: Változott-e a szemléleted a képzés befejezését követően?

S. Á.: Számomra mindig is fontos volt a hagyományaink meg-

őrzése, továbbörökítése. Aztán szembesültem a valósággal, hogy egyre kevesebben vannak azok az elhivatott emberek, akik a régi hagyományok felkutatását, azok életbentartását helyezik előtérbe. Elhatároztam, hogy minden szakmai tudásommal és elhivatottságommal azon leszek, hogy segítőkészeket nyújtsak ezen személyeknek, hogy múltunk örökségét megóvhassuk.

N. E.: A település vezetője, hogyan értékeli a szakmai fejlődésedet?

S. Á.: Alapvetően a képzés kezdete után, szélesebb látókörrrel, szakmai szemmel több feladatot tudtam az önkormányzatnál ellátni. Ezzel segítve a gördülékenyebb munkamenetet a községben.

N. E.: Nyíribronyban milyen közösségi kezdeményezéseket indítottál el? A te szakmai segítségével, támogatásoddal, alakult-e új közösség?

S. Á.: A covid vírus megjelenése óta nagyon nehéz a közösségeket összekovácsolni és mivel még nem sok tapasztalattal rendelkezem, minden tudásomat összeszedve igyekeztem minél több alternatívát kitalálni, hogy hogyan tudnám az embereket megmozdítani. Több online kezdeményezésünk is volt az elmúlt időszakban. Tavaly karácsonykor, felkértem a település néhány lakóját, hogy készítsünk el egy karácsonyi ünnepi köszöntőt a lakosság számára, amit az önkormányzat facebook oldalán tettünk közzé. Ezt követően verses köszöntővel leptük meg a település hölgy lakóit nőnap alkalmából, melynek nagyon nagy sikere volt a nők körében. A szigorítások enyhítését követően már mi is szabadban mozoghattunk. Több olyan programot szerveztünk, amelyen a település lakói közösen vehettek részt. Például a kertmozi vagy a fi-

Severnyák Ágnes

ataloknak rendszeresen megtartott, hétvégi zumba órák. Az idei évben először – a húsvéti ünnepkörhöz kötődően – tojásfát állítottunk. Mivel ilyen kezdeményezés korábban nem volt még a településen, félve vártam, hogy vajon lesz-e rajta akár egy darab tojás is. Meglepetésünkre és örömünkre a tojásfánk végül telis-tele volt szebbnél szebb, házilag készített hímes tojással. Ekkor már tudtam, hogy lesz értelme a munkámnak, mert van hajlandóság az emberekben a változásra és a tenni akarásra. Nagy örömmel töltött el, hogy a képzésnek köszönhetően, a vezetővel egyeztetve elkészíthettem egy pályázatot, mely pozitív elbírálásban részesült. Ami ennél is nagyobb öröm számomra, hogy a projekt keretein belül, saját elképzeléseim szerint, a településen először megvalósítjuk, a Nyíribronyi Betlehemes napok elnevezésű programot, ahol a lakossággal közösen hangozhatunk az ünnepekre.

N. E.: A szakmai tudáson túl, mit adott számodra még ez a képzés?

S. Á.: Nagyon sok, számomra értékes emberrel ismerkedhettem meg. Tapasztalatokat, tudást és élményt cserélve és megélve telt el ez az egy év. Hat csoporttársammal, olyan szoros kapcsolatot alakítottunk ki, hogy elmondhatjuk számos közös élménnyel lettünk gazdagabbak és sokszor a szabadidőnk egy részét is együtt töltjük.

Van egy határmenti, pici település, ahol a mi kis "csapatunk" olyan közösségépítő kezdeményezéseket indított el, amelyek összekovácsolták a határon túlról érkező, és helyi közösségeket. Ezeken túlmenően létrehoztuk saját kis színjátzó csoportunkat, amivel elindultunk egy általunk remélt hosszú, sikeres úton.

Önbizalom hiányosan jellemeztem magam a képzés megkezdésekor az egyik órán, de kijelenthetem, hogy a legnagyobb meglepetésemre már nem tartozom ezen emberek közé, hiszen annyi pluszt és megerősítést kaptam arról, hogy fejlődésem jó irányába halad és jól végzem a munkám, hogy ma már bátran kiállok magamért és céljaimért.

A megszerzett tudás gyümölcse

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében több polgármester is jelentkezett a Közművelődési szakember felsőfokú szakmai képzésre. Muhari Zoltánt, Panyola első emberét kérdeztük a képzés nyújtotta tapasztalatairól. Panyola 1000 fő alatti település, a Szatmári-síkságon, a Tisza-Szamos közében fekszik.

N. E.: Mikor hallott először a programról?

M. Z.: A településünk Községi Színterének vezetőjét szerettem volna beiskolázni azért, hogy szakmailag és a gyakorlatban is minél több lehetőséget tudjunk megragadni. A tavalyi év júniusában, a Nemzeti Művelődési Intézet megyei igazgatója tájékoztatott arról, hogy indul Közművelődési és közönségkapcsolati szakember középfokú, valamint Közművelődési szakember felsőfokú képzés. Kihasználva a lehetőséget, ajánlottam munkatársamnak, hogy végezze el a középfokú képzést.

N. E.: Ön is jelentkezett. Miért?

M. Z.: Én a költségtérítéses, felsőfokú képzésre jelentkeztem, hiszen olyan országos jelentőségű programokat szervezünk évek óta, mint a PanyolaFeszt, illetve a Hagyományörző farsang. Mivel polgármesterként a forrásteremtéstől a rendezvény kivitelezéséig felelő-

se vagyok az eseményeknek, úgy gondoltam, nagyon fontos, hogy jobban belelássak és szakmai ismeretet kapjak arról, hogyan lehet mindezt profi szinten végezni és más oldaláról is megismerni a kulturális közösségépítést.

N. E.: Milyen lehetőséget látott még a programban?

M. Z.: Új szakmai ismereteket akartam szerezni, elsősorban a rendezvények szervezéséhez. Idén XV. alkalommal tartottuk meg a PanyolaFesztet, eddig autodidakta módon alakítottuk ki a három nap eseményét. A szervezés során most más-hogyan láttam már a szakmai részét. Nagyon tetszett az, hogy amit eddig a gyakorlatban végeztem, most elméleti oldaláról is megismerhettem.

N. E.: Milyen ismereteket sajátított még el, amelyek segítik az Ön településvezetői munkáját?

M. Z.: A rendezvények szervezéséhez, a kísérő programok kialakításához új látásmódot nyújtott, továbbá nagyon hasznos információkat kaptam a Községi Színterünk szabályszerű működtetéséhez. Ez azért is fontos, mivel a 2018-as törvénymódosítást követően a közművelődési feladatellátás az önkormányzatok kötelező feladatai közé tartozik. Elsősorban a jogszabályok által előírt követelmények

Muhari Zoltán,
Panyola polgármestere

és a hozzájuk kapcsolódó szakmai dokumentumok elkészítésének megismerése az, amely segíti a polgármesteri feladataim jogszerű ellátását. Gondolok itt a közművelődési rendeletre, szolgáltatási tervre, éves munkatervre és beszámolókra. Fontos volt a finanszírozási háttér és a szakmai lehetőségek feltérképezése is. Hogyan lehet a meglévő lehetőségeinket erősíteni és a hiányosságokat pótolni.

N. E.: A szakmai tudáson túl, magánemberként mit tud még kamatoztatni?

M. Z.: A meglévő ismereteimet fel tudtam frissíteni, sőt, bővíteni. Rengeteg hasznos új információval gazdagodtam, sok-sok jó gyakorlatot tanultunk tanárainktól, oktatóinktól, akik kivétel nélkül mind kiváló szakemberek voltak. Nagyon tetszett többek között az is, hogy a csoportban szinte mindenki különböző helyekről érkezett, más-más szakmákat képviselve. Mindenki azért jelentkezett, hogy a tudását bővítse. Egymástól is sokat tanultunk, hiszen a képzés és műhelyfoglalkozások során rengeteg lehetőség adódott a közös beszélgetésekre, a gyakorlati tevékenységekre és arra, hogy egymás munkáját megismerve új, adaptálható ötletekkel gazdagodjunk. Kiváló lehetőség nyílt a közösségépítésre, a hálózat kialakítására és nagyszemélyes szakmai kapcsolatok is születtek, ahol szintén egy jó közösség segítheti egymást.

N. E.: *A frissen elsajátított tananyagból, mit sikerült már eddig alkalmazni?*

M. Z.: A rendezvényeink előkészítéskor sokkal tervezettebben és szervezettebben dolgoztunk, köszönhetően a képzésnek, ahol sok-sok iránymutatást kaptunk ezzel kapcsolatban. A forrásteremtési technikák is igen hasznosnak bizonyultak, a pályázatok írásánál nyújtott ez hatalmas segítséget. A Nemzeti Művelődési Intézet struktúráját is megismertük. Nagyon hasznos volt abból a szempontból is, hogy a települési értékeink összegyűjtése során újra rádöbentünk arra, mennyire sok kincs van a birtokunkban, amire büszkék lehetünk, amit meg kell mutatnunk az országnak és meg kell őriznünk az utókor számára.

N. E.: *Kinek/kiknek ajánlaná még ezt a lehetőséget és miért?*

M. Z.: Először is nagyon hálás vagyok a Nemzeti Művelődési In-

tézetnek, hogy polgármesterek számára is biztosítják a képzés lehetőségét. Többször említettem már, hogy a közművelődési szakember képzést szívesen ajánlom minden polgármester kollégámnak. Mégpedig azért, mert pozíciónk révén nagy tömegekhez „szólunk”, és egy közösség életébe közvetlenül „avatkozunk be”. Ezért nagy a jelentősége annak, hogy mit és hogyan mondunk, teszünk, hogyan képviseljük településünk közösségeit. Tetteink és szavaink értékformáló, értékteremtő hatásúak lehetnek.

Ezen kívül, közművelődési intézmények, közösségi színterek vezetőinek vagy részlegvezetőinek, és olyan pedagógusoknak, akik tevékenységük mellett érdeklődnek a közösségszervezés iránt. Ők azok, akik nagy közösségeket tartanak és tarthatnak össze és pozitív példát nyújthatnak mindenki számára.

Tolna megye

Tolna megye az ország egyik legkisebb megyéje, de leggazdagabb és legsokszínűbb vidéke folklorban. A Dél-Dunántúlon helyezkedik el és 109 település alkotja, megyeszékhelye és egyben legnépesebb települése Szekszárd.

A Nemzeti Művelődési Intézet segítő kezet nyújtott az Emberi Erőforrás Minisztérium támogatásával azon településeknek, akik nem tudták teljesíteni az 1997. évi CXL törvénymódosítása által előírtakat, hogy minden településen kell legalább közösségi színteret fenntartani és egy fő közművelődési szakembert foglalkoztatni.

Tolna megyében 109 település található, ebből 11 város. A városoknál előírás, hogy legalább művelődési házat kell működtetni a törvény által. Ez a megyénkben így alakul: művelődési házat tart fenn: Bátaszék, Bonyhád, Dombóvár, Dunaföldvár, Gyöngyös, Nagymányok, Simontornya; kulturális központ található: Pakson, Tamásiban és Tolnán; Agóra pedig Szekszárdon.

97 település közösségi színteret tart fenn. Ezen településekből 55 településen vagy nem volt szakirányú végzettséggel rendelkező, vagy nem volt foglalkoztatott 2020-ban. Ezért megkeresték e települések polgármestereit a Nemzeti Művelődési Intézet Tolna Megyei Igazgatóság szakemberei azzal a szándékkal, hogy felhívják figyelmüket

a 2020. novemberében induló Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programot. E lehetőséggel 73 önkormányzat élt. Így Tolna megyében e programban foglalkoztatottak száma 80 fő, ebből 49 fő vett részt a középfokú OKJ-s Közművelődési szakember II. képzésben, 6 fő pedig Székesfehérvárra járt a Közművelődési szakember I. felsőfokú OKJ-s képzésre.

A múlt évben végzett középfokú szakemberekkel együtt a megyében 77 középfokú, valamint 9 friss diplomás szakember látja el a közművelődési feladatokat. Természetesen ehhez jönnek azok a szakemberek, akik már diplomásként látják el a feladatot, valamint van-

nak olyan települések, ahol a közművelődési szakembert közösen foglalkoztatják. Így Tolna megye közművelődési szakember ellátottsága nagyon jónak mondható.

E szakemberekkel a Nemzeti Művelődési Intézet Tolna Megyei Igazgatósága folyamatosan tartja a kapcsolatokat, segíti és támogatja a munkájukat a projekt időtartama alatt a műhelymunkákkal, zárás után pedig a járási szinteken találkoznak a szakemberek, ahol megbeszélik az aktuális feladatokat, pályázatokat, felmerült kérdéseket és a jógyakorlatokat. A jógyakorlatokat folyamatosan teszi közzé online a Nemzeti Művelődési Intézet jogyakorlaton.hu oldalán, ahol az

Tolna megyei asszisztensek órán

A sikeres vizsga után

archívumban tematikus keresésre is van mód.

Minden közművelődési szakember a közösségi színterében, illetve az intézményében lehetőséget kapott szakkörök indítására, melynek nagyon örültek, így még könnyebben tudták elindítani a közösség építését.

E programmal lehetőséget tudott adni a Nemzeti Művelődési

Intézetten keresztül az Emberi Erőforrás Minisztérium minden településnek, hogy a közösségeit meg tudja erősíteni.

2020-ban a Tolna megyei települések 70%-án nem dolgozott szakképzett közművelődési szakember. A KFKP zárását követően a szakemberellátottság aránya 30%-ról 97%-ra emelkedett, ami remekül szemlélteti a program sike-

rességét. A megye 109 településéből 106 településen szakképzett kolléga munkálkodik.

Tapasztalatok azt mutatják, hogy azokon a településeken, ahol megerősödik a közművelődés és megerősödnek a közösségek, ott a gazdaság is fellendül. Minden Tolna megyei lakos tudja, hogy: „Tolna megye, hol az ember boldog s boldogul!”

KUTI IMRÉNÉ VARGA LÍVIA 2018 januárjától, mint módszertani referens és igazgató végzi a munkáját a Tolna Megyei Igazgatóságon. Feladatai közé tartozik a megyei hatókörű projektek szakmai koordinálása, tanácsadás, közművelődési szakma megújításának elősegítése, a közművelődési szakemberek közösségépítő projektjeinek felkarolása, közművelődési szakmai képzések szervezése, oktatás, a megyei igazgatóság működtetése, valamint a megyét érintő szakmai-, módszertani információszolgáltatás.

Bikács – ahol minden feltétel adott a közösségi élet színesítéséhez

Bikács a Dél- Dunántúli régióban, Tolna megye északi részén a Paksi járásban, gyönyörű természeti környezet szomszédságában a Dél – Mezőföldi Tájvédelmi Körzet mellett helyezkedik el. Az 1147 óta létező falu népessége az 1950-es évben még 1200 fő volt, ami azóta folyamatosan csökken így napjainkban ez a szám már 430 fő. A demográfiai adatokat nézve sajnos előregedő településről beszélhetünk. A 18 év alatti fiatalok száma nem éri el a 60 főt, a 60 év fölöttiek száma pedig több mint 100 fő.

Két civil szervezet a Bikácsi Közéleti Nőegylet és a Polgárőr Egyesület tevékenykedik a településen. A közösségi tér kialakítása a volt iskola épületében megtörtént, már csak a berendezési tárgyak beszerzése és a helyiségek kialakítása van hátra. A település rendezett, tiszta. Az utak, járdák jó állapotúak. A lakosság számára a közszolgáltatások elérhetőek.

Ebben az optimálisnak tekinthető környezetben mit tehet egy frissen végzett közművelődési és közönségkapcsolati szakember?

Erről beszélgettünk Boldis Erzsébet Bikácson élő közművelődési asszisztenssel.

T. Gy.: Erzsike mióta élsz Bikácson?

B. E.: Családom régóta a faluban él, tősgyökeres bikácsi vagyok. Férjemmel itt neveljük három fiunkat. A falu lakói a legutóbbi önkormányzati választáson megválasztottak önkormányzati képviselőnek. Azóta a képviselő-testületben alpolgármesterként dolgozom. 2020 márciusáig gyesen voltam majd Varga János polgármester-

Boldis Erzsébet a nőegylettel munka közben

rel történt egyeztetést követően a Nemzeti Művelődési Intézet 2020. decemberben induló Közművelődési és Közönségkapcsolati Szakember II. képzésében vettem részt, ahol szeptember végén sikeres záróvizsgát tettem.

T. Gy.: Milyen ismeretekkel, tapasztalatokkal gazdagondál a képzés ideje alatt?

B. E.: Nagyon örültem a képzési lehetőségnek. Jó volt közösségbe járni. Kiszakított a pandémia utáni szürke hétköznapiokból, az otthoni mókuserékből. Háromgyerekekkel nagyon stresszes volt a távoktatásban részt venni.

A tanulás minden percét élveztem. Jó volt a társaság, nagyon sok értékes embert ismertem meg, jó fejek voltak a tanárok. Nagyon sok segítséget kaptam az iroda dolgozóitól is, bármilyen kéréssel,

kérdéssel fordulhattam hozzájuk. Ez úton is nagyon köszönöm nekik. A képzés folyamatában egyre inkább kirajzolódott előttem, hogy saját településemen, hogyan fogom hasznosítani a megszerzett tudást. Most már tudom, hogy a közművelődési törvény milyen lehetőségeket biztosít, és milyen kötelezettségeket ró az önkormányzatok számára.

T. Gy.: Közművelődési szakemberként milyen terveid vannak?

B. E.: Megtanultam, hogyan tudok közösséget létre hozni, a meglévőket hogyan tudom támogatni. A falu eddig a könyvtár épületét használta közösségi helyként. Mára a régi iskola épületében a közösségi színtér kialakítása megtörtént. Már csak a termék kialakítása és berendezése van hátra. Most már tudom, hogy milyen fontos

egy település életében a közösségek megléte. Hiszen, ha a falu lakói jól érzik magukat helyben, a közösségi élet színesíti mindennapjaikat ez segíti a helyben maradásukat, erősíti identitásukat. Izgatottan várom már a közösségi színtér bemutatóját a lakosságnak. Bízom benne, hogy üde színfoltja lesz a közösség életének. Tudom, hogy nehéz feladat vár rám, de, ha folyamatos a kapcsolatom a lakossággal, ha tudom, hogy mit szeretnének akkor a megszerzett tudással el tudom látnia a feladatomat. Ha pedig nehézségbe ütközök, akkor megpróbálok másképpen tenni a dolgomat. Ilyen lehetőséggel, ennyi emberrel a hátam mögött: segítőttem a faluban, a csoporttársak, a Nemzeti Művelődési Intézet Tolna Megyei Igazgatóság munkatársai, nem szabad feladni.

TÓTH GYÖRGYI A bajai Eötvös József Főiskola művelődésszervező szakán 2008-ban diplomázott. Jelenleg a Pécsi Tudományegyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar „Kulturális mediáció” mesterképzésében vesz részt. A diploma megszerzését követően több mint hét évig Tolna város Mőzs településrészén látott el közművelődési feladatokat. Ezt követően Bogviszló település kulturális életét szervezte. A helyi intézményekkel és civil szervezetekkel dolgozott együtt. 2018. október 1-je óta dolgozik a Tolna Megyei Igazgatóságon módszertani referensként.

Harc, ahol mindig történik valami

Harc Tolna megyei 837 főt számláló kistelepülés, ami Szekszárdtól 12 km-re található. A 65-ös számú úton átutazókat, a faluba betérőket tiszta, rendezett településkép fogadja. Tóth Gábor polgármester úr tájékoztat arról, hogy a faluban mini bölcsőde, óvoda és alsótagozatos általános iskola található. Az önkormányzat a közművelődési feladatellátást a közösségi szolgáltató térben és a KSZR rendszerben működő könyvtárban biztosítja.

T. Gy.: Polgármester úr hogyan látja a település életét?

T. G.: A faluban kevés a munkalehetőség, ezért az aktív korú lakosság, a környező településekre jár dolgozni. A megyeszékhely közelsége miatt legtöbbször Szekszárdon találtak munkát. Az önkormányzat folyamatosan keresi a lehetőségeket, melyek a lakóközösség könnyebb megélhetését segíti. Ezért az elmúlt években folyamatosan pályáztak és pályáznak az élhetőbb környezet kialakítása, és az elért eredmények fenntartása érdekében.

T. Gy.: Milyen a faluban a közösségi élet?

T. G.: A korábbi években is színes kulturális élet jellemezte a települést, melyben aktívan részt vállaltak a civil közösségek is. A falu megtartó erejét a nyugodt csendes falusi lét mellett a kulturális élet sokszínűsége is erősíti. A gyermek és ifjúsági programok sok családnak nyújtottak segítséget a pandémiás időszakban. Tavaly és idén nyáron is több hetes nyári tábor szerveztek azért, hogy a családok vállalja nehezedő terheket csökkentsék.

Tóth Gábor, Harc polgármestere

Nagyon örültem amikor értesültem a Nemzeti Művelődési Intézet Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programjáról, mert a közművelődési feladatokat ellátó kolléga felmondott és kerestük a megfelelő embert a megüresedett pozícióra. Nagyné György Viktória személyében rátaláltak arra a személyre, aki a falu kulturális életének szervezésében aktívan részt tud vállalni. Ő nagyon szívesen vállalta a képzést. A képzés ideje alatt folyamatosan tartottuk a kapcsolatot mindig nagy örömmel örömmel mesélt az oktatásról.

T. Gy.: Polgármester úr, hogy látja közművelődési szakemberre szüksége van a településnek?

T. G.: Mindenképpen. Már a tanfolyam ideje alatt is – a kialakult pandémiás helyzet ellenére – Viktória nagyon sokat tett a közösségi élet színesítése érdekében. Teli van jobbnál jobb ötlettel. Ezért a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program november 30-i

befejezését követően is számítok a munkájára. Már egyeztetünk arról is hogy az őszi szünetben milyen programokkal várják a fiatalokat a művelődési háza. December végéig kész a programtervük, mely programokat a járványhelyzet aktuális előírásainak figyelembevételével fognak megszerezni. A Nemzeti Művelődési Intézet Aszakkör programjához is csatlakoztak, mely keretében legalább öt fős csoportnak nyílik lehetőség mézeskalács készítésre. November 11-re Márton napi lámpás felvonulást tervez, december 6-án érkezik a falu mikulás, aki a gyerekeknek ajándékot hoz és lesz Mesekocsi Színház is. December 11-én Luca napi forgatag várja a falu apraját és nagyját, lesz lángossütés, karácsonyi képeslap készítés és karácsonyi gipszfigura festés, 20-án falukarácsony, melyre a gyerekek műsorral készülnek, a programot adventi koncert zárja. A téli szünetben is színes programokkal várják a gyerekeket.

Vas megye

Vas megye a Nyugat-Dunántúlon helyezkedik el, az ország harmadik legkisebb kiterjedésű megyéje, amit sűrű úthálózat sző be, így a kulturális szolgáltatásokhoz való hozzájutás és a közművelődési szakmai hálózat működtetése a személyes találkozások által is viszonylag könnyen megoldható. A lakónépesség a megye 216 településén él: 59,6%-a a 13 városban, míg 127 aprófaluban alacsonyabb a lakosság száma, mint 500 fő.

A Nemzeti Művelődési Intézet Vas Megyei Igazgatósága kiemelt stratégiai céljai megvalósításához elengedhetetlennek tartja, hogy minden közművelődési feladatellátó különösen fontos ügyként tekintsen az erős szakmai hálózat kiegyensúlyozott működtetésére. A Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési program során több mintaként adaptálható kezdeményezés született.

Az igazgatóság felmérései alapján 2020. őszén még 154 település ellátatlan volt a közművelődést érintő jogszabályok személyi feltételeinek biztosítása vonatkozásában. A Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program elindulásával 139 településen az intézet támogatásával kinyíltak a kapuk és megkezdték a közösségek felélesztését, vagy létrehozását az asszisztensek. Ehhez szakmai tudást és a közösségépítő hivatáshoz kellő motivációt a képzéseken

és a szakmai műhelyeken kaptak a munkatársak. A 133 fő munkavállaló így fokozatosan megismerkedett a megye valamennyi közművelődési szakemberével, gyakorlott intézményvezetőktől, szakértőktől sajátíthatott el fortélyokat. 2021. év januárjától nincs olyan Vas megyei település, ahol a feladatellátó önkormányzat ne támaszkodhatna egy közösség-szervezőre helyi társadalomfejlesztő tervei megvalósításában. A megye 216 településéből 15 működtet közművelődési intézményt. A közművelődési és foglalkoztatási programban résztvevő

munkatársak közül egy faluban 74 fő, két községben együttműködésben 17 fő, míg 3 feladatellátónál 7 fő tevékenykedik. 66 település pedig önállóan foglalkoztat közművelődési szakembert.

Vas megyében 4 csoportban mindösszesen 108 fő kezdte meg tanulmányait 2020. decemberében indított, OKJ-s végzettséget nyújtó képzésben és így 2021. novemberére 28 fő felsőfokú végzettségű közművelődési szakemberrel és 80 középfokú végzettségű közművelődési és közönségkapcsolati szakemberrel gazdagodik a megye.

Értékek mentén „Látóút” Csöngén

Értékek mentén „Látóút” Szergény

Az egy éves foglalkoztatási program során más képzésekhez is csatlakoztak az asszisztensek. Mind az Amatőr művészeti csoportok mentorálása, mind pedig a Bábcsoportvezetői képzésekről olyan hasznos ismeretekkel és főképpen lelkesedéssel, ötletekkel tértek vissza saját csoportjaikhoz, amelyekből tudtak építkezni, új közösségeket létrehozni; a módszertani „trükkök” segítségével pedig még jobban megismertették és megszerették önmagukat a helyiakkal.

A községek éppúgy, mint a városok egyre nagyobb számban csatlakoztak a Komatál programhoz, az aszakkör.hu felület felhívásaihoz. Készítettek filmeket a jogyakorlaton.hu szerdai munkaértekezleteire, hiszen hétről-hétre egyre több mondanivalójuk lett, tapasztalataikból pedig más tele-

pülések is merítkezhetnek. Rendkívül sikeres volt a Magyar Kultúra Napjának megünneplése, valamint a Községek hete programsorozat és a Nemzeti Művelődési Intézet által meghirdetett „NYITUNK” kampány, amelyhez példaértékűen kreatív kezdeményezésekkel csatlakoztak a Vas megyei községek. Több településen szerveztek a gyermekeknek nyári tábort. Sorra születtek a klubok, kisközösségek, amelyekben sokféle téma köré szerveződött, talált új célokat a falvak lakossága. Értéktár bizottságok születtek, kiállítások nyíltak, a faluszépítők is egyre több községben aktivizálódtak. Nagyobb szerepet kapott a forrásle hívás is a kultúra területén.

Legsikeresebb innovációként értékelhető a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program vonatkozásában Vas megyében

a „Látóút” – műhelyek szervezése. Kéthetente más-más településre látogattak el a programban résztvevő leendő szakemberek, hogy megismerjék egymás körülményeit, a megye értékeit, értékes közöseit, a többiek terveit és céljait. A találkozásokon jelen voltak egy-egy térség polgármesterei, intézményvezetői is, így a műhelyfoglalkozások során az eltérő szemléletek, jártasságok megismerésével újabb tudásra tettek szert a résztvevők és bővítették kompetenciáikat.

Vas megyében nagyon erős bizalmi hálózat működik a polgármesterek, közművelődési szakemberek, civil szervezetek és az igazgatóság között, ez a kapcsolatot a program megkezdése óta még erősödött, a korábban lappangó, látens kérdések, észrevételek is felszínre jöttek, a partnerek még nagyobb figyelmet szentelnek az igazgatóság megkereséseinek legyen szó kutatásról, forrásteremtési lehetőségről, vagy szakmai meghívásokról. A Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési program zárása egyúttal a további sikeres együttműködés alapja, az igazgatóság az immár szakképzettséggel rendelkező munkatársaknak a jövőben is szakmai támogatást nyújt, bekapcsolódási lehetőségeket kínál a Nemzeti Művelődési Intézet programjaiba.

Vas megyében a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program indulását megelőzően a 216 településből 154 településen nem tevékenykedett közművelődési szakember. A program zárását követően a települések alig 8%-a maradt el-látatlan.

ÉLES KRISZTINA 2002-ben a szombathelyi Berzsenyi Dániel Főiskolán művelődésszervező szakon végzett PR-menedzser és nonprofit menedzser képesítéssel. Ezt követően 2006-ban a Pécsi Tudományegyetem Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Karán művelődésszervezésből egyetemi oklevelet is szerzett. A tanakjádi Petőfi Sándor Művelődési Ház vezetője, majd a Régiógazdaság és a Helyi Érték magazinok főszerkesztője volt. Jelenleg a Nemzeti Művelődési Intézet Vas Megyei Igazgatóságának vezetője, kulturális szakértő, szakfelügyelő, minőségbiztosítási auditor.

Kis település, óriási energia

Virágzó közművelődés Acsádon

A Vas megyei Acsád község a Szombathelyi járásban található. Az ezer fő alatti település fő turisztikai vonzereje a Szegedy család kastélya, mely a 18. században épült, 1824-ben átalakították, ma pedig a Vas Megyei Önkormányzat Időskorúak Szociális Otthonaként működik. Acsád közművelődési asszisztense Györe Eszter energiája és vidámsága mindenkit magával ragad. Mindenhez még kitűnő kommunikációs készség is társul és élvezettel mesél az elmúlt hónapokról, amelyet a Nemzeti Művelődési Intézet Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programjában töltött el.

„Nagyon örülök, hogy megismerhettem a kollégákat, megünnem egymáshoz, ha bármit kell pakolni, segíteni, de akár együtt főzni, bulizni...” – nem is lehetne őszintébb mondatokkal kezdeni egy beszélgetést, mint ezek a szavak.

B. A.: Kérlek mesélj magadról és a családról és arról hogyan kerültél a közművelődés közelébe? Mivel foglalkoztál előtte?

Gy. E.: Férjemmel élünk Acsád településen, ami tizennégy kilométerre található Szombathelytől, itt vagyok jelenleg közművelődési asszisztens, decembertől közművelődési szakember. Az eredeti szak-

mám varrónő és modellező-technikus, ami azt jelenti, hogy szabásmintákat tudok készíteni, így a ruhaiparban akadály nincs számomra. Mikor az ikerlányaim születtek és velük voltam otthon, már akkor is aktív részese voltam a falu életének. A lányokkal, asszonyokkal kisebb műsorok létrehozásában, de segítettem a dekorálásban, falunap szervezésben is. Novemberben keresett meg a polgármester asszony, hogy a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programban részt tudnék venni. Nagyon örültem a lehetőségnek, hiszen én szeretem a közösséget, főleg a vidám embereket, minden korosztállyal megtalálom a közös hangot, imádok beszélgetni.

B. A.: A program ideje alatt több képzést is elvégeztél. Melyek voltak ezek?

Gy. E.: Maximálisan kihasználtam minden lehetőséget, ami adódott a foglalkoztatás során. Először az Amatőr művészeti csoportok mentorálása képzésben vettem részt, hiszen én is szeretnék színjátszócsoporthoz létrehozni a településen.

A bábcsoportvezetői alapismeretek két képzése pedig a szívem csücske. Öt település közművelődési asszisztens kollégáival lét-

rehoztuk a „Zúgó erdő meséi” című bábelőadásunkat. Ehhez a bábokat én varrtam és már öt településen is felléptünk az előadással. Ez megint egy újfajta dolog, de ez is közösség, közösségépítés. A bábok jelenleg a sorkikápolnai és sorokpolányi óvodásokat örvendeztetik meg, Horváth Péter közművelődési asszisztens kollégámmal összefogtunk, hogy a legkisebbek is ki tudják próbálni segítségükkel a bábozást.

A képzés második felében egy új műfajban próbálhattam ki magam, a Teremtés című darabban, ahol báb és élőszereplő együtt mozgott a színpadon. A képzés végén az oktatóinkat az általam készített ujjbábokkal leptük meg köszönetképpen.

B. A.: Mindezek mellett Acsádon hatalmasat bővült a közművelődési paletta. Milyen programokat és közösségi eseményeket szerveztél az elmúlt hónapok során?

Gy. E.: Hol is kezdjem? Első bemutatkozásom a faluban a mikulásnapra rendezvény volt, ahol már nem önkéntesként vettem részt. Kisgyermekes anyukaként, úgy éreztem, hogy a pandémia ellenére, nem lehet, hogy a Mikulás nem látogatja meg a kicsiket, így feldíszítettük az autónkat és végigjártuk a falut, hogy eljusson mindenkihez a

Györe Eszter a Faluház közösségével az Országos Kapunyitogató Programon

csoomag. Hatalmas öröm volt, nemcsak a gyerekeknek, a Cukorkamanó a felnőtteknek szaloncukrot osztogatott. Karácsonykor minden ház postaládájába üdvözlőlapot juttattunk el.

A Magyar Kultúra Napján felállítottuk a Kultúra asztalát, melyen bemutattuk Kölcsey Ferenc életét és munkásságát. Egy lézergravírozott fatáblán pedig a Himnuszot olvashatták az acsádiak. A Bálint nap, a farsang és a március 15-i megemlékezés, valamint a húsvét még mind online térben zajlott, azonban mindig figyeltünk arra, hogy a közösségi oldalon játékokra hívjuk a település lakosságát és arra is, hogy a külső helyszínek közösségi összefogással ünnepi díszbe öltözzenek. Szerencsére rengeteg önkéntes volt a segítségemre, így ebben a nehéz helyzetben is sikerült egy kis örömet csempészni a mindennapokba.

Kiemelném még a Költészet napi játékunkat, a falu hirdetőtábláján elhelyezett József Attila versek között feladványt bújtattunk el, aki helyesen válaszolt az harcba szállt a Kultúrára legnyitottabb utca címért, 179 helyes megfejtés érkezett. Az eddigi hagyományok-

nak megfelelően az apukák fát (korallberkenye) ültettek a 2020. május és 2021. május között született gyermek tiszteletére, valamint elhelyezésre került az Arany János utcai parkban a hat gyermek nevét jelző tábla is. A gyermekek a falu vezetőségétől saját készítésű ajándékot vehettek át.

Részt vettünk a Községek Hete rendezvénysorozatában is, szinte minden napra akadt tematikus program, leginkább a környezetvédelem és a testmozgás került fókuszba.

Ezt követően a „NYITUNK” eseményhez is csatlakoztunk, a korlátozások feloldása óta pedig számtalan esemény volt a településen, melyek új közösségek kialakulásának is alapjául szolgáltak. Ilyen volt például a gyereknap, a település búcsúja, illetve a kirándulások például a „Közösségépítő kultúránk” is Lakitelekre, amin tizenöt fővel vettünk részt.

B. A.: Milyen közösségek jöttek létre a településen a program ideje alatt?

Gy. E.: A nyitás után létrehoztuk a Baba-mama klubot, ami hatalmas segítség a faluban élő anyu-

kák és a gyerekek számára. Nagyon fontos a gyermekek életében a szülővel, majd később a hasonló korú társakkal való közös játék. A kicsik megismerték egymást, teljesen zökkenőmentesen kezdték szeptemberben az óvodát. Ehhez kapcsolódik az Ovi klub, ami szintén nagy sikernek örvend. Az óvodás gyermekek ösztönösen vágyódnak kortársaik társaságára és a velük való kalandokra, közös játékokra. Az első alkalom során kinyílt a Meseháza, egy mesét olvastam fel a gyerekeknek és közösen játszottunk. A faluban óvoda működik, iskola azonban már nem, a Suli klub azért jött létre, hogy összehozza a településen élő diákokat. Itt kötetlenül beszélgethetnek, barátkozhatnak egymással, hiszen különböző általános iskolákba járnak így ez az egyetlen lehetőségük a közösségi együttlétre. Büszke vagyok rá, hogy a falunapon az óvoda és az iskolás korú gyerekek együtt mutatták be közös koreográfiájukat Mary Poppins esernyős táncát.

B. A.: Az Acsádi Hímondó című újságok is büszkeségre adhat okot. Kérlek mutasd be!

Gy. E.: A Költészet Napja alkalmából került először az acsádiak postaládájába az újság. Gondos tervezés és rengeteg munka előzte meg a megjelenést, hiszen méltóak szerettünk volna lenni József Attila születésnapjához. Ebben a munkában tudtam először együtt dolgozni önkéntes szakemberrel, Varga-Rádonyi Eszter felajánlotta segítségét a teljes grafikai kivitelezésben. A későbbiek során szeretném, ha a lakosság is írna az újságba, hogy még inkább sajátjuknak érezzék. Az „Akikre büszkék lehetünk” rovat is ugyanezt a célt szolgálja, ahol egy-egy tehetséges vagy híres acsádi személyt mutatunk be. A munka során bebizonyosult, hogy az önkéntesek, illetve az önkéntes felajánlások mennyire fontosak a közösségépítésben. Több helyi vállalkozó is felajánlotta már

támogatását, terveink szerint segítségével rendbe hozzuk a település határában álló keresztet és környékét. Illetve már érkezett felajánlás a vadásztársaságtól egy ismeretterjesztő előadásra és az azt követő gasztronómiai bemutatóra és beszélgetésre is. A településen álló kupakgyűjtő szív alapanyagát is egy építőipari cégtől kaptuk és önkéntesek állították fel.

B. A.: Mi az, amit fontosnak tartasz még megemlíteni a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programmal összefüggésben?

Gy. E.: Nemcsak rengeteg barátot, hanem szakmai munkatársat is szereztem a foglalkoztatás és képzés során. Amellett, hogy barátságok alakultak ki köztünk, szakmailag is segítjük egymás munkáját és közösségépítő eseményeit. Salköveskút, Vasasszonyfa és Vasszilvágó közművelődési asszisztense Poórné Tóth Henrietta például horgoló szakkört indított Salköveskúton. Kiderült, hogy emellett

a lányoknak, asszonyoknak arra is van igénye, hogy varrjanak, ezért kérték a segítségem, amit örömmel vállaltam. Párnahuzatok, ökotás-kák, tárolók készülnek a foglalkozások során. Ebből később majd bevételre is szeretne szert tenni a helyi egyesület. Egymás közösségi eseményeinek aktív résztvevői vagyunk, akár főzésről, akár közösségi véradásról vagy bölcsődeátadóról van szó. Természetesen jól is érezzük magunkat: az esti bálokon együtt ropjuk a táncot. Azt hiszem, ebben a térségben elindult a hálózatosodás.

B. A.: Leendő közművelődési szakemberként milyen terveid vannak a jövőre nézve?

Gy. E.: A meglévő közösségeket mindenképpen szeretném megtartani és bővíteni egy kulturális egyesülettel is. A kicsiknek bábozást tanítani, melyhez a paraván már el is készült, a kicsit nagyobbakkal pedig a *Legyetek jók, ha tudtok* című előadás színpadi változatát való-

sítjuk meg, karácsonyra, ha minden körülmény megfelelően alakul. Szeretnénk egy kisebb fenyőfát is, és ezt a gyerekekkel varázsoljuk karácsonyfává saját készítésű díszekkel. Értéktár még nem működik, a jövőben ezen is szeretnénk változtatni. Sok minden található a faluban, például a Szegedy család kastélya, platánsor és az országos hírű Márk Rosarium (egyedülálló rózsanemesítés). A Nemzeti Művelődési Intézet szakkörös felhívására nemezelést szeretnénk indítani a településen, melyet jövőre is folytatunk. Készítettünk kisfilmet is a JóGyakorlatON felületre is. A Vas Megyei Igazgatósággal is nagyon jó kapcsolatunk, bármilyen módszertani segítséget megkapunk és mindenben támogatják a munkámat. Ami talán a legfontosabb, az önkéntes segítők körének hivatalos megalakulása, hiszen együtt és közösségben munkálkodva minden könnyebb és hatalmas erő van a közösségi összefogásban.

BOGNÁR ALEXANDRA Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Karán szerzett Általános szociális munkás diplomát, ezt követően 2021-ben Közművelődési szakember I. felsőfokú szakképesítést. Közösségi koordinátor, majd az EFOP LLL NyMO projekt kommunikációs és esélyegyenlőségi munkatársa volt. Jelenleg a Nemzeti Művelődési Intézet Vas Megyei Igazgatóságának módszertani referense, közművelődési szakember.

Ami a tankönyvekből kimaradt – Ják értékei a jákiak szemével

Az egész országban, sőt nemzetközileg is ismert, kirándulók által felkeresett, tudósok által kutatott jáki Szent György apátsági templom dombja körül folyamatosan fejlődő Ják község egy élhető, infrastrukturálisan, intézményekkel, szolgáltatásokkal kiválóan ellátott település. A helyiek jól létéhez azonban egy ideje hiányzott a közösségi színtér kitért kapuja, a kulturális élet, a színek, a programok, de leginkább a közösség. Hiányzott az a személy, aki élettel tölti meg a házat, mosolyával jelen van a falu mindennapjaiban. A Nemzeti Művelődési Intézet Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programja lehetőséget teremtett rátalálni arra a felsőfokú végzettségű közművelődési szakemberre, Kecskés Andreára, aki Dr. Tóth Ernő polgármesterrel együtt gondolkodva a jáki közösségi életet is olyan ragyogóvá teszi, amilyen tiszteletreméltó fényt áraszt Jákra és a falun túlra is a katedrális.

É. K.: Rengetegszer bemutatad már polgármesterként és magánemberként is Jákot akár otthon, akár konferenciák, interjúk keretében. Mi az, amivel minden beszélgetést, előadást indítasz, mi a legfontosabb számodra Jákon?

T. E.: Meggyőződésem, hogy Ják egy Isten áldotta hely, ahol kimondva, vagy kimondatlanul, de mindig jelen van a hit, nagyon erős a szakrális energiák. A keresztény vallás nyolcszáz éves bástyája, a háromhajós, kéttornyú katedrális falai közé jákiak nemzedékei hozták örömeiket-bánataikat, kéreseiket-hálájukat, büszkeségeiket-félelmeiket, fogadalmaikat-bűneiket, halk sóhajait, zengő éneküket, közös vagy magányos

Dr. Tóth Ernő, Ják polgármestere

imáikat. A falak ezeket a szakrális erőket mind magukba zárták és visszasugározzák, ha erre nyitott lélek lép be közéjük. Amikor nagy választás elé állított az élet, rátapasztottam a tenyeremet a templom falaira, arra gondoltam, hogy „legyen meg a Te akaratom...” és minden egyszerűvé vált. Ják Vas megye legnagyobb községe, modern, mégis falusias környezetben ideális hely a gyermekeiket a tiszta erkölcsi értékek mentén nevelő szülők és a nyugalmat kereső idősök számára egyaránt. Jómagam 20 év budapesti pallérozódás és karrier után költöztem haza. Nagyon erős volt a vonzás, hazahívott a falu. Így a családomban az egyes generációk egymást megerősítve, harmóniában teljeshedhetnek ki.

É. K.: Ennek a harmóniának, jól létnek a megteremtése a polgármesteri célod is?

T. E.: Igen és hiszem, hogy a kultúra, a közösségben eltöltött idő mindennek az alapja. Egy-

másra odafigyelve, megteremtve a beszélgetés öröme megélésének feltételeit, a minőség iránti igényt formálva Ják az örökségéhez méltó szellemi központ, s ami ennél fontosabb, a lakói által megbecsült település lesz.

É. K.: Ják megihletti a turistákat, zarándokokat, művészeket. Az örökségre építve hogyan alakult a kulturális élet az elmúlt évtizedekben és milyen új pályára állt 2021-ben?

T. E.: Ják története a vaskortól folyamatos, 1000 éves magyar falu. A templomdombon már a XI. században település és templom állt. Az országalapítást követően telepedett le itt Wasserburgi Wecellin bajor lovag, I. (Szent) István királyi testőrségének parancsnoka, és megalapította a Ják nemzetséget. A mai települést 1221-ben említik először oklevelek. Bencés rendi apátságát 1214-ben a Ják nembeli Márton comes alapította és megkezdődött a monumentális apát-

sági templom építése. Jáki Nagy Márton tisztelete a mai napig jelen van Jákon, nevét utca őrzi, az áprilisi Szent György napi búcsú előtti szombaton Jáki Nagy Márton napi rendezvényeket szervezünk. A monostor sokáig meghatározta a falu életét, falai között élénk szerzetesi élet folyt, de a török időkben elhagyták a bencések és azóta sem tértek vissza.

A falu a XVIII. században fazekasairól volt híres, akik céhet is alapítottak. Az egykori nagynevű jáki fazekas dinasztiák leszármazottjai nem vitték tovább a kézműves hagyományt, de lelkes civilek az önkormányzat támogatásával jelenleg is arra töreksenek, hogy feltámasszák.

Napjainkban a falut közel 2600 fő lakja. Az óvoda és az iskola működése garancia a gyermekek és fiatalok szülőfalujuk iránti kötődésének kialakulásához. Meglátásom szerint, kulturális szempontból a helyi identitás erősítése az önkormányzat legfontosabb feladata. Sok intézkedésünkől visszaköszön ez a törekvés, a babacsomag bevezetésétől, a Jáki Művésztelep és a Jáki Pajtaszínház támogatásán keresztül, a helyi idősek közösségének erősítéséig.

Az elmúlt évtizedekben sajnos jellemző lett a bezárkózás. A közösségek építése helyett azok gyengülése, a falu népének összetartása helyett az egyéni érdekek érvényesülése, a hagyományok megőrzése helyett azok elhagyása lett a helyi társadalmi folyamatok iránya. Természetesen időszakosan sikerre vitt kezdeményezések és akciójellegű kulturális események megvalósultak, de tudatos közösségépítés, valamint erre épülő program-, és rendezvényszervezés 2020. év vége óta követhető nyomon a községben. Hiszek benne, hogy a közművelődési szakember által generált folyamatok a falu teljes egészének társadalmi, sőt gazdasági fejlődésére is hatással lesznek. A Nemze-

ti Művelődési Intézet Vas Megyei Igazgatósága által nyújtott szakmai segítség rendkívül inspiráló számunkra. Az ötleteket, szakmai trükköket megismerve, a lehetőségeket kihasználva újabb és újabb terveink születnek.

É. K.: Milyen konkrét fejlesztési, közösségépítő folyamatokban nyújtott támogatást az intézet?

T. E.: Az első benyomás megismételhetetlen. Ezt az első képet magamban 2020 nyarán alkottam meg a Nemzeti Művelődési Intézetéről, amikor igazgató asszony a Jáki Művésztelep záróebédjén sorolni kezdte, mi mindenben tudnánk együttműködni és bízott az alkotótábor több irányban történő kibővítésére. Ezután a Vas Megyei Igazgatóság külön invitálására részt vehettem a Közösségépítő kultúránk programsorozat kapcsán megvalósult „Látóúton”. Az odavezető úton a szó értelmét „ízlelgettem”: „Látóút”. Vajon mi hasznosat fogok látni. Lakitelekre, a Kárpát-medencei közösségi kezdeményezések székházához érve megszólított a „hely szelleme”, rájöttem, hogy nem vagyok egyedül a gondolataimmal. Az út során és a Nemzeti Művelődési Intézet székházában is rengeteg olyan emberrel és tanáccsal találkoztam, ami megerősített, hogy jó irányba állítom a települést, ha a kultúrát, a közösségek létrehozását kiemelt helyre emelem stratégiámban és minél több falubelit meggyőzők az ügy jelentőségéről. Szerencsés véletlen, hogy a hosszú úton végig igazgató asszony mellett ültem a buszon, ez a beszélgetés képezi az azóta kivrágzó, majd számtalan gyümölcsöt termő kapcsolat alapjait. A közös gondolkodás szerteágazó eredményei jelentősen meghaladták az én eredeti elképzeléseimet. Első partnerem mindebben Kecskés Andrea lett, akire szintén az igazgatóság támogatásával találtam rá. Olyan embert kerestem, aki nemcsak végzettségének megfelelően képes

ellátni a közművelődési feladatokat községünkben, hanem habitusában, értékrendjében is az emberséget, a másik ember iránti alázatot és az elhivatottságot képviseli. 2020 novemberétől Andrea a Nemzeti Művelődési Intézet Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programjában koordinátorként segíti a megyei igazgatóság munkáját és szervezi a jáki közösségi életet. Az első és legfontosabb volt, hogy felmérjük a helyi igényeket, hiszen csak olyan elképzelésekhez fogunk tudni társakat találni, amelyek alulról indulnak és valóban szükségesnek érzi őket a lakosság.

É. K.: Hogy is indult el Ják közösségi életének magasabb szintre emelése? Hogy indult be a jáki kulturális élet?

T. E.: Büszkék vagyunk arra, hogy Ják 2021-ben megtelt étellel. A közösségi színtér részleges felújítását lehetőségeinkhez mérten megkezdtuk. A sorsát szívén viselő jákiakkal falakat és bútorokat festettünk, tükrös tánctermet rendeztünk be, parkettát csiszoltunk, zajfógo falat építettünk, hogy a ház kis, szeparált udvara is birtokba vehető legyen. Az előtérben saját használatú kávézót alakítottunk ki. Közben rendszerek lettek a programok a pajtában is.

Elsősorban a mikroközösségek építésére helyeztük a hangsúlyt. Így talált rövidesen otthonra a házban a Női kör, a Nyugdíjas Klub, a dartsosok klubhelyiséget alakítottak ki a pincében, Tippentő baba-mama foglalkozások, ovis angol és az amatőr színházi társulat próbái váltják egymást a főtéri kulturális központban, ahol mostanra szinte soha nem hül ki a kilincs. A sportok közül az aerobic, gyógytorna, a hastánc, a mini-klub, a pilates és a jóga építi a maga közösségeit.

Megkezdődött az egyes ünnepek köré szerveződött hagyományok és a helyi értékek felkutatása.

Beindult a Jáki Kulturális Élet, ami nem más, mint a közösségi

események naplója, beharangozója és részletes beszámolója a közösségi oldalon mindannak, ami napról-napra a településen történik.

Igazi innovációként értékelhetjük és ebben a Nemzeti Művelődési Intézet is megerősít bennünket néhány közösségi programunkat, mint a Vers-staféta; a Bicajos ébresztő, vagy a Gyermeknap Kerekítő Tippentő foglalkozás.

A „Végy egyet, tégy egyet” program keretében közösségi könyvespolcot alakítottunk ki. Rendkívül sikeres a Kultúr Cafe beszélgetőest, amely sorozat keretében egy meghívott előadóval egy különleges témát, személyes sorsot, szabadidős elfoglaltságot, ismeretet járunk körbe, térképezünk fel, hasonlítunk össze saját tapasztalatainkkal, véleményezünk.

A legkreatívabbak például a Bútorfestő, az Üvegékszer, a Nemezélő, vagy a Kerámia Nyitott Műhelyben csillogtathatják meg tehetségüket.

Írtunk ki pályázatot Jáki Virágos Kertek címmel. Megörvendeztettük a legifjabbakat bábeldadással.

É. K.: A nyár aztán dübörgött, szinte minden jáki megmozdult és egyre többen figyeltek Jákra. Milyen alulról jövő kezdeményezéseket karolt fel az önkormányzat?

T. E.: Valóban jó volt a nyáron jákinak lenni és ezt az érzést egyre többen megélték a községben. A Jáki Művésztelep 2021-ben is meg tudott újulni és az egész térség művészeti kínálatát magasabb szintre emelte. A magán-, és alkotói kezdeményezésre létrejött tíz napos alkotótábor Ják szakrális, épített kulturális és természeti kincseiből meríti az ihletet, az így létrejövő képzőművészeti produktumok, alkotó-, és emberi kapcsolatok pedig községünk hírnevét öregbítik. A programok szervezése külső finanszírozással valósul meg, az alkotást érdekes, tudomá-

nyos előadások, társművészeti bemutatók és kiállítások teszik színesebbé. Míg 2020-ban „csak” egy plakátkiállítás került ki szerte a település kirakataiba arról, milyen csodálatos művek születtek a képzőművészek műhelyeiben, addig a 2021-es műalkotásokat bemutatunk más települések értéknapjain is. Az alkotótábor kialakulásáról, céljairól és 2021-es programjairól filmet is készítettünk a Nemzeti Művelődési Intézet által életre hívott jogyakorlaton.hu munkaértekezlet-felületre.

A Szent Jakab búcsú visszarepített bennünket kicsit az időben. Termelői piacot, kézműves vásárt szerveztünk. Sor került az ünnepélyes Búzaösszeöntésre is, hogy aztán a Jákiak Kenyerét az augusztus 20-i ünnephez kapcsolódva közösen megköstöljük. Felemelő volt látni, hogy a hivatalos programok után órákkal is zsong még a rendezvénypajta. Az esemény spontaneitása és jó hangulata sokaktól visszaköszönt azóta is, pedig aznap nem is készültünk semmi költséges vagy látványos programmal, egyszerűen csak sokan összejöttünk és ráértünk, jó volt együtt.

A X. Jubileumi Jáki Pálinkaverseny szintén jó alapul szolgált a közösségi beszélgetéshez.

Legnagyobb közönsége az I. Jáki Nyárázó HÖMBÖLDÉ-nek volt. A fesztiváljellegű programon minden korosztály megtalálta a neki való teljes kikapcsolódás örömét. A kézműves vásár és az öt élőzenei koncert mellett maga a Hömbölda is attrakció volt: a nagy szalmabálából felépített, emeletes szalmaringen hajmeresztő bátorsággal ugrálhatott, mászhatott, hömbölöghetett bárki.

É. K.: Polgármesterként te is aktív tagja, résztvevője vagy az újonnan létrejött közösségeknek, közösségi programoknak. Egy csoport tevékenysége azonban különösen közel áll szívedhez. Hogyan alakul a pajtászínház sorsa?

T. E.: Nagy öröm és megtiszteltetés volt számomra, amikor a Nemzeti Művelődési Intézet Vas Megyei Igazgatósága felkínálta a lehetőséget egy színjátszókör alakítására, hiszen bár voltak hagyományai a színjátszásnak a településen, azok mára mégis feledésbe merültek. Az amatőr művészetek pedig összekovácsló erővel hatnak egy-egy új közösség tagjai számára a közös nyelv megtalálásában. Összedugtuk hát a fejünket és a 16 fős csapatban mindenki megtalálta a neki való feladatot, szerepet Szabó Róbert színművész mentorálása mellett. A darabot jómagam írtam. „A bambergi kőművesek” egy történelmi játék, amely olykor kacagtató, olykor elgondolkodtató szófordulataival, képeivel bepillantást nyújt Ják múltjának alakulásába. Tisztelegnek szánjuk a jáki templom építői, mecénása és a jáki ősök előtt, és azt tervezzük, hogy helyi premierje a jáki templom újraszentelését követő 2022. évi programsorozat keretében lesz.

É. K.: Szinte minden jáki program túlmutat Jákon. Megerősíti a helyiek összefogását, ugyanakkor fel is hívja a figyelmet a község értékeire. Milyen nyilvánossági csatornákat használtok, hogy a közművelődési feladatellátás hozzájáruljon a településfejlesztéshez?

T. E.: A közösségi médiában létrehozott felületeink, a Ják Közéleti Fórum 1200 taggal, a Jáki Kulturális Élet 650 taggal rendkívül jól bevált kommunikációs csatornák a híradás vonatkozásában csakúgy, mint a folyamatosan frissülő és új funkciókkal gyarapodó honlapunk. Ennél azonban sokkal fontosabb a személyes kapcsolattartás és jelenlét egyfelől a megye, sőt az országos közművelődési hálózatban élve a Nemzeti Művelődési Intézet által kínált olyan lehetőségekkel, mint például a közművelődési találkozók (amelyeket a média is teljes egészében közvetít) való részvétel

vagy csatlakozás a különféle felhívásokhoz.

É. K.: Melyek a távolabbi célok a település kulturális életének fejlesztése érdekében?

T. E.: Egyelőre még csak szeretnénk, ha a jáki kulturális programok képesek lennének önmagukért a falun kívülről közönséget hívni. Amiről beszámoltam, alig egy év alatt történt Jákon egy vizionárságos időszakban. Hol van ez az egy év a falunk ezeréves múltjához? Arra készülünk, hogy templomunk restaurálásának befejezése és a látogatóközpont

elkészülte után kulturális programjaink a templommal együtt képezzenek olyan vonzerőt, ami nagyszámú érdeklődőt csábít hozzánk.

Kiemelt célunk ennek érdekében a templomon túli helyi értékek megőrzése, felújítása és bemutatása. 2020-ban polgármesteri határozattal hoztam létre a Helyi Értéktár Bizottságot, ami azóta folyamatos feltáró és értékmegőrző munkát végez. Az értéktári munka keretében jelenleg folyamatban van az útszéli szakrális emlékhelyek renoválása és a 300 éves Szent Patrik és

Szent Lénárd kápolna környezetének rendezése.

Hosszabb távú célunk egy helyi galéria kialakítása a Jáki Művésztelep jáki témáiból, amely a művészek szemén keresztül, művészi módon mutatja be a falunkat.

Nekem személy szerint a legfontosabb célom és törekvésem, hogy a jákiak rájöjjenek, mekkora örökség birtokosai és büszkék legyenek rá. Ez a közös büszkeség alkalmas arra, hogy a közösséget összekovácsolja. Szeretném, ha mindannyian átéreznék, hogy az 1000 év kötelez.

Veszprém megye

Veszprém megye az itt élők számára a legszebb térség az országban. A Balaton-felvidéki falvak sajátos hangulata, a Bakony vadregényessége, a számos borvidék, kultúrtörténeti és természeti érték egyre vonzóbb, sokan költöznek településeinkre az ország minden részéből. A tendencia benépesíti, megfiatalítja a falvakat, sok kisgyermekes család választja ezt az életformát. A megyében egyébként is az aprófalvak vannak többségben, a 217 település 75%-a 1000 fő alatti, de jellemzően 500 fő alatti lakosságú.

A közművelődésben 20 közművelődési intézmény mellett több mint 200 közösségi színtér működik, azonban a szakember-ellátottság rendkívül rossz volt korábban. A falvak több mint 70%-ában nem dolgozott szakember, a polgármester, képviselő, esetleg civil szervezet gondoskodott az évi 1-2 rendezvényről, falunapról, kevés közösség működött. A közösségi színterek többsége általában zárva volt.

Ezt a rendkívül aggályos helyzetet segítette feloldani a Nemzeti Művelődési Intézet által elindított Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program 2020-ban. Veszprém megyében a Program során 142 főt vettünk fel közművelődési asszisztensként, akik többsége kistélepülésen végezte a feladatát.

Miután közülük többen is két vagy három községben segítettek a közművelődést, általuk 149 települést értünk el. Feladatuk volt, hogy segítsék a közösségi színtér nyitvatartását, a közösségek munkáját, biztosítsák a közművelődési alapszolgáltatásokat. Közreműködtek számos kutatásban (11 kutatás, 1250 kitöltés), készítettek videókat, melyeket fel is tölthettek a jogykorlatON felületre (31 feltöltés), és számos rendezvényt szerveztek, segítettek, melyekkel meg tudták mozdítani a helyieket. Ezek közül válogattunk néhány példát.

A megye legkisebb településén, Megyeren jelenleg 16 fő állandó lakos él. Községi munkában, értékfeltárás terén azonban a településen az ott dolgozó közművelődési asszisztens és a polgármester együttműködésének köszönhetően számos eredményt tudnak felmutatni. Kézműves alkotóházat alakítottak ki, amely interaktív programoknak, foglalkozásoknak, kézműves szakkörnek ad otthont. Elindult a települési értéktár munkája, az értékfeltárás, értéknapot szerveztek, és megjelentek a jogykorlatON felületen is.

Balatonszőlősen is nagyon aktív közösségi élet alakult ki. A közösségi színtér udvarán létrehoztak egy közösségi udvart, melyben nyitott szín, kemence, sporteszközök, kültéri játékok kaptak helyet.

Náluk is indult kézműves szakkör, és egy nyertes Hungarikum pályázatnak köszönhetően megalakult a települési értéktár bizottság.

Lovászpatonán a közművelődési asszisztenseknek köszönhetően a korábban már elindult programok, kezdeményezések új szintre kerülhettek, hiszen végre voltak, akik hivatásszerűen foglalkozni tudtak ezekkel. Így jött létre a helytörténeti gyűjtemény, amely a korábban összegyűjtött értékeket, emlékeket mutatja be kiállítás formájában. A tárgyak megtisztításán, rendszerezésén, a kiállítás berendezésén, a méltó megnyitó megszervezésén rengeteget dolgoztak. Ugyancsak sokat segítettek az Apáink szülőföldje tábor megvalósításában, amely egy civil szervezet kezdeményezése. Sok remek filmet készítettek még a pandémia idején az online akciókról, de később is, melyeket láthatunk a jogykorlatON oldalon. Sokrétű tevékenységük nemcsak helyben érezhető, de kihat az egész térségre, és példát mutat a falvaknak.

A Program szakmai képzésekre is adott lehetőséget. Veszprém megyében összesen négy képzési csoportot indítottunk, melyekben 116 fő szerzett szakképesítést. Egy felsőfokú és négy középfokú OKJ csoportunk indult, három helyszínen, Pápán, Tapolcán és Veszprémben. Mindhárom városban a helyet adó

Csoportmunka Veszprémben

közművelődési intézményekkel példaértékű partnerségben dolgoztunk, szívesen segítettek munkánkat. A képzésekkel Veszprém megye hatalmas lépést tett abba az irányba, hogy minden településen szakképzett közművelődési szakember tudja végezni ezt a feladatot.

A közművelődési asszisztensek munkáját, tapasztalatgyűjtését, szemléletformálását azzal is segítettük, hogy műhelymunkákat szerveztünk számukra (Pápán, Tapolcán, Veszprémben összesen

60 alkalommal) olyan témákban, mint: statisztika, pandémia utáni nyitás előkészítése, értéktérítés lépésről lépésre, kulturális intézmények tevékenységének bemutatása, vagy felkészítés a záróvizsgára. Sokat jelentettek a műhelymunkák számukra azért is, mert ezzel kapcsolatrendszerüket, szakmai hálózatukat tudtuk megerősíteni.

A Nemzeti Művelődési Intézet Veszprém Megyei Igazgatósága munkatársai sokat dolgoztak azért, hogy a Közművelődési Foglalkoz-

tatási és Képzési Program sikeres legyen, mind a szakemberek, kollégák, mind az önkormányzatok szakmai támogatását biztosítani tudjuk. A Program véget ért ugyan, de módszertani fejlesztő, szakmai hálózatépítő munkánkat tovább folytatjuk a megyében.

2020-ban a megye településeinek (219) 65%-ában, a falvak (204) 70%-ában nem dolgozott szakember, sem szakképzett sem szakképzetlen. A KFKP-nak köszönhetően ez az arány jelentősen javult, mára mintegy 5-6 település maradt összesen ellátatlan, ez 3% körüli arány. Vannak még szakképzetlen kollégák néhány településen, ők azonban már jelentkeztek a következő szakképzéseinkre.

A Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program eredményeképpen 142 fő alkalmazásával és 116 fő szakképesítéshez juttatásával több mint 160 települést értünk el a megyében. Komoly szakmai hálózatot alakítottunk ki az egy éves közös munka során, amelyhez hozzájárultak a közös szakmai feladatok (kutatások, projektek, műhelymunkák, „Látótutak”). A hálózat építését, az együttműködések a későbbiekben is tovább segíti a Veszprém Megyei Igazgatóság.

BALOGHNÉ URACS MARIANNA Népművelői végzettségét 1988-ban szerezte Szegeden, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán. Ezt követően folyamatosan képezte magát, tanult például pályázatírást és projektmenedzsmentet, felnőttképzési és civil szervezeti képzésben is részt vett, megszerezte a drámatanári végzettségét. 2021-ben Győrben, a Széchenyi István Egyetemen szerezte meg a kulturális mediátor MA végzettségét. Szakmai munkáját Szegeden kezdte, ahol gyermek közművelődéssel foglalkozott, majd Pápára került, ahol közel 25 évig dolgozott a Jókai Mór Művelődési és Szabadidő Központban népművelőként, szakmai csoportvezetőként majd igazgatóként. Jelenleg a Nemzeti Művelődési Intézet Veszprém Megyei Igazgatóságának igazgatója.

Az út jogászból közművelődési szakemberré

Mészárosné Dr. Mínya Tamara közművelődési asszisztenssel beszélgettem a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Program kapcsán, aki a Káli-medence szívében, Kékkúton és Salföldön dolgozik. A két település együttes lakosság száma nem éri el a 200 főt. Tamara közművelődési asszisztensként kezdte a munkát ezen két kistérségen 2020 decemberében, emellett Közművelődési szakember I. felsőfokú OKJ-s képzést végzett Veszprémben. Beszélgetésünk során bemutatta a két települést, ahol feladatait ellátja és a KFKP-hoz kapcsolódó élményeit és tapasztalatait.

Sz. L. N.: Mesélj kicsit azokról a településekről, ahol a KFKP program kapcsán elkezdted dolgozni! Milyen szakterületről, hogyan csöppentél bele a közművelődési területbe?

M. Dr. M. T.: A gyermekeink születése közben szereztem diplomát, mint jogász. Az egyetem utolsó évében már körvonalazódott előttem, hogy nem ez lesz az a terület, ahol én dolgozni fogok, hiszen gyermekek mellett egy nőnek jogászként dolgozni nem könnyű. Amikor már elég nagyok lettek; szakmát szereztem, de abban nem tudtam elhelyezkedni, majd egy álláshirdetésre jelentkezve a közmű-

velődésben találtam magam. Kékkút és Salföld községek közösen írták ki a pályázatot, amire többen jelentkezünk, végül én kaptam meg a lehetőséget, hogy bizonyíthassak. Már a kezdetektől jó volt az összhang, megtaláltuk a közös hangot. Biztosították számomra a tanfolyamon való részvételt, lehetőséget adtak az elméletben tanultak gyakorlati kipróbálására. Ilyen volt pl. az elégedettségi kérdőív, amit örömmel fogadtak a lakosok is.

Sz. L. N.: Mennyire ismerted a közművelődési területet? A képzés során mennyi új ismeretre tetted szert? Mi volt a képzésben az a témakör, ami a leginkább segíti a mostani szakmai munkádat?

M. Dr. M. T.: A közművelődés területét csak annyiban ismertem, amennyiben saját településemen részt vettem a rendezvényeket. Tudtam, hogy a lakosság igényeit figyelembe véve célszerű programokat szervezni minden korosztálynak. A képzés alatt azonban megtanultam, hogy ez sokkal többről szól. Lehetőség a fejlődésre, új ismeretek elsajátítására, kapcsolatok építésére. Számomra a műhelymunkák adtak hatalmas segítséget, hiszen ott nem csak elméletet, hanem gyakorlati útmutatót is kaptunk. És bár a tanfolyamon szinte minden oktatónk gyakorlati oldalról közelítette meg a témákat, más

Mészárosné Dr. Mínya Tamara átveszi a bizonyítványát

volt kipróbálni pl. szőni, mint amikor csak láttam, hogy hogyan csinálják. Külön öröm volt számomra, hogy a tanfolyamon nagyon jó csapatot alkottunk, így nem éreztem nehéznek az elvégzését.

Sz. L. N.: Mi volt a két leghasznosabb tanács a közösségekkel kapcsolatban az oktatóidtól, amit meg is fogadsz majd munkád során?

M. Dr. M. T.: A meglévő közösségek, illetve az újonnan alakulók is hagyományt fognak őrizni, teremteni, nincs szükségük ápolásra, mert „a hagyomány nem beteg, nem kell ápolni!” A másik, hogy csak olyan közösségnek lesz jövője, amelyik felé nyitottak az emberek, amelyik téma érdekli őket. Ezt nem mindig könnyű megtalálni, de hiszem, hogy jó úton haladunk.

Sz. L. N.: Szoktad nézni a JógyakorlatON felület adásait? Volt már olyan jó példa, amit adaptálhatónak találsz a saját településeden? Melyiket tervezted konkrétan megvalósítani közülük, vagy esetleg melyiket valósítottad már meg?

M. Dr. M. T.: Nem minden adást láttam, de szoktam nézni. Főként a pandémia ideje alatt próbáltam ötleteket gyűjteni, hogy hogyan tudnám a lehetőségeket kihasználni a településen. Március 15-én és húsvétkor a gyermekes családokhoz bedobtunk színezőket, amiket a gyerekek kiszínezve visszahoztak az önkormányzathoz. Ezeket kivágtuk és mintegy kiállítás kitéttünk az önkormányzat ablakaiba. Mivel tavaly elmaradt a mikulásvárás, amikor lehetőségünk lett volna ajándékot készíteni a szülőknek, nagyszülőknek, minden gyermek kapott egy kreatív csomagot. A benne lévő ötletet egy internetes oldalról szedtem, rajzoltam hozzá használati utasítást, így a gyerekek önállóan el tudták készíteni (a legkisebb gyermek 8 éves a faluban).

Az egyik adásban bemutattak egy települési túrát, amit tavasszal tervezünk megvalósítani. Ebben

a videóban bemutatták, hogy egy könnyű útvonalat kellett megtenni az érdeklődőknek, aminek során ismeretterjesztő dolgokat olvashattak kis táblákon. Végül egy kérdőívet kitöltve nevezhettek a játékra. Ennek az ötletnek az alapulvételével szeretnénk a helyiekkel még jobban megismertetni a települést és a környékét.

Sz. L. N.: Milyen közösségi alkalmakat, kézműves foglalkozásokat sikerült indítani a településen? Tervezed-e, hogy a jövőben pályázatok szakköri alapanyagra?

M. Dr. M. T.: Az idei évben első körben a kézműves szakkörök népszerűsítése volt a cél, új impulzus bevitele. Ennek keretében ősszel agyagozás és pólófestés valósult meg Kékkúton, amire nagy volt az érdeklődés. A korábbi években szokásos tökfaragást és a mikulásváró kézműves foglalkozást is megtartjuk. A sok egyéb program mellett nem éreztük, hogy beleférne az időnkbe egy olyan szakkör indítása, amelyet heti-kétheti rendszerességgel meg kéne tartanunk. Más szakkör indítását tervezzük, de nem zárkozunk el a lehetőségtől, hogy a későbbiekben pl. vesszőfonás témában is megszólítsuk a közösségünket.

Sz. L. N.: Jövőre szeretnétek csatlakozni induló szakkörökhöz a pályázat keretében, ha lesz rá lehetőség, vagy akár a felhívás nélkül is indítottok majd valamilyen közösségteremtő szakkört?

M. Dr. M. T.: Társasjáték szakkör indítását tervezzük, de ősszel

szerencsére sok programot tudtunk szervezni, nem szeretnénk minden hétvégjét lekötöni a lakosoknak. Jövőre nyitottak vagyunk az aszakkör.hu felületről szakkör átvételére, de ahogy elnéztük a videókat, valószínűleg csak az egyszerűbb mintáig jutnánk el. És mint minden település a szakkör indulás esetén örülnénk, ha ismét pályázhatóak lennének az alapanyagok.

Sz. L. N.: Te mit tartasz a legfontosabbnak, ha közösségteremtésről van szó? És mit a közösségek megtartásával kapcsolatban? Szerinted hogyan tartható össze hosszú távon egy közösség?

M. Dr. M. T.: Talán a legfontosabb, hogy hallgassuk meg a közösségünket. Figyeljünk arra, hogy mit szeretnének. Hiába tartok én jó ötletnek valamit, ha arra nem kíváncsiak a településen lakók. A jól bevált dolgokat meg kell tartani (pl. falunak, búcsúi összejövétel, karácsonyi vacsora), de óvatosan keresni kell az új lehetőségeket. Kékkút lakosai nyitottak az új dolgokra, részt vesznek a programokon, támogatják azokat. Legutóbb a búcsúi mise után vacsorával vártuk a helyieket. Annyi süteményt hoztak a lakosok és mi dolgozók, ami természetesen el is fogyott, hogy másnapra egy tornát is beiktathattunk volna, hogy a bevitt kalóriát elégecsük. Az önkormányzat dolgozói egy emberként állnak a polgármester asszony mellett, igazi közösségbe csöppentem, melynek most már én is a részese lehetek.

SZERDAHELYINÉ LŐRINCZ NÓRA Eredetileg közgazdászként végezett 2007-ben gazdaságdiplomácia szakirányon, ám érdeklődése már ekkor is a kulturális terület felé terelődött. 2019-ben a Nemzeti Művelődési Intézet Közművelődési Tudományos Kutatói Programjának ösztöndíjasa voltam. Szakmai munkáját az európai uniós Kultúra keretprogram hazai koordinációjáért felelős KultúrPont Irodában kezdte, ahol számos egyéb kulturális projekt megvalósításában is részt vehetett (Magyar évad Kínában, Kultúrák Közötti Párbeszéd Európai Éve – EYID, stb.).

Két település, egy cél

Nagyalásony község Veszprém megyében, a Devecseri járásban található. Lakosainak száma közel 500 fő. Csöngei Gábor, a település polgármestere szereti a települést és a lakóit. Mindig arra törekedett, hogy a nagyalásonyi emberek úgy élhessenek, hogy minden alapfeltétel biztosítva legyen számukra ezen a kis településen ugyanúgy, mint egy városi embernek. Munkáját a közösség és a közelet fejlődése érdekében végzi. A KFKP keretében Somlóvecse településével összefogva foglalkoztattak egy közművelő-

dési asszisztens, melyről Gábor a vele készült interjú során részletesen beszámol.

M. M.: Miért gondolta úgy, hogy hasznos lehet a települése számára, ha csatlakozik a KFKP programhoz?

Cs. G.: Fontos volt, hogy részt vegyünk a programban, hisz a jelenlegi költségvetési finanszírozásunk nem tette volna lehetővé, hogy biztosítani tudjuk egy állandó, főállásban dolgozó személy bérének és járulékainak finanszírozását. Mivel a kulturális törvény lehetőséget ad rá, hogy ne csak egy település foglalkoztasson egy személyt, ezért úgy gondoltuk, hogy Somlóvecse településsel közösen foglalkoztatjuk Németh Esztert, 2021. december 1-jétől 8 órás, főállású közművelődési szakemberként. Bízunk benne, hogy a képzésben szerzett tapasztalatai, illetve a 2022-es költségvetés finanszírozása színvonalasabbá, élénkebbé teszi településeink közösségi életét.

M. M.: Hogyan sikerült megtalálnia azt az embert, aki a településen dolgozik?

Cs. G.: Amikor megtudtuk, hogy bekapcsolódhatunk a programba, helyben közzétettük a felhívást, hogy keressük azt, aki szívesen elvégezné a közművelődéshez kapcsolódó feladatokat és elvégezné a szakmai képzést is. Helyi jelentkező nem volt, egyedül Eszter jelentkezett Dabronyból. Ekkor Somlóvecse polgármesterével úgy

döntöttünk, hogy megadjuk a bizalmat és lehetőséget biztosítunk számára. Őt és a családját alapszinten ismertük, és a személyisége is megnyerő volt számunkra. Jelenlegi tapasztalataink azt mutatják, hogy jó döntést hoztunk.

M. M.: Hogyan látja, mit adott a KFKP a településüknek? Mit tudtak belőle profitálni?

Cs. G.: Úgy érzem, hogy az egy éves programnak köszönhetően településeink közművelődési színvonalára emelkedett és még tovább fog emelkedni, hiszen másabb, ha egy szakképzett személy felügyeli, vezeti azokat a feladatokat, amit mi eddig alapszinten, önértékelésből próbáltunk elvégezni. Eszter nagyon sok szakmai tapasztalatot, tudást szerzett a képzés alatt és a műhelymunkák során, amit kiválóan tud majd kamatoztatni a mindennapi munkája során.

M. M.: Hatott-e a helyi közösségekre, kezdeményezésekre, programokra, hogy a program által lett egy állandó ember a településen, aki a közművelődéssel foglalkozik?

Cs. G.: Eszter a képzés ideje alatt napi szinten figyelte a lehetőségeket, hogy milyen módon tudná felhívni a települések lakóinak figyelmét a közművelődés és a közösségi élet fontosságára, formálására. Egy év elteltével elmondhatjuk, hogy településeink lakói egyre nagyobb figyelmet szentelnek a közművelődési szakember által

Csőngei Gábor,
Nagyalásony polgármestere

szervezett rendezvényeknek, egyre többen vesznek részt a közösség életében, jóval nagyobb az érdeklődés programjaink iránt. Ahhoz azonban, hogy ő a munkáját még színvonalasabban tudja elvégezni, szükség van az önkormányzatok, a közös önkormányzati hivatal, a civil szervezetek és az önkormányzati fenntartású intézmények összefogására és közös együttműködésére is.

M. M.: Miért gondolták azt, hogy összefognak Somlóvecsével és közösen foglalkoztatják a közművelődési szakembert?

Cs. G.: A kulturális törvény lehetővé teszi, hogy több település foglalkoztasson egy közművelődési

szakembert. Nagyalásony, Dabrony, Somlóvecse és Vid települések közös önkormányzati kirendeltséget alkotnak már közel 30 éve. Településeink képviselő-testületei úgy döntöttek, hogy a négy önkormányzat a közművelődés szervezésével kapcsolatos feladatokat két fő foglalkoztatásával valósítják meg. Lakosságszám arányosan Dabrony Viddel, Nagyalásony pedig Somlóvecsével közösen foglalkoztat egy-egy személyt. Nagyalásony polgármestereként kijelenthetem, hogy a Nagyalásony és Somlóvecse települések közötti jó kapcsolat kiváló alapot szolgáltat ahhoz, hogy a közművelődést szervező munkatárs feladatát a lehető legmegfele-

lőbb körülmények között, támogatásunk mellett végezhesse.

M. M.: Hogyan értékeli a Nemzeti Művelődési Intézet Veszprém Megyei Igazgatóságának szerepét?

Cs. G.: Úgy érzem, hogy a Nemzeti Művelődési Intézet Veszprém Megyei Igazgatóságával eddig is nagyon jó kapcsolatot ápoltunk. Sokszor kértem a segítségüket, és soha nem kaptam elutasító vagy bizonytalan választ. Mindig arra törekednek, hogy segítsék a közös munkánkat, akár Nagyalásonyét, akár a Veszprém megyei településeket. Köszönöm nekik az elmúlt években nyújtott segítségüket. Munkájuk példaértékű a települések irányába.

MIHALCSIK MÁRTA A Nemzeti Művelődési Intézet Veszprém Megyei Igazgatóságának módszertani referense 2013 óta. Kulturális mediátor, népművelő, történelem szakos tanár, rendezvényszervező, eTanácsadó. Dolgozott kistelepülési IKSZT-ben, vezetett városi művelődési házat, irányított nagyvárosi közművelődési intézményrendszert. Fő szakterülete a helyi értéktárak létrejöttének és működésének szakmai-módszertani segítése. Részt vett több értéktáró kollégium munkájában, melyet a lakiteleki Népfőiskola Alapítvány szervezett. Szakmai tevékenységét az új feladatok iránti nyitottság, a közművelődés, a kultúra iránti elkötelezettség jellemzi.

Zala megye

A Nyugat-dunántúli megye jellegzetesen aprófalvas szerkezettel rendelkezik, a 258 települése közül tíz város. Lakosságszámot tekintve öt településen élnek 5000 főnél többen. A közművelődési szakfeladatok ellátása tekintetében országosan a harmadik legellátatlanabb megye, az önkormányzatok adatszolgáltatása szerint mindösszesen 54 olyan falu volt, ahol végzettséggel rendelkező szakember látta el a feladatokat. A Nemzeti Művelődési Intézet az egy éves foglalkoztatási és képzési program keretében a közösségi színtereken országosan 2000 fő foglalkoztatását, közösségi képzését vállalta. Szakmai munka koordinálását valósította meg, ezzel a kormányzati támogatással segítve az önkormányzatokat a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény, valamint a kapcsolódó 20/2018. (VII. 9.) EMMI rendletben előírtak megvalósításában. A programba való bekapcsolódással a települési önkormányzatok teljesíteni tudták a jogszabályok által meghatározott képzettségi minimumot, tekintettel arra, hogy a Nemzeti Művelődési Intézet szervezésében Közművelődési és közönségkapcsolati szakember (OKJ II.) végzettséget szerezhettek a résztvevők.

A Nemzeti Művelődési Intézet 2020 novemberében elindította a

Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programját, mely országos projekt Zala megyét is erősen érintette. A települési polgármesterekkel elindult a kapcsolatok építése, a tervező munka, javaslatukat szem előtt tartva több mint 150 főt tudtunk bevonni a foglalkoztatásba, valamint öt képzési csoportot indítottunk. A csoportokat három helyszínen Zalaegerszegen a Keresztury Dezső Városi Művelődési Központ Apáczai Csere János Művelődési Központ tagintézményében, Nagykanizsán a Kanizsa Kulturális Központ Hevesi Sándor Művelődési Központ tagintézményében és Letenyén a Fáklya Művelődési Ház és Könyvtár épületében valósítottuk meg, az Intézményvezetők nyílt és őszinte együttműködésének köszönhetően.

A képzések kontakt elindulását követően a világiárvány miatt az oktatást online formában folytattuk. A kollégák az oktatással párhuzamosan műhelyfoglalkozásokon is részt vettek. A műhelyfoglalkozások kapcsolódtak a képzési anyagokhoz és az aktuális kulturális eseményekhez. A településeken megindult a közösségek újjászervezése. Már érzékelhető a közművelődési asszisztensek munkájának jótékony hatása.

Május hónapban sok szép esemény történt, 152 májusfát állítottak Zala megyében, ebből 45-öt a közművelődési kollégák

koordinálásával. Az anyák napját 59 település online, 18 település partnerszervezettel közösen és 22 település önállóan, személyesen oldották meg.

Május 15-én 10 órától – a közművelődési helyszínek újranyitására alkalmasból – a Nemzeti Művelődési Intézet tizennégy magyarországi agórával együttműködve országos megnyitó eseménysorozatot hirdetett. A közös akció központi eseménye egy, a magyarországi agórahálózatot bemutató rollup-kiállítás, mely 15 egymással megegyező példányban készült el, és az ország 15 pontján egy időben nyílt meg. A „NYITUNK” molinót megyénkben 96 település igényelte és helyezte ki a közösségi intézmény/szintér falára.

Szűkebb hazánkban Zalában, gazdag és élménydús a közművelődés a falvakban és a városokban egyaránt. Gazdagok a hagyományokat tisztelő és átörökítő események, melyek a családoknak az ünnepek örömét nyújtják.

Zalaváron a Kányavári szigetre Pünkösdi helytörténeti nordic walking sétát szerveztek. Újudvaron Pünkösdi Dalest volt, a Dalkör tavaszi és nyári dalokat adott elő 9 fő érdeklődő jelenlétében. Dióskálón a tájház ablakaira, valamint a kerítés lécei közé tűztek zöld ágakat, virágokat (bodzát, pünkösdirózsát) azért, hogy nehogy belecsapjon a házba a villám. Zalaszentmártonon

a település körbejárása családias túra keretében volt. Eközben virágokat és zöld ágakat gyűjtöttek, hogy feldíszítsék a közösségi színteret. Zalakomáron vallási vonulatú volt az ünnepség, Pünkösöd ünnepe a keresztény katolikus egyházban a bérálás szentségének felvételét is magában foglalja, mellyel megerősíti a bérállkozót az Anyaszent Egyházhhoz és Jézus Krisztushoz tartozását. Becsvölgye településen Pünkösöd ünnepét a Vörösszegi hegyen ünnepelték búcsúval egybekötve. Pálfiszegen a Zalai Szegek Táncegyüttes hagyományteremtő szándékkal felelevenített egy már-már feledésbe merült szokást a Pünkösdi Királynéjárást. Keménfán a résztvevők megismerkedhettek a hőkön sült perccel sütésének fortélyaiival és pünkösdi rózsát készíthettek papírból. Szentkozmadombján a csoport az Arany János utcai buszmegállóból indult, és ment végig az Arany János utcán az erdő felé a túra útvonal jelzéseit követve. Az esemény címe: Pünkösdi kirándulás a kéktúra útvonalán.

A nyár és az ősz sok csodás eseményt hozott, megteltek a lapok és az Internet a falunapok vagy családinapok továbbá a szüreti felvonulások híradásaival. Két partnerszervezetnél szakmai eseménnyel volt jelen a Megyei Igazgatóság. Nagy sikerrel és több új kolléga részvételével Kehidakustányban a Mariska udvarban zajlott az I. Zala megyei Pajtaszínház találkozóját. A megyében közel 50 amatőr színjátszó csoport van, közülük jónéhány Pajtás színjátszó. A következő KFKP-s település Szécsisziget, ide „Látóútra” invitáltuk a Polgármesterek kisebb csoportját. A programon az új kollégánőt a gyakorlatban is jelesre vizsgáztattuk.

A Komatál közösségek létrehozásában is sikereket könyvelhetnek el a közművelődési asszisztensek Szijártóházán (23 év után először született gyermek, az egész falu csatlakozott a Komatál közösség-

Műhelymunka Zala megyében

hez 12 napon keresztül látták el élelemmel a családot.) Zalaváron kettő család csatlakozott a kezdeményezéshez az új kolléga aktivitásának köszönhetően, aki megszólította a védőnőt is. A méltán népszerű, történelmi múltat idéző és kulturális értékekben gazdag Őrség területéhez tartozó Kerkafalvát többszörös gyermekáldás érte az idei évben. A közel 100 fős település lelkesen fogadta a kezdeményezést: májustól augusztusig 3 családot szolgáltak ki 12 napon át jellegzetes magyaros ételekkel, felelevenítve a baráti, családi köteleket megerősítő népszokást. A negyedik család szintén Kerkafalván az elmúlt héten vette át a Komatál ajándékot. Ramocsán is sikerrel szólította meg az újszülöttelel gyarapodó családot a közművelődési kolléga.

A Közösségépítő Kultúránk Programozatban nyáron Lakitelekre 8 alkalommal, Kápolnásnyékre 12 alkalommal összesen 719 fő jelentkezésével valósítottunk meg buszkirándulást. A Nemzeti Művelődési Intézet országos programjában helyt álltak a Zala

megyei közművelődési asszisztensek, akik személyesen is részt vettek a kiránduláson. Ekkor első alkalommal lépték át a Lakiteleken épült új székház küszöbét és járták körbe az épületet, valamint a hungarikum ligetet. A színházi élmény Lakiteleken sátorban Kápolnásnyéken pedig szabadtéren volt. Ősszel további két alkalommal összesen 66 fő részvételével tudtunk a nyárral megegyező buszkirándulást szervezni.

A településeken dolgozó közművelődési kollégák a Világhálón innen és túl felhívásra 10 pályamunkát nyújtottak be. A feltöltött videók egy-egy jógyakorlatot mutatnak be, melyek adaptálhatók. A pályaművek országos és megyei elbírálását követően a „Salla” Művelődési Központ és Könyvtár Zalalövő első helyet, a Városi Könyvtár és Művelődési-Felnőttképzési Központ Zalazentgróton a második és Muraszemenye Kultúrház-közösségi színtér a harmadik helyet érte el megyei szinten. Nyereségük, 15, 10 és 5 fő részére nemezelő szakkör indításhoz a szükséges eszközöket tartalmazó csomag.

A Kollégáknak lehetőségük volt a falvakban és a városokban elindítani egy-egy szakkört. Magyarország Kormányának és a Közösségi Élet Újraindításáért Felelős Operatív Törzsnek köszönhetően a Nemzeti Művelődési Intézet lehetőséget kapott közel háromezer szakkör támogatására. A felhívás célja, hogy a világjárvány közösségi életet érintő hátrányos hatásait enyhítse. A felhívás első körében 2000 szakkör támogatására nyílt lehetőség.

A felhívásra egy-egy öt fős szakkör alapanyagaira és eszközeire igényt adhatott le minden közművelődési feladatellátó. A szakkörök november hónapban tudnak indulni. Az ASzakkör.hu felületen képzett szakemberek vezetik végig a foglalkozásokon a csoportokat. Az új és régi kollégák összesen 84 települést regisztráltak valamelyik

szakkör indítására. A már említett „NYITUNK” molinó akcióra is magas számban jelentkeztek a kollégák, így történt a Tudásunkkal kézenfogva a közösségekért kiírásnál is.

Még a pandémia alatt elindult a www.jogyakorlaton.hu oldal, ahol a kollégák szakmai kérdésekben kaphatnak módszertani útmutatást. A kistéleplési önkormányzati rendezvények támogatásáról szóló 1513/2021. (VII. 29.) kormányhatározatban foglaltak szerinti támogatások megvalósítását is az említett felületen való pályázat benyújtásával lehetett kezdeményezni. Zala megyében 245 település élt a lehetőséggel, és nyújtott be támogatási kérelmet.

Miért is jó élni egy településen, tehetnénk fel a kérdést? Jó élni azért, mert van alkalom és esemény az együttlétekre, a tele-

pülésen megünneplik a március 15-t, mert van asszonytorna, házhoz megy a Mikulás, gyermekkacaj színesíti az idősök ünnepét és így tovább. Minden településen van érték, helyi sajátosság, ami akkor és ott sokat jelent a lakosoknak, az idősöknek és igen, át kell örökíteni az utókornak.

A Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programnak köszönhetően Zala megye települései kiváló, képzett szakemberekkel gazdagodtak, akik lelkesedésükkel és ötleteikkel segítik a település közösségeit, kulturális életét. *A program eredményét kiválóan reprezentálja a megyei szakemberellátottság növekedése az elmúlt egy évben, Zala megye településeinek mindösszesen 22%-a rendelkezett megfelelő végzettségű közművelődési szakemberrel, ami a program zárását követően 96%-ra emelkedett.*

MATYASOVSKY MARGIT Felsőfokú tanulmányait a Berzsenyi Dániel Főiskola Testnevelési és Művészeti Karán andragógia szakon végezte, majd a Budapesti Corvinus Egyetem Kertészettudományi Karán szerzett vidékfejlesztési menedzsment és marketing tanácsadó diplomát. 2013 novemberétől a Nemzeti Művelődési Intézet Zala Megyei Irodájában, később a budapesti központban a Szakmai Módszertani Főosztályon módszertani referens. 2016 augusztusától az Emberi Erőforrások Minisztériuma Kultúráért Felelős Államtitkárságán közművelődési szakreferens. 2018 novemberétől a Nemzeti Művelődési Intézet Zala Megyei Igazgatóságának megyei igazgatója.

„Szülőfalumban, ahol mindenkit ismerek”

Zalavég nagy történelmi múlttal rendelkező 500 fő alatti kistelepülés Zala megyében a Zalaszentgróti járásban. Szacskó Lászlónéval, a település közművelődési asszisztensével készült interjúból több információ nyerhető a településről és Lászlóné kötődéséről Zalavéghez.

M. M.: Bemutatkozna néhány mondatban?

Sz. L.: Szacskó Lászlóné vagyok, tősgyökeres zalavégi lakos, itt is születtem 1962. május 22-én. Érettségi után a Zalabéri TSZ-be könyvelőként dolgoztam 17 évig, ezt követően volt egy kis kitérő majd családi okok miatt főállású anya lettem. Szülőfalumba, ahol mindenkit ismerek 2013-tól közmunkás, majd közművelődési asszisztensként dolgozom.

M. M.: Milyen mélyen kötődik a szülőfalujához?

Sz. L.: Nagyon mélyek, nem tudok úgy belépni a templomunkba, hogy ne sírjam el magam. A nagyszülők, szülők, rokonaim, itt születtek és akik már eltávoztak, itt pihennek a temetőben. A 88 éves édesanyámmal, férjemmel és két felnőtt gyermekemmel élek közös háztartásban. A falú elöregedést mutat, sok házból kihaltak, ebben az évben többen a covid áldozatai lettek. Ugyanakkor megindult a kereslet is az ingatlanok iránt, minden házat el tudtak adni, a falusi csok segítette a településre betelepülő fiataloknak, például Sopronból is költöznek ide. A 20 évig üresen álló házba most 6 gyermekes család költözött.

M. M.: Milyen intézmények vannak a településen?

Sz. L.: Az alsó tagozatos osztály 1995-körül szűnt meg, most a szomszédos Zalalábberbe járnak iskolába a gyerekek. A kultúrház végében volt a jól működő óvoda, ami a csökkenő gyermeklétszám miatt zárt be.

M. M.: Mikor jött az a gondolat, hogy a falu kulturális életébe bekapcsolódik?

Sz. L.: A Polgármester úr ösztönzésére 2020 decemberében csatlakoztam a programhoz és kedvet kaptam rá, mindenkit ismerek, végig járom a falut, mindenkivel beszélgetek. Úgy veszem észre, hogy kedvelnek. Teljesen ismeretlen területen, nagy félelemmel indultam el. A korom miatt, valamint azért, mert féltem, hogy nem tudok tanulni. Ez az érzés elmúlt, most azt mondom, hogy sajnálom, hogy vége lett a képzésnek. Nagyon szeretem az osztálytársaimat és a megismert szakembereket. Az elmúlt időben jól éreztem magam. Várom, hogy legyen ismét műhelyfoglalkozás. Létrehoztuk a facebookon a saját csoportunkat, ahol tartjuk a kapcsolatot, egymásra véleményét kérjük.

M. M.: Milyen eseményt tudott az elmúlt időszakban megvalósítani?

Sz. L.: Az államalapításunk ünnepéről kenyérszenteléssel emlékeztünk meg, szép ünnepet rendeztünk. Szeptember 11-én volt a családi nap, ugyan látszott, hogy még óvatosak az emberek, a vírushelyzet miatt, mert kevesebben voltak, mint az elmúlt években. A közösségi szintérben és a régi óvoda udvarán tartottuk, ahol öt

Szacskó Lászlóné és Matyasovszky Margit igazgató asszony

főző csoport készített jellegzetesen Zala megyei bográcsos ételeket. A gyerekeket légvár, ládavasút várta, ijátszat szórakoztatta.

M. M.: Milyen eseményeket tervez a közeljövőben?

Sz. L.: Az 1956-os eseményekre szeretnénk megemlékezni, az Iskola udvarán álló kopjafánál tervezem a koszorúzást, mécsesgyújtást. Továbbá a 65 éven felülieknek szóló idősök napját szervezem. Gondoltam még az adventi időszakra, amikor is a szokásos Betlehemezést közösen valósítjuk meg. Egy csoport egy hétig járja a települést, fiatalok és kevésbé fiatalok teszik ki a csapatot. A házaknál szeretettel várják a Betlehemet és az így tekintettel a vírushelyzetre kisebb találkozásokra ad lehetőséget!

„Jó, hogy van a közművelődésnek gazdája a pici településen”

Kisgörbő Zala megye északkeleti részén, Zalaszentgrót és Sümeg között fekszik, lakossága 190 főt számlál. A település lakói az 1950-es évekig szinte teljes mértékben mezőgazdaságból éltek, majd megnőtt a szolgáltatásban és az iparban dolgozók száma. *Kozma Gábor polgármesterrel* a Falunap és az Elszármozottak találkozásán beszélgettem, többek között a település részvételéről a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programban.

M. M.: Polgármester úr hogyan került Kisgörbőre?

K. G.: Mindig emberekkel foglalkoztam, faipari technikumot végeztem, népművelő, majd az államigazgatási karon diplomáztam, így emberi erőforrás tanácsadó lettem, valamint 18 évet katonatiszt voltam. Ezt követően kerültem 13 éve Nagygörbőre, majd 5 éve Kisgörbőre. Tatáról Nagygörbőre költöztünk, ott vettünk egy birtokot, ahol a Vadlány Vendégházat alakítottuk ki. A helyi közéletben eleinte nem voltam jelen, de 2019-re már nagyon sokan ismertek ezért kerestek meg, hogy lenne-e kedvem indulni polgármesternek.

M. M.: Polgármester úr, a település miért csatlakozott 2020-ban

a Nemzeti Művelődési Intézet programjához?

K. G.: Nagyon fontosnak tartom azt, hogy közösségépítés nincs kulturális szakember nélkül, aki magáénak tekinti a feladatot. Olyan embernek kell lennie, aki dolgozik a faluért, akit lehet keresni, aki együttműködik a polgármesterrel és a testülettel. A Nemzeti Művelődési Intézet szakirányú képzést, tudást nyújtott, és ez nagyon nagy segítség. A jelen rendezvényen 200-250 ember fog megfordulni, egyébként 190 fős településen, ahol élnek 150-en, ekkor a közművelődési szakembernek mindenre figyelni kell és ugyanakkor meg kell szólítani minden társadalmi réteget. Úgy, hogy a célközönség azt érezze, hogy róluk szól és csak nekik szól a program és minden esemény. Ezért is hoztuk létre a Kézenfogás Nyugdíjas klubot és a Gyerkőc klubot, hogy csak az adott korosztállyal tudjunk foglalkozni. Ezért jó, hogy van a közművelődésnek gazdája ezen a pici településen.

M. M.: Hogy érzi, az Ön által választott, delegált kollégánál mennyire felel meg ezeknek a kihívásoknak?

K. G.: Itt egy átképzés valósult meg, a kollégánál óvodapedagógiai képzettsége már alkalmassá teszi

Kozma Gábor, Kisgörbő polgármestere

arra, hogy embereket szólítson meg, beszélgessen velük, közösen alakítsanak ki együttműködéseket, programokat. Azt szeretném, ha minél több tapasztalatot gyűjtene, megismerne jó gyakorlatokat. Egyébként elnéptelenednek a települések, ha nincs hová menni, közösen tevékenykedni. Erről szólt a Kisgörbői esték rendezvénysorozat, amikor operaest, festőművész, csellóművész, zongoraművész érkezett a településre. Az a célunk, hogy éltesük a kulturális alkalmakat, a hagyományainkat, hogy közösségeket hozunk létre.

Teskánd 1500 fő alatti település, közvetlenül Zalaegerszeg mellett fekszik, az ott élők életét erősen meghatározza a város közelsége. A település két másik településsel együttműködve csatlakozott a Közművelődési Foglalkoztatási és Képzési Programhoz.

Hogyan látja a programot Polgármester úr Teskándon, ahol három települést lát el a képzésben és a foglalkoztatásban résztvevő kolléga? Sipos László polgármester úrral beszélgettem.

M. M.: Milyen a kötődése a faluhoz?

S. L.: A diplomám megszerzését követően kerestek meg, akkor Zalaszentmihályon tanítottam, ahol érezhető volt a csökkenő gyerek létszám, hogy tanítsak Teskándon. Úgy gondoltuk, hogy jobb, ha ott élünk a faluban ezért 1996-ban vettem telket és 2000-ban költöztünk be az új családi házunkba. Teskándon tanítottam hét évet. Nagyon hamar megkerestek, hogy induljak az önkormányzati választáson, folyamatosan képviselő testületi tag voltam és ma már polgármester vagyok. A faluban ezért is ismerem minden eseményt, a tanári állásom mellett a Sportegyesület elnöke is voltam, most is tagja vagyok a vezetőségnek.

M. M.: Sára lánya, aki polgárőr is, bizonyára közvetíti a fiatalok igényeit, vagy épp neki van jó ötlete. Meghallgatja és megvalósítja az apa és a Polgármester ezeket a kezdeményezéseket?

S. L.: A fiataloknak van klubjuk, az egyik képviselő az általános iskola igazgatója segíti őket. A régi lőtér épületét a fiatalok folyamatosan újítják, rendben tartják ez az

Sipos László, Teskánd polgármestere

ő területük. A kéréseiknek helyt adunk, szeretjük őket és ők is sokat segítenek.

M. M.: Milyen civil szervezetek vannak a faluban?

S. L.: A Sportegyesület, a Polgárőrség, a Vöröskereszt és a Színjátszók. Továbbá az Teskándi Off Road, akik alkalmasszerűen találkoznak. Létrejött a Népdalkör is, akik március 15-én léptek volna fel első alkalommal, de március 14-én közbeszólt a pandémia. A csoportot elsősorban idősek alkotják a vezetőjük ifj. Horváth Károly, akit a megyében mindenki ismer.

M. M.: Három települést visz egy kolléga, hogyan látja Polgármester Úr, a kolléga el tudja ellátni a közművelődési feladatokat, milyen gyakorisággal keresi Önt, vannak saját ötletei?

S. L.: Nagyon jó dolgokat szervez, a falu dekorálása, a világosítása az ő ötlete volt. Sok közös programunk lesz együtt.

M. M.: Mit lehet tudni a további tervekről?

S. L.: Nagy lelkesedéssel láttunk neki, hogy kialakítsuk azt a helyet, ahol méltón megünnepelhetjük a nemzeti ünnepeinket. A hagyományos göcsei keresztet már áthelyeztük a falu elején lévő milleniumi diszkúthoz, ezen a területen szeretnénk az emlékparkot kialakítani. Az összes ünnepet megtartjuk, köztük az idősek napját is. Tervezünk egy rendezvényteret, ahol színdarab vagy zenés előadások is meg tudnak valósulni.

M. M.: Közeleg a karácsony, mik az elképzelések ezzel kapcsolatban?

S. L.: Az adventi ablakok új elem volt az elmúlt évben, amikor a pandémia miatt nem lehetett közösen ünnepelni. Az ablakok díszítését tavaly indítottuk el, nagy sikere volt, az idén várják, úgyhogy az mindenképpen megtartjuk. A betlehemezés sok előkészületet igényel, meglátjuk, meg tudjuk-e hirdetni, rendezni.

A Szakkör.

TUDÁSUNKKAL KÉZENFOGVA

ÖRÖKSÉGÜNK TUDÁSTÁRA EGY HELYEN

INFORMÁCIÓK, KÉPZÉSEK,
SZAKKÖRÖK, KÖZÖSSÉGEK
EGY FELÜLETEN

aszakkor.hu

OSZD MEG TE IS TUDÁSODAT!

Nemzeti
Művelődési
Intézet

Nemzeti Művelődési Intézet
a tudásátadás szolgálatában

A NEMZETI MŰVELŐDÉSI INTÉZET SZÉKHÁZA – FOTÓ: BARTÓK ANIKÓ

A NEMZETI KULTURÁLIS ALAP
TÁMOGATÁSÁVAL JELENIK MEG

WWW.NMI.HU